PLUTARCHI

PYTHICI DIALOGI TRES

RECENSUIT

GUILHELMUS R. PATON.

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MDCCCXCIII.

PRAEFATIO.

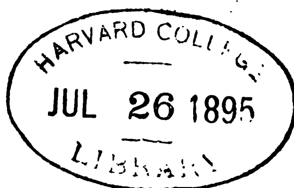
Si quid habet pretii mea Pythicorum dialogorum Plutarchi recensio, hoc liberalitati viri doctissimi Maximiliani Treu acceptum refero. Codicum notitia me instruxit; schedas in quibus collationes codicum Parisiensium a Konto factas Parisiisque in Bibliotheca Nationali (Suppl. Gr. 397) asservatas descriptas habet describendas mihi misit; de lacunis quas habet codex E in dialogo 'De Defectu Oraculorum' deque Nicolai Leonici in dialogo 'De Pythiae Oraculis' emendationibus certiorem me fecit. Viro tanto, qui causam meam Treuio commendavit, Udalrico de Wilamowitz Moellendorff, gratias quas ob magnam ejus in me benevolentiam habeo, neque satis digne agere, neque omnino non agere possum.

Codices Italos (Romanos Venetos Mediolanenses) in meum usum contulit descripsitque Ioannes Graeven tanta cum cura sollicitudineque ut eos tamquam sub oculis habere mihi videar. Relationes ejus Germanice meo rogatu scriptas eo tempore quo haec Anglice disserere in animo habui, nolui Latine reddere. Codices duos Parisienses (F et B) accuratissime contulit Hubertus Pernot. Si solius Konti collatione uti mihi licuisset, de statu codicis F pessime judicassem.

Codices adhibui hosce:

E = Par. Gr. 1672, membranaceus, saec. XIII—XIV. Continet Plutarchi Vitas et Moralia. Ordo Moralium hic est:

1. de virtute et vitio
2. de educatione puerorum
3. de profectibus in virtute
4. de sera numinis vindicta
5. de inimicorum utilitate
6. de audiendis poetis
7. de adulatore et amico
8. de se ipso citra inv. laudando

HARVARD COLLEGE
JUL 26 1895
LIBRARY

PRAEFATIO.

Si quid habet pretii mea Pythicorum dialogorum Plutarchi recensio, hoc liberalitati viri doctissimi Maximiliani Treu acceptum refero. Codicum notitia me instruxit; schedas in quibus collationes codicum Parisiensium a Konto factas Parisiisque in Bibliotheca Nationali (Suppl. Gr. 397) asservatas descriptas habet describendas mihi misit; de lacunis quas habet codex E in dialogo 'De Defectu Oraculorum' deque Nicolai Leonici in dialogo 'De Pythiae Oraculis' emendationibus certiorem me fecit. Viro tanto, qui causam meam Treuio commendavit, Udalrico de Wilamowitz Moellendorff, gratias quas ob magnam ejus in me benevolentiam habeo, neque satis digne agere, neque omnino non agere possum.

Codices Italos (Romanos Venetos Mediolanenses) in meum usum contulit descripsitque Ioannes Graeven tanta cum cura sollicitudineque ut eos tamquam sub oculis habere mihi videar. Relationes ejus Germanice meo rogatu scriptas eo tempore quo haec Anglice disserere in animo habui, nolui Latine reddere. Codices duos Parisienses (F et B) accuratissime contulit Hubertus Pernot. Si solius Konti collatione uti mihi licuisset, de statu codicis F pessime judicassem.

Codices adhibui hosce:

E = Par. Gr. 1672, membranaceus, saec. XIII—XIV. Continet Plutarchi Vitas et Moralia. Ordo Moralium hic est:

1. de virtute et vitio
2. de educatione puerorum
3. de profectibus in virtute
4. de sera numinis vindicta
5. de inimicorum utilitate
6. de audiendis poetis
7. de adulatore et amico
8. de se ipso citra inv. laudando

9. de cohibenda ira
10. de curiositate
11. de tranquillitate animi
12. de vitioso pudore
13. de fraterno amore
14. de garrulitate
15. de audiendo
16. de amicorum multitudine
17. de cupiditate divitiarum
18. de fortuna
19. animine an corp. aff. s. peiores
20. aqua an ignis utilior
21. de superstitione
22. consolatio ad Apollonium
23. consolatio ad uxorem
24. de exilio
25. Galba
26. Otho
27. de gloria Atheniensium
28. cum princ. philosoph. esse
29. de sanitate praecepta
30. an seni sit gerenda res p.
31. VII sapient. convivium
32. de Iside et Osiride
33. de mulierum virtutibus
34. coniugalia praecepta
35. ad principem ineruditum
36. de esu carnium oratt. II
37. de fato
38. Platonicae quaestiones
39. de musica
40. Stoicos absurd. poetis dicere
41. Aristoph. et Menandri comparat.
42. epit. libri de animae procr.
43. non posse suav. vivi sec. Epicurum
44. de latenter vivendo
45. an vitiositas ad infelicit. suff.
46. de amore prolis
47. de invidia et odio
48. de unius in re p. dom.
49. amatoriae narrationes
50. quaestiones naturales
51. de placitis philos. ll. V
52. de virtute morali
53. de primo frigido
54. de Homero
55. virtutem doceri posse
56. de fortuna Romanorum
57. de Alex. s. virtute s. fortit. oratt. II
58. praecepta gerendae rei p.
59. regum et imp. apophthegmata
60. apophthegmata Laconica (instituta Laconica Lacaenarum apophthegmata)
61. parallela
62. quaestiones Rom. et Graecae
63. X oratorum vitae
64. bruta ratione uti
65. de vitando aere alieno
66. de Stoicorum repugnantiis
67. de sollertia animalium
68. de E apud Delphos
69. de defectu oraculorum
70. amatorius
71. de facie in orbe lunae
72. de Pythiae oraculis
73. adversus Coloten
74. de communibus notitiis
75. de genio Socratis
76. de Herodoti malignitate
77. de animae procr. in Timaeo
78. quaestionum conviv. ll. IX

In seqq. cito secundum hunc ordinem.

De codice celeberrimo rettulit Treu „Zur Geschichte der Ueberlieferung von Plutarch's Moralia I (Waldenburg 1877)". In scriptis 68, 69 utor collatione Konti, in scripto 72 collatione Treuii (Zur Gesch. etc. II. Ohlau 1881).

A = Par. Gr. 1671, membranaceus, anni 1296. Continet Vitas et Corpus Planudeum (quod dicitur) Moralium, i. e. scripta 1—69. De hoc item codice rettulit Treu (Zur Gesch. I). Utor collatione Konti in scriptis 68, 69.

Vat. = Vatic. Gr. 139, membranaceus, saec. XIII. Continet Corpus Planudeum Moralium et Quaestiones convivales. Scripta 68, 69 contulit Graeven, qui haec de codice refert: "Pergamenthandschrift, hoch 35 cm., breit 26 cm., mit 2 Kolumnen von 38 Zeilen auf der Seite. Sie enthält 601 Fol. mit arabischen Ziffern numeriert. Auf dem unteren Rande von Fol. 601b befindet sich folgende Unterschrift: Iste liber est auctoris Plutarchi possessoris autem magni stratopedachi (sic) optimi virorum | continet autem varios tractatus. Die Handschrift stammt aus dem 13. Jahrhundert, gehört aber zu der schlechten Handschriften-Klasse und hat viele orthographische Fehler".

Pet. = Vat. Reg. Gr. 80, membranaceus, saec. XV. Continebat Corpus Planudeum omissis 2, 25, 26, 54. Nunc desunt quaterniones *α—ζ*; quaternio *η* incipit a *τὸν θεὸν εἰς Ἀδελφοὺς* scripti 31 (I, p. 367, 2 ed. Bernardakis). In calce codicis legitur † *δόξα σοί, ὁ θεός, δόξα σοί* † *ἁγία τριὰς βοήθει ἡμῖν.* Hic codex erat olim ex libris Pauli Petavii qui eum accuratissime cum Aldina contulit, conjecturas vero non nullas currente calamo adjecit. Varias Petavii lectiones, litera P signatas, apparatui suo inseruerunt editores Francofurtani. (Utor editione anni 1620.) Scripta 68, 69 contulit Graeven: "Die Handschrift", dicit, "ist ziemlich flüchtig geschrieben. Besonders häufig sind orthographische Fehler, deren Mehrzahl in der Kollation aufgeführt ist, doch die häufige Verwechselung von *η* und *ι*, von *ει* und *υ* ist nicht verzeichnet, und die noch häufigere Vertauschung von *ω* und *ο* nur da, wo *ο* oder *ω* in der Endung stehen"[1]).

[1]) Alii codices Corporis Planudei sunt:
Ambr. Gr. C 126 Inf. (vide Treu: Zur Gesch. II, p. 10 et infra p. VI, XXI), Laur. Gr., pl. 80, 5 (adhibuit Parthey in scripto 32), Marc.

vat. = Vat. Gr. 1013, chartaceus saec. XV. Continet scripta Corporis Planudei, sed aliter ordinata. Specimen scripti 69 (p. 120, 3 *πρὸς δὴ* et seqq.) contulit Graeven qui haec:

Papierhandschrift, hoch 32 cm., breit 23 cm., mit 38 Zeilen auf der Seite, 418 Fol. und ein Fol. mit Inhaltsangabe. Ältere Zählung nach Quaternionen: Fol. 7b trägt *ᾱ* (das Fol. mit Inhaltsangabe ist demnach mitgezählt), Fol. 15b trägt *β̄* etc. — Fol. 413b trägt *νβ̄*, Fol. 418b die Zahl *νγ̄*. Auch dieser letzte Quaternio war vollständig, jetzt enthält er 6 Fol. (die Zahl 414 ist zweimal verwandt), zwischen Fol. 414 und 414 bis sind 2 Fol. weggeschnitten; diese waren leer gelassen, weil auf 414 *περὶ εἱμαρμένης* (scr. 37) endigt, dessen Schluſs fehlt, und auf 414 bis *πλατωνικὰ ζητήματα* (scr. 38) beginnen, deren Anfang fehlt[1]).

Der Codex enthält die Schriften: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 58, 52, 55, 56, 57, 64, 67, 68, 69, 66, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 53, 54, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36,

---

Gr. 248 a Rhoeso scriptus, uterque, sicut Vat., Quaestiones Convivales continens (vide Müller: Plutarch, über die Seelenschöpfung im Timäus. Breslau 1872, p. 11).

[1]) De lacuna hac quam habent omnes Corporis Planudei codices in scriptis 37, 38 (supplevit scriba codicis E ex alio codice) vide Treu, Zur Geschichte I p. IX. De codd. Ambr. C. 126 inf. Pet. Vat. haec refert Graeven:

Ambr. C. 126 Inf. Auf Fol. 191a, Zeile 12 endigt *λόγ. ΛΗ περὶ εἱμαρμένης* (37). (Post verbum *εἱμαρμένης* (Reiske p. 270 8) lacuna circa 15 litt.) Am Schluſs steht kein *λείπει*, doch ist der übrige Teil des Fol. 191a und Fol. 191b leer gelassen. Fol. 192a *λόγ. Λ̄Θ̄ πλατωνικὰ ζητήματα ὧν οὐχ εὑρέθη ἡ ἀρχή* beginnt mit den Worten *τοῦ νοητοῦ μόνον ἐστὶν ὁ νοῦς* (sic) = Reisk. X p. 170 13.

Reg. 80 stimmt mit Ambros. 126 Inf. überein. Fol. 25a endigt *περὶ εἱμαρμένης*, der übrige Teil von Fol. 25a, 25b, 26a und 26b ist leer gelassen. (Post verbum *εἱμαρμένης* Reisk. VIII 270 8 lac. 10 litterarum.) Fol. 27a *πλατωνικὰ ζητήματα ὧν οὐχ εὑρήσκε* (sic) *ἡ ἀρχή* beginnt mit *τοῦ νοητοῦ μόνον ἐστὶν ὁ νοῦς* (sic).

Vat. 139. Fol. 240b Schluſs von *περὶ εἱμαρμένης*, der übrige Teil des Fol. 240b ist leer gelassen. (Post verbum *εἱμαρμένης* Reisk. VIII 270 8 lac. 8 litterarum.) Fol. 241a *πλατωνικὰ ζητήματα ὧν οὐχ εὑρέθη ἡ ἀρχή Λ̄Θ̄* beginnt mit *τί δήποτε τὴν ψυχὴν* = Reisk. X p. 171 13.

39, 40, 41, 42, 49, 50, 51, 59, 60, 61, 62, 63, 64 (cf. supra post 57), 65, 23, 37, 38.

Die Inhaltsangabe zählt die letzten 6 Schriften nicht mit auf, auch stimmen die Zahlen, welche die Schriften in der Inhaltsangabe haben, von 36 an nicht mit denen, welche am Rande den einzelnen Schriften beigesetzt sind (mit roter Tinte wie auch die Titel); in der Inhaltsangabe ist *περὶ σαρκοφαγίας ᾱ* als *νδ̄*, *λόγος β̄* als *νε̄* gezählt, am Rande steht für beide nur die Zahl *νδ̄*. Ebenso zählt die Inhaltsangabe *ξζ̄ ἀποφθέγματα βασιλέων* etc. *ξη̄ ἀποφθέγματα ῥωμαικά*, am Rande haben beide nur die Zahl *ξϛ̄*; doch eine manus *Π* hat mit schwarzer Tinte die Zahl *ξζ* an den Rand der *ἀποφθ. ῥωμαικὰ* gesetzt und die folgenden roten Zahlen korrigiert.

B = Par. Gr. 1675, "bombycinus, saec. XV" (Wytt. praef. p. LXXIII). Continet, teste Bernardaki, scripta 31, 68, 69, 66, 30, 64, 67, 55, 46, 47, 41, 42, 43, 44, 49, 50, 53, 56, 22, 23, 52, 65, 58, 34, 70—77, 38, 40, 4, 5. Codex magni pretii est, quippe qui scripta 70—77 solus praeter E contineat. In 72 utor collatione Treuii (Zur Gesch. II). Scripta 68, 69 contulit Pernot.

D = Par. Gr. 1956, membranaceus, "saec. XI—XII" (Bernardakis). Continet scripta 2—19, 21, 22, 68, 69 (fr.). De codice rettulit Bernardakis (Praef. vol. I, p. XVI). Utor collatione Konti. Scripti 69, teste Konto, non extant nisi fragmenta duo ((1) ab initio usque ad p. 67 22 (2) p. 86 2—96 21), sed, ut videtur, fefellit eum ordo foliorum a bibliopega turbatus, nam ampliora hujus libelli fragmenta invenit, qui codicem diligentissime excussit, Bernardakis. Vehementer doleo quod codicem (in his quidem libellis praestantissimum) neque attrectavi, neque ut in meum usum conferretur curavi. Ceteroquin autem videtur Kontos librum magna cum cura contulisse.

V = Marc. Gr. 250, membranaceus, saec. XI. Continet scripta 52, 53, 3, 68, 69, 4, 56, 7, 66, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 36, 28, 35, | 30, 43, 37, 22, 38, 65, 60, 59, 46. De codice praestantissimo ret-

tulit Treu (Zur Gesch. I p. 13). Iterum perscrutatus est, scriptaque 68, 69 contulit Graeven, qui ita refert:

"Pergamenthandschrift, hoch 0,355 m., breit 0,235 m., enthält 379 Fol., ist aber aus zwei verschiedenen Handschriften zusammengesetzt, die ich als M und N bezeichnen werde.

Cod. M umfafst Fol. 1—326 mit 29—32 Zeilen auf der Seite und enthält von den 38 Schriften (cf. ihre Angabe im Katalog) des Codex nur 29. Die ältere Quaternionenzählung ist zum Teil erhalten, doch die Spuren sind ganz verwirrt. Cod. N umfafst die Fol. 327—379 mit 42 Zeilen auf der Seite und enthält die übrigen 9 Schriften. Fol. 379b bietet den Schlufs von De amore prolis (scr. 46).

Die zwei von mir kollationierten Schriften stehen im Cod. M. Dieser stammt aus dem 11. Jahrhundert, in grofser Schrift mit hellbraun scheinender Tinte geschrieben. Der Codex hat viele Blätter verloren, die zum Teil ergänzt sind. Diese Ergänzungsblätter sind mit hellgrauer Tinte geschrieben. Zwei solcher Fol. (53 und 54) enthalten einen Teil der Schrift De defectu oraculorum, p. 75, 1 *κἂν ἐλάττων* — 79, 11 *χεῖσθαι καὶ δρᾶν*. Ein anderer gröfserer Blattverlust in derselben Schrift ist nicht ergänzt. Zwischen Fol. 57b und 58a klafft diese Lücke. Die Ergänzungsfol. zeigen nur eine Hand, während in den anderen Teilen zwei und drei Hände zu scheiden sind.

Fol. 1a enthält ein Stück aus Plutarchi De adulat. et amico = Reisk. VI 209 6 *ἐμπεριπατῶν τῷ βίαντι* — 212 16 *ἀναγκαίως ἐκείνῳ*.

Fol. 1b giebt den *πίναξ ἠθικῶν*. Nach Aufzählung der im Cod. M enthaltenen 29 Schriften heifst es: *ἕωσ ὧδε ὁ πίναξ τῶν λόγων τοῦ παρόντος βιβλίου; λείπουσι δὲ ἐκ τῶν ἠθικῶν ἕτεροι δέκα λόγοι ὧν αἱ ἐπιγραφαὶ εἶσιν αἵδε: — πλουτάρχου ἐρωτικός, περὶ τοῦ ἐμφαινομένου κύκλου τῆς σελήνης. περὶ τῆς ἐν τῷ τιμαίῳ ψυχογονίας, πλατωνικὰ ζητήματα. περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν πυθίαν*. Von späterer Hand sind die Titel der 9 Schriften des

Cod. N zugefügt, der Titel πλατωνικὰ ζητήματα deshalb oben getilgt.

Oben auf Fol. 1 b steht noch

ethica plutarchi — card. tusculani

τὰ ἠθικὰ τοῦ πλουτάρχου — βησσαρίωνοσ καρδι-νάλεωσ τοῦ τῶν τουσκλῶν

Um die verschiedenen Hände des Codex zu scheiden und ein klares Bild davon zu geben, habe ich rote Tinte angewandt, um die 1. manus, die des Schreibers selbst, zu bezeichnen. Er selbst hat einige Schreibfehler berichtigt. Häufiger sind Korrekturen vorgenommen — gewöhnlich ohne Rasur durch Veränderung einiger Buchstaben oder Überschreiben der Lesart — in De E Delphico mit einer grauschwarzen Tinte, in De def. orac. mit einer sehr blassen rötlichen Tinte. Es ist daher zweifelhaft, ob diese Korrekturen in den beiden Schriften von ein und derselben Hand herrühren. Gewifs ist, dafs diese Korrekturen denen einer 3. man. vorangingen, welche eine tiefschwarze Tinte anwandte und damit die ersten Teile des Codex sehr gründlich korrigierte. Dafs diese Hand als 3. zu betrachten ist, beweisen deutlich Stellen wie p. 7, 22, wo τε von 2. man. übergeschrieben, der Accent von 3. man. daraufgesetzt ist. P. 61, 12 und 83, 11 war von 2. man. die Korrektur übergeschrieben, die 3. man. radierte und trug die Korrektur in den Text selbst ein. Diese 3. man. hat gewöhnlich radiert und meist so gut, dafs die ursprüngliche Lesart nicht mehr zu erkennen ist. Nur wo ich sichere Spuren derselben fand, habe ich diese angegeben, doch in fast allen anderen Fällen wird sich mit Hülfe des kritischen Apparats die getilgte Lesart feststellen lassen. An anderen Stellen hat auch man. 3 die vorhandenen Buchstaben nur geändert und schliefslich sehr viele ausgelassene Worte zugefügt. Von den zahlreichen Änderungen der 3. man. habe ich folgende Kategorien nicht berücksichtigt:

1. Änderungen der Accente, sobald der Sinn dadurch nicht geändert wurde — besonders häufig sind von 3. man.

zweisilbige Enclitica anders accentuiert und zweisilbige Präpositionen mit einem Accent versehen, den 1. man. gewöhnlich fortliefs, und sehr oft ist der Akut der man. 1 am Wortschlufs in den Gravis verwandelt.

2. Änderungen der Worttrennung.

Hinzufügung des ι subscriptum — 1. man. wendet noch das ι adscriptum an, läfst dies aber oft aus, wo es erforderlich ist, während sie es auch oft setzte, wo es nicht hingehört — wo es klar ist, dafs man. 1 dieselbe Form des betreffenden Wortes gemeint hatte als man. 3, habe ich nicht angeführt, da von man. 3 ein ι nachgetragen ist."

F = Par. 1967, "membranaceus, potius saeculi XI exeuntis quam ut Duebnerus censuit XII saeculi" (Bernardakis Praef. p. XXIV ubi amplius de hoc codice disserit). Continet scripta 66, 34, 64, 67, 68, 69, 57, 16, 19, 61, 56, 57, 58, 63. Scriptum 68 contulit in meum usum Pernot. In 69 usus sum collatione Konti quae ad codicem aestimandum nihil valet. Codex optimus subiit nescio quando manum correctricem (F^2). Collationibus Konti Pernotique in scr. 68 inter se collatis certior factus sum illum scripturas secundae tantum manus paene ubique notasse, quae scripserat prima manus (F^1) perraro tradidisse. Nisi, antequam hoc mihi inclaruit, apparatum meum typis tradidissem, de scripturis hujus codicis in scripto 69 conticuissem.

Pal. = Pal. Gr. 170, chartaceus, saec. XVI. Continet 55, 56, 57, 64, 67, 22, 58, 59, 60, 61, 53, 44, 45, 46, 68, 66, 36, 38, 69, 43, 78. Scriptum 68 speciminaque duo scripti 69 (pp. 69, 12; 113, 7) contulit Graeven. Idem haec de codice refert:

"Papierhandschrift, hoch 29 cm., breit 20 cm., mit 36 Zeilen auf der Seite. Sie enthält 326 mit arabischen Ziffern numerierte Fol., deren letztes nur auf der Rückseite die makedonischen und drei attische Monatsnamen bietet, während der Plutarchtext mit Fol. 325b endigt. Vorgeheftet sind diesen Blättern vier von derselben Hand beschriebene, deren Vorderseiten die Za [illegible] VII tragen.

Pag. I—V enthalten zunächst eine Aufzählung von Plutarchs erhaltenen Schriften. Voran gehen die Vitae. Darauf sind unter der Überschrift *ἀρχὴ τῶν ἠθικῶν* Nr. 1—21 aufgezählt, nach denen man liest *τέλος τῶν ἠθικῶν*. In einem folgenden Absatz werden dann 22—37, 39, 43—69 genannt, darunter folgende Titel bemerkenswert sind: 25 *ῥάλκας ἐν ἄλλω γάλβας*; 31 *συμπόσιον φιλοσοφῶν ἐν ἄλλω τῶν ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον*; 32 *περὶ ἴσιδος καὶ σαράπιδος*. Diese Aufzählung ist abgeschlossen durch *ταῦτα πάντα εὑρέθησαν καὶ αἱ συνόψεις τῶν κατωτέρω σημειωθέντων τῶδε τῶ σημείῳ* ꝺ. Mit diesem Zeichen sind in der nun folgenden Aufzählung der verlorenen Schriften nur 77 und 41 versehen; doch finden sich auch unter den hier aufgezählten 76, 38, 40, 73, 72, 70.

Darauf folgen unter der Überschrift *οἱ ἐγκείμενοι τῶ τεύχει λόγοι πλουτάρχου ἠθικοὶ* die Titel und Anfänge von 1—21, dann nach einem *τέλος τῶν ἠθικῶν* die Titel und Anfänge von 28 (*κβ* in dieser Aufzählung), 35, 52, 30, 31, 29, 34, 65, 56, 57 *τ* und *π*, 64, 67, 22, 58, 59, 60, 61, 53, 44, 45, 46, 68, 66, 36 *τ* und *π*, 38, 69, 43 (letztere hier mit *ν* (50) bezeichnet.

Pag. II und III bietet den Text von 55: *ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή*.

Von den 50 Schriften jener Inhaltsangabe nun enthält der Codex nur die letzten 21 Fol. 1a beginnt nämlich mit 56 *λόγος λ*; Nr. 43 *λόγος ν* endigt aber schon auf Fol. 217b. Darauf folgen 3 leere Fol. und auf Fol. 221a beginnt Nr. 78, das auf Fol. 325b schliefst. Dies Stück war ursprünglich als selbständiges Buch geschrieben, denn auf Fol. 221a steht unten die alte Zahl *α*, auf Fol. 325a $\overline{\nu\delta}$; dagegen findet sich auf Fol. 217b die alte Zahlangabe $\overline{KH}$. Diese Zahl bezieht sich jedenfalls auf die 217 Fol. und den 3 folgenden leeren Fol. (218—220) und den 4 vorgehefteten mit I—VIII bezeichneten. Diese zusammen ergeben 224 Fol. = 28 ($\overline{KH}$) Quaternionen.

Die Handschrift gehört ins 16. Jahrhundert."

Ambr. = Ambros. C 195 Inf., membranaceus, saec. XIII. Continet scripta 1—6, 55, 7—15, 17, 18, 19, 16, 20, 21, 69, 56, 57, 36, 64, 28, 35, 30, 31, 29, 34, 58, 65, 38, 59, 60, 61, 53, 48, 27, 24, 47. De hoc codice rettulit Treu (Zur Gesch. II, p. 15). In scripto 69 contulit Graeven qui haec de diversis manibus refert:

"Im *λόγος* $\overline{\varkappa\gamma}$ (= 69) sind zwar 4 Hände zu scheiden, aber das Verhältnis ist doch sehr einfach. Viele Verbesserungen hat man. 1 selbst ausgeführt. Der Schreiber hatte manche kleine Lücke gelassen, wo er einige Buchstaben in seiner Vorlage nicht lesen konnte. Von diesen sind einige, wie p. 74, 15, offen gelassen, die meisten jedoch sind in einer sehr grofsen Schrift mit hellgrauer Tinte ausgefüllt (= 4. man.). Dann ist leicht eine korrigierende Hand zu erkennen, die eine rotbraune Tinte anwandte (= 2. man.). Eine 3. man. mit tiefschwarzer Tinte erscheint nur p. 65, 13 (*πελοποννησιακῷ*: *ε* ex *ο*, *ο* ex *η* fec. 3. man.); p. 69, 1; p. 70, 24 (*πύϑωνας*: *ω* ex *ο* fec. 3. man.)." [1])

Barb. = Barb. II, 3, membranaceus, saec. XII—XIII. Continet scripta 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 16—19, 52, 56, 57 (1), 58, 59 (1), 60, 3, 8, 15, 20, 21, 4, 69, 6, 12, 57 (2), 34, 59 (2), 29, 64, 1, 2, 67. De codice haec refert Graeven qui scriptum 69 contulit:

"Pergamenthandschrift, hoch 27 cm., breit 20 cm., mit 30 Zeilen auf der Seite. Sie enthält 389 Fol., deren Vorderseiten mit arabischen Ziffern numeriert sind. Daneben ist die ursprüngliche Zählung nach Quaternionen teilweise erhalten. In diese ist jedoch Fol. 1 nicht inbegriffen. Daher trägt Fol. 9b (auf dem unteren Rande) ein *α*, Fol. 17b ein *β* etc., Fol. 375b ein $\overline{\mu\zeta}$, auf Fol. 383b ist die Angabe weggeschnitten, auf Fol. 389b steht *ς' μϑ'*.

[1]) Codex Collegii Novi, chart. saec. XVI, a Wyttenbachio adhibitus ex Ambrosiano descriptus est, antequam quarta manus lacunas suppleverat. Scriptum 69 contuli. Vide, sis, quae de hoc codice rettuli in "Journal of Philology" XXI, p. 16.

Fol. 1 bietet von der Hand des Schreibers des Codex selbst die Inhaltsangabe in roter Tinte. Schwarz ist später in die obere Ecke von Fol. 1a *πλουτάρχου ἠθικά* geschrieben, und auf den unteren Rand der nicht ganz lesbare Name eines Besitzers: Caroli Stro . . . Tho . . . filii 1635. Die Inhaltsangabe ist:

> *πίναξ τῶν ἐμπεριεχομένων τῇ βίβλῳ ταύτῃ λόγων πλουτάρχου ᾱ πῶς ἄν τις ἀπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο* = 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 52, 56, 57 (1), 58, 59 (1), 60, 3, 8, 15, 20, 21, 4, 69, 6, 12, 57 (2), 34, 59 (2), 29, 64, 1, 2, *λδ̄* 67 *ἀπὸ τούτων εἰσὶ ἠθικοὶ αὐτοῦ λόγοι κᾱ.*

Die Handschrift gehört ins 13., vielleicht noch ins 12. Jahrhundert, die Schrift ist sorgfältig. Sie gehört zu der besseren Handschriften-Klasse und bietet manche gute Lesarten allein, doch ist sie durch viele Versehen, Auslassungen und grobe Verschreibungen entstellt. Diese Versehen hat zum Teil der Schreiber selbst korrigiert, der gröfsere Teil derselben ist von zweiter Hand, die durch eine blassere Tinte kenntlich ist, berichtigt. Alle Spuren dieser manus 2, die ich entdecken konnte, habe ich verzeichnet."

Varias Nicolai Leonici scripturas sive emendationes (vide Wytt. Praef. p. LXXXVI), in scriptis 68 et 69 descripsi ex Aldina Bodleiensi (D'Orville X. 2. 1, 12), ubi extant a manu saec. XVI adscriptae, literaque *λ* signatae. (Eadem manus, voci *Νικολάους* in indice Quaestionum convivalium (fol. 4 recto) linea subducta, *Νικολάους* in summa pagina scripsit). Ab eadem manu, sed nulla litera signatae, adscriptae sunt aliae variae lectiones complures, cum lectionibus Anonymi Wyttenbachiani plerumque congruentes. Hoc exemplar Aldinae editionis antiquitus discissum est. Altera ejus pars (p. 385 sqq.) in Bibliotheca Bodleiensi item asservata (Auct. R. 3, 10), perpauca adscripta habet, Leoniciana nulla. In scripto 72 var. lectt. Leonici Aldinae Ambrosianae S. 2. E. I. 20 adscriptas mecum communicavit Treu.

Utor editionibus — Aldina, Xylandriana, Francofurtana (1620), Reiskiana, Wyttenbachiana, Duebneriana, Bernardakiana; versionibus Turnebi (scripti 69), Camerarii (scripti 68)[1]), Cruserii, Xylandri, Amyoti.

De scripto 68. (De E apud Delphos.)

Codicum duo genera primo obtutu distinguuntur, quorum prius e codicibus non interpolatis D V^1 F^1 constat, alterum reliquos interpolatos continet. (Interpolare dico illum qui ardua, vel adjiciendo vel omittendo vel mutando, explanare studet.)

I. Ac primum de non interpolatis dicendum est. — De fide ac probitate codicum D V^1 F^1 nihil amplius dubitabis simul ac perlegeris locum hujus libelli ab Eusebio citatum (p. 18, 20—22, 29). Itaque de hac re non est cur disseram. Archetypus eorum (δ in stemmate) mendis mineme carebat (e. g. p. 17, 19): sed artis interpolatoriae vestigia omnino desunt. Tanta vero talisque est inter libros D et V^1 vel in minutissimis mendosissimisque rebus consensus, ut paene affirmare ausim, eos ex uno eodemque codice vetusto descriptos esse[2]). Codex F cum non nihil discrepantiae exhibeat, consobrinus potius quam frater codicum D V^1 vocandus est.

II. Difficilior hic, ut ubique, oritur quaestio de codicibus interpolatis; quorum auxilio carere nequimus, cum saepius bonas correcturas suppeditent, scripturam propriis codd. D V^1 F^1 mendis nondum inquinatam conservent. Eorum duas familias distinguo. — Prioris familiae sunt corrector F (F^2) et codices Corporis dicti Planudei (E, A, Vat., Pet.,

[1]) Extant in libello "De natura et effectionibus daemonum, libelli duo Plutarchi etc.", Lipsiae s. a. Annotationes pretiosas adjecit Turnebus. Codicem, ut videtur, nobis ignotum adhibuit (vide p. 62 2) sed nimis raro de eo loquitur.

[2]) Fidelissimus est V^1, bis terve peccat D (e. g. p. 11, 8). In scriptis Ethicis hic codex foede interpolatus est. Vide quae dixi in "Journal of Philology" XXI = 1 sqq.

codex Ducae)[1]), alterius vero, correctores Veneti (V^2 V^3)[2]) et codex Palatinus. Talis vero est codicis B cum utraque familia necessitudo, ut neutri plane assignandus sit. Scripturarum interpolatarum quas habent utriusque familiae codices et codex B luculentissima exempla sunt. P. 9, 24 : 10, 18 : 11, 1 : 12, 21 : 12, 25 : 12, 27 : 13, 9 : 13, 24 : 14, 2 : 14, 27 : 16, 17 : 17, 10 : 18, 2 : 19, 13 : 20, 6 : 21, 5 : 21, 18 : 23, 8. Interpolator erat vir doctus. P. 14, 2 *πυρὸς* inseruit, docte quidem sed incaute, cum ordo sit *γῆ ὕδωρ ἀήρ πῦρ*. P. 16, 1 *εἶτα τὸ ἐπιθυμητικὸν* verum est sed nescio an interpolatoris doctrinae atque acumini referendum. Cf. locum gravissimum p. 72, 2.

1. Is codex (ζ in stemmate appellavi) unde derivatum est corpus Planudeum fuit, ut videtur, anteaquam in manus interpolatoris incidit, codicis F^1 perquam similis; complures enim mendae sunt omnibus Corp. Plan. codicibus cum F^1 solo communes, cum alio codice uno vix ulla (vide pp. 4, 15 : 5, 20 : 9, 14 : 9, 17 : 13, 23 : 15, 9 : 18, 13 : 18, 19)[3]). Ex hoc codice ζ, postquam interpolatus est, statim descripti sunt codex Ducae, codex Vat., codex E (sive, ut accuratius dicam, codicum E Vat. in hoc libello archetypi = η, ϑ in stemmate), sed ita ut illi (codd. Vat. et Ducae) sinceri sint, E vero propriis correcturis inquinatus sit (vide pp. 1, 9 : 1, 20 : 2, 1 : 2, 9 : 6, 8 : 7, 5 : 7, 17 : 9, 14 (*γονιμώτερον* E) : 12, 6 : 12, 7 (*τεταγμένον* E) : 16, 20 : 17, 18 : 18, 14 : 22, 7 : 23, 8 : 23, 14)[4]). Postea e codice ζ, qui interim manum cor-

---

1) i. e. codex unde expressus est hic libellus in editione Aldina. Vaticani 139 haud dubie simillimus erat. Correxerat Ducas adhibito Ambrosiano (vide p. 110, 15). In Adn. Crit. illas tantum lectiones Aldinae memoro quas Ducas in codicem suum intulisse videtur.

2) Correcturae secundae manus ex eodem fonte petitae sunt unde correcturae manus tertiae. Vide p. 18, 15.

3) Fons Corporis non fuit ipse codex F a secunda manu interpolatus; plura enim in singulis Corporis codicibus extant vestigia scripturae genuinae quae non habet F. Vide infra quae de codd. Vat. Pet. memoro.

4) Aliquando vero (pp. 7, 19 : 8, 14 : 9, 8 : 13, 14 : 17, 18) bonas scripturas codicum D V B in reliquis Corporis Planudei et in F corruptas conservare videtur, sed in his quinque locis potuit corrector

rectricem subierat, descripti sunt A, Pet. Neque pauci, neque parvi momenti, sunt loci in quibus ex altera parte stant E, Vat., ex altera A, Pet. (vide pp. 1, 20 : 2, 14 : 3, 11 : 3, 20 : 3, 23 (*ϑαλῇ* E Vat.) : 4, 12 (*λιβύας* E Vat.) : 4, 21 (*ἦν* pro *εἶναι* E Vat.) : 6, 17 : 7, 3 : 9, 6 : 10, 2 : 10, 8 : 10, 11 (*γενόμενος* A Pet.) : 10, 17 : 11, 24 : 12, 12 (*μαινομένας* E Vat. F) : 13, 13 : 13, 21 : 16, 15 : 17, 12 : 23, 6 : 24, 15 : 25, 6). Hae scripturae codicum E Vat. paene ad unam mendosae sunt. Solet F cum E Vat. stare; A Pet. vero in scripturis quas habent bonas non nunquam (pp. 3, 11 : 13, 21 : 23, 6) cum B V^3 pluries cum B V^1 D congruunt. Conjecerim scribam codicis ejus quem *β* in stemmate appellavi codicem *ζ* adhibuisse, scripturas ejus interpolatas codici suo inseruisse, bonas vero non nullas codicis ejus quem describebat (qui erat, ni fallor, D V^1 haud dissimilis) scripturas codici *ζ* adscripsisse; e codice autem *ζ* quem ita emendasset descriptos esse A Pet. Sed cum in scripto 69 codex B cum universo Corpore Planudeo arctius cohaereat, vel (quod, confiteor, minime probabile est) res ibi aliter se habet vel de ea ratione quae inter B et Corpus Planudeum intercedit false judicavi.

Memoratu digna est una codicum Vat. et Pet. propria scriptura. (In scripto 69 talia plura extant.) Hi nempe libri, quamvis Pet. sit mendosissimus, non nihil habent pretii, quippe qui ab operariis de forma verborum incuriosis scripti sint. In fragmento Aeschyli (p. 12, 6) soli Vat. Pet. habent *σύγκονον* unde facillime elicitur verum *σύγκωμον*. Scribae aliorum codicum omnium praeter E *σύγκοινον* scripserunt, scriba codicis E *σύγγονον*.

2. De codicibus B Pal., deque correctoribus Veneti. — Vix dubitari potest codicem Palatinum ab ipso Veneto, postquam hic manus correctrices subisset, derivari. Multa Palatino cum solo Veneto communia sunt (vide pp. 1, 10 : 3, 3 : 3, 6 : 5, 7 : 5, 21 : 6, 11 : 6, 14 : 7, 10 : 7, 16 : 8, 16

(ut fecit fortasse ... propriis, qua... infra loqu... ...aire. De lacunis codicis E libello De Def. Or. plurimae,

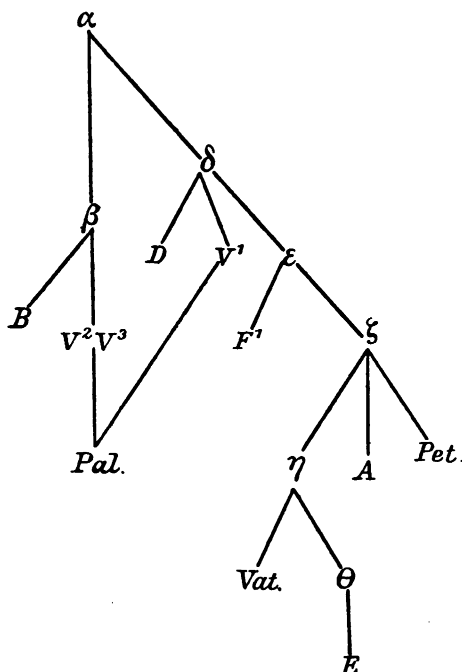
: 8, 18 : 9, 9 : 9, 16 : 9, 26 : 10, 8 : 10, 13 : 12, 11 : 12, 26 : 14, 19 : 16, 7 : 17, 12 : 20, 7 : 21, 10 : 24, 1). P. 6, 14 librarii V^1 incuria scriptum erat *τοιούτω* pro *τοιοῦτο τὸ*; *τοιούτω* in *τοιούτως* mutavit V^3; *τοιούτως* legitur in Pal. In omnibus fere locis ubi extat discrepantia inter Pal. et V proprium illius interpolatorem detegere possumus (e. g. p. 20, 14), fortuitumque esse censeo, quod bis cum solo D (p. 3, 14 : p. 15, 22) semel cum B et codicibus Eusebii (p. 21, 11) contra Venetum facit. Malo igitur nunc solum Venetum adhibere, Palatinum missum facere, vehementerque doleo quod auctoritati ejus bis terve in locis corruptis emendandis aliquid attribui (e. g. p. 8, 16 : p. 17, 9).

Correctores Veneti (= V^2 V^3) erant, ut videtur, viri Graecae linguae periti. Codicem adhibuerunt codicis B similem; quae ex hujus codicis scripturis bonae iis visae sunt suas fecerunt, alia ipsi mutaverunt. (Consentiunt V^3 Pal. B pp. 2, 16 : 3, 1 : 4, 2 : 4, 12 : 4, 24 : 7, 20 : 9, 6 : 9, 24 : 10, 12 : 10, 17 : 10, 18 : 13, 4 : 13, 21 : 14, 9 : 15, 17 : 16, 7 : 16, 10 : 16, 26 : 17, 17 : 18, 6 : 18, 10 : 18, 19 : 19, 15 : 20, 16 : 21, 7 : 23, 6 : 23, 11 : 24, 11.)

3. Superest quaestio de codice B vel potius de eo codice (*β* in stemmate) quem descripsit scriba B, adhibuerunt correctores V^2 V^3. Codex *β*, ut videtur, e codice D V^1 simili sed minus mendoso descriptus est. Solet enim B mendis codici F cum codd. Corporis Planudei communibus carere: saepius cum D V^1 contra F stat (vide pp. 1, 20 (bis) : 4, 5 : 8, 14 : 9, 8 : 9, 17 : 10, 11 : 13, 6 : 13, 14 : 13, 19 : 15, 9 : 22, 10 : 22, 24 : 25, 2 : 25, 6), cum F contra D V^1 rarissime (17, 12 : 17, 18 : 23, 6 : 23, 11 : 23, 24). Scriba *β* interpolamenta prioris familiae (adhibito *ζ*?) sua fecit, propria sua interpolamenta vel omnino non adjecit, vel perraro[1]). Magni igitur aestimandae sunt scripturae eae quas codex B vel proprias vel cum V^2 V^3 Pal. solis vel cum $V^{2,3}$ Pal. A Pet. solis communes habet, veraque nunc esse censeo quae praebent B Pal. V^3 p. 18, 15; amice enim me monuit Eduardus Schwartz scripturam D V^1 F^1 quam typis tradidi monstruosam esse.

[1]) In scripto 69 plus semel interpolavit. Vide infra.

Stemma codicum in scripto 68[1]).

(Ex D pendet Barb. in scr. 69).

(Ex Θ exscripta sunt (1) totus E (2) scripta 70—77 codicis B).

De scripto 69 (De Defectu Oraculorum)[2]).

Absolvenda est primum quaestio de ea quae inter codices Venetum et Ambrosianum intercedit ratione.

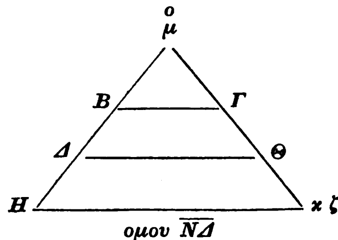
[1]) Propter hoc stemma veniam peto. Ex certis dubiisque simul ponderatis confeci, ut compendio exponerem sententiam meam de codicibus.

Cum de vero statu codicis F in scripto 69 dubitem (nam collatio qua utor nihil valet), sententiam meam ex scripto 68 solo elaboravi. Pleraque confirmant codices in 69. Doleo quod veritatem velut trans nubes visam non potui attingere.

[2]) Codicem Palatinum in 69 ex Ambrosiano vel ex ejus archetypo descriptum esse censeo. Scriptum 68 Ambrosiano non inest, Palatino inest. Ratio codicum Pal. B $V^{2,3}$ in 68, 69 eadem est atque ratio Pal. B $V^{2,3}$ Ambr. in 69 (usque ad p. 85). Itaque 68 in Ambrosiano (vel in ejus archetypo) inerat. Potes, si hoc stemma ad 69 vis referre, "Ambr." pro "Pal." legere.

Codicem Palatinum in scripto 68 a Veneto, postquam hic a tertia manu correctus erat, derivatum esse demonstrare conatus sum. In scripto 69 (vide locos in Palatino collatos, p. 69, 12—72, 2, p. 113, 7—115, 3) talis est inter Palatinum et Ambrosianum consonantia ut eos ex eodem fonte manare certissimum esse videatur. Quaerendum igitur num hic fons codex Venetus sit. Collatis cum Ambrosiano duobus prioribus fragmentis Veneti (p. 59—74, p. 79—85) non poteris dubitare quin propria auctoritas illi omnino negenda sit. Eadem legimus in utroque adscripta, in Ambrosiano vero corruptelis nonnullis inquinata — ad p. 60, 5 *ὅτι τὸ* (om. Ambr.) *φιλοσοφίας τέλος θεολογία ἐστιν* : ad p. 60, 16 *ὅτι* (om. Ambr.) *ἀλκαῖος ἔφη πρῶτος ἐξ ὀνύχων* (*ὄνυχος* Ambr.) *τὸν λέοντα* : ad p. 61, 10 *ὅτι τῶν ἀραχνων* (*-νῶν* Ambr.) *τὰ πλήθη λοιμῶδες τὸ θέρος δηλοῖ* : ad p. 65, 5 *ὁ γὰρ πανσανίας στρατηγὸς* (*γὼν* Ambr.) *ὢν κατὰ μαρδονίου* (*μακεδονίου* Ambr.) *ἐπίτροπος ἦν πλειστάρχου τοῦ λακεδαιμονίων* (*-μόνων* Ambr.) *βασιλέως* : ad 83, 22 *φλυδράς*[1]). In tribus locis (64, 16 : 72, 7 : 72, 10) conservavit Ambrosianus scripturas primae manus Veneti a tertia manu, ut videtur, prorsus erasas; alias (61, 15 : 62, 18 : 63, 11 : 65, 21 : 71, 7 : 79, 16 : 84, 17) vel correcturas vel additamenta manus secundae tertiaeve Veneti neglexit, sed noli propter hoc credere eum ex Veneto

[1]) Ad p. 65, 8 habent V (a pr. m.) Barb. Pet. vat. (nonne A?) atque Aldina Bodleiana adscriptum hoc schema]

Pro *H* in angulo sinistro *N* legitur in V: loco *ομου* (*ὁμ.* Barb.) $\overline{ΝΔ}$ habent Pet. vat. *α β γ δ ὁμοῦ ι τετράκις δὲ τὰ ι μ'*. Pro $\overset{o}{μ}$ in apice habent iidem *α*.

vel ex alio simili codice nondum correcto descriptum esse. Contra loquitur scriptura magni momenti p. 72, 2 (vide adn. ad l.); contra loquitur summa cum V[3] congruentia (vide 60, 23 : 61, 1 : 65, 11 : 66, 21 : 68, 1 : 69, 1 : 69, 4 : 73, 18 : 74, 5 : 83, 15 : 84, 13 : 85, 12 : 85 : 22).

Collato cum Ambrosiano fragmento posteriore Veneti (p. 120, 20 usque ad calcem libelli) longe aliter rem se habere confiteberis. Raro hic cum V[3] consentit Ambrosianus, saepius autem atque in mendosissimis cum V[1] Barb. Proprias scripturas (ex magna parte mendosas) multas habet, adscripta cum V communia nulla. Conjecerim codicem Venetum, quo tempore sub oculis scribae codicis Ambrosiani (vel si mavis scribae archetypi codicis Ambr.) erat, foliis quibus nunc caret caruisse; istum, simul ac pervenerit ad locum ubi deficit codex Venetus (p. 85, 24), hoc projecto alium codicem qui libellum integrum contineret quaesivisse, inventumque exscripsisse. Scripturas igitur Ambrosiani inde ab p. 85, 24 haud aspernandas esse censeo. Codex vero Palatinus per totum libellum ex Ambrosiano pendere videtur.

De reliquorum codicum in hoc libello auctoritate quod sentiam paucis exponere possum, cum ratio eorum fere eadem sit atque in scripto 68.

I. Codices non interpolati. De scripturis primae manus codicis F nihil, ut ante dixi (p. X) compertum habeo. Codicum D V complura desunt folia. Sed integer est libellus in codice Barberino arctissime cum D cohaerente. Is etiam codex unde pendet Ambrosianus in posteriore parte libelli locum inter codices sinceros habet[1]).

II. Codicum interpolatorum familia I. Interpolamentorum exempla haec sunt 67, 16 : 68, 23 : 70, 20 : 72, 2 : 73, 3 : 73, 15 : 77, 20 : 78, 26 : 79, 5 : 84, 2 : 84, 17 : 87, 10 : 100, 10 : 101, 29 : 102, 1 : 104, 2 : 104, 21 : 107, 11 : 107, 20 : 116, 13 : 124, 23 : 125, 24 : 126, 11.

---

[1]) Propriis interpolamentis minime carent D Barb. Ambr. In ea parte libelli ubi deest codex omnium sincerissimus V[1] caute agendum est.

Raro hic cum F solo consentire videtur universum Corpus Planudeum (58, 11 : 79, 4 : 120, 23), cum solo B vel cum solis B V[3] saepius (68, 22 : 71, 15 : 72, 2 : 79, 9 : 82, 28 : 84, 13 : 90, 11 : 91, 11 : 91, 20 : 101, 10 : 111, 2 : 111, 19 : 116, 13 : 117, 12 : 119, 12). De hac re, cum collàtioni codicis F, qua in hoc libello utor, minime confidam, nolo pronuntiare.

Eadem hic quae in scripto 69 inter A Pet.[1]) ex altera parte, ex altera E Vat. ratio (vide pp. 59, 15 : 60, 15 : 61, 1 : 62, 19 : 65, 2 : 65, 5 : 66, 23 : 68, 3 : 68, 20 : 68, 23 : 71, 20 : 75, 4 : 81, 21 : 82, 15 : 83, 3 : 83, 15 : 84, 10 : 85, 20 : 92, 6 : 97, 27 : 100, 9 : 105, 9 : 108, 13 : 110, 8 : 110, 9 : 112, 1 : 116, 13 : 121, 1 : 123, 4 : 123, 8); atque hic etiam sunt scripturae complures haud parvi momenti, quas E Vat. cum F, A Pet. cum B communes habent (vide 60, 15 : 61, 1 : 62, 19 : 68, 23 : 71, 20 : 84, 10 : 121, 1)[2]).

Plures extant ni fallor in hoc scripto codicum Vat. Pet. scripturae sincerae in aliis omnibus a scribis correctae, e. g. p. 60, 1 : 62, 1.

Permulta habet codex E propria interpolamenta (vide 60, 13 : 60, 15 : 60, 20 : 61, 1 (*ἐπειδὴ* E) : 62, 24 : 63, 29 :

---

[1]) Adscriptum fol. 132a (pp. 60, 8—65, 15 continente) habet Pet. scholion illud gravissimum quod in A etiam extat (vide Treu, Zur Gesch. I p. X). *μὴ φανον* *τό* *γὰρ*: (ad 65, 2 referenda: desunt in A) *το χωρίον τοῦτο ἀσαφέστατόν ἐστι* (-*τον ἐστὶν* A) *διὰ το πολλαχοῦ διαφθαρέντα τὰ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων, μὴ δύνασθαι σώζειν τὴν συνέχειαν τοῦ λόγου καὶ εἶδον ἐγὼ παλαιὰν βίβλον, ἐν ᾗ πολλαχοῦ διαλείματα* (-*λείμματα* A) *ἦν ὡς* (*καὶ* A) *μὴ δυνηθέντος τοῦ γράφοντος τὸ* (om. A) *εὑρεῖν τὰ λείποντα ἐλπίσαντος δὲ ἴσως εὑρήσειν ἀλλαχοῦ ἐνταῦθα μέντοι κατὰ συνέχειαν ἐγράφη τὰ διαλείποντα καὶ* (*τῷ* A) *μηκέτι ἐλπίδων* (-*δας* A) *εἶναι τὰ λείποντα εὑρεθήσεσθαι. τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν* (*τοίνυν* pro *τὸ νῦν* A) *χρὴ νοεῖν καὶ πανταχοῦ τοῦ βιβλίου ἔνθα τὶς τοιάυτη ἀσάφεια εὑρήσκεται* (-*ρίσκεται* A).

[2]) Cum E Vat. congruit Ambr. C. 126 inf. P. 60, 15 legitur *ἀφέντος*, p. 61, 1 deest *συμβήσεται*, p. 62, 19 desunt *καὶ—συνταράξουσι*, p. 121, 1 legitur *ὑλικὴν*. Nonnihil pretii habere videtur vat. (Vat. 1013) propter bonam ejus scripturam *φαντασιαστική* (p. 125, 22). Cum A Pet. contra E Vat. facere solet. (P. 121, 1 *ὑλικὰς* : 121, 10 *φαρμακείων* : 122, 6 *παρὰ τῶν* : 122, 14 *μέσα* : 123, 4 habet *γὰρ* : 123, 8 *ἀνιέντας* : 124, 8 *ἔχω* : 125, 12 *τὸν*.) Ad p. 64, 9 adscriptum habet *ἀσαφὲς τὸ χωρίον τοῦτο*.

65, 23 : 72, 12 (*ἀναδυομέναις* E) : 72, 20 : 73, 9 : 79, 14 : (*ἐπεξιόντας* E) : 84, 11 : 85, 11 (*θαυμάσαιτ' ἂν* E) : 86, 13 : 86, 15 : 88, 8 : 88, 25 : 99, 10 : 100, 11 : 102, 14 : 104, 8 : 104, 20 : 106, 6 : 107, 10 : 109, 4 : 109, 12 : 113, 18 : 114, 2 : 114, 9 : 115, 11 : 116, 9 : 117, 12 : 119, 4 : 120, 4 (bis) : 120, 18 : 121, 15 : 124, 13 : 125, 14 : 125, 15). Haud pauci sunt ei loci in quibus cum hoc vel illo codice non suae familiae solus inter codd. Corporis Planudei consentit (e. g. 61, 6 : 62, 3 : 62, 7 : 63, 4 : 70, 5 : 89, 8 : 94, 5 : 94, 23 : 96, 29 : 99, 3 : 105, 9 : 108, 10 : 111, 13 : 112, 23 : 115, 6 : 115, 9 : 115, 19 : 115, 28 : 118, 25 : 120, 2 : 124, 8). Sed hae etiam scripturae interpolatori paene omnes deberi videntur. Praeter scripturas interpolatas habet codex E in hoc libello plurimas lacunas (in scripto 68 duae tantum sunt 23, 8 : 25, 1), quae ejusmodi sunt ut ausim dicere interpolatorem ipsum, virum doctum, ea verba quae non intelligeret ubique omisisse. Indicem lacunarum codicis E confice; habes indicem locorum corruptissimorum. Cum eadem sit, ni fallor, ratio lacunarum quas habent E B in scriptis 70—77, cumque lacunae quas codex E in scripto 68 exhibet in ultimo tantum hujus scripti folio extent, conjecerim in archetypo codicis E (θ in stemmate) folium ultimum scripti 68, 69 integrum atque 70—77 ab una eademque manu scripta fuisse. Librarius hic erat, ni fallor, vir doctus qui corrupta tradere noluit cum speraret meliorem codicem in bibliothecis latere. Ni fallor, codex B in scriptis 70—77 ex θ descriptus est.

Codicum interpolatorum familia II. De codd. Ambr. Pal. supra disserui. Correctores Veneti hic etiam saepissime eadem quae codex B praebent. Sincerissima sunt quae tradunt B V^3 A Pet. soli (ne de Ambr. Pal. amplius loquar)[1]. Ea vero quae B V^3 vel propria habent, vel cum universo Corpore Planudeo communia interpolationis suspicione haud carent.

[1]) P. 61, 1 *παραιρεῖσθαι συμβήσεται* nunc verum esse censeo.

De scripto 72 (De Pythiae Oraculis).

Optime de scriptis 70—77 (quae in E B solis extant) disputavit Treu (Zur Gesch. II). Ex uno fonte haud dubie descripti sunt E B. Sincerior est E, justamque lacunarum magnitudinem observat[1]). Lacunae duae (27, 4 : 46, 21) in B explentur, sed nescio an haec supplementa interpolatoris sint. Semel (43, 9) erravit E, genuina scriptura (quamvis corrupta) in B asservatur.

In scripto 72 ad codicum fidem omnia expressi. In scriptis 68, 69, cum de elisionibus, de ν ἐφελκυστικῷ, de formis γίγνομαι—γίνομαι, γιγνώσκω—γινώσκω collationes quibus utor sileant, in hisce rebus hanc viam elegi. In elidendo editionem Aldinam secutus sum; in usu ν ἐφυλκυστικοῦ editionem Bernardakianam; γιγν ubique cum Bernardaki scripsi μηδὲν, οὐδὲν ubique cum eodem.

Ignoscent mihi viri docti quod conjecturarum mearum nimis prodigus de aliorum multorum repertis conticui. Quo tempore apparatum meum conficiebam bibliotheca bona uti mihi non licuit. Gravius peccavi conjecturas nonnullas malas textui intrudendo. Quas ut in Corrigendis expellere possim bonae voluntati viri doctissimi Eduardi Schwartz acceptum refero. Utinam plagulae meae, antequam expressae essent, sub oculis ejus jacuissent. Cum plagulas jam expressas ei misissem, ut de vero statu textus Eusebiani certiorem me facere posset, totis diligentissime perlectis, adversaria sua. — χρυσέα χαλκείων — benevolentissime mecum communicavit. Quae optime, me judice, correxit aut conjecit in 'Addendis' habes. Accipe nunc e manibus ipsius donum pre-

---

[1]) Ut legentium commodo consulerem dedi in Adnn. numerum literarum quae ad lacunas complendas sufficiunt, non mensuras lacunarum quas praebet Treu. Dicit Treu: "In den meisten Fällen kommt auf 2—3 mm ein Buchstabe; doch schwankt der Raum zwischen $1^1/_2$ und $3^2/_3$ mm". In lacunis aestimandis scripsi pro 2 mm Treuii 1 lit. "Lacuna 9 litt." idem valet atque "lacuna quae 9 litt. continere potest, plures aegre potest."

tiosum, collationes locorum libelli 'De Defectu Oraculorum' ab Eusebio citatorum.

Codices Eusebiani sunt:

A = cod. Parisiensis 451.
F = cod. Marcianus 341.
O = cod. Bononiensis 3643.
B = cod. Parisiensis 465.

Contulit I. A. Heikel, vir de Eusebio optime meritus:

P. **63**, 24 ἢ] ἦν BOJ ‖ παλαιὰ δόξα A πάλαι δόξα OJ δόξα πάλαι B ‖ ἐκεῖθεν J 25 ἀπομαραίνεσθαι omnes ‖ σιωπῶντος καὶ] σιωπῶντα B 26 δεῖν omnes 28 δυεῖν AJ δυοῖν O μοῖν B 29 ἔκλειψον J ‖ ἀλλ' ἐκεῖνο] ἀλλὰ κοινῆι omnes 30 ἐξησθένηκεν οὕτως A οὕτως ἐξησθένηκε ταῦτα JOB.

P. **64**, 1 γε omnes 2 πρότερον] πρὶν OB ‖ νῦν ἐπιλέλοιπε] συνεπιλέλοιπεν A νῦν ἐπιλέλοιπε J ‖ περικομιδῆ J 3 ἐπέσχεν A ἐπέσχε J ἔσχε OB 4. 5 ἢ περὶ λεβάδειαν ἡ βοιωτία J ἢ περὶ λεβαδίαν ἡ βοιωτία OB ἢ περὶ βοιωτίαν ἡ βοιωτία A 5 ἀρρύσασθαι J 7 κατέσχηκεν AJ κατέσχεν OB.

P. **71**, 10 [In hac parte B deficit] ὃ νῦν] ἦν omnes ‖ καὶ φύσιν om. omnes ‖ καλοῦσιν A καλοῦσι JO 11 ἀπήλλαξεν A 12 δοκοῦσιν A 13 ἀνθρώπων] ἀνθρώπων θέντες omnes 15 ζοροάστρην A ζοάτρον O 16 ἀπὸ omnes ‖ εἶτ'] ἢ omnes 17 ἑκατέρων ῑ A 18 πολλὰ omnes 20 ἐπιφαίνεται omnes 21 ὀνόμασιν A 22 δὲ om. O ‖ ὡρισμένως A ‖ πρῶτον omnes 23 ἐξέθηκεν A ‖ λογίων A.

P. 71, 23, p. **72**, 1. 2 εἶτα δαίμονας εἶτα ἥρωας — χρυσοῦ AJ εἶτα δαίμονας ἥρωας — χρυσοῦ O 2. 3 δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς τῶν δ' ἡμιθέων omnes 3 εἰς om. A.

P. **75**, 1 καὶ γὰρ κἂν πλείων εἴη χρόνος κἂν ἐλάττων (ἐλάττω J) κἂν τεταγμένος AOJ 2. 3 ψυχὴ καὶ ἥρωος βίος omnes 3 οὐδὲν γὰρ ἧττον A ‖ ἐφ' ὃ AOJ ‖ δεδέξεται A δεδίξεται O 3. 4 σοφῶν μαρτύρων A.

P. **76**, 26 ἔτι] ἐστι omnes ‖ ὡς omnes 27 ἐστιν A 28 θυσίαι τε καὶ omnes 29 ζώισουσαι A ‖ φυλάττουσι AO ‖ διεσπαρμέναι J διεσπασμέναι A διαφθεαμέναι O.

P. **77**, 1 καὶ περὶ μὲν τῶν omnes 2 καὶ διαφάσεις om. A 6 δὲ] τε O 7 μανίαι τε ἄλλαι ὀρινόμεναι AJ μανίαι τε καὶ ἄλλαι ὀρινόμεναι O ‖ ῥιψαύχενες A 8 οὐδενὶ om. J ‖ δαιμόνων] μόνων A 9 φήσαιμι A ‖ τελεῖσθαι παραμύθια omnes ‖ καὶ om. omnes 10 παλαιὰς ποιούμενος omnes ‖ ante οὔτε add. ἃς OJ 11 ἂν ἐδέχοντο omnes 13 καταρχόμενοι καὶ σφάττοντες omnes 15 ἀποπιπλάντες J ‖ ἐνίων δὲ ἐν τοῖσδε μανικοὺς OJ εἶναι δ' ἐν τοῖς δαιμονικοῖς A: mihi ἐνίων δ' ἐν τοῖσδε vera et Plutarchi et Eusebii lectio

esse videtur 16 οὐ] οὐδὲν J || σώμασιν A 19 ἐξῃτημένοι A 20 σώματι λοιμούς O σώμασιν λοιμούς A σωμάτων λοιμούς J || ἀπορίας A || ἐπάγουσιν A 21 πράττουσιν A || ἄχρις JO ἄχρι A.

P. 78, 1 λάβωσι καὶ om. O || ἐρῶσιν A ἐρῶσι JO.

P. 80, 12 [V 4 Deficit B] μὲν οὖν omnes || εἶπε om. 14 καλῶς OJ 15 δραχμὴν omnes. — 12 [V 17] μὲν omnes || εἶπεν A 13 προσήκει OJB 15 δραχμὴν omnes 16 λαμβάνοντα A 20 εἴη] ἧι A || ὅθεν J || ὁ om. A 21 τὴν τὴν πόλιν J || οὐδὲ omnes 21. 22 ἡμᾶς αὐτοὺς J αὐτοὺς OB αὐτοὺς ἡμᾶς A 23 μὴ O, add. J m. sec., om. AB 24. 25 δόξης προσελθεῖν A 25 — p. 81, 7 σὺ δὲ — ὁρμάς om. B 25 σὺ ex οὐ corr. J, οὐ AO || ὁ διδοὺς A 26. 27 τῷ δὲ — φυλάττεις om. AJO, in marg. habet J m. sec. 30 ἔχουσιν A.

P. 81, 2 διανοουμ. A || τι πρὸς αὐτὸν om. O || ante ἀλλὰ ins. ὁ Φίλιππος omnes 3 ἔφη om. omnes 5 ἔτι δὲ] καὶ O || εὐχόμενος om. A || εὐλόγων O 6 ἢ om. omnes || μοχθηρὰ omnes 8 τοῦ θανάτου omnes || τῶν τοιούτων] τούτων OB || λόγου B 9 οὐδὲ omnes || αἰμιλλιανοῦ A 10 ὑμῶν AJ ἡμῶν OB || πὴρ ἦν J 11. 12 πλέων ποτὲ O 12 ἰταλίαν omnes || νηὸς OB 13 δὲ
ἀποβῆναι σ m. 2
omnes 14 σβεσθῆναι O σβεσθῆναι B ἀποβῆναι J || ναῦν] νῦν B 15 παζῶν O περῶν B 16 πολλοὺς δὲ om. omnes || ἐπεὶ δεδειπνηκότες ἦσαν omnes: in ἔτι δεδειπνηκότας corr. J m. altera ut videtur 17 φωνὴν A φωνῆς JOB || ἀπὸ νήσου OB || παζῶν O πεζῶν B 18 θαμνοῦ A θαμνοῦν JOB 19 θαμνοῦς omnes 20 post γνώριμος add. ἦν J m. alt. ut videtur || κληθέντος B 21 καὶ ἐκεῖνον JB 22 ἐπιτείνοντα A || ὁπόταν omnes || γένοι J 23 τέθνηκε JOB || τοῦτο omnes 24 ἀκούσας A 24 — p. 82, 6 καὶ διδόντων — αὐτὸν om. B 25 διδόντων J διδόντας AO || ἧι A ἢ JO 26 οὕτω omnes.

P. 82, 2 ἃ omnes 3 παλλῶδες O 4 θαμνοῦν omnes 5 ὡς O || ὅτι] οὕτως AJ || ὁ μέγας πὰν AJ πὰν ὁ μέγας O || οὐ φθῆναι ex ὀφθῆναι corr. J, ὀφθῆναι A 6 μέγαν — ἀλλὰ om. B 8 ἐν τῆι ῥώμηι omnes 9 τὸν Θαμοῦν] θαμνοῦν omnes || μεταπεμπόμενον A 10 οὕτως omnes 12 φιλοσόφους OB 13 πηνελώπης B || γεγεννημένον AO 14 εἶχεν A || καὶ om. omnes 15 αἰμιλλιανοῦ A 17 νῆσον OB 21 δὲ] τε A 22 ἀφιγμένου omnes || δ' OB δὲ AJ 23 διοσημείας A διησημίας J διοσημίας OB 24 δὲ J 25 ἐλώφησεν A || κρεισσόνων AJ κρειττόνων OB 27 λυπηρὸν A 28 ἀναλάμψεις omnes 30 νῦν omnes || χαλάζας omnes || τρέφουσι JOB τερεφουσιν A.

P. 83, 1 πάθεσιν τὸν A πάθεσι τὸν JOB || φαρμάττουσαι A 3 βριάρεως A || inde a δεσμὸν deficit B 4 δὲ] γὰρ A.

P. 86, 9 οὖν] μὲν οὖν OB 10 μαντικὴν] δαμαντικὴν J || πλεῖστον δὲ AOB πλεῖστον J 11 εἶχεν A || καὶ alterum] ἢ omnes 12 ἱερῶν om. A 13 ἔφασκεν εἶναι δαιμόνων B 14 τὴν πυθίαν omnes || μήτε bis 15 εἰς τὰ Τέμπη] ἵστασθαι μήτε A 15. 16 τὴν

φυγὴν ἀλλ' ἐκπεσόντα ἐλθεῖν εἰς ἕτερον κόσμον omnes 17 *ἐννέα* om. A ‖ *ὡς ἀληθῶς* omnes 18 *κατελθόντα* 19 *φυλασσόμενον* ‖ *οὕτως* AJB *οὕτω* O ‖ *δὲ* omnes 19. 20 *καὶ τὰ τιτανικά* om. A 21 *δίχας* omnes 22 *λέγεται* A *τε λέγεται* JOB ‖ *ἐξαμαρτεῖν περὶ ὄσιριν* J 23 *ὃν* A.

P. 87, 1 *καὶ* om. omnes ‖ *ἐκλελοίπασιν* AB 3 *ἐν τοῖς* om. A 4 *ἀρχηγέτας* omnes 5 *ἄρταλον* AJOB ‖ *ἄροιον* A *ἄρυτον* JOB ‖ *τόσιβιν* JOB *τὸ σέβειν* A ‖ *ἔφυγεν* A 6 *ἐκεῖνον* omnes 7 *ἄρσαλον* omnes ‖ *σκιροὺς* omnes 8 ante *ἐπὶ* in marg. *δὴ* A m. sec. ‖ *τούτων* omnes 9 *ἰδίᾳ*] *διὰ* A ‖ *τούτους* B ‖ *οὖν* om. OB 10 *λαβεῖν πολλὰ* A ‖ *ἔστι* J ‖ *μυθολογουμένων* omnes 12 *θαυμαστὸν εἰπεῖν οὐκ ἐξ ἑνός* A ‖ *ᾧ*] *τῶν* A 13 *οὗ τῆς δυνάμεως μετείληχεν* AJ *οὗ τῆς δυνάμεως μετείληφεν* OB 14 *ἡμῶν* om. B ‖ *ἔστιν* A ‖ *δῖος* omnes 15 *ἢ* prius] *ὁ δὲ* A ‖ *διόνυσος* OB 17 *ἐκτίσαντο* B.

Aberdoniae, m. Mart. 1893.

GUILHELMUS R. PATON.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ Ε ΤΟΥ ΕΝ ΔΕΛΦΟΙΣ.

P.384

1. *Στιχιδίοις τισὶν οὐ φαύλως ἔχουσιν, ὦ φίλε Σαρα-* D
πίων, ἐνέτυχον πρῴην, ἃ Δικαίαρχος Εὐριπίδην οἴεται
πρὸς Ἀρχέλαον εἰπεῖν· (Fr. 969 Nauck, cf. Kock III p. 266)

'οὐ βούλομαι πλουτοῦντι δωρεῖσθαι πένης,
μή μ' ἄφρονα κρίνῃς ἢ διδοὺς αἰτεῖν δοκῶ.'

χαρίζεται μὲν γὰρ οὐδὲν ὁ διδοὺς ἀπ' ὀλίγων μικρὰ
τοῖς πολλὰ κεκτημένοις, ἀπιστούμενος δὲ ἀντὶ μηδενὸς
διδόναι κακοηθείας καὶ ἀνελευθερίας προσλαμβάνει δόξαν.
ὅρα δὴ ὅσον ἐλευθεριότητι καὶ κάλλει τὰ χρηματικὰ δῶρα
λείπεται τῶν ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας, ἃ καὶ διδόναι καλόν E
ἐστι καὶ διδόντας ἀνταιτεῖν ὅμοια παρὰ τῶν λαμβανόν-
των. ἐγὼ γοῦν πρὸς σὲ καὶ διὰ σοῦ τοῖς αὐτόθι φίλοις
τῶν Πυθικῶν λόγων ἐνίους ὥσπερ ἀπαρχὰς ἀποστέλλων,
ὁμολογῶ προσδοκᾶν ἑτέρους καὶ πλείονας καὶ βελτίονας
παρ' ὑμῶν, ἅτε δὴ καὶ πόλει χρωμένων μεγάλῃ καὶ σχολῆς
μᾶλλον ἐν βιβλίοις πολλοῖς καὶ παντοδαπαῖς διατριβαῖς
εὐπορούντων. ὁ δ' οὖν φίλος Ἀπόλλων ἔοικε τὰς μὲν
περὶ τὸν βίον ἀπορίας ἰᾶσθαι καὶ διαλύειν θεμιστεύων
τοῖς χρωμένοις, τὰς δὲ περὶ τὸν λόγον αὐτὸς ἐνιέναι καὶ F

PERSONAE DIALOGI:

ΑΜΜΩΝΙΟΣ, ΛΑΜΠΡΙΑΣ, ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, ΘΕΩΝ, ΕΥΣΤΡΟΦΟΣ, ΕΤΕΡΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΟΝΤΩΝ.

1 E in titulo codex B (Par. 1751) catalogi Lampriae *ει̅* codex A catalogi, nostrique omnes 2 *σεραπίων* Pal. 9 *λαμβάνει* E 10 *ὅρα* B *ἆρα* rell. ‖ *καὶ* deest in B V; *ἐλευθεριότητος κάλλει* D Pal. V³ 13 *σοῦ* Reiske: *σὲ* 20 *αὑτοῖς* Pal. *αὑτὰς* F Pet. Vat. *αὑτὸν* E ‖ *ἀνιέναι* F E Vat.

προβάλλειν, τῷ φύσει φιλοσόφῳ τῆς ψυχῆς ὄρεξιν ἐμποιῶν ἀγωγὸν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἄλλοις τε πολλοῖς δῆλόν ἐστι καὶ τῇ τοῦ Ε καθιερώσει. τοῦτο γὰρ εἰκὸς οὐ κατὰ τύχην οὐδ' οἷον ἀπὸ κλήρου τῶν γραμμάτων μόνον ἐν προεδρίᾳ παρὰ τῷ θεῷ γενέσθαι καὶ λαβεῖν
385 ἀναθήματος τάξιν ἱεροῦ καὶ θεάματος· ἀλλ' ἢ δύναμιν αὐτοῦ κατιδόντας ἰδίαν καὶ περιττὴν ἢ συμβόλῳ χρωμένους πρὸς ἕτερόν τι τῶν ἀξίων σπουδῆς τοὺς ἐν ἀρχῇ περὶ τὸν θεὸν φιλοσοφήσαντας οὕτω προσέσθαι. πολλάκις οὖν ἄλλοτε τὸν λόγον ἐν τῇ σχολῇ προβαλλόμενον ἐκκλίνας ἀτρέμα καὶ παρελθών, ἔναγχος ὑπὸ τῶν υἱῶν ἐλήφθην ξένοις τισὶ συμφιλοτιμούμενος, οὓς εὐθὺς ἐκ Δελφῶν ἀπαίρειν μέλλοντας οὐκ ἦν εὐπρεπὲς παράγειν οὐδὲ παραιτεῖσθαι, πάντως ἀκοῦσαί τι προθυμουμένους. ὡς δὲ καθίσας παρὰ τὸν νεὼν τὰ μὲν αὐτὸς ἠρξάμην ζητεῖν, τὰ δ' ἐκείνους ἐρωτᾶν, ὑπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν
B λόγων αὐτῶν ⟨ἀνεμνήσθην⟩ ἃ πάλαι ποτὲ καθ' ὃν καιρὸν ἐπεδήμει Νέρων ἠκούσαμεν Ἀμμωνίου καί τινων ἄλλων διεξιόντων ἐνταῦθα, τῆς αὐτῆς ἀπορίας ὁμοίως ἐμπεσούσης.

2. Ὅτι μὲν γὰρ οὐχ ἧττον ὁ θεὸς φιλόσοφος ἢ μάντις, ἐδόκει πᾶσιν ὀρθῶς πρὸς τοῦτο τῶν ὀνομάτων ἕκαστον ΑΜΜΩΝΙΟΣ τίθεσθαι καὶ διδάσκειν, ὡς Πύθιος μέν ἐστι τοῖς ἀρχομένοις μανθάνειν καὶ διαπυνθάνεσθαι, Δήλιος δὲ καὶ Φαναῖος οἷς ἤδη τι δηλοῦται καὶ ὑποφαίνεται τῆς ἀληθείας, Ἰσμήνιος δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν ἐπι-

---

1 τὴν τῆς ψυχῆς E 3 τῇ περὶ τοῦ libri omnes excepto Pet. qui τῇ om: corr. Reiske ‖ *E* scripsit Bernardakis: $\overline{\epsilon\iota}$ 9 τῶν θεῶν E. τὰ περὶ τὸν θεὸν conjecit Cobet ‖ προθέσθαι conjecerat Cruserius habentque Pal. V[2] προ$\overset{\vartheta}{\sigma}$έσθαι B 10 προβαλλόμενον solus B παραβ. ceteri 11 ἀτρέμα om. Pal. 12 ἐλείφθην D. ὑπωμοσιῶν ἐλείφθην conjecit Emperius, et vix patiendum est vulgatum nisi συμφιλοτιμουμένων scribas 14 παραιτεῖνεσθαι D V[1] (corr. V[2]) F[1] ‖ πάντας E Vat. 15 παρὰ Wyttenbach: περὶ 16 ὑπὲρ B Pal. V[3] 17 ἀνεμνήσθην supplevit Meziriac. Nihil, fortasse, excidit, sed locus ita fere reficiendus est ἐρωτᾶν ὑπὲρ τοῦ τόπου καὶ τῶν λογίων (= τῶν προγραμμάτων), ἀνέλαβον (vel ἀνέζητουν) ἃ πάλαι 22 δοκεῖ libri: corr. Turn. Vulc.

στήμην, καὶ Λεσχηνόριος ὅταν ἐνεργῶσι καὶ ἀπολαύωσι χρώμενοι τῷ διαλέγεσθαι καὶ φιλοσοφεῖν πρὸς ἀλλήλους. ‘ἐπεὶ δὲ τοῦ φιλοσοφεῖν’ ἔφη ‘τὸ ζητεῖν ⟨ἀρχή, τοῦ δὲ ζητεῖν⟩ τὸ θαυμάζειν καὶ ἀπορεῖν, εἰκότως τὰ πολλὰ C τῶν περὶ τὸν θεὸν ἔοικεν αἰνίγμασι κατακεκρύφθαι καὶ λόγον τινὰ ποθοῦντα διὰ τί καὶ διδασκαλίαν τῆς αἰτίας. οἷον ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀθανάτου, τὸ καίεσθαι μόνον αὐτόθι τῶν ξύλων ἐλάτην καὶ δάφνην ἐπιθυμιᾶσθαι, καὶ τὸ δύο Μοίρας ἱδρῦσθαι πανταχοῦ τριῶν νομιζομένων, καὶ τὸ μηδεμιᾷ γυναικὶ πρὸς τὸ χρηστήριον εἶναι προσελθεῖν· καὶ τὸ τοῦ τρίποδος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τοῖς μὴ παντάπασιν ἀλόγοις καὶ ἀψύχοις ὑφειμένα δελεάζει καὶ παρακαλεῖ πρὸς τὸ σκοπεῖν τι καὶ ἀκούειν καὶ διαλέγεσθαι περὶ αὐτῶν. ὅρα δὲ καὶ ταυτὶ τὰ προγράμματα, D τό ‘γνῶθι σαυτόν’ καὶ τό ‘μηδὲν ἄγαν’, ὅσας ζητήσεις κεκίνηκε φιλοσόφοις καὶ ὅσον λόγων πλῆθος ἀφ’ ἑκάστου καθάπερ ἀπὸ σπέρματος ἀναπέφυκεν· ὧν οὐδενὸς ἧττον οἶμαι γόνιμον λόγων εἶναι τὸ νῦν ζητούμενον.

3. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου, ΛΑΜΠΡΙΑΣ ὁ ἀδελφὸς εἶπε ‘καὶ μὴν ὃν ἡμεῖς ἀκηκόαμεν λόγον ἁπλοῦς τίς ἐστι καὶ κομιδῇ βραχύς. λέγουσι γὰρ ἐκείνους τοὺς σοφοὺς ὑπ’ ἐνίων δὲ σοφιστὰς προσαγορευθέντας αὐτοὺς μὲν εἶναι πέντε, Χίλωνα καὶ Θαλῆν καὶ Σόλωνα καὶ Βίαντα καὶ Πιττακόν· ἐπὶ δὲ Κλεόβουλος ὁ Λινδίων τύραννος, εἶτα Περίανδρος ὁ Κορίνθιος, οὐδὲν αὐτοῖς E ἀρετῆς μετὸν οὐδὲ σοφίας, ἀλλὰ δυνάμει καὶ φίλοις καὶ χάρισι καταβιαζόμενοι τὴν δόξαν, ἐνέβαλον εἰς τοὔνομα τῶν σοφῶν καί τινας γνώμας καὶ λόγους ἐξέπεμπον καὶ

1 *Λέσχην ὅριος* libri: corr. Xyl. || *δὲ* ante *ὅταν* habent B Pal. V^3 *δεὶ* Aldina 3 *ἔφη*] *ἐφ’ οἷς* Pal V^3 || *ἀρχή* (ita Cobet), *τοῦ δὲ ζητεῖν* inserui 5 *τῶν θεῶν* D V^1 F A (corr. in margine) Vat. 6 *ποθοῦντα*] *ποθεῖν* Pal. V^3, unde Wytt. *ποθεῖν τοῦ* 9 *ἱδρύσασθαι* B A Vat. Pet. 10 *ἐξεῖναι* Pal. 11 *τὸ* deest in D V^1 Pal. E Vat. 13 *καὶ* ante *ἀκούειν* deest in V^1 (add. V^2). 14 *τὸ πρόγραμμα* D Pal. 16 *φιλοσόφοις*] ita V^1 E *φιλοσόφους* ceteri || *ὅσον* solus Pet. *ὅσων* ceteri 18 *λόγον* libri: corr. Madvig || *τὸν* A Vat. Pet. 20 *δελφὸς* V^3 F^2 A Pet. 27 *χάριτι* E Ald. || *ἐνέβαλλον* V^1 F

διέσπειρον εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῖς ὑπ' ἐκείνων λεγομένοις ὁμοίους· δυσχεράναντας ἄρα τοὺς ἄνδρας ἐξελέγχειν μὲν οὐκ ἐθέλειν τὴν ἀλαζονείαν οὐδὲ φανερῶς ὑπὲρ δόξης ἀπεχθάνεσθαι καὶ διαμάχεσθαι πρὸς ἀνθρώπους μέγα δυναμένους, ἐνταῦθα δὲ συνελθόντας αὐτοὺς καθ' αὑτοὺς καὶ διαλεχθέντας ἀλλήλοις, ἀναθεῖναι τῶν γραμμάτων ὃ F τῇ τε τάξει πέμπτον ἐστὶ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὰ πέντε δηλοῖ, μαρτυρομένους μὲν ὑπὲρ αὑτῶν πρὸς τὸν θεὸν ὅτι πέντε εἰσί, τὸν δὲ ἕβδομον καὶ τὸν ἕκτον ἀποποιουμένους καὶ ἀποβάλλοντας ὡς οὐ προσήκοντας αὐτοῖς. ὅτι δὲ οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ταῦτα λέγεται, γνοίη τις ἂν ἀκούσας τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν χρυσοῦν Ε Λιβίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ὀνομαζόντων, τὸ δὲ χαλκοῦν Ἀθηναίων· τὸ 386 δὲ πρῶτον καὶ παλαιότατον τῇ δὲ οὐσίᾳ ξύλινον ἔτι νῦν τῶν σοφῶν καλοῦσιν, ὡς οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ κοινὸν ἀνάθημα πάντων γενόμενον.'

4. Ὁ μὲν οὖν Ἀμμώνιος ἡσυχῇ διεμειδίασεν, ὑπονοήσας ἰδίᾳ τὸν Λαμπρίαν δόξῃ κεχρῆσθαι, πλάττεσθαι δ' ἱστορίαν καὶ ἀκοὴν ἑτέρων πρὸς τὸ ἀνυπεύθυνον. ΕΤΕΡΟΣ δέ ΤΙΣ ἔφη ΤΩΝ ΠΑΡΟΝΤΩΝ, ὡς ὅμοια ταῦτ' ἐστὶν οἷς πρῴην ὁ Χαλδαῖος ἐφλυάρει ξένος, ἑπτὰ μὲν εἶναι τὰ φωνὴν ἰδίαν ἀφιέντα τῶν γραμμάτων, ἑπτὰ δὲ τοὺς κίνησιν αὐτοτελῆ καὶ ἀσύνδετον ἐν οὐρανῷ κινουμένους ἀστέρας· εἶναι δὲ τῇ τάξει δεύτερον τό τε Ε τῶν φωνηέντων ἀπ' B ἀρχῆς καὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ σελήνης τῶν πλανήτων· ἡλίῳ δ' Ἀπόλλωνα τὸν αὐτὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν πάντας Ἕλληνας νομίζειν. 'ἀλλὰ ταυτὶ μέν' ἔφη 'παντάπασιν ἐκ πίνακος καὶ πυλαίας'. ὁ δὲ Λαμπρίας ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἀφ' ἱεροῦ κινήσας ἐπὶ τὸν αὑτοῦ λόγον. ἃ μὲν γὰρ ἐκεῖνος εἶπεν, οὐδεὶς ἐγίγνωσκε Δελφῶν· τὴν δὲ κοινὴν

1 διέσπειραν D V B (ον superscripsit pr. m.) Pal. F ‖ ἐπ' ἐκείνων D V[1] 2 ὁμοίους B Pal. V[3] ὁμοίως rell. ‖ δυσχεραίνοντας D V Pal. 4 ἀπεχθ. καὶ desunt in Pal., atque ita malim. 5 αὑτοὺς V B Pal. (estne in D?) ἑαυτοὺς rell. 8 μαρτυρομένους] ita V[3] -ουμένους reliqui ‖ ὑπὲρ αὑτῶν desunt in Pal. 9 τὸν δὲ ἕκτον καὶ τὸν ἕβδομον conjecerat Reiske habetque Pal. 12 $\bar{ε}$ B Pal V[3] F $\overline{ει}$ rell. 14 τῇ οὐσίᾳ δὲ Pal. 15 ὡς deest in F A E Vat. Pet. 24 $\bar{ε}$ B Pal. V[3] F $\overline{ει}$ rell. 29 τὸν αὐτὸν V Pal. τὸν αὑτοῦ Vat. τοῦ αὐτοῦ A

καὶ περιηγητικὴν δόξαν εἰς τὸ μέσον προῆγον, οὔτε τὴν ὄψιν ἀξιοῦντες οὔτε τὸν φθόγγον ἀλλὰ τοὔνομα μόνον τοῦ γράμματος ἔχειν τι σύμβολον.

5. ‘Ἔστι γάρ’ ὡς ὑπολαμβάνουσι Δελφοὶ καὶ τότε προηγορῶν ἔλεγε ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ ὁ ἱερεύς ‘σχῆμα καὶ μορφὴ C τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐντεύξεως, καὶ τάξιν ἡγεμονικὴν ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν ἔχει, τῶν χρωμένων ἑκάστοτε διαπυνθανομένων, εἰ νικήσουσιν, εἰ γαμήσουσιν, εἰ συμφέρει πλεῖν, εἰ γεωργεῖν, εἰ ἀποδημεῖν. τοῖς δὲ διαλεκτικοῖς χαίρειν ἔλεγε σοφὸς ὢν ὁ θεός, οὐδὲν οἰομένοις ἐκ τοῦ ‘εἰ’ μορίου καὶ τοῦ μετ’ αὐτοῦ ἀξιώματος πρᾶγμα γίγνεσθαι, πάσας τὰς ἐρωτήσεις ὑποτεταγμένας τούτῳ καὶ νοῶν ὡς πράγματα καὶ προσιέμενος. ἐπεὶ δὲ ἴδιον τὸ ἐρωτᾶν ὡς μάντιν ἐστὶν ἡμῖν καὶ τὸ εὔχεσθαι κοινὸν ὡς πρὸς θεόν, οὐχ ἧττον οἴονται τῆς πευστικῆς τὴν εὐκτικὴν τὸ γράμμα πε- D ριέχειν δύναμιν· ‘εἰ γὰρ ὤφελον’ φησὶν ἕκαστος τῶν εὐχομένων. καὶ Ἀρχίλοχος (Fr. 71 Bergk)

‘εἰ γὰρ ὣς ἐμοὶ γένοιτο χεῖρα Νευβούλης θιγεῖν.’

καὶ τοῦ ‘εἴθε’ τὴν ⟨μὲν⟩ δευτέραν συλλαβὴν ⟨ὥσπερ καὶ τὸ ‘θήν’⟩ παρέλκεσθαί φασιν, οἷον τὸ Σώφρονος (Fr. 15 Botzon)

‘ἅμα τέκνων θην δευμένα.’

καὶ τὸ Ὁμηρικόν (P. 29)

‘ὥς θην καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος·’

ἐν δὲ τῷ ‘εἰ’ τὸ εὐκτικὸν καὶ ἀποχρώντως δηλοῦσθαι.’

6. Ταῦτα τοῦ Νικάνδρου διελθόντος, οἶσθα γὰρ δὴ ΘΕΩΝΑ τὸν ἑταῖρον, ἤρετο τὸν Ἀμμώνιον, εἰ διαλεκτικῇ

---

4 ἔστι γὰρ ὡς] ὡς γὰρ B ‖ τότε Wytt.: τε libri exceptis B Pal. qui γε 5 νίκ. ὁ ἱερ. ἔλ. Pal. ‖ ὄχημα libri: corr. Meziriac 7 καὶ διαπ. libri omnes praeter Pal. V^{3} (forte V^{2}) 10 οἰόμενος libri omnes: corr. Xylander ‖ ε̄ pro εἰ V B Pal. 13 ὡς μάντιν unus D πρὸς μάντιν rell. 14 ἡμῖν ἐστι B ‖ κοινὸν deest in Pal. 16 ὤφελον D V^{1} A ὄφελον rell. 18 ὡς libri omnes: corr. Wytt. ‖ νευβούλης D B (Kontos) νεοβούλης rell. 19 μὲν inserui ‖ supplementum Bernardakis invenit. Minus claudicaret oratio, si statuerimus plura excidisse e. g. συλλαβ`ν ⟨παρελκομένην ἀποφαίνειν τὴν πρὸς τὸ θὴν ὁμοιότητα. τοῦτο γὰρ οἱ γραμματικοὶ μικροῦ δεῖν ἅπασι τοῖς ἐπιρρήμασι⟩ παρέλκεσθαι 20 φησιν F A E Vat. Pet. 21 ἅμα] possis ἁ μάτηρ conjicere ‖ δευμένα D V^{1} F^{1} δεύμενα Pal. V^{2} δευομένα rell. 24 ε̄ V B Pal. 25 τοῦ om. Pal.

παρρησίας μέτεστιν οὕτω περιυβριζομένης ἀκηκοΐᾳ· τοῦ
δ' Ἀμμωνίου λέγειν παρακελευομένου καὶ βοηθεῖν, 'ἀλλ'
E ὅτι μέν' ἔφη 'διαλεκτικώτατος ὁ θεός ἐστιν, οἱ πολλοὶ τῶν
χρησμῶν δηλοῦσιν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ δήπουθέν ἐστι καὶ λύειν
(Vita Pl. p. 394 West.) καὶ ποιεῖν ἀμφιβολίας. ἔτι δ', ὥσπερ Πλάτων ἔλεγε, χρη-
σμοῦ δοθέντος ὅπως τὸν ἐν Δήλῳ βωμὸν διπλασιάσωσιν,
ὃ τῆς ἄκρας ἕξεως περὶ γεωμετρίαν ἔργον ἐστίν, οὐ τοῦτο
προστάττειν τὸν θεὸν ἀλλὰ καὶ γεωμετρεῖν διακελεύεσθαι
τοῖς Ἕλλησιν· οὕτως ἄρα χρησμοὺς ἀμφιβόλους ἐκφέρων
ὁ θεὸς αὔξει καὶ συνίστησι διαλεκτικὴν ὡς ἀναγκαίαν
τοῖς μέλλουσιν ὀρθῶς αὐτοῦ συνήσειν. ἐν δὲ διαλεκτικῇ
F δήπου μεγίστην ἔχει δύναμιν ὁ συναπτικὸς οὑτοσὶ σύν-
δεσμος, ἅτε δὴ τὸ λογικώτατον σχηματίζων ἀξίωμα· πῶς
γὰρ ἂν οὐ τοιοῦτο τὸ συνημμένον, εἴ γε τῆς μὲν ὑπάρξεως
τῶν πραγμάτων ἔχει καὶ τὰ θηρία γνῶσιν, ἀκολούθου δὲ
θεωρίαν καὶ κρίσιν ἀνθρώπῳ μόνῳ παραδέδωκεν ἡ φύσις;
ὅτι μὲν γὰρ 'ἡμέρα καὶ φῶς ἔστιν' αἰσθάνονται δήπου
387 καὶ λύκοι καὶ κύνες καὶ ὄρνιθες· ὅτι δὲ 'εἰ ἡμέρα ἔστι,
φῶς ἔστιν' οὐδὲν ἄλλο συνίησι πλὴν ἄνθρωπος, ἡγουμένου
καὶ λήγοντος ἐμφάσεώς τε καὶ συναρτήσεως τούτων πρὸς
ἄλληλα καὶ σχέσεως καὶ διαφορᾶς μόνος ἔχων ἔννοιαν,
ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις τὴν κυριωτάτην ἀρχὴν λαμβάνουσιν.
ἐπεὶ τοίνυν φιλοσοφία μὲν περὶ ἀλήθειάν ἐστιν ἀλη-
θείας δ' ὅρος ἀπόδειξις ἀποδείξεως δ' ἀρχὴ τὸ συνημμέ-

---

1 περιυβριζομένης scripsi: περιυβρισμένη (deest iota subscriptum in D V[1] B F) libri ‖ ἀκηκοΐα] ita (omisso iota subscr.) B in marg. Turn. Vulc. Bongars, fueratque forsitan in V a prima manu (erasit tertia) ἀκηκοῖα D F (delevit sec. m.) ἀνηκύαν A in marg. (Wytt.): in ceteris deest. 2 καὶ deest in Pal. 3 ἔφην A Vat. Pet. 7 ἐστιν ἔργον Pal. ‖ οὐ τοῦτο προστάττειν] Nisi malis sequens καὶ cum E expellere, scribendum esse censeo οὐ⟨χ οὕτως ἁπλῶς⟩ τοῦτο προ. 8 καὶ om. E 11 αὐτῷ συνεῖναι Pal. αὐτοῖς συνήσειν F[1] αὐτοῦ συνείσειν fuerat, ut videtur, in V ubi tertia manus ναι in rasura scripsit et accentum circumflexum superposuit 12 δήπου deest in B ‖ οὑτοσὶ ὁ συναπτικὸς Pal. 14 ἂν D V F, in rell. deest ‖ τοιοῦτο τὸ] τοιούτῳ V[1] τοιούτως Pal. V[3] 16 μόνον A E Pet. ‖ παραδέδωκεν D V F παρέδωκεν rell. 17 ὅτι μὲν γὰρ unus Pal., deest μὲν in rell. ‖ καὶ om E Vat. 18 δὲ om V[1] F ‖ ἔστι deest in D B F E 21 μόνον A Vat. Pet. 22 αἱ om. V[1] F A (nonne D?): ejus loco οἱ Pet. καὶ B 23 ἔστι περὶ ἀλήθειαν D 24 δ' ὅρος scripsi: δὲ φῶς libri ‖ δ' ἀρχὴ] δ' deest in F A Vat. Pet.

νον, εἰκότως ἡ τοῦτο συνέχουσα καὶ ποιοῦσα δύναμις ὑπὸ
σοφῶν ἀνδρῶν τῷ μάλιστα τὴν ἀλήθειαν ἠγαπηκότι θεῷ
καθιερώθη· καὶ μάντις μὲν ὁ θεὸς μαντικὴ δὲ τέχνη περὶ
τὸ μέλλον ἐκ τῶν παρόντων ἢ παρῳχημένων. οὐδενὸς γὰρ B
οὔτ' ἀναίτιος ἡ γένεσις οὔτ' ἄλογος ἡ πρόγνωσις· ἀλλ'
ἐπεὶ πάντα τοῖς γεγονόσι τὰ γιγνόμενα τά τε γενησόμενα
τοῖς γιγνομένοις ἕπεται καὶ συνήρτηται κατὰ διέξοδον
ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος περαίνουσαν, ὁ τὰς αἰτίας εἰς ταὐτὸ
συνδεῖν τε πρὸς ἄλληλα καὶ συμπλέκειν φυσικῶς ἐπιστά-
μενος οἶδε καὶ προλέγειν (Hom. A 70)

'τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.'

καὶ καλῶς Ὅμηρος πρῶτον ἔταξε τὰ παρόντα εἶτα τὸ
μέλλον καὶ τὸ παρῳχημένον· ἀπὸ γὰρ τοῦ ὄντος ὁ συλλο-
γισμὸς κατὰ τὴν τοῦ συνημμένου δύναμιν, ὡς 'εἰ τόδ'
ἐστί, τόδε προηγεῖται' καὶ πάλιν 'εἰ τόδ' ἐστί, τόδε γε- C
νήσεται.' τὸ γὰρ τεχνικὸν καὶ λογικὸν ὥσπερ εἴρηται
γνῶσις ἀκολουθίας, τὴν δὲ πρόσληψιν ἡ αἴσθησις τῷ λόγῳ
δίδωσιν. ὅθεν, εἰ καὶ γλίσχρον εἰπεῖν, οὐκ ἀποστρέψομαι
τοῦτον εἶναι τὸν τῆς ἀληθείας τρίποδα τὸν λόγον, ὃς τὴν
τοῦ λήγοντος πρὸς τὸ προηγούμενον ἀκολουθίαν θέμενος
εἶτα προσλαβὼν τὴν ὕπαρξιν ἐπάγει τὸ συμπέρασμα τῆς
ἀποδείξεως. τὸν οὖν Πύθιον, εἰ διὰ μουσικὴν ἥδεται
καὶ κύκνων φωναῖς καὶ κιθάρας ψόφοις, τί θαυμαστόν
ἐστι διαλεκτικῆς φιλίᾳ τοῦτο ἀσπάζεσθαι τοῦ λόγου τὸ
μέρος καὶ ἀγαπᾶν, ᾧ μάλιστα καὶ πλείστῳ προσχρωμένους
ὁρᾷ τοὺς φιλοσόφους; ὁ δ' Ἡρακλῆς, οὔπω τὸν Προμη- D

---

3 *μὲν* deest in D V^1 F E Vat. 5 *οὔτ' ἀναίτιος* unus E *οὐδ' ἀν.* rell. 8 *περαίνουσα* Pal. 9 *συνιδεῖν* Vat. Pet. ‖ *συμπλέκειν· τε* D *συμπλέκεται* F^1, idemque scripserat V^1 (*ειν* in ras V^3) 10 *οἶδε καὶ προλέγειν*] ita unus D, *προλέγει* (pro *προλέγειν*) rell.: deerat *καὶ* in V^1, deest *οἶδε* in Pal. V^3; *οἶδέ τε καὶ* B 11 *τά τ' ἐόντα*] ita B Pal. *τά τε ὄντα* rell. ‖ *ἐσσόμενα*] ita B A *ἐσόμενα* rell. 16 *τῶν γὰρ τεχνικῶν καὶ λογικῶν* Pal. V^3 17 *γνῶσιν* E Vat. Pet. 18 *γλίσχρον* primus Wytt.: *αἰσχρὸν* ‖ *ἀποστρέψομαι* D F *ἀποστρέφομαι* V Pal. (qui post hanc vocem *εἰπεῖν* inserit) *ἀποτρέψομαι* rell. 20 *ἡγούμενον* B Pal. V^3 22 *διὰ μουσικὴν* M. A. Wagner: *δὴ μουσικῇ* Pal. *τῇ μουσικῇ* DV^1 F^1 *τῇ μουσικῇ τε* (*γε* ci. Wagner) V^2 et rell. 26 *ὁ δ' Ἡρακλῆς* — — — *οὐδὲ*] pro *ὁ δ'* D habet *οὐ δ'*, pro *οὐδὲ* fuerat forte *ὁ δὲ* in V^1 (tert. manus *οὐ* in ras. scripsit).

θέα λελυκὼς οὐδὲ τοῖς περὶ τὸν Χείρωνα καὶ Ἄτλαντα σοφισταῖς διειλεγμένος ἀλλὰ νέος ὢν καὶ κομιδῇ Βοιώτιος, ἀναιρῶν τὴν διαλεκτικὴν καὶ καταγελῶν τοῦ 'Ε' τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον ὑποσπᾶν ἔδοξε βίᾳ τὸν τρίποδα καὶ διαμάχεσθαι πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς τέχνης, ἐπεὶ προϊών γε τῷ χρόνῳ καὶ οὗτος ἔοικε μαντικώτατος ὁμοῦ γενέσθαι καὶ διαλεκτικώτατος.'

7. *Παυσαμένου δὲ τοῦ Θέωνος*, ΕΥΣΤΡΟΦΟΝ *Ἀθηναῖον οἶμαι τὸν εἰπόντα εἶναι πρὸς ἡμᾶς 'ὁρᾷς, ὡς ἀμύνει τῇ διαλεκτικῇ Θέων προθύμως, μονονοὺ τὴν λεοντῆν* E *ἐπενδυσάμενος; οὕτως οὐδ' ἡμᾶς τοὺς πάντα συλλήβδην πράγματα καὶ φύσεις καὶ ἀρχὰς θείων ὁμοῦ καὶ ἀνθρωπίνων ἐν ἀριθμῷ τιθεμένους, καὶ πολὺ μάλιστα τῶν καλῶν καὶ τιμίων τοῦτον ἡγεμόνα ποιουμένους καὶ κύριον, εἰκὸς ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἀπάρξασθαι τῷ θεῷ τῆς φίλης μαθηματικῆς, βουλομένης αὐτὸ μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ μήτε δυνάμει μήτε μορφῇ μήτε τῷ ῥήματι τὸ Ε τῶν ἄλλων στοιχείων ἡγούμενον, ὡς δὲ μεγάλου πρὸς τὰ ὅλα καὶ κυρίου σημεῖον ἀριθμοῦ τετιμῆσθαι τῆς πεμπάδος, ἀφ' οὗ τὸ ἀριθμεῖν οἱ σοφοὶ πεμπάζειν ὠνόμαζον.' ταῦτα* F *δὲ πρὸς ἡμᾶς ἔλεγεν οὐ παίζων ὁ Εὔστροφος, ἀλλ' ἐπεὶ τηνικαῦτα προσεκείμην τοῖς μαθήμασιν ἐμπαθῶς, τάχα δ' ἔμελλον εἰς πάντα τιμήσειν τό 'μηδὲν ἄγαν' ἐν Ἀκαδημείᾳ γενόμενος.*

8. *Εἶπον οὖν κάλλιστα τὸν Εὔστροφον τῷ ἀριθμῷ*

3 *εἰ* Dübner, sed ε̄ videtur esse in omnibus libris 4 *τὸ δεύτερον*] *τὸ* deest in Pal.; *καὶ τὸ*, quod conjecerat Emperius, est in E. 6 *οὕτως* F (Kontos) A Vat. 11 *οὕτως* Wytt.: *οὔπω* ‖ *ὑμᾶς* Reiske praeter necessitatem 12 *ἀνθρωπίνων* V[1]? Pal. — *πείων* V[3] et rell. 14 *τούτων* F A Vat. Pet. Ald. 15 *εἰκὸς* Turn. Vulc. *εἰδὼς* 16 *βουλομένης* scripsi; *βουλομένοις* Pal. *-μένους* B F[2] V[3] A E Vat. Pet. deest in D V[1] F[1] ‖ *ἀφ' ἑαυτοῦ* Pal. V[3] 17 *τὸ* ε̄ D V Pal. *τῷ* ε̄ rell. 18 *ἡγούμενον* scripsi: *ἡγούμενος* D V[1] *ἡγουμένους* F (add. *διαφέρειν* sec. m.) *διαφέρειν ἡγουμένους* rell. Cave ne Xylandri *ἡγουμένους δὲ ὡς* (ita etiam in editione sua scripsit) pro codicis scriptura habeas: dicit ipse codicem suum hoc libello carere 18 *καὶ* habent soli Pal. V[3] 19 *τετιμῆσθαι* D V[1] B F[1] *προτετ.* rell. ‖ *πεμπάδος*] ita F[1] *πεντάδος* V[1] E *πεμπτάδος* rell. 20 *πενταζειν* (haec scriptura est etiam ir [illegible] 23 *δὲ μέλλων* libri: corr. Reiske (*δὴ μέλλων* Wytt [illegible]): corr. Bernardakis

λύειν τὴν ἀπορίαν. ‘ἐπεὶ γάρ’ ΕΦΗΝ *‘εἰς τὸ ἄρτιον νενε-*
μημένου παντὸς ἀριθμοῦ καὶ τὸ περιττὸν ἡ μὲν μονὰς
ἀμφοτέρων ἐπίκοινός ἐστι τῇ δυνάμει (διὸ καὶ προστιθε- 388
μένη τὸν μὲν περιττὸν ἀριθμὸν ἄρτιον ποιεῖ τὸν δὲ
ἄρτιον περιττόν) ἀρχὴν δὲ τοῦ μὲν ἀρτίου τὰ δύο τοῦ
δὲ περιττοῦ τὰ τρία ποιοῦνται, τὰ δὲ πέντε γεννᾶται
τούτων πρὸς ἀλλήλους μιγνυμένων· εἰκότως ἔσχηκε τιμὴν
πρῶτος ἐκ πρώτων ἀποτελούμενος, καὶ γάμος ἐπωνό-
μασται τῇ τοῦ ἀρτίου πρὸς τὸ θῆλυ περιττοῦ τε αὖ πρὸς
τὸ ἄρρεν ὁμοιότητι· ταῖς γὰρ εἰς ἴσα τομαῖς τῶν ἀριθ-
μῶν, ὁ μὲν ἄρτιος πάντῃ διιστάμενος ὑπολείπει τινὰ
δεκτικὴν ἀρχὴν οἷον ἐν ἑαυτῷ καὶ χώραν, ἐν δὲ τῷ πε-
ριττῷ τὸ αὐτὸ παθόντι μέσον ἀεὶ περίεστι τῆς νεμήσεως
μόριον· ᾗ καὶ γονιμώτερός ἐστι τοῦ ἑτέρου, καὶ μιγνύ- B
μενος ἀεὶ κρατεῖ κρατεῖται δὲ οὐδέποτε· γίνεται γὰρ ἐξ
ἀμφοῖν κατ’ οὐδεμίαν μῖξιν ἄρτιος ἀλλὰ κατὰ πάσας
περιττός. ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτὸς ἐπιβάλλων αὑτῷ καὶ
συντιθέμενος δείκνυσι τὴν διαφορὰν ἑκάτερος· ἄρτιος μὲν
γὰρ οὐδεὶς ἀρτίῳ συνελθὼν περισσὸν παρέσχεν οὐδ’ ἐξέβη
τὸ οἰκεῖον ὑπ’ ἀσθενείας ἄγονος ὢν ἑτέρου καὶ ἀτελής·
περισσοὶ δὲ μιγνύμενοι περισσοῖς ἀρτίους πολλοὺς διὰ
τὸ πάντῃ γόνιμον ἀποτελοῦσι. τὰς δ’ ἄλλας οὐκ ἄν τις
ἐν καιρῷ νῦν ἐπεξίοι δυνάμεις καὶ διαφορὰς τῶν ἀριθμῶν.
ὡς οὖν ἄρρενός τε τοῦ πρώτου καὶ θήλεος ὁμιλίᾳ τὰ C
πέντε γιγνόμενα γάμον οἱ Πυθαγόρειοι προσεῖπον. ἔστι
δὲ ᾗ καὶ φύσις λέλεκται τῷ περὶ αὐτὸν πολλαπλασιασμῷ

---

4 *περιττὸν* deest in D V[1] F[1] unde conjecerim *ἀριθμὸν* a Plutarcho alienum esse; abierat scilicet *περιττὸν* in *ἀριθμὸν*, corrector de suo reposuit 6 *ποιοῦνται*] ita A Pet. et fuerat forte in V[1] *ποιοῦντα* D? F E Vat. *ποιεῖ* B Pal. V[3] 8 *ἀπωνομ.* F A Vat. Pet. 9 *τε* Pal. V[3] *δὲ* rell. 12 *ἀρχὴν*] latet vera scriptura fort. *ῥαγὴν*? 14 *μόριον* pulcre Emperius: *γόνιμον* libri ‖ *καὶ* deest in F A Vat. Pet. 16 *κατὰ τοῦδε μίαν* D *κατὰ τοῦ δε μίαν* F[1] *κα . . τ'οὐδεμίαν* (*τ* cum signo elisionis et spiritu leni a manu tertia scriptum) V; fuerat forte *καταγουδεμίαν* ‖ *πᾶσαν* Pal. V[3] 17 *ἔτι*] *ἔστι* F A E Vat. Pet. ‖ *αὐτὸς* deest in Pal. ‖ *αὑτῷ* B *ἑαυτῷ* Pal. *αὐτῷ* rell. 19 *ἀρτ. συν. οὐδ.* Pal. 20 *ἄγονος* Xylander: *ἀπόγονος* libri ‖ *καὶ* om. F[1] 23 *νῦν* om. F 24 *τε* B Pal. V[3] *τὸ* D V[1] F[1]; in ceteris deest ‖ *ὁμιλίᾳ* Wytt.: *ὁ μὴ διὰ* D *ὁμηδια* F[1] in V scripturae pr. manus *ὁμ* tantum superest *ὁμοιότητι* rell. ‖ *τὰ* om. F[1] 26 *αὑτὸν* V[3] *αὐτὸν* rell. ‖ *πολλαπλ.* Pal. V[3] *πολυπλ.* rell.

πάλιν εἰς ἑαυτὸν περαίνων. ὡς γὰρ ἡ φύσις λαβοῦσα πυρὸν ἐν σπέρματι καὶ χεαμένη πολλὰ μὲν ἐν μέσῳ φύει σχήματα καὶ εἴδη, δι' ὧν ἐπὶ τέλος ἐξάγει τὸ ἔργον, ἐπὶ πᾶσι δὲ πυρὸν ἀνέδειξεν ἀποδοῦσα τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ παντός· οὕτω τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν, ὅταν αὑτοὺς πολλαπλασιάσωσιν, εἰς ἑτέρους τελευτώντων τῇ αὐξήσει, μόνος ὁ τῶν πέντε καὶ ἓξ γενόμενοι τοσαυτάκις αὑτοὺς ἀναφέρουσι καὶ ἀνασῴζουσιν. ἑξάκις γὰρ τὰ ἓξ τριακον-
D *ταέξ, καὶ πεντάκις τὰ πέντε εἰκοσιπέντε γίγνεται. καὶ πάλιν ὁ μὲν τῶν ἓξ ἅπαξ τοῦτο ποιεῖ καὶ μοναχῶς αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τετράγωνος γιγνόμενος· τῇ δὲ πεμπάδι καὶ τοῦτο μὲν συμβέβηκε κατὰ πολλαπλασιασμόν, ἰδίως δὲ τὸ κατὰ σύνθεσιν ἑαυτὴν ἢ δεκάδα ποιεῖν παρὰ μέρος ἐπιβάλλουσαν αὑτῇ, καὶ τοῦτο γίγνεσθαι μέχρι παντός, ἀπομιμουμένου τοῦ ἀριθμοῦ τὴν τὰ ὅλα διακοσμοῦσαν ἀρχήν. ὡς γὰρ ἐκείνην*** φυλάττουσαν ἐκ μὲν ἑαυτῆς τὸν κόσμον ἐκ δὲ τοῦ κόσμου πάλιν αὖ ἑαυτὴν ἀποτελεῖν*
(Fr. 22 Byw.) *'πυρός' τε 'ἀνταμοίβητα πάντα' φησὶν ὁ Ἡράκλειτος 'καὶ*

2 *χθαμένη* Vat. Pet. fueratque, ut videtur, in V ubi m. tertia *ε* in ras. scr. *χ . . αμένη* E. *χεαμένη* vix potest genuinum esse ‖ *φύσει* D V^1 3 *τέλει* F^1 5 *αὑτοὺς* unus B *αὐτοὺς* rell. 6 *ἐν τῇ αὐξήσει* conj. Reiske 7 *μόνος — γενόμενοι*] ultimum cum B V^3 scripsi; *γενόμενος* ceteri. Scripserat fortasse Plutarchus *ὁ τῶν πέντε τὸ δ' ἀληθέστερον εἰπεῖν οἱ τῶν πέντε καὶ ἕξ* ‖ *αὑτοὺς* V^3 (B?) E *ἑαυτοὺς* Pal. *αὐτοὺς* rell. 8 *τὰ ἓξ*] ita Pal. V^3 *τὸ ἕξ* rell. ‖ *τριακονταὲξ — τῶν ἕξ* desunt in E Vat.; habet Pet. in margine 11 *ἐφ'* D V^1 B ‖ *πεντάδι* libri: corr. Bernardakis 12 *πολλαπλ.* B Pal. V^3 *πολυπλ.* rell. ‖ *τὸ* in ras. scripsit V^3. fuerat fortasse *τε* 13 *ἑαυτὴν ἢ δεκάδα ποιεῖν π. μ. ἐπιβάλλουσαν αὑτῇ*]. Ultima sunt Emperii: *ἐπιβαλλούσης αὐτῇ* libri omnes. Priora ita extant in Pal. V^3. Dubito autem num pro genuinis habenda sint. sinceriores nempe libri (D V^1 et rell.) habent *καθ' ἑαυτὴν ἡ* (*ἢ* D) *δεκάδα ποιεῖ* (*ποιεῖν* V^1) in quibus invenire mihi visus sum vestigia scripturae *δεκὰς αὐτὴν ἡ δὲ δεκάδα ποιεῖ*, unde conjecerim Plutarchum talia fere scripsisse *ἰδίως δέ τε κατὰ σύνθεσιν δεκάδι μὲν αὑτὴν τῇ δὲ δεκάδα ποιεῖν παρὰ μέρος ἐπιβαλλούσαις αὑτῇ* 16 Post *ἐκείνην* lacunam cum Reiskio indicavi (post *φυλάττουσαν* Emperius) ita fere complendam *ὡς γὰρ ἐκείνην ⟨φαμεν τελείαν ἑαυτὴν καὶ αὐτάρκη⟩ φυλάττουσαν*. Si nulla est lacuna scribendum *φυλάττουσιν-ἀποτελοῦσαν* 17 *αὖ* A Pet. *ἀφ'* Vat. *ἐφ'* D V^1 F E deest in B Pal. V^3 18 *τε* habent soli B Pal. V^3 ‖ *ἀνταμοίβητα*] ita D *ἀνταμοίβηται* V^1 F^1 *ἀνταμείβεται* rell. Dedi optimi codicis scripturam quam ipsius Heracliti esse censeo. *ἀμοιβὴ τὰ πάντα* ferebatur apud veteres; vide locos a Bywatero citatos ‖ *ὁ* deest in Pal.

πῦρ ἁπάντων, ὅκωσπερ χρυσοῦ χρήματα καὶ χρημάτων E *χρυσός·' οὕτως ἡ τῆς πεμπάδος πρὸς ἑαυτὴν σύνοδος οὐδὲν οὔτε ἀτελὲς οὔτε ἀλλότριον γεννᾶν πέφυκεν, ἀλλ' ὡρισμένας ἔχει μεταβολάς· ἢ γὰρ αὑτὴν ἢ τὴν δεκάδα γεννᾷ, τουτέστιν ἢ τὸ οἰκεῖον ἢ τὸ τέλειον.'*

9. *'Ἐὰν οὖν ἔρηταί τις, τί ταῦτα πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, φήσομεν οὐχὶ μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Διόνυσον, ᾧ τῶν Δελφῶν οὐδὲν ἧττον ἢ τῷ Ἀπόλλωνι μέτεστιν. ἀκούομεν οὖν τῶν θεολόγων τὰ μὲν ἐν ποιήμασι τὰ δ' ἄνευ μέτρου λεγόντων καὶ ὑμνούντων, ὡς ἄφθαρτος ὁ θεὸς καὶ ἀίδιος πεφυκώς, ὑπὸ δή τινος εἱμαρμένης γνώμης καὶ λόγου μεταβολαῖς ἑαυτοῦ χρώμενος, ἄλλοτε μὲν εἰς πῦρ ἀνῆψε* F *τὴν φύσιν πάντα ὁμοιώσας πᾶσιν, ἄλλοτε δὲ παντοδαπὸς ἔν τε μορφαῖς καὶ ἐν πάθεσι καὶ δυνάμεσι διαφόροις γιγνόμενος, ὡς γίγνεται νῦν, ἐκόσμησεν, ὀνομάζεται δὲ τῷ γνωριμωτάτῳ τῶν ὀνομάτων. κρυπτόμενοι δὲ τοὺς πολλοὺς οἱ σοφώτεροι τὴν μὲν εἰς πῦρ μεταβολὴν Ἀπόλλωνά τε τῇ μονώσει Φοῖβόν τε τῷ καθαρῷ καὶ ἀμιάντῳ καλοῦσι. τῆς δ' εἰς πνεῦμά τε καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ* 389 *φυτῶν ζῴων τε γενέσεις τροπῆς αὐτοῦ καὶ διακοσμήσεως τὸ μὲν πάθημα καὶ τὴν μεταβολὴν διασπασμόν τινα καὶ διαμελισμὸν αἰνίττονται· Διόνυσον δὲ καὶ Ζαγρέα καὶ Νυκτέλιον καὶ Ἰσοδαίτην αὐτὸν ὀνομάζουσι, καὶ φθοράς τινας καὶ ἀφανισμοὺς εἶτα δ' ἀναβιώσεις καὶ παλιγγενεσίας, οἰκεῖα ταῖς εἰρημέναις μεταβολαῖς αἰνίγματα καὶ*

---

1 *ὅκωςπερ* Bernardakis, fueratque fortasse in V (ubi m. tertia duabus prioribus litteris erasis spiritum super *ω* posuit) *ἐκ ὥσπερ* D (Bernardakis) *ἐκ ὥσπερ* F[1] *ὥσπερ* rell. 2 *πεντάδος* libri; corr. Bernardakis 8 *μέτεστιν*] *πέφυκεν* D 12 *εἰς πῦρ* om. Pal. 13 *τῇ φύσει* libri; corr Reiske 15 *ἐκόσμησεν* (sc. *τὴν φύσιν* quod idem atque *ἑαυτὸν* valet) scripsi: *κόσμος* libri. *κόσμος ὀνομάζεται τῷ γνωρ. τῶν ὀνομάτων* (deleto *δὲ*) Emperius, quae quamvis speciem veritatis habeant (cf. Chrysipp. ap. Stob, Ecl. I 446 *λέγεται δ' ἕτερος κόσμος ὁ θεὸς καθ' ὃν ἡ διακόσμησις γίνεται*) tamen non admitto; nam *τὸ γν. τῶν ὀνομάτων* (*τοῦ θεοῦ*) non est *κόσμος* sed *θεὸς* (*ἀπὸ τῆς θέσεως* = *διακοσμήσεως* cf. Cornut. De N. D. p. 6 ed. Osann) 19 *πνεῦμά τε*] *πνεύματα* libri: corr. Meziriac 24 *εἶτα δ'* Stegmann *οἱ τας* V[1] *οἱ τὰς* D B Pal. A Pet. *οἳ τὰς* F V[3] E Vat. ‖ *ἀναβιώσεις* idem cum Amyoto: *ἀποβιώσεις* libri.

μυθεύματα περαίνουσι· καὶ ᾄδουσι τῷ μὲν διθυραμβικὰ μέλη παθῶν μεστὰ καὶ μεταβολῆς πλάνην τινὰ καὶ διαφόρησιν ἐχούσης·

'μιξοβόαν' γὰρ Αἰσχύλος φησί (fr. 355 IV), *'πρέπει*
διθύραμβον ὁμαρτεῖν
σύγκωμον Διονύσῳ.'

B *τῷ δὲ παιᾶνα, τεταγμένην τινα καὶ σώφρονα μοῦσαν. ἀγήρων τε τοῦτον ἀεὶ καὶ νέον ἐκεῖνον δὲ πολυειδῆ καὶ πολύμορφον ἐν γραφαῖς καὶ πλάσμασι δημιουργοῦσι· καὶ ολως τῷ μὲν ὁμοιότητα καὶ τάξιν καὶ σπουδὴν ἄκρατον, τῷ δὲ μεμιγμένην τινὰ παιδιᾷ καὶ ὕβρει καὶ σπουδῇ καὶ μανίᾳ προσφέροντες ἀνωμαλίαν, 'εὔιον ὀρσιγύναικα μαινομέναις Διόνυσον ἀνθέοντα τιμαῖς' ἀνακαλοῦσιν, οὐ φαύλως ἑκατέρας μεταβολῆς τὸ οἰκεῖον λαμβάνοντες. ἐπεὶ δ' οὐκ ἴσος ὁ τῶν περιόδων ἐν ταῖς μεταβολαῖς χρόνος, ἀλλὰ μείζων ὁ τῆς ἑτέρας ἣν 'κόρον' καλοῦσιν, ὁ δὲ τῆς 'χρησμοσύνης' ἐλάττων, τὸ κατὰ λόγον τηροῦντες ἐνταῦθα τὸν*
C *μὲν ἄλλον ἐνιαυτὸν παιᾶνι χρῶνται περὶ τὰς θυσίας, ἀρχομένου δὲ χειμῶνος ἐπεγείραντες τὸν διθύραμβον τὸν δὲ παιᾶνα καταπαύσαντες, τρεῖς μῆνας ἀντ' ἐκείνου τοῦτον κατακαλοῦνται τὸν θεόν· ὅπερ τρία πρὸς ἓν οὐσίᾳ τοῦτο τὴν διακόσμησιν οἰόμενοι χρόνῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν εἶναι.'*

esp. k) acl. 24 r.)

10. *''Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἱκανοῦ καιροῦ μᾶλλον ἀπομεμήκυνται [δῆλον ὡς συνοικειοῦσιν αὐτῷ ἔνιοι τὴν πεμπάδα, νῦν μὲν αὐτὴν ἑαυτὴν ὡς τὸ πῦρ αὖθις δὲ τὴν δεκάδα ποιοῦσαν ἐξ ἑαυτῆς ὡς τὸν κόσμον]· τῆς δὲ δὴ μάλιστα*

---

6 *σύγκωμον* Tyrwhitt: *συγκονον* Vat. Pet. *σύγγονον* E *σύγκοινον* rell. 7 *τεταγμένην τινα* scripsi, *τινα τετ.* Pal.; deest *τινα* in rell. 11 *παιδιᾷ—μανίᾳ*] ita Pal. V^3 *παιδιὰν καὶ ὕβριν καί σπούδην καὶ μανίαν* rell. 12 *προφέροντες* conj. Bernardakis ‖ *ὀρειγυναῖκα* libri 17 *κατὰ λόγον*]: *καταλοον* (sic?) V^1 *καταλύον* D F^1 21 *ἀνακαλοῦνται* B V^3 ‖ *οὐσίᾳ* scripsi: *οὖσα* D F^1 fueratque in V^1: in ceteris deest 22 *οἰομένῳ* V^1 F^1 (D?) 25 *δῆλον — κόσμον* seclusi. sunt commentatoris *ἀκεφάλω λόγῳ* caput imponentis ‖ *ὡς* scripsi: *ὁ* D V^1 F^1 *δὲ ὅτι* rell. ‖ *αὐτῷ* (ita Meziriac) *ἔνιοι* scripsi: *αὐτὸν οἱ* libri 26 *αὐτὴν ἑαυτὴν*] ita Pal. V^3 *αὐτῇ ἑ.* B 27 *λέγοντες* post *κόσμον* habent libri omnes ex

κεχαρισμένης τῷ θεῷ μουσικῆς οὐκ οἰόμεθα τούτῳ τῷ ἀριθμῷ μετεῖναι; τὸ γὰρ πλεῖστον ὡς [ἔνι] εἰπεῖν ἔργον D ἁρμονικῆς περὶ τὰς συμφωνίας ἐστίν. αὗται δ' ὅτι πέντε καὶ οὐ πλείους, ὁ λόγος ἐξελέγχει τὸν ἐν χορδαῖς καὶ τρυπήμασι ταῦτα θηρᾶν ἀλόγως τῇ αἰσθήσει βουλόμενον· πᾶσαι γὰρ ἐν λόγοις τὴν γένεσιν ἀριθμῶν λαμβάνουσιν· καὶ λόγος ἐστὶ τῆς μὲν διὰ τεσσάρων ἐπίτριτος, τῆς δὲ διὰ πέντε ἡμιόλιος, διπλάσιος δὲ τῆς διὰ πασῶν, τῆς δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε τριπλάσιος. [τὴν δὶς διὰ πασῶν] ἣν δὲ ταύταις ἐπεισάγουσιν οἱ ἁρμονικοὶ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων ὀνομάζοντες, ἔξω μέτρου βαίνουσαν, οὐκ ἄξιόν ἐστι δέχεσθαι, τῆς ἀκοῆς τῷ ἀλόγῳ παρὰ τὸν E λόγον ὥσπερ νόμῳ χαριζομένους. ἵνα τοίνυν ἀφῶ πέντε τετραχόρδων θέσεις, καὶ πέντε τοὺς πρώτους, εἴτε τόνους εἴτε τρόπους εἴτε ἁρμονίας χρὴ καλεῖν, ὧν ἐπιτάσει καὶ ὑφέσει τρεπομένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον αἱ λοιπαὶ βαρύτητές εἰσι καὶ ὀξύτητες· ἆρ' οὐχὶ πολλῶν, μᾶλλον δὲ ἀπείρων διαστημάτων ὄντων, τὰ μελῳδούμενα πέντε μόνα ἐστί, δίεσις καὶ ἡμιτόνιον καὶ τόνος καὶ τριημιτόνιον καὶ δίτονον, ἄλλο δὲ οὐδὲν οὔτε μικρότερον οὔτε μεῖζον ἐν φωναῖς χωρίον ὀξύτητι καὶ βαρύτητι περατούμενον μελῳδητόν ἐστι;'

11. 'Πολλὰ δὲ ἄλλα τοιαῦτα' ἔφην ἐγὼ 'παρελθὼν τὸν Πλάτωνα προσάξομαι λέγοντα ⟨περὶ⟩ κόσμων, ὡς F εἴπερ εἰσὶ παρὰ τοῦτον ἕτεροι καὶ μὴ μόνος οὗτος εἷς, (Tim. 31 πέντε τοὺς πάντας ὄντας καὶ μὴ πλείονας· οὐ μὴν ἀλλὰ κἂν εἷς οὗτος ᾖ μονογενής, ὡς οἴεται καὶ Ἀριστοτέλης, (De Cae 276–7

2 ἔνι seclusit Stegmann; ἔπος conj. Camerarius 4 τῶν — βουλομένων B Pal. V^3 6 ἀριθμῷ Pal. F Vat. Pet. 7 τεσσάρων D V B τεττάρων rell. 8 διὰ τῆς pro δὲ τῆς D V^1 F^1 9 τὴν δὶς διὰ πασῶν] ita D V^1 F^1. Seclusi ut adscriptum. Reliqui interpolatorium opus exhibent τῆς δὲ δὶς διὰ πασῶν τετραπλάσιος 11 ἐξοῦ F^1 ἐξ οὗ D 13 νόμῳ dedi cum E. νόμου Pet. νόμον rell. || χαριζομένης Pal V^3 14 τετραχόνδρων F A Vat. Pet. 15 τόνους εἴτε τρόπους] ita B Pal. τ. ἢ τρ. rell. || ὡς ἐπιτάσει libri: corr. Wytt. 18 μόνα πέντε D 19 ἐστὶ D V B Pal. εἰσὶ rell. 21 φωναῖς] ita B Pal. V^3 A Pet. φωνῆς D V^1 F E φωνῇ Vat. 23 προελθὼν F A E Vat. Pet. 24 περὶ κόσμων scripsi: κόσμον D V^1 F^1 κόσμον ἕνα rell. 25 οὗτος εἷς libri; corr. Wytt.

τρόπον τινὰ καὶ τοῦτον ἐκ πέντε συγκείμενον κόσμων καὶ
390 *συνηρμοσμένον· ὧν ὁ μέν ἐστι γῆς ὁ δὲ ὕδατος, τρίτος δὲ*
καὶ τέταρτος ἀέρος καὶ πυρός· τὸν δὲ πέμπτον οὐρανὸν οἱ
δὲ φῶς οἱ δ' αἰθέρα καλοῦσιν, οἱ δ' αὐτὸ τοῦτο πέμπτην
οὐσίαν, ᾗ τὸ κύκλῳ περιφέρεσθαι μόνῃ τῶν σωμάτων
κατὰ φύσιν ἐστίν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης οὔτ' ἄλλως συμβεβηκός.
διὸ δὴ καὶ τὰ πέντε κάλλιστα καὶ τελεώτατα σχήματα
τῶν ἐν τῇ φύσει κατανοήσας, πυραμίδα καὶ κύβον καὶ
ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον καὶ δωδεκάεδρον, ἕκαστον
εἰκότως ἑκάστῳ προσένειμεν.'

12. *'Εἰσὶ δ' οἳ καὶ τὰς τῶν αἰσθήσεων δυνάμεις*
ἰσαρίθμους οὔσας τοῖς πρώτοις ἐκείνοις συνοικειοῦσι, τὴν
B *μὲν ἁφὴν ὁρῶντες ἀντίτυπον οὖσαν καὶ γεώδη, τὴν δὲ*
γεῦσιν ὑγρότητι τῶν γευστῶν τὰς ποιότητας προσιεμένην.
ἀὴρ δὲ πληγεὶς ἐν ἀκοῇ γίγνεται φωνὴ καὶ ψόφος. δυεῖν
δὲ τῶν λοιπῶν ὀσμὴ μέν, ἣν ὄσφρησις εἴληχεν, ἀναθυ-
μίασις οὖσα καὶ γεννωμένη θερμότητι πυρῶδές ἐστιν·
αἰθέρι δὲ καὶ φωτὶ διὰ συγγένειαν διαλαμπούσης τῆς
ὄψεως γίγνεται κρᾶσις ἐξ ἀμφοῖν ὁμοιοπαθὴς καὶ σύμ-
πηξις. ἄλλην δ' οὔτε τὸ ζῷον αἴσθησιν οὔθ' ὁ κόσμος
ἔχει φύσιν ἁπλῆν καὶ ἄμικτον· ἀλλὰ θαυμαστή τις, ὡς
ἔοικε, διανομὴ γέγονε τῶν πέντε πρὸς τὰ πέντε καὶ
σύλληξις.'

13. *'Ἅμα δέ πως ἐπιστήσας καὶ διαλιπὼν 'οἷον'*
C *εἶπον 'ὦ Εὔστροφε, πεπόνθαμεν, ὀλίγου παρελθόντες τὸν*
109) *Ὅμηρον, ὡς οὐχὶ πρῶτον εἰς πέντε νείμαντα μερίδας τὸν*
κόσμον, ὧν τὰς μὲν ἐν μέσῳ τρεῖς ἀποδέδωκε τοῖς τρισὶ

2 post *συνηρμοσμένον* libri omnes exceptis D V^1 F^1 inserunt *εἶναι* ‖ *τρ. δὲ καὶ τέτ. ἀέρος καὶ πυρὸς*] ita scripsi et scribendum esse docent D V^1 F^1 qui *τρ. δὲ καὶ τέτ. ἀέρος* habent. *τρ. δὲ πυρὸς καὶ τέτ. ἀέρος* rell. 3 *τὸ δὲ πέμπτον* D V^1 F A E 5 *τῶν*] *τῶι* F 6 *συμβεβηκὸς* Meziriac *-κότος* (*-κότως* Pal.) libri 7 *καὶ κάλλιστα* D 9 *ὀκτ. καὶ δωδ. καὶ εἰκ.* B Pal. V^3; *καὶ εἰκοσάεδρον* desunt in V^1 10 *εἰκότως* scripsi: *οἰκείως* libri 12 *ἐκείνοις* deest in D 14 *γεύσεων* D F^1, fueratque forte in V^1 (*ευστῶν* in ras. scripsit V^3) 15 *δυοῖν* D Pal. B E Pet. 16 *ἣν ὄσφρησις*] ita Pet. *ἡ ὄσφρ.* D V^1 F^1 *ἣν ἡ ὄσφρ.* rell. 17 *γενομένη* D V^1 Pet. ‖ *πυρώδης* Pal. 19 *σύμπηξις*] ita Pal. V^3 *σύμπληξις* rell. 21 *καί ἁπλὴν* F^1 22 *τῶν πέντε*] *τῶν πάντων* conj. Wytt. 27 *κόσμον ὧν τὰς*] ita scripsi, *κόσμον τὰς* D V^1 F^1 *κόσμον ὃς τὰς* rell.

θεοῖς, δύο δὲ τὰς ἄκρας ὄλυμπον καὶ γῆν, ὧν ἡ μέν ἐστι τῶν κάτω πέρας ἡ δὲ τῶν ἄνω, κοινὰς καὶ ἀνεμήτους ἀφῆκεν. 'ἀλλ' ἀνοιστέος' ὁ 'λόγος' ὡς ὁ Εὐριπίδης φησίν. (Fr. 970) οἱ γὰρ τὴν τετράδα σεμνύναντες οὐ φαύλως διδάσκουσιν, ὅτι τῷ ταύτης λόγῳ πᾶν σῶμα γένεσιν ἔσχηκεν. ἐπεὶ γὰρ ἐν μήκει καὶ πλάτει βάθος λαβόντι πᾶν τὸ στερεόν ἐστι, καὶ μήκους μὲν προϋφίσταται στιγμὴ κατὰ μονάδα ταττομένη, μῆκος δὲ ἀπλατὲς ἐν ⟨δυάδι⟩ γραμμὴ καλεῖται καὶ D μῆκός ἐστιν, ἡ δ' ἐπὶ πλάτος γραμμῆς κίνησις ἐπιφανείας γένεσιν ἐν τριάδι παρέσχε, βάθους δὲ τούτῳ προσγενομένου διὰ τεττάρων εἰς στερεὸν ἡ αὔξησις προβαίνει· παντὶ δῆλον, ὅτι μέχρι δεῦρο τὴν φύσιν ἡ τετρὰς προαγαγοῦσα, μέχρι τοῦ σῶμα τελειῶσαι καὶ παρασχεῖν ἁπτὸν ὄγκον καὶ ἀντίτυπον, εἶτ' ἀπολέλοιπεν ἐνδεᾶ τοῦ μεγίστου. τὸ γὰρ ἄψυχον ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ὀρφανὸν καὶ ἀτελὲς καὶ πρὸς οὐδ' ὁτιοῦν, μὴ χρωμένης ψυχῆς, ἐπιτήδειον· ἡ δὲ τὴν ψυχὴν ἐμποιοῦσα κίνησις ἢ διάθεσις, μεταβολῇ διὰ πέντε γιγνομένη, τῇ φύσει τὸ τέλειον ἀποδίδωσι, καὶ E τοσούτῳ κυριώτερον ἔχει τῆς τετράδος λόγον, ὅσῳ τιμῇ διαφέρει τοῦ ἀψύχου τὸ ζῷον. ἔτι δ' ἰσχύσασα μᾶλλον ἡ τῶν πέντε συμμετρία καὶ δύναμις οὐκ εἴασεν εἰς ἄπειρα γένη προελθεῖν τὸ ἔμψυχον, ἀλλὰ πέντε τῶν ζώντων ἁπάντων ἰδέας παρέσχεν. εἰσὶ γὰρ θεοὶ δήπου καὶ δαίμονες καὶ ἥρωες εἶτα μετὰ τούτους τὸ τέταρτον, ἄνθρωποι, γένος, ἔσχατον δὲ καὶ πέμπτον τὸ ἄλογον καὶ θηριῶδες. ἔτι δ' εἰ τὴν ψυχὴν αὐτὴν κατὰ φύσιν διαιροῖς, πρῶτον αὐτῆς καὶ ἀμαυρότατόν ἐστι τὸ θρεπτικόν, δεύτερον δὲ τὸ

---

1 καὶ om. F^1 2 ὁ δὲ B V^3 3 ὁ Εὐρ.] ὁ habent soli D V^1 6 λαβόντι] malim λαβοῦσι 8 ἐν δυάδι γραμμὴ scripsi: ἐν γραμμῇ DV^1F^1 ἡ γραμμὴ rell. ‖ καὶ μῆκός ἐστιν neque intelligo neque tento 9 καὶ γραμμῆς F^1 ‖ καὶ ἐπιφ. F^1 A E Vat. Pet. 10 βάθος D V^1 F^1 ‖ τούτῳ scripsi cum Cruserio: τούτου libri praeter B Pal. V^3 qui τούτοις 12 μέχρι Stephanus?: μὴ libri omnes praeter DV^1F^1 Pal. in quibus deest ‖ προάγουσα DV^1F^1 13 καὶ μέχρι B F A E Vat. Pet. ‖ ἁπτὸν Reiske: διττὸν libri 14 εἶτα om. Pal. 17 μεταβολῇ scripsi Xylandrum (in versione) secutus: μεταβολὴ libri exceptis B Pal. V^3 qui ἢ μεταβολὴ 18 τῇ φύσει om. E 22 ἄψυχον F Vat. ‖ ζώων D Pal. 24 καὶ pro εἶτα D 26 διαιρεῖς V B Pal.

F αἰσθητικόν, εἶτα τὸ ἐπιθυμητικὸν εἶτα ἐπὶ τούτῳ τὸ θυμοειδές· εἰς δὲ τὴν τοῦ λογιστικοῦ δύναμιν ἐξικομένη καὶ τελεώσασα τὴν φύσιν ὥσπερ ἐν ἄκρῳ τῷ πέμπτῳ καταπέπαυται.'

14. 'Τοσαύτας δὲ καὶ τηλικαύτας ἔχοντος τοῦ ἀριθμοῦ δυνάμεις, καλὴ καὶ ἡ γένεσίς ἐστιν, οὐχ ἣν ἤδη διήλθομεν, ἐκ δυάδος οὖσα καὶ τριάδος, ἀλλ' ἣν ἡ ἀρχὴ τῷ πρώτῳ
391 συνελθοῦσα τετραγώνῳ παρέσχεν. ἀρχὴ μὲν γὰρ ἀριθμοῦ παντὸς ἡ μονάς, τετράγωνος δὲ πρῶτος ἡ τετράς· ἐκ δὲ τούτων, ὥσπερ ἰδέας καὶ ὕλης πέρας ἐχούσης, ἡ πεμπάς. εἰ δὲ δὴ καὶ τὴν μονάδα τετράγωνον ὀρθῶς ἔνιοι τίθενται, δύναμιν οὖσαν ἑαυτῆς καὶ περαίνουσαν εἰς ἑαυτήν, ἐκ δυεῖν πεφυκυῖα τῶν πρώτων τετραγώνων ἡ πεμπὰς οὐκ ἀπολέλοιπεν ὑπερβολὴν εὐγενείας.'

15. 'Τὸ δὲ μέγιστον' ἔφην 'δέδια μὴ ῥηθὲν πιέζῃ τὸν Πλάτωνα ἡμῶν, ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε πιέζεσθαι τῷ τῆς σελήνης ὀνόματι τὸν Ἀναξαγόραν, παμπάλαιον ἔχουσάν τινα ⟨πατέρα⟩ τὴν περὶ τῶν φωτισμῶν δόξαν αὑτοῦ
(409 A) B [ἰδίαν] ποιούμενον. ἦ γὰρ οὐ ταῦτα εἴρηκεν ἐν Κρατύλῳ;' 'πάνυ μὲν οὖν' ὁ Εὔστροφος ἔφη, 'τί δ' ὅμοιον πέφυκεν οὐ συνορῶ.' 'καὶ μὴν οἶσθα δήπουθεν, ὅτι πέντε μὲν ἐν
(256 C) Σοφιστῇ τὰς κυριωτάτας ἀποδείκνυσιν ἀρχάς, τὸ ὂν τὸ ταὐτὸν τὸ ἕτερον, τέταρτον δὲ καὶ πέμπτον ἐπὶ τούτοις κίνησιν καὶ στάσιν. ἄλλῳ δ' αὖ τρόπῳ διαιρέσεως ἐν
(23 C) Φιλήβῳ χρώμενος, ἓν μέν εἶναί φησι τὸ ἄπειρον ἕτερον δὲ τὸ πέρας· τούτων δὲ μιγνυμένων πᾶσαν συνίστασθαι

---

1 εἶτα τὸ ἐπιθ. desunt in D V^1 F^1 ‖ ἔστ' ἐπὶ τούτῳ F^1, fueratque in V^1 (εἶτ' in ras. scr. V^3) 5 ἔχοντος τοῦ] ος τ scr. in ras. V^3 ἔχοντες τοῦ D F^1 7 οὖσαν Pal. V^3 ‖ ἡ ἀρχὴ] ita B Pal. V^3; deest ἡ in ceteris 8 τετρ. συν. B ‖ γὰρ deest in V^1: add. V^3; eadem una littera post ἀρχη erasa accentum super η posuit 10 πέρα A E Vat. Pet. ‖ πεμπάς hic et infr. (13) scripsit Bernardakis inventum forsitan in D (nihil notat Kontos) fueratque fortasse in V^1; πεντάς B Pal V^3 E πεμπτάς rell. 11 τετράγωνον om. Pal. 13 δυοῖν B Pal. E 15 εφ' ἣν pro ἔφην D B F E Vat. 16 ἡμῖν conj. Meziriac ‖ πιέζεσθαι om. B 17 ἔχουσάν τινα πατέρα scripsi: ἔχουσάν τινα D V^1 F^1 οὖσάν τινα rell. 18 αὑτοῦ] ita D V^1 F^1 αὐτῆς rell. 19 ἰδίαν seclusi ‖ γὰρ om. D 20 πέφυκεν om. E 25 φασὶ F^1 26 τὸ B Pal. V^3; in ceteris deest.

γένεσιν. αἰτίαν δ', ὑφ' ἧς μίγνυται, τέταρτον γένος τίθεται· καὶ πέμπτον ἡμῖν ὑπονοεῖν ἀπολέλοιπεν, ᾧ τὰ μιχθέντα πάλιν ἴσχει διάκρισιν καὶ διάστασιν. τεκμαίρομαι δὲ ταῦτ' ἐκείνων ὥσπερ εἰκόνας λέγεσθαι, τοῦ μὲν ὄντος τὸ γιγνόμενον, κινήσεως δὲ τὸ ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας τῆς στάσεως, ταὐτοῦ δὲ τὴν μιγνύουσαν ἀρχήν, θατέρου δὲ τὴν διακρίνουσαν. εἰ δ' ἕτερα ταῦτ' ἐστί, κἀκείνως ἂν εἴη καὶ οὕτως ἐν πέντε γένεσι καὶ διαφοραῖς. Πυθῷος δέ τις σοφιστὴς ταῦτα πρότερος συνιδὼν Πλάτωνος †δύο† E καθιερώσας τῷ θεῷ, δήλωμα καὶ σύμβολον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πάντων. ἀλλὰ μὴν καὶ τἀγαθὸν ἐν πέντε γένεσι φανταζόμενον κατανοήσας, ὧν πρῶτόν ἐστι τὸ μέτριον, δεύτερον δὲ τὸ σύμμετρον, καὶ τρίτον ὁ νοῦς, καὶ τέταρτον αἱ περὶ ψυχὴν ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι καὶ δόξαι ἀληθεῖς, πέμπτον εἶτ' εἴ τις ἡδονὴ καθαρὰ καὶ πρὸς τὸ λυποῦν ἄκρατος, ἐνταῦθα λήγει τὸ 'Ορφικὸν ὑπειπών

C (line 3) · D (line 14)

'ἕκτῃ δ' ἐν γενεῇ καταπαύσατε θεσμὸν ἀοιδῆς.'

16. 'Ἐπὶ τούτοις' ἔφην 'εἰρημένοις πρὸς ὑμᾶς 'ἐν βραχύ' τοῖς περὶ Νίκανδρον 'ἀείσω ξυνετοῖσι.' ταῖς γὰρ ἕκταις τοῦ 'Ιλαίου μηνὸς ὅταν κατάγῃς τὴν Πυθίαν εἰς τὸ πρυτανεῖον, ὁ πρῶτος ὑμῖν γίγνεται τῶν τριῶν κλή-

2 ὑπολέλοιπεν D V[1] ‖ τὰ] τάχυ F[1] 6 ταὐτοῦ μὲν τὴν D 8 γένεσι (quod e codice fortasse proferunt Leonicus et Bongarsius) est in Pal. γενέσεσι rell. Scribendum forsitan γένεσί τε ‖ πυθῷος usque ad πάντων] Nolui haec transponere, sed post ἀοιδῆς (17) legenda sunt ‖ πυθῷος δέ τις σοφιστὴς] ita scripsi ut sententiam quam flagitat Xylander consequeremur: πυθόμενος δή τις φησί Pal. πυθόμενος (πειθ. D V[1] a sec. m. correcta) φησὶ δή τις ceteri. δέ τις σοφιστὴς in δέ τις φησί τις abierat 9 Πλάτων ὡς V[2] 10 δύο corruptum. Verbum (ἔφθη vel ᾐνίξατο vel sim.) cum τὸ requiritur, ut perspexit Wyttenbach. δύο $\overline{εε}$ est in B Pal. ‖ καθιερώσας D V[1] F[1] καθιέρωσε rell. 12 γενέσεσι B F[1] A Pet. 15 εἶτ' εἴ τις scripsi (δ' εἴ τις Bernardakis): εἴ τις (ἥτις V Pal.) libri 16 ὀρ..ικὸν Pal. ‖ ἐπειπών Pal. V[3] 17 γενεῇ B Pal. V[3] γενεᾷ rell. ‖ θυμὸν libri: verum invenit pr. Badham coll. Plat. in Philebo p. 66c, ubi κόσμον codd. 18 ἔφην V[1] E soli ἔφη ceteri ‖ ἡμᾶς B F A Vat. Pet. 19 ἐν βραχυτάτοις περί D V[1] F[1] ἐμβραχὺ pro ἐν βρ. B E Pet. ‖ ταῖς γὰρ ἕκταις (τῇ γὰρ ἕκτῃ Bernardakis) τοῦ Ἰλαίου] ita scripsi: τῆς γὰρ ἕκτης τοῦ νέου libri. Recte viderat Reiske latere nomen mensis. Unaquaque mensis Ilaei ἕκτῃ una ex tribus sortitionibus locum habebat. 20 κατάγῃς Reiske, Emperius: κατάγῃ εἰς libri 21 τι πρυτ. libri: corr. Wyttenbach ‖ ὑμῖν—βάλλοντος] eorum loco lacuna in E

ρων εἰς τὰ πέντε, πρὸς ἀλλήλους ἐκείνης τὰ τρία σοῦ δὲ τὰ δύο βάλλοντος. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως ἔχει;' καὶ ὁ Νίκανδρος
E *'οὕτως' εἶπεν· 'ἡ δ' αἰτία πρὸς ἑτέρους ἄρρητόν ἐστι.' 'οὐκοῦν' ἔφην ἐγὼ μειδιάσας 'ἄχρι οὗ τἀληθὲς ἡμῖν ὁ θεὸς ἱεροῖς γενομένοις γνῶναι παράσχῃ, προσκείσεται καὶ τοῦτο τοῖς ὑπὲρ τῆς πεμπάδος λεγομένοις.' τοιοῦτο μὲν καὶ ὁ τῶν ἀριθμητικῶν καὶ ὁ τῶν μαθηματικῶν ἐγκωμίων τοῦ Ε λόγος, ὡς ἐγὼ μέμνημαι, πέρας ἔσχεν.*

17. *Ὁ δ'* ἈΜΜΩΝΙΟΣ, *ἅτε δὴ καὶ αὐτὸς οὐ τὸ φαυλότατον ἐν μαθηματικῇ φιλοσοφίας τιθέμενος, ἥσθη τε τοῖς λεγομένοις καὶ εἶπεν 'οὐκ ἄξιον πρὸς ταῦτ λίαν ἀκριβῶς ἀντιλέγειν τοῖς νέοις, πλὴν ὅτι τῶν ἀριθμῶν*
F *ἕκαστος οὐκ ὀλίγα βουλομένοις ἐπαινεῖν καὶ ὑμνεῖν παρέξει. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν; ἡ γὰρ ἱερὰ του Ἀπόλλωνος ἑβδομὰς ἀναλώσει τὴν ἡμέραν πρότερον ἢ ἂν λόγῳ τὰς δυνάμεις αὐτῆς ἁπάσας ἐπεξελθεῖν. εἶτα τῷ κοινῷ νόμῳ 'πολεμοῦντας' ἅμα καὶ 'τῷ πολλῷ χρόνῳ' τοὺς σοφοὺς ἀποφανοῦμεν ἄνδρας, εἰ τὴν ἑβδομάδα τῆς προεδρίας παρώσαντες τῷ θεῷ τὴν πεμπάδα καθιέρωσαν ὡς μᾶλλόν τι προσήκουσαν; οὔτε οὖν ἀριθμὸν οὔτε τάξιν οὔτε σύνδεσμον οὔτ' ἄλλο τῶν ἐλλιπῶν μορίων οὐδὲν*
392 *οἶμαι τὸ γράμμα σημαίνειν· ἀλλ' ἔστιν αὐτοτελὴς τοῦ θεοῦ προσαγόρευσις καὶ προσφώνησις, ἅμα τῷ ῥήματι τὸν φθεγγόμενον εἰς ἔννοιαν καθιστᾶσα τῆς τοῦ θεοῦ*

1 *εἰς τὰ πέντε*] *εἰς τὰς ε̄* F^1 (*τὰ ε̄* F^2). *εἰς ὀνόματα πέντε* conjecerim ‖ *ἐκείνης*] ita D V^1 F … *εινης* Pal. *ἐκείνοις* rell. ‖ *σοῦ δὲ—βάλλοντος* (*του δὲ—β.* Bernardakis) scripsi: *οὐδὲ—βάλλοντες* libri 2 *εἰ γὰρ* D V^1 3 *ἀρρητόν* D V^1 *ἀρρητοὶ* F^1 *ἀρρητός* rell. 6 *πεμπάδος* D V^1 *πεμπτάδος* B V^3 *πεντάδος* rell. ‖ *τοιοῦτο*] ita B Pal. (e corr.) V^3 A *τοιοῦτος* rell. 9 *οὐδ'* pro *ὁ δ'* D V^1 10 *ἐν μαθηματικῇ φιλοσοφίας*] ita Wytt. *ἐν μαθ. φιλοσοφίᾳ* libri exceptis B Pal. V^3 qui ita interpolant *τὴν μαθηματικὴν φιλοσοφίας μέρος* 13 *ἐπ. καὶ ὑμνεῖν* D V Pal. *ἐπ. καὶ ὑμῖν* F *καὶ ὑμῖν ἐπ.* A E Vat. *καὶ ἡμῖν ἐπ.* B 14 *πολλὰ* pro *περὶ τῶν ἄλλων* E 15 *ἕβδομος* D V^1 ‖ *ἢ ἂν* D V^1 F^1 *ἢ* F^2 A E Vat. Pet. *ἂν* B Pal. V^2 qui post *ὑπεξελθεῖν* inserunt *ἐθελήσωμεν* (*θελ.* Pal.) 19 *πεμπάδα* V^1 (etiamne D?) *πεμπτάδα* B Pal. V^3 *πενταδα* rell. ‖ *καθιέρωσαν* Meziriac: *καθιερώσουσιν* libri 20 *οὔτε οὖν* usque ad *τοῦ μὴ ὄντος* p. 22, 13 citat Eusebius Praep. Evang. XI 11 21 *οὐδὲν* Eusebius Cyrillus (Migne LXXVI, 908) *οἶδεν* libri omnes Plutarchi: scribendum fortasse *οὐδὲν οἶδεν*

δυνάμεως. ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἕκαστον ἡμῶν ἐνταῦθα προσιόντα οἷον ἀσπαζόμενος προσαγορεύει τό ‘γνῶθι σαυτόν,’ ὃ τοῦ χαῖρε δήπουθεν οὐδὲν μεῖόν ἐστιν. ἡμεῖς δὲ πάλιν ἀμειβόμενοι τὸν θεόν ‘εἶ’ φαμέν, ὡς ἀληθῆ καὶ ἀψευδῆ καὶ μόνην μόνῳ προσήκουσαν τὴν τοῦ εἶναι προσαγόρευσιν ἀποδιδόντες.’

18. *‘Ἡμῖν μὲν γὰρ ὄντως τοῦ εἶναι μέτεστιν οὐδέν, ἀλλὰ πᾶσα θνητὴ φύσις ἐν μέσῳ γενέσεως καὶ φθορᾶς γενομένη φάσμα παρέχει καὶ δόκησιν ἀμυδρὰν καὶ ἀβέβαιον αὐτῆς· ἂν δὲ τὴν διάνοιαν ἐπερείσῃς λαβέσθαι* [B] *βουλόμενος, ὥσπερ ἡ σφοδρὰ περίδραξις ὕδατος τῷ πιέζειν εἰς ταὐτὸ καὶ συνάγειν διαρρέον ἀπόλλυσι τὸ περιλαμβανόμενον, οὕτω τῶν παθητῶν καὶ μεταβλητῶν ἑκάστου τὴν ἄγαν ἐνάργειαν ὁ λόγος διώκων ἀποσφάλλεται τῇ μὲν εἰς τὸ γιγνόμενον αὐτοῦ τῇ δ’ εἰς τὸ φθειρόμενον, οὐδενὸς λαβέσθαι μένοντος οὐδ’ ὄντος ὄντως δυνάμενος. ‘ποταμῷ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι δὶς τῷ αὐτῷ’ καθ’ Ἡράκλειτον οὐδὲ θνητῆς οὐσίας δὶς ἅψασθαι κατὰ ἕξιν·* (Fr. 41 Byw.) *ἀλλ’ ὀξύτητι καὶ τάχει μεταβολῆς ‘σκίδνησι καὶ πάλιν συνάγει’,* (Fr. 40 Byw.) *[μᾶλλον δ’ οὐδὲ πάλιν οὐδ’ ὕστερον ἀλλ’ ἅμα συνίσταται καὶ ἀπολείπει] καί ‘πρόσεισι καὶ ἄπεισι’. ὅθεν οὐδ’ εἰς τὸ εἶναι περαίνει τὸ γιγνόμενον αὐτῆς τῷ μηδέποτε λήγειν* [C] *μηδ’ ἵστασθαι τὴν γένεσιν, ἀλλ’ ἀπὸ σπέρματος ἀεὶ μεταβάλλουσαν ἔμβρυον ποιεῖν εἶτα βρέφος εἶτα παῖδα, μειράκιον ἐφεξῆς, νεανίσκον, εἶτα ἄνδρα, πρεσβύτην,*

---

1 *μὲν* deest in Eusebio ‖ *ἡμῶν τῶν ἐνταῦθα προσιόντων* idem 2 *ὁ τοῦ χαῖρε δήπουθεν*] ita codd. c d f (*δήποθεν*) g Eusebii *ὁ τοῦ χ. δὴ* ceteri ejusdem et nostri excepto D qui *ὁ δὴ τοῦ χ.* 4 *εἶ* pro *εἶ* D B 5 *εἶ* pro *εἶναι* codd. Eusebii 8 *πᾶσα* om. F^1 10 *ἐπερείσῃς*] *ει* cum accento et *η* scripsit V^3 in rasuris: *ἐπερέισῃ τὶς* Eusebius 11 *τὸ πιέζειν* D V^1 (corr. sec. m.) 12 *διαρρέον* deest in Pal. 13 *παθητῶν καὶ μεταβλητῶν*] ita Eusebius: *παθημάτων καὶ μεταβάντων* D V^1 F^1 *παθημάτων μεταβάντων* rell. 14 *ἐνέργειαν* D V B Pal. F^1 et codd. Eusebii 15 *πῇ* bis pro *τῇ* B Pal. V^3 20 Quae uncis inclusi praebet solus Eusebius. offendunt in his *οὐδὲ πάλιν οὐδ’ ὕστερον* pro quibus *οὐδὲ πάλιν οὐδ’ ὕστερον οὐδὲ πρότερον* vel *οὐδὲ πάλιν οὐδὲ πρότερον* flagito 21 *καὶ* deest in Pet. et in Aldina 22 *παραινεῖ* D *παραίνει* F, idemque fuerat in V^1 ‖ *αὐτῇ* V^1 23 *ἵστασθαι* Eusebius: *ἡττᾶσθαι* libri omnes Plutarchi 25 *εἶτα ἄνδρα*] om. *εἶτα* Euseb.

γέροντα, τὰς πρώτας φθείρουσαν γενέσεις καὶ ἡλικίας ταῖς ἐπιγιγνομέναις. ἀλλ' ἡμεῖς ἕνα φοβούμεθα γελοίως θάνατον, ἤδη τοσούτους τεθνηκότες καὶ θνήσκοντες. οὐ
(Fr. 25 Byw.) γὰρ μόνον, ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγε, 'πυρὸς θάνατος ἀέρι γένεσις, καὶ ἀέρος θάνατος ὕδατι γένεσις,' ἀλλ' ἔτι σαφέστερον ἐπ' αὐτῶν ἡλικιῶν ⟨φησι⟩ 'φθείρεται μὲν
(cf. Fr. 78 Byw.) ἀκμάζων γενομένου γέροντος, ἐφθάρη δ' ὁ νέος εἰς τὸν
D ἀκμάζοντα, καὶ ὁ παῖς εἰς τὸν νέον, εἰς δὲ τὸν παῖδα τὸ νήπιον· ὅ τ' ἐχθὲς εἰς τὸν σήμερον τέθνηκεν, ὁ δὲ σήμερον εἰς τὸν αὔριον' [ἀποθνήσκει], μένει δὲ οὐδεὶς οὐδ' ἔστιν εἷς, ἀλλὰ γιγνόμεθα πολλοί, περὶ ἕν τι φάντασμα καὶ κοινὸν ἐκμαγεῖον ὕλης περιελαυνομένης καὶ ὀλισθαινούσης. ἐπεὶ πῶς οἱ αὐτοὶ μένοντες ἑτέροις χαίρομεν νῦν, ἑτέροις πρότερον, τἀναντία φιλοῦμεν καὶ μισοῦμεν καὶ θαυμάζομεν καὶ ψέγομεν, ἄλλοις χρώμεθα λόγοις ἄλλοις πάθεσιν, οὐκ εἶδος οὐ μορφὴν οὐ διάνοιαν ἔτι τὴν αὐτὴν ἔχοντες; οὔτε γὰρ ἄνευ μεταβολῆς ἕτερα πάσχειν εἰκός, οὔτε μεταβάλλων ὁ αὐτός ἐστιν· εἰ δ' ὁ αὐτὸς οὐκ
E ἔστιν, οὐδ' ἔστιν, ἀλλὰ τοῦθ' ἑαυτὸν μεταβάλλει γιγνόμενος ἕτερος ἐξ ἑτέρου. ψεύδεται δ' ἡ αἴσθησις ἀγνοίᾳ τοῦ ὄντος εἶναι τὸ φαινόμενον.'

---

2 ἐπιγενομέναις Pal. E 3 τοσούταις D τουοῦτοι Pal. 5 καὶ — γένεσις desunt in Eusebio ‖ ἀέρι θάνατος D V[1] (corr. sec. m.) F[1] 6 ἡλικιῶν scripsi quod unice verum esse docet scriptura D F[1] ἢ δι' ὧν (idem, ut videtur, erasum in V) Corrupta sunt ἐπ' αὐτῶν, neque ausus sum in ἐπὶ τῶν mutare. Corruptio aetate Eusebii antiquior est; iste enim ἡμῶν pro ἡλικιῶν scripsit. Ceteri nostri exhibent ἴδοις ἂν ‖ φησι addidi, potuit enim facillime aute φθείρεται excidere ‖ μὲν γὰρ conj. Reiske 7 ὁ ἀκμάζων Euseb. ‖ γενομένου Pal. V[3] Euseb. γινομένου rell. 9 τεχθὲς libri except. D F qui τεχθεὶς; δὲ χθὲς Eusebius 10 ἀποθνήσκει deest in codd. Eusebii omnibus excepto d qui τέθνηκεν. uncis inclusi 11 ἕν τι] ita Euseb. deest τι in Plut. libris 14 πρότερον] ita Eusebius: δὲ ἄλλοτε καὶ Pal., quae nisi interpolatorem redolerent, mallem ἄλλοτε scribere: in rell. nostris deest ‖ καὶ Eusebius: ἢ libri nostri 16 δὲ post ἄλλοις expuli cum B Pal. Euseb. ‖ Pro πάθεσι est in Pal. παυ (add. όμεθα sec. man.) 17 πάσχειν] παρέχειν D V[1] (corr. sec. m.) F[1] 19 ἀλλὰ] ita Euseb. ἅμα nostri ‖ τοῦθ' ἑαυτὸν scripsi: τοῦθ' ὃ αὐτὸ B τοῦτο αὐτὸ rell.: ἐκ τοῦ αὐτὸν codd. Eusebii, quae ex ἑαυτοῦ τοῦτ' αὐτὸ fortasse orta sunt. ἐκ τούτου αὐτοῦ Wytt. ‖ μεταβάλλειν Euseb.

19. 'Τί οὖν ὄντως ὄν ἐστι; τὸ ἀίδιον καὶ ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον, ᾧ χρόνος μεταβολὴν οὐδὲ εἷς ἐπάγει. κινητὸν γάρ τι καὶ κινουμένῃ συμφανταζόμενον ὕλῃ καὶ ῥέον ἀεὶ καὶ μὴ στέγον, ὥσπερ ἀγγεῖον φθορᾶς καὶ γενέσεως, ὁ χρόνος· οὗ γε δὴ τὸ μέν 'ἔπειτα' καὶ τό 'πρότερον' καὶ τό 'ἔσται' λεγόμενον καὶ τό 'γέγονεν', αὐτόθεν ἐξομολόγησίς ἐστι τοῦ μὴ ὄντος· τὸ γὰρ ἐν τῷ εἶναι μηδέπω γεγονὸς ἢ τὸ πεπαυμένον ἤδη τοῦ εἶναι λέγειν ὡς ἔστιν, εὔηθες καὶ ἄτοπον. ᾧ δὲ μάλιστα τὴν F νόησιν ἐπερείδοντες τοῦ χρόνου, τό 'ἐνέστηκε' καὶ τό 'πάρεστι' καὶ τό 'νῦν' φθεγγόμεθα, τοῦτο αὖ πάλιν ἄγαν ἐμφυόμενος ὁ λόγος ἀπόλλυσιν. ἐκθλίβεται γὰρ εἰς τὸ μέλλον καὶ τὸ παρῳχημένον, ὥσπερ ἀκμὴ βουλομένοις ἰδεῖν ἐξ ἀνάγκης διιστάμενον. εἰ δὲ ταὐτὰ τῷ μετροῦντι 393 πέπονθεν ἡ μετρουμένη φύσις, οὐδὲν αὐτῆς μένον οὐδὲ ὄν ἐστιν, ἀλλὰ γιγνόμενα πάντα καὶ φθειρόμενα κατὰ τὴν πρὸς τὸν χρόνον συννέμησιν. ὅθεν οὐδ' ὅσιόν ἐστιν οὐδ' ἐπὶ τοῦ ὄντος λέγειν, ὡς ἦν ἢ ἔσται· ταῦτα γὰρ ἐγκλίσεις τινὲς καὶ μεταβάσεις καὶ παραλλάξεις τοῦ μένειν ἐν τῷ εἶναι μὴ πεφυκότος.'

20. 'Ἀλλ' ἔστιν ὁ θεός, 'εἶ' χρὴ φάναι, καὶ ἔστι κατ'

1 ἀγέννητον V^1 B Pal.: ἀγένητον rell. et Euseb. 2 οὐδεὶς μετ. ἐπάγει codd. Eusebii et Theodoreti (p. 101 ed. Gaisf.) 4 στέγον Eusebius; στερρὸν libri nostri 5 οὗ γε δὴ]. Scriptura est codicum nostrorum praeter D V^1 F^1 omnium et in Eusebii codd. c f g extat οὗ in Eusebii d οὗ δὴ. Meliores vero codd. Eusebii habent ἐξ οὗ δὴ, nostri D F^1 ὀξύ γε δὴ. in V^1 (οὗ γε scripsit in ras. tert. m.) fuerat fortasse ἐξ οὗ δὴ. 7 αὐτόθεν] αὐτότεν V^1 αὐτὸς (-ὼς F^1) ἐν D F^1 8 μηδέπω] τὸ μ. D V^1 Eusebius ‖ τὸ πεπ. ἤδη] ita B V^3 τὸ πότε πεπ. Pal. πεπ. ἤδη rell. et Euseb. ‖ τῷ εἶναι D τὸ εἶναι F^1 vel hoc vel illud V^1 9 ἐν ᾧ δὲ codd. Eusebii 10 ἐπερείδοντες] ita Eusebius: ὑπερείδοντες B V^2 ὑπεριδόντες rell. 11 ἄγαν (ἅγαν D) deest in B Pal. Euseb. 12 ἐμφυόμενος scripsi (cf. supra p. 19, 11): ἐκδυόμενος libri nostri ἐκλυόμενος Euseb. 13 αὐγὴ pro ἀκμὴ codd. Eusebii ‖ βουλομένοις iidem: βουλόμενος nostri 14 εἰ δὲ iidem: ὁ δὲ nostri 15 ἡ μετρουμένη Eusebius: ἢ μέτρον μὲν ἡ libri nostri ‖ οὐδὲ αὐτῇ μ. οὐδὲ ὄν ἔστιν, ἀλλὰ γινομένη καὶ φθειρομένη codd. Eusebii ‖ μένον om. Pal. 16 κατὰ τὴν D V^1 Euseb.: κατ' αὐτὴν rell. 17 συννέμησιν Euseb. συνεμίγη libri nostri ‖ οὐδὲν τοιοῦτον pro οὐδ' ὅσιον codd. Eusebii 18 οὐδ' ἐπὶ Bernardakis: οὐδὲ F^1 (nonne D?) οὐδὲν rell. nostri ἐπὶ Eusebius ‖ γὰρ deest in D V^1 F^1 19 ἐκκλήσεις D V^1 ἐκκλίσεις Pal. V^3 F ‖ τινὲς D V^1 F^1 Euseb. τινές εἰσι rell. 21 εἶ Patzig: εἰ Eusebius et Cyrillus (Migne LXXVI, 908). deest in nostris

οὐδένα χρόνον ἀλλὰ κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν ἀκίνητον καὶ ἄχρονον καὶ ἀνέγκλιτον καὶ οὗ πρότερον οὐδέν ἐστιν οὐδ' ὕστερον οὐδὲ μέλλον οὐδὲ παρῳχημένον οὐδὲ πρεσβύτερον οὐδὲ νεώτερον· ἀλλ' εἷς ὢν ἑνὶ τῷ νῦν τὸ ἀεὶ πεπλήρωκε,
B *καὶ μόνον ἐστὶ τὸ κατὰ τοῦτον ὄντως ὄν, οὐ γεγονὸς οὐδ' ἐσόμενον οὐδ' ἀρξάμενον οὐδὲ παυσόμενον. οὕτως οὖν αὐτὸν δεῖ σεβομένους ἀσπάζεσθαι καὶ †προσεθίζειν† 'εἶ', ἢ καὶ νὴ Δία, ὥς ἔνιοι τῶν παλαιῶν, 'εἶ ἕν'. οὐ γὰρ πολλὰ τὸ θεῖόν ἐστιν, ὡς ἡμῶν ἕκαστος ἐκ μυρίων διαφορῶν ἐν πάθεσι γενομένων, ἄθροισμα παντοδαπὸν καὶ πανηγυρικῶς μεμιγμένον· ἀλλ' ἓν εἶναι δεῖ τὸ ὄν, ὥσπερ ὂν τὸ ἕν. ἡ δ' ἑτερότης, διαφορᾷ τοῦ ὄντος, εἰς γένεσιν ἐξίσταται τοῦ μὴ ὄντος. ὅθεν εὖ καὶ τὸ πρῶτον ἔχει τῷ θεῷ τῶν ὀνομάτων καὶ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον. Ἀπόλλων μὲν γὰρ οἷον ἀρνούμενος τὰ πολλὰ καὶ τὸ πλῆθος ἀπο-*
C *φάσκων ἐστίν, Ἰήιος δὲ ὡς εἷς καὶ μόνος· Φοῖβον δὲ δήπου τὸ καθαρὸν καὶ ἁγνὸν οἱ παλαιοὶ πᾶν ὠνόμαζον, ὡς ἔτι Θεσσαλοὶ τοὺς ἱερέας ἐν ταῖς ἀποφράσιν ἡμέραις αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἔξω διατρίβοντας, οἶμαι, 'φοιβονομεῖσθαι' λέγουσι. τὸ δὲ ἓν εἰλικρινὲς καὶ καθαρόν· ἑτέρου*
(Δ 141) *γὰρ μίξει πρὸς ἕτερον ὁ μιασμός, ὥς που καὶ Ὅμηρος ἐλέφαντά τινα φοινισσόμενον βαφῇ μιαίνεσθαι φησί· καὶ τὰ μιγνύμενα τῶν χρωμάτων οἱ βαφεῖς 'φθείρεσθαι' καί 'φθοράν' τὴν μῖξιν ὀνομάζουσιν. οὐκοῦν ἕν τε εἶναι καὶ ἄκρατον ἀεὶ τῷ ἀφθάρτῳ καὶ καθαρῷ προσήκει.'*

---

1 *ἀλλὰ — — — ἀνέγκλιτον* om. F[1] 2 *ἀνέγκλητον* V[1] Pet. *ἀνέκλητον* D 3 *οὐδὲ μέλλον—πρεσβύτερον* Eusebius, Cyrillus. in nostris desunt 4 *οὐδὲ νεώτερον* om. Pal. ‖ *τὸ νῦν* D V[1] 5 *κατὰ τοῦτο* B V[3] *κατὰ τοῦ* F[1] *κατ' αὐτὸ* codd. Eusebii excepto i (Ven. 341) qui *κατ' αὐτὸν* ‖ *οὐ γεγ.* om. F[1] ‖ *γέγονεν* D V[1] 6 *παυσάμενον* D V[1] F[1] Pet. ‖ *οὖν* Eusebius: in nostris deest 7 *αὐτὸν* unus E *αὐτὸ* rell. et Eusebius ‖ *προσεθίζειν*] corruptum. *προσ . . . . ζειν* Pal. om. Cyrillus. Eusebii *προσαγορεύειν* videtur esse interpretamentum. Latet exquisitius quid (*προσορθιαζειν*?) ‖ *'εἶ', ἢ*] Ita Patzig: *εἶ* Cyrillus *ἢ* vulgo 8 *νὴ* om. D V B Pal. F[1] ‖ *εἶεν* V *ἢ ἓν* D B 10 *γενομένων* D V B Pal. *γινομένων* rell. et Eusebius? ‖ *πανηγυρικὸς μεμιγμένος* D V[1] F[1] *-κον -μένον* codd. Eusebii 11 *εἶναι* om. Pal. ‖ *δεῖ τὸ ἓν ὥσπερ ὄν το ἓν* V[1], e quibus *ὥσπερ — ἓν* om. D 12 *διαφορᾷ* V *διαφορὰ* rell. ‖ *εἰς τὴν γεν.* Pal. 14 *καὶ τρίτον*] ita D V[1] *καὶ τὸ τρ.* rell. 16 *Ἰήιος* Xylander: *ἴητος* libri ‖ *Φοῖβος* D V[1] F 22 *τινὰ*] *τινὶ* conj. Bernardakis 25 *ἕν τι* pro *ἕν τε* B

21. 'Τοὺς δ' Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον ἡγουμένους τὸν αὐτὸν D ἀσπάζεσθαι μὲν ἄξιόν ἐστι καὶ φιλεῖν ἅτε, δι' εὐφυΐαν ὃ μάλιστα τιμῶσιν ὧν ἴσασι καὶ ποθοῦσιν εἰς τοῦτο τιθέντας τοῦ θεοῦ τὴν ἐπίνοιαν. ὡς δὲ νῦν ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν ἐνυπνίων τὸν θεὸν ὀνειροπολοῦντας ἐγείρωμεν καὶ παρακαλῶμεν ἀνωτέρω προάγειν καὶ θεᾶσθαι τὸ ὕπαρ αὐτοῦ καὶ τὴν οὐσίαν· τιμᾶν δὲ καὶ τὴν εἰκόνα τήνδε καὶ σέβεσθαι τὸ περιαυγὲς καὶ γόνιμον, ὡς ἀνυστόν ἐστιν αἰσθητῷ νοητοῦ καὶ φερομένῳ μένοντος ἐμφάσεις τινὰς καὶ εἴδωλα διαλάμπουσαν ἁμωσγέπως τῆς περὶ ἐκεῖνον εὐμενείας καὶ μακαριότητος. ἐκτάσεις δ' αὐτοῦ καὶ μεταβολὰς ⟨εἰς⟩ πῦρ, ἀφιέντος ἑαυτὸν ἀνασπῶσιν E ὡς λέγουσιν, αὖθίς τε καταθλίβοντος ἐνταῦθα καὶ κατατείνοντος εἰς γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἀνέμους καὶ ζῷα, καὶ τὰ δεινὰ παθήματα καὶ ζῴων καὶ φυτῶν, οὐδ' ἀκούειν ὅσιον· ἢ τοῦ ποιητικοῦ παιδὸς ἔσται φαυλότερος, ἣν ἐκεῖνος ἔν τινι ψαμάθῳ συντιθεμένῃ καὶ διαχεομένῃ πάλιν ὑφ' αὑτοῦ παίζει παιδιάν, ταύτῃ περὶ τὰ ὅλα (Hom. O 36) χρώμενος ἀεί, καὶ τὸν κόσμον οὐκ ὄντα πλάττων εἶτ' ἀπολλύων γενόμενον. τοὐναντίον γὰρ ὅσον ἁμωσγέπως ἐγγέγονε τῷ κόσμῳ, τούτου συνδεῖ τὴν οὐσίαν καὶ κρατεῖ τῆς περὶ τὸ σωματικὸν ἀσθενείας ἐπὶ φθορὰν φερομένης. καί μοι δοκεῖ μάλιστα πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ἀντιταττόμενον F τὸ ῥῆμα καὶ μαρτυρόμενον 'εἶ' φάναι πρὸς τὸν

2 ἅτε scripsi: τὸ D F[1] (etiamne V[1]?): deest in rell. ‖ εὐφημίαν D 3 ὃν ἴσ. D V[1] 5 ὀνειροπολοῦντες libri: corr. Wytt. 6 προσάγειν F B (προάγ. in marg.) A E Vat. Pet. ‖ θεᾶσθαι] ita B Pal. V[3] A Pet. θεάσασθαι rell. 7 ὕπαρ Wytt.: ὑπὲρ libri ‖ αὐτοῦ] ita F[1] αὑτοῦ D V[1] αὐτοὺς B V[3] F[2] αὑτοὺς rell. 8 τὸ περιαυγὲς καὶ scripsi: τὸ περὶ αὐτὴν καί D V[1] F[1]; deest καὶ in rell., pro το περὶ habet περὶ Vat. πῶς E ‖ ὡς ἀνυπόστατόν ἐστιν αἰσθ. D V[1] F[1] οὖσαν (lac.) αἰσθ. E 9 φαινομένῳ D 11 ἐκτάσεις] ita D V[1] (confirmant seqq. ἀνασπῶσιν—κατατείνοντος) ἐκστάσεις F B Pal. V[3] ἐνστάσεις A E Vat. Pet. 12 εἰς add. Emperius 13 ἀφιέντος ἑαυτὸν ἀνασπῶσιν (ἅμα σπ. libri; corr. Meziriac) ὡς λεγουσιν.] Nil fortasse mutandum. ἀνασπ. est participium. Malim tamen ἃς λέγουσιν, ἀφ. ἑαυτὸν ἀνασπ. 14 καὶ κατατ.] καί add. Reiske ‖ εἰς γὴν E Leonicus εἰσὶ ceteri omnes 17 συντεθειμένῃ Pal. 18 ὑφ' ἑαυτοῦ B A Pet. ὑπ' αὐτοῦ Pal. F[1] V[3] Vat. 21 τούτου scripsi. Vel hoc vel τούτῳ fuerat in V ubi tert. m. τοῦτο, accento addito ο in ras. scripto. τοῦτο rell. 24 μαρτυρουμενον D V[1]? F ‖ εἶ D V[1] B ‖ φᾶναι B V[3] F A E Vat. Pet.

θεόν, ὡς οὐδέποτε γινομένης περὶ αὐτὸν ἐκστάσεως καὶ
394 μεταβολῆς, ἀλλ' ἑτέρῳ τινὶ θεῷ, μᾶλλον δὲ δαίμονι τεταγμένῳ περὶ τὴν ἐν φθορᾷ καὶ γενέσει φύσιν, τοῦτο ποιεῖν καὶ πάσχειν προσῆκον· ὡς δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων εὐθὺς οἷον ἐναντίων ὄντων καὶ ἀντιφώνων. λέγεται γὰρ ὁ μὲν Ἀπόλλων ὁ δὲ Πλούτων, καὶ ὁ μὲν Δήλιος ὁ δὲ Ἀιδωνεύς, καὶ ὁ μὲν Φοῖβος ὁ δὲ Σκότιος· καὶ παρ' ᾧ μὲν αἱ Μοῦσαι καὶ ἡ Μνημοσύνη, παρ' ᾧ δὲ ἡ Λήθη καὶ ἡ Σιωπή· καὶ ὁ μὲν Θεώριος καὶ Φαναῖος, ὁ δέ (Fr. ad. 92 Bergk)

'Νυκτὸς ἀϊδνᾶς ἀεργηλοῖό θ' Ὕπνου κοίρανος·'

καὶ ὁ μέν (Hom. I 158)

'βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων,'

πρὸς ὃν δὲ Πίνδαρος εἴρηκεν οὐκ ἀηδῶς (Fr. 149 B.)

B 'κατεκρίθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμμεν.'

εἰκότως οὖν ὁ Εὐριπίδης εἶπε (Suppl. 975)

'λοιβαὶ νεκύων φθιμένων,
ἀοιδαί θ' ἃς χρυσοκόμας
Ἀπόλλων οὐκ ἐνδέχεται·'

καὶ πρότερος ἔτι τούτου ὁ Στησίχορος, (Fr. 50 B.)

'μάλα τοι μάλιστα
παιγμοσύνας τε φιλεῖ μολπάς τ' Ἀπόλλων,
κάδεα δὲ στοναχάς τ' Ἀίδας ἔλαχε.'

Σοφοκλῆς δὲ καὶ τῶν ὀργάνων ἑκατέρῳ προσνέμων ἑκάτερον δῆλός ἐστι διὰ τούτων, (Fr. 765 B.)

'οὐ νάβλα κωκυτοῖσιν οὐ λύρα φίλα'.

---

1 γινομένης V^3 Pal. γεν. rell. ‖ αὐτὸν]. Spiritum mutavit ὸν in ras. scr. V^3 αὐτὸ D αὐτῶ F^1 3 ἐν γέν. καὶ φθ. E ‖ φύσει D V^1 F^1 4 προσῆκεν libri: corr. Reiske 5 εὐθὺς om. Pal. 11 ἀϊδνᾶς ἀεργ. θ'] ita extant p. 1130 A unde hic reposuit nescio quis: ἀεργ. τε libri omnes: pro ἀϊδνᾶς habet ἀϊδοιὰς D ἀϊδοίας F^1 A Vat. Pet. αἰδοίας V^1 F^2 αἰδείας E αἰδοίης B Pal. (ιδο in ras.) V^3 13 βροτοῖσι θεῶν] βροτοῖσιν ἐὼν D V Pal. F^1 ἔχθιστος om. F^1 15 δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος Wytt. ex p. 413 C δε ονατοῖς ἀγονώτατος V^1 (nonne D?) δέον αυτ . . ς ἀγον. Pal. δέον ἀυτοῖς ἀγανώτατος B E Vat. δέον αὐτοῖς ἀγον. V^3 et rell. ‖ ἔμμον D V^1 17 λοιβαὶ νεκύων φθ. desunt in codd. Euripidis 18 ἀοιδὲ D ἀοιδοὶ V^2 (ὶ in ras.) ‖ θ' ἃς Markland: ἃς ὁ codd. nostri τὰς codd. Euripidis 20 ὁ om. Pal. 22 τ' Ἀπ — τ' Αἰδ.] Elidit unus Pal.? 26 οὐ νάβλα] ita Brunck: οὖν ἄβλα (sic) V^3 οὐ ναῦλα Pal. F^2 A E Vat. Pet. ἐν αὐλᾷ D V^1? F^1 B ‖ κοτοῖσιν F^1

καὶ γὰρ ὁ αὐλὸς ὀψὲ καὶ πρῴην ἐτόλμησε 'φωνὴν 'ἐφ' ἱμερτοῖσιν ἀφιέναι'· τὸν δὲ πρῶτον χρόνον εἵλκετο πρὸς τὰ πένθη, καὶ τὴν περὶ ταῦτα ὑπουργίαν οὐ μάλα ἔντιμον C *οὐδὲ φαιδρὰν εἶχεν, εἶτ' ἐμίχθη πάντα πᾶσι. μάλιστα δὲ τὰ θεῖα πρὸς τὰ δαιμόνια συγχέοντες εἰς ταραχὴν αὑτοὺς κατέστησαν. ἀλλά γε τῷ Ε τό 'γνῶθι σαυτόν' ἔοικέ πως ἀντικεῖσθαι καὶ τρόπον τινὰ πάλιν συνᾴδειν· τὸ μὲν γὰρ ἐκπλήξει καὶ σεβασμῷ πρὸς τὸν θεὸν ὡς ὄντα διὰ παντὸς ἀναπεφώνηται, τὸ δ' ὑπόμνησίς ἐστι τῷ θνητῷ τῆς περὶ αὐτὸν φύσεως καὶ ἀσθενείας.*

1 *αὐλὸς* solus Pet.: *αὐτὸς* rell. ‖ *ὀψέ ποτε καὶ* Pal. ‖ *φωνὴν* om. B ‖ *ἐφ' ἱμερτοῖσιν*] ita nescio quis (Stephanus?) *ἐφινερ..ίσιν* (-*σην* Pal.) libri excepto E ubi *ε* sequente lacuna 2 *εἵλκετο* D V B Pet. *εἷλκε* B *εἷλκε* rell. 3 *ὑπουργίαν* Reiske (*λειτουργίαν* conj. idem et Emperius): *αὐτουργίαν* libri 4 *ἐμίχθησαν* Pal. ‖ *πάντα πᾶσι* Emperius: *παντάπασι* libri 5 *συγχέαντες* B Pal. 6 *αὑτοὺς* Bernardakis: *αὐτούς* libri ‖ *ἔστησαν* F E Vat. ‖ *σαυτόν* B Pal. *σεαυτόν* rell. 10 *αὐτὸν* D et, ut videtur, V[1]. *αὐτὸ* rell.

P.394 D

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΧΡΑΝ ΕΜΜΕΤΡΑ ΝΥΝ ΤΗΝ ΠΥΘΙΑΝ.

---

1. ΒΑCΙΛΟΚΛΗC. *Ἑσπέραν ἐποιήσατε βαθεῖαν, ὦ*
E *Φιλῖνε, διὰ τῶν ἀναθημάτων παραπέμποντες τὸν ξένον·*
ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἀναμένων ἀπηγόρευσα.

ΦΙΛΙΝΟC. *Βραδέως γὰρ ὡδεύομεν, ὦ Βασιλόκλεις, σπείροντες λόγους καὶ θερίζοντες εὐθὺς μετὰ μάχης ὑπούλους καὶ πολεμικούς, ὥσπερ οἱ Σπαρτοί, βλαστάνοντας ἡμῖν καὶ ὑποφυομένους κατὰ τὴν ὁδόν.*

ΒΑC. *Ἕτερον οὖν τινα δεήσει παρακαλεῖν τῶν παραγεγονότων, ἢ σὺ βούλει χαριζόμενος ἡμῖν διελθεῖν, τίνες ἦσαν οἱ λόγοι καὶ τίνες οἱ λέγοντες;*

ΦΙΛ. *Ἐμόν, ὡς ἔοικεν, ὦ Βασιλόκλεις, τὸ ἔργον. τῶν γὰρ ἄλλων οὐδενὶ ῥᾳδίως ἂν ἐντύχοις κατὰ πόλιν·*
F *τοὺς γὰρ πλείστους ἑώρων αὖθις εἰς τὸ Κωρύκιον τῷ ξένῳ καὶ τὴν Λυκώρειαν συναναβαίνοντας.*

ΒΑC. *Ἦ φιλοθεάμων τις ἡμῖν καὶ περιττῶς φιλήκοός ἐστιν ὁ ξένος.*

ΦΙΛ. *Φιλόλογός γε καὶ φιλομαθής ἐστι μᾶλλον. οὐ μὴν ταῦτα μάλιστα θαυμάζειν ἄξιον, ἀλλὰ πραότης τε*

PERSONAE DIALOGI

primae — ΒΑCΙΛΟΚΛΗC, ΦΙΛΙΝΟC: secundae — ΦΙΛΙΝΟC, ΔΙΟΓЄΝΙΑΝΟC, ΘЄΩΝ, CЄΡΑΠΙΩΝ, ΒΟΗΘΟC.

1 In titulo *νῦν ἔμμετρα* catalogus Lampriae 3 *ΒΑCΙΛΟΚΛΗC*] Nomina personarum in libris desunt 10 *δεήσει τινά* B 11 *διελθεῖν* Leonicus: *διελεῖν* libri 16 *Λυκώρειαν* (*Λυκώριαν* Vulcob.) scripsi: *Λυκουρίαν* 17 *φιλήκοός* Mez.: *φιλικός* 18 *φιλόλογός γε* Wytt.: *φιλόλογος δὲ*

πολλὴν χάριν ἔχουσα, καὶ τὸ μάχιμον καὶ διαπορητικὸν 395 *ὑπὸ συνέσεως οὔτε δύσκολον οὔτε ἀντίτυπον πρὸς τὰς ἀποκρίσεις· ὥστε καὶ βραχὺ συγγενόμενον εὐθὺς εἰπεῖν ‘τέκος ἀγαθοῦ πατρός’. οἶσθα γὰρ Διογενιανὸν ἀνδρῶν ἄριστον.*

ΒΑΣ. *Αὐτὸς μὲν οὐκ εἶδον, ὦ Φιλῖνε, πολλοῖς δὲ ἐντετύχηκα καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ ἦθος τοῦ ἀνδρὸς ἰσχυρῶς ἀποδεχομένοις, ὅμοια δὲ τούτοις ἕτερα περὶ τοῦ νεανίσκου λέγουσιν. ἀλλὰ τίνα, ὦ ἑταῖρε, ἀρχὴν ἔσχον οἱ λόγοι καὶ πρόφασιν;*

2. ΦΙΛ. *Ἐπέραινον οἱ περιηγηταὶ τὰ συντεταγμένα, μηδὲν ἡμῶν φροντίσαντες δεηθέντων ἐπιτεμεῖν τὰς ῥήσεις καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἐπιγραμμάτων. τὸν δὲ* ΞΕΝΟΝ *ἡ μὲν ἰδέα καὶ τὸ τεχνικὸν τῶν ἀνδριάντων μετρίως προσήγετο, πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὡς ἔοικε θεατὴν γεγενη-* B *μένον· ἐθαύμαζε δὲ τοῦ χαλκοῦ τὸ ἀνθηρὸν ὡς οὐ πίνῳ προσεοικὸς οὐδὲ ἰῷ, βαφῇ δὲ κυάνου στίλβοντος, ὥστε καὶ παῖξαί τι πρὸς τοὺς ναυάρχους (ἀπ' ἐκείνων γὰρ ἦρκται τῆς θέας) οἷον ἀτεχνῶς θαλαττίους τῇ χρόᾳ καὶ βυθίους ἑστῶτας. ‘ἆρα οὖν’ ἔφη ‘κρᾶσίς τις ἦν καὶ φάρμαξις τῶν πάλαι τεχνιτῶν περὶ τὸν χαλκόν, ὥσπερ ἡ λεγομένη τῶν ξιφῶν στόμωσις ἧς ἐκλιπούσης ἐκεχειρίαν ἔσχεν ἔργων πολεμικῶν ὁ χαλκός;’ τὸν μὲν γὰρ Κορίνθιον οὐ τέχνῃ ⟨φασιν⟩ ἀλλὰ συντυχίᾳ τῆς χρόας λαβεῖν τὸ κάλλος, ἐπινειμαμένου πυρὸς οἰκίαν ἔχουσάν τι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, πλεῖστον δὲ χαλκὸν ἀποκείμενον· ὧν συγχυθέντων καὶ συντακέντων, ὄνομα τὸν χαλκὸν τῷ μείζονι τὸ πλῆθος* C

4 *τέκος ἀγαθοῦ*]. Eorum loco lacuna 9 litt. in E 8 *ἀποδεχομένοις* Dübner: *ἀποδεχομένους* 9 *τίν', ὦ ἑταῖρ', ἀρχὴν* Wyttenbach (in Lexico s. v. *ἑταῖρος*). *τίνα ἑτέραν ἀρχὴν* libri: *τίνα γὰρ ὦ τᾶν ἀρχὴν* conjecit Reiske 16 *ἐθαύμαζεν* Basil.: *ἐθαύμαζον* 17 *ἴῳ — κυανοῦ* libri: corr. Bernardakis et Stegmann 18 *παῖξαί τι* Döhner (Sat. crit. Plauen 1874): *πέμψαι τι* libri ‖ *ναυάρχους* Amyot: *νεάρχους* 22 *ἐκλιπούσης* Abresch: *ἐκλειπούσης* 23 *τὸν* Basil. (?): *τὸ* libri 24 *φασιν* supplevi (post *λαβεῖν* suppl. Bernardakis) 27 *τὸν χαλκὸν — παρασχεῖν*] ita scripsi: *τοῦ χαλκοῦ — παρέσχεν* libri. Ceterum haec forte ita redintegranda erant ut in initio scribas *τὸ μὲν γὰρ ⟨τὸν⟩ Κορίνθιον οὐ τέχνῃ ἀλλὰ συντυχίᾳ*, in fine post *παρασχεῖν* inseras *ἄτοπον* vel sim.

παρασχεῖν. ὁ δὲ ΘΕΩΝ ὑπολαβὼν 'ἄλλον' ἔφη 'λόγον ἡμεῖς ἀκηκόαμεν πανουργέστερον· ὡς ἀνὴρ ἐν Κορίνθῳ χαλκοτύπος, ἐπιτυχὼν θήκῃ χρυσίον ἐχούσῃ πολὺ καὶ δεδοικὼς φανερὸς γενέσθαι, κατὰ μικρὸν ἀποκόπτων καὶ ὑπομιγνὺς ἀτρέμα τῷ χαλκῷ, θαυμαστὴν λαμβάνοντι κρᾶσιν, ἐπίπρασκε πολλοῦ διὰ τὴν χρόαν καὶ τὸ κάλλος ἀγαπώμενον. ἀλλὰ καὶ ταῦτα κἀκεῖνα μῦθός ἐστιν· ἦν δέ τις ὡς ἔοικε μῖξις καὶ ἄρτυσις, ὥς που καὶ νῦν ἀνακεραννύντες ἀργύρῳ χρυσὸν ἰδίαν τινὰ καὶ περιττὴν ἐμοὶ
D δὲ φαινομένην νοσώδη χλωρότητα καὶ φθορὰν ἀκαλλῆ παρέχουσι.'

3. 'Τίνα οὖν αἰτίαν' ἔφη ὁ ΔΙΟΓΕΝΙΑΝΟΣ 'οἴει τῆς ἐνταῦθα τοῦ χαλκοῦ χρόας γεγονέναι;' καὶ ὁ ΘΕΩΝ 'ὅταν' ἔφη 'τῶν πρώτων καὶ φυσικωτάτων καὶ ἐσομένων καὶ ὄντων, πυρὸς καὶ γῆς καὶ ἀέρος καὶ ὕδατος, μηδὲν ἄλλο τῷ χαλκῷ πλησιάζῃ μηδὲ ὁμιλῇ πλὴν μόνος ὁ ἀήρ, δῆλός ἐστιν υπὸ τούτου πεπονθὼς καὶ διὰ τοῦτον ἐσχηκὼς ἣν ἔχει διαφορὰν ἀεὶ συνόντα καὶ προσκείμενον· ἤ

k III, 495) 'τουτὶ μέν ⟨ἤδειν' φήσεις⟩ 'πρὶν Θέογνιν γεγονέναι'

κατὰ τὸν κωμικόν, ἣν δὲ ἔχων φύσιν ὁ ἀὴρ ᾗ τε χρώμενος δυνάμει κατὰ τὰς ἐπιψαύσεις ἐπικέχρωκε τὸν χαλκὸν
E ἐπιθυμεῖς μαθεῖν;' φήσαντος δὲ τοῦ Διογενιανοῦ, 'καὶ γὰρ ἐγώ' εἶπεν 'ὦ παῖ· ζητῶμεν οὖν κοινῇ, καὶ πρότερον, εἰ βούλει, δι' ἣν αἰτίαν μάλιστα τῶν ὑγρῶν ἀναπίμπλησιν ἰοῦ τοὔλαιον· οὐ γὰρ αὐτό γε δήπου τῷ χαλκῷ προστρίβεται τὸν ἰόν, ἅτε δὴ καθαρὸν αὐτῷ καὶ ἀμίαντον πλησιάζον.' 'οὐδαμῶς' εἶπεν ὁ ΝΕΑΝΙΑΣ, 'ἄλλο δ' αὐτῷ μοι δοκεῖ τούτου τὸ αἴτιον ὑπάρχειν· λεπτῷ γὰρ ὄντι καὶ καθαρῷ καὶ διαυγεῖ προσπίπτων ὁ ἰὸς ἐκφανέστατός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὑγροῖς ἀφανίζεται.' καὶ ὁ ΘΕΩΝ

---

13 χρόας Dübner: χροιᾶς 15 μηδὲν Bas.: καὶ μηδὲν 19 τουτὶ p. 777 c: τοῦτο ‖ ἤδειν φήσεις (non ἤδεις cum Turn. Vulc.) supplevi (ἤδειν p. 777 c) propter magnitudinem lacunae quam habet E 13 litt., B 10 25 τῷ χ. Leonicus: τὸ χ. ‖ προστρίβεται, scripsi: προστρίβεσθαι 26 πλησιάζον Reiske (atque ita Amyot): πλησιάζοντα libri 28 τούτου Turn. Vulc.: τοῦτο

'εὖγε' εἶπεν 'ὦ παῖ, καὶ ⟨φυσικῶς⟩· σκόπει δὲ εἰ βούλει καὶ τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους αἰτίαν λεγομένην.' 'ἀλλὰ βούλομαι' εἶπε. F 'φησὶ τοίνυν τῶν μὲν ἄλλων ὑγρῶν ἐπιόντα διέχειν ἀδήλως καὶ διασπείρεσθαι τὸν ἰόν, ἀνωμάλων ⟨τῶν πόρων⟩ καὶ μανῶν ὄντων· τοῦ δὲ ἐλαίου τῇ πυκνότητι στέγεσθαι καὶ διαμένειν ἀθροιζόμενον. ἂν οὖν καὶ αὐτοί τι τοιοῦτον ὑποθέσθαι δυνηθῶμεν, οὐ παντάπασιν ἀπορήσομεν ἐπῳδῆς καὶ παραμυθίας πρὸς τὴν ἀπορίαν.'

4. Ὡς οὖν ἐκελεύομεν καὶ συνεχωροῦμεν, ἔφη τὸν ἀέρα τὸν ἐν Δελφοῖς, πυκνὸν ὄντα καὶ συνεχῆ καὶ τόνον 396 ἔχοντα διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀνάκλασιν καὶ ἀντέρεισιν, ἔτι καὶ λεπτὸν εἶναι καὶ δηκτικόν, ὡς που μαρτυρεῖ καὶ τὰ περὶ τὰς πέψεις τῆς τροφῆς. ἐνδυόμενον οὖν ὑπὸ λεπτότητος καί τέμνοντα τὸν χαλκὸν ἀναχαράσσειν πολὺν ἰὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ γεώδη, στέγειν δὲ τοῦτον αὖ πάλιν καὶ πιέζειν, τῆς πυκότητος ⟨διάχυσιν⟩ μὴ διδούσης, τὸ δ' ἐφιστάμενον αὐτοῦ διὰ πλῆθος ἐξανθεῖν καὶ λαμβάνειν αὐγὴν καὶ γάνωμα περὶ τὴν ἐπιφάνειαν. ἀποδεξαμένων δὲ ἡμῶν, ὁ ΞΕΝΟΣ ἔφη τὴν ἑτέραν ἀρκεῖν ὑπόθεσιν πρὸς τὸν λόγον. 'ἡ γὰρ λεπτότης' ἔφη 'δόξει μὲν ὑπεναντιοῦσθαι B καὶ πρὸς τὴν λεγομένην πυκνότητα τοῦ ἀέρος, λαμβάνεται δὲ οὐκ ἀναγκαίως· αὐτὸς γὰρ ὑφ' ἑαυτοῦ παλαιούμενος ὁ χαλκὸς ἀποπνεῖ καὶ μεθίησι τὸν ἰόν, ὃν ἡ πυκνότης συνέχουσα καὶ παχνοῦσα ποιεῖ ἐκφανῆ διὰ πλῆθος.' ὑπολαβὼν δὲ ὁ ΘΕΩΝ, 'τί γάρ' εἶπεν 'ὦ ξένε, κωλύει ταὐτὸν εἶναι καὶ λεπτὸν καὶ πυκνόν, ὥσπερ τὰ

1 *φυσικῶς* suppl. Cruserius: lac. in E 7 litt. in B 9 3 *εἶπε* (*εἶπεν* Xyl.) Reiske: *εἰπεῖν* ‖ *ἐπιόντα* Leonicus: *πιοντα* (in E rasura intra *ι* et o) libri: malim *ἐπιόντων* (sc. *τὸν χαλκὸν*) 5 *τῶν πόρων* suppl. Reiske: lac. in codd. 8 litt. ‖ *μανῶν ὄντων* Turn. Vulc.: *μενόντων* 14 *τῆς* add. Emperius 16 *καὶ γεώδη*] *καὶ πῖνον γεώδη* Reiske: 'et force terrestréité' Amyot 17 *διάχυσιν* suppl. Anon. Turn. Vulc.: *διέξοδον*. Mez. Reiske: lac. in codd. 11 litt. Num *ἐξαέρωσιν*? ‖ *τὸ δ' ἐφιστάμενον* scripsi: *τὸν δὲ ὑφιστάμενον* 18 *αὐτοῦ* Reiske: *αὐτῆς* B *αυτ*. sequente lac. 2 litt. E: *αὖθις* conjecit nescio quis in indice Ed. Francof. 21 *ἡ γὰρ* scripsi: *ἡ δὲ* 25 *ποιεῖ ἐκφανῆ*] offendunt haec propter hiatum. Exciditue *πάλιν*? 26 *τὸ πλῆθος* E 27 *ταὐτὸν* Bernard.: *ταὐτὸ*

σηρικὰ καὶ τὰ βύσσινα τῶν ὑφασμάτων, ἐφ' ὧν καὶ Ὅμηρος εἶπε (η 107)

'και⟨ροσέ⟩ων δ' ὀθονῶν ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον',

ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκρίβειαν καὶ λεπτότητα τοῦ ὕφους τῷ μὴ προσμένειν τὸ ἔλαιον ἀλλ' ἀπορρεῖν καὶ ἀπολι- C σθάνειν, τῆς πυκνότητος οὐ διιείσης; καὶ μὴν οὐ μόνον πρὸς τὴν ἀναχάραξιν τοῦ ἰοῦ χρήσαιο ἂν τῇ λεπτότητι τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ καὶ τὴν χρόαν αὐτὴν ποιεῖν ἔοικεν ἡδίονα καὶ γλαυκοτέραν, ἀναμιγνύουσα τῷ κυάνῳ φῶς καὶ αὐγήν.'

5. Ἐκ τούτου γενομένης σιωπῆς, πάλιν οἱ περιηγηταὶ προεχειρίζοντο τὰς ῥήσεις. χρησμοῦ δέ τινος ἐμμέτρου λεχθέντος, οἶμαι, περὶ τῆς Αἴγωνος τοῦ Ἀργείου βασιλείας, πολλάκις ἔφη θαυμάσαι τῶν ἐπῶν ὁ ΔΙΟΓΕΝΙΑΝΟΣ, ἐν οἷς οἱ χρησμοὶ λέγονται, τὴν φαυλότητα καὶ τὴν εὐτέλειαν. 'καίτοι μουσηγέτης ὁ θεός, καὶ τῆς λεγομένης λογιότητος οὐχ ἧττον αὐτῷ καλὸν ἢ τῆς περὶ μέλη καὶ D ᾠδὰς εὐφωνίας μετεῖναι, καὶ πολὺ τὸν Ἡσίοδον εὐεπείᾳ καὶ τὸν Ὅμηρον ὑπερφθέγγεσθαι· τοὺς δὲ πολλοὺς τῶν χρησμῶν ὁρῶμεν καὶ τοῖς μέτροις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλημμελείας καὶ φαυλότητος ἀναπεπλησμένους.' παρὼν οὖν Ἀθήνηθεν ὁ ποιητὴς ΣΕΡΑΠΙΩΝ 'εἶτα' ἔφη 'ταῦτα τὰ ἔπη τοῦ θεοῦ πιστεύοντες εἶναι, τολμῶμεν αὖ πάλιν, ὡς λείπεται κάλλει τῶν Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου, λέγειν, καὶ οὐ χρησόμεθα τούτοις ὡς ἄριστα καὶ κάλλιστα πεποιημένοις, ἐπανορθούμενοι τὴν αὐτῶν κρίσιν προκατειλημμένην ὑπὸ φαύλης συνηθείας;' ὑπολαβὼν οὖν ΒΟΗΘΟΣ ὁ γεωμέτρης (οἶσθα γὰρ τὸν ἄνδρα μετατεττόμενον ἤδη πρὸς τὸν Ἐπίκουρον), 'ἆρ' E οὖν' ἔφη 'τὸ τοῦ ζωγράφου Παύσωνος ἀκήκοας;' 'οὐκ ἔγωγε' εἶπεν ὁ Σεραπίων. 'ἀλλὰ μὴν ἄξιον. ἐκλαβὼν γὰρ ⟨παρὰ***⟩

3 καιροσέων Homerus: καὶ ων intercedente lac. 7 litt. in E 9inB 6 λεπτότητος καὶ πυκνότητος E || διιείσης Reiske: διίησι 7 χρήσαιο ἄν]. Conjecerat Emperius, habentque libri: χρήσαιτο ἂν (χρήσατο ἂν Ald.) edd. ante Dübnerum, unde χρήσαιτ' ἄν τις Bernardakis (atque ita fere Reiske) 11 προυχειρίζοντο Turn. Vulc. 16 καλὸν Reiske: τὸ καλὸν 17 εὐφωνίας idem: καὶ εὐφωνίας 22 τολμῶμεν — ὡς λείπεται Meziriac: τὸ ἄμωμον — ὡς λέγεται libri 23 καὶ οὐ] ita Dübner: οὐδὲ Mez. Reiske: οὐ libri. Nonne ἢ scribendum? 29 In lacuna quam indicavi παρὰ tantum supplevi: fueratne παρὰ πανδοκέως?

ὡς ἔοικεν ἵππον ἀλινδούμενον γράψαι τρέχοντα ἔγραψεν, ἀγανακτοῦντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου, γελάσας ὁ Παύσων κατέστρεψε τὸν πίνακα· καὶ γενομένων ἄνω τῶν κάτω. πάλιν ὁ ἵππος οὐ τρέχων ἀλλ' ἀλινδούμενος ἐφαίνετο. τοῦτό φησιν ὁ Βίων ἐνίους τῶν λόγων πάσχειν, ὅταν ἀναστραφῶσι. διὸ καὶ τοὺς χρησμοὺς ἔνιοι φήσουσιν οὐ καλῶς ἔχειν, ὅτι τοῦ θεοῦ εἰσιν, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ μὴ εἶναι, ὅτι φαύλως ἔχουσιν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐν ἀδήλῳ· F τὸ δ' οὐ ⟨τοῦ θείου πρεπόντως ἐκ⟩πεπονῆσθαι τὰ περὶ τοὺς χρησμοὺς καὶ σοὶ κριτῇ δήπουθεν, ὦ φίλε Σεραπίων' εἶπεν 'ἐναργές ἐστι. ποιήματα γὰρ γράφεις τοῖς μὲν πράγμασι φιλοσόφως καὶ αὐστηρῶς, δυνάμει δὲ καὶ χάριτι καὶ κατασκευῇ ⟨τῇ⟩ περὶ λέξιν ἐοικότα τοῖς Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τῆς Πυθίας ἐκφερομένοις.'

6. Καὶ ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ 'νοσοῦμεν γὰρ' εἶπεν 'ὦ Βόηθε, καὶ τὰ ὦτα καὶ τὰ ὄμματα, συνειθισμένοι διὰ τρυφὴν καὶ μαλακίαν τὰ ἡδίω καλὰ νομίζειν καὶ ἀποφαίνεσθαι. τάχα δὴ μεμψόμεθα τὴν Πυθίαν, ὅτι Γλαύκης οὐ φθέγγεται 397 τῆς κιθαρῳδοῦ λιγυρώτερον, οὐδὲ χριομένη μύροις οὐδὲ ἁλουργίδας ἀμπεχομένη κάτεισιν εἰς τὸ ⟨μαντεῖον⟩, οὐδ' ἐπιθυμιᾷ κασσίαν ἢ λήδανον ἢ λιβανωτὸν ἀλλὰ δάφνην καὶ κρίθινον ἄλευρον. οὐχ ὁρᾷς, εἶπεν, ὅσην χάριν ἔχει τὰ Σαπφικὰ μέλη κηλοῦντα καὶ καταθέλγοντα τοὺς ἀκροωμένους; 'Σίβυλλα' δὲ 'μαινομένῳ στόματι' καθ' Ἡράκλειτον (Fr. 12 Byw.) 'ἀγέλαστα καὶ ἀκαλλώπιστα καὶ ἀμύριστα φθεγγομένη, χιλίων ἐτῶν ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ τὸν θεόν.' ὁ δὲ Πίνδαρος (Fr. 32 B.) 'ἀκοῦσαι' φησὶ 'τοῦ θεοῦ τὸν Κάδμον ἐπιδεικνυμένου μουσικὰν ὀρθάν', οὐχ ἡδεῖαν οὐδὲ τρυφερὰν οὐδὲ B

6 ἀναστραφῶσι Perizonius in Ael. V. H. XIV 15: ἀναστρέφωσι libri 9 Quae in lacuna (20 fere litt. in codd.) supplevi mea sunt praeter ἐκπεπονῆσθαι Xylandri et Amyoti 11 γάρ Reiske: μὲν γὰρ 13 τῇ addidit idem 16 εἶπεν ὦ Bas.: ἔν τε νῷ libri 20 χριομένη Turn. Vulc.: χριομένην 21 ἀμπεχομένην καί τισιν libri; corr. Reiske ‖ μαντεῖον supplevi coll. p. 438 B: possis etiam vel χρηστήριον (α) ex p. 405 C. supplere vel ἄδυτον cum Reiskio 22 λήδανον E 28 ἀκοῦσαι Leonicus: ἀκούσας ‖ Κάδμον ἐπιδ.] restitui ex p. 1030 A et Aristid II p. 383. κάδμον οὐ libri.

τῶν εὐλόγων τὸ μέλλον ὅμοιός ἐστι. Σίβυλλαι δ' αὗται καὶ Βάκιδες ὥσπερ εἰς πόντον ἀτεκμάρτως τὸν χρόνον κατέβαλον καὶ διέσπειραν ὡς ἔτυχε παντοδαπῶν ὀνόματα καὶ ῥήματα παθῶν καὶ συμπτωμάτων· οἷς γιγνομένων ἐνίων ἀπὸ τύχης ὁμοίως ψεῦδός ἐστι τὸ νῦν λεγόμενον, κἂν ὕστερον ἀληθές, εἰ τύχοι, γένηται.'

11. Τοιαῦτα τοῦ Βοήθου διελθόντος, ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ B 'δίκαιον' ἔφη 'τὸ ἀξίωμά περὶ τῶν οὕτως, ὡς λέγει Βόηθος, ἀορίστως καὶ ἀνυποθέτως λεγομένων· ⟨οἷον⟩ εἰ νίκη στρατηγῷ προείρηται ⟨καὶ⟩ νενίκηκεν, εἰ πόλεως ἀναίρεσις ⟨καὶ⟩ ἀπόλωλεν. ὅπου δὲ οὐ μόνον λέγεται τὸ γενησόμενον, ἀλλὰ καὶ πῶς καὶ πότε καὶ μετὰ τί καὶ μετὰ τίνος, οὐκ ἔστιν εἰκασμὸς τῶν τάχα γενησομένων ἀλλὰ τῶν πάντως ἐσομένων προδήλωσις. ⟨οἷα⟩ καὶ ταῦτά ἐστιν εἰς τὴν Ἀγησιλάου χωλότητα·

'φράζεο δή, Σπάρτη, καίπερ μεγάλαυχος ἐοῦσα,
μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάστη χωλὴ βασιλεία.
δηρὸν γάρ μόχθοι σε κατασχήσουσιν ἄελπτοι,
C φθισίβροτόν τ' ἐπὶ κῦμα κυλινδόμενον πολέμοιο.'

καὶ τὰ περὶ τῆς νήσου πάλιν, ἣν ἀνῆκεν ἡ πρὸ Θήρας καὶ Θηρασίας θάλασσα περὶ τὸν Φιλίππου καὶ Ῥωμαίων πόλεμον·

'ἀλλ' ὁπότε Τρώων γενεὰ καθύπερθε γένηται
Φοινίκων ἐν ἀγῶνι, τότ' ἔσσεται ἔργα ἄπιστα·
πόντος μὲν λάμψει πῦρ ἄσπετον, ἐκ δὲ κεραυνῶν
πρηστῆρες μὲν ἄνω διὰ κύματος ἀίξουσιν
ἄμμιγα σὺν πέτραις, ἡ δὲ στηρίξεται αὐτοῦ

6 κἂν Leonicus: καὶ || ἀληθές Emperius: ἀληθῶς 8 ὡς inseruit Xylander 9 οἷον — καὶ — καὶ inserui 14 οἷα add. Xyl. Mez. || Idem oraculum citant Plut. in Vitis Agesilai 3 et Lysandri 22, Pausanias III, 8 16 δὲ E 17 βλάστη, quod unice verum est, habent Plutarchi codd. Par. 1676 et 1677 in Vita Agesilai, et e Pausaniae codd. solus Pc.: vulgo βλάψη 19 φθισίμβροτον B φθερσίβροτον Pausanias || κυλινδόμενον] ita Plutarchi codd. in Vitis: κυλινδομένου nostri E B κυκώμενον codd. Pausaniae meliores (La. Pc.) κυκωομένου reliqui ejusdem. ultimum versum ni fallor recte citat Pausanias, sed sua Plutarcho relinquenda 21 περὶ Reiske: καὶ περὶ 27 πέτραις idem: πέτρα

οὐ φατὸς ἀνθρώποις νῆσος· καὶ χείρονες ἄνδρες
χερσὶ βιησάμενοι τὸν κρείσσονα νικήσουσι.’

τὸ γὰρ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ Ῥωμαίους τε Καρχηδονίων περι-
γενέσθαι καταπολεμήσαντας Ἀννίβαν, καὶ Φίλιππον D
Αἰτωλοῖς συμβαλόντα καὶ Ῥωμαίοις μάχῃ κρατηθῆναι,
καὶ τέλος ἐκ βυθοῦ νῆσον ἀναδῦναι μετὰ πυρὸς πολλοῦ
καὶ κλύδωνος ἐπιζέσαντος, οὐκ ἄν εἴποι τις ὡς ἀπήντη-
σεν ἅμα πάντα καὶ συνέπεσε κατὰ τύχην ⟨καὶ⟩ αὐτομάτως,
ἀλλ’ ἡ τάξις ἐμφαίνει τὴν πρόγνωσιν· καὶ τὸ Ῥωμαίοις
πρὸ ἐτῶν ὁμοῦ τι πεντηκοσίων προειπεῖν τὸν χρόνον,
ἐν ᾧ πρὸς ἅπαντα τὰ ἔθνη πολεμήσοιεν ἅμα· τοῦτο δὲ
ἦν τὸ πολεμῆσαι τοῖς οἰκέταις ἀποστᾶσιν. ἐν τούτοις
γὰρ οὐδὲν ἀτέκμαρτον οὐδὲ τυφλὸν ἀφίησι τῇ τύχῃ ζητεῖν
ἐν ἀπειρίᾳ ὁ λόγος· ἀλλὰ πολλὰ τῆς πείρας ἐνέχυρα δί- E
δωσι καὶ δείκνυσι τὴν ὁδὸν ᾗ βαδίζει τὸ πεπρωμένον.
οὐ γὰρ οἶμαί τινα ἐρεῖν, ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα ἐν οἷς
προερρήθη συνέπεσε κατὰ τύχην· ἐπεὶ τί κωλύει λέγειν
ἕτερον, ὡς οὐκ ἔγραψε τὰς Κυρίας ὑμῖν Ἐπίκουρος, ὦ
Βόηθε, δόξας, ἀλλ’ ἀπὸ τύχης καὶ αὐτομάτως οὕτω πρὸς
ἄλληλα τῶν γραμμάτων συνεμπεσόντων, ἀπετελέσθη τὸ
βιβλίον;’

12. Ἅμα δὲ τούτων λεγομένων προῄειμεν. ἐν δὲ τῷ
Κορινθίων οἴκῳ τὸν φοίνικα θεωμένοις τὸν χαλκοῦν,
ὅσπερ ἔτι λοιπός ἐστι τῶν ἀναθημάτων, οἱ περὶ τὴν
ῥίζαν ἐντετορευμένοι βάτραχοι καὶ ὕδροι θαῦμα τῷ Διο- F
γενιανῷ παρεῖχον, ἀμέλει δὲ καὶ ἡμῖν. οὔτε γὰρ φοῖνιξ,
ὡς ἕτερα δένδρα, λιμναῖόν ἐστι καὶ φίλυδρον φυτόν, οὔτε
Κορινθίοις τι βάτραχοι προσήκουσιν, ὥστε σύμβολον ἢ
παράσημον εἶναι τῆς πόλεως· ὥσπερ ἀμέλει Σελινούντιοί
ποτε χρυσοῦν σέλινον ἀναθεῖναι λέγονται, καὶ Τενέδιοι

4 ἀνίβαν B 8 καὶ inseruit Stegmann 10 ὁμοῦ τοι E
11 πολεμήσ[οι]ειεν B 13 οὐδὲν Dübner: οὐθὴν libri οὐθὲν Ald. ‖ ἀφίησι τῇ τύχῃ Wyttenbach: ἀμφί τε τύχην 16 τὰ μέτρα ταῦτα ἐν οἷς scripsi: μετὰ τούτων ὡς 17 προερρήθη Ald.: προερρέθη 18 ὑμῖν Leonicus: μῖν praemissa lacuna 1—2 litt. codd. 19 οὕτω Ald.: οὕτως 27 φίλυδρόν ἐστι B, unde Reiske conjecit φίλυδρόν τι

τὸν πέλεκυν ἀπὸ τῶν καρκίνων τῶν γιγνομένων περὶ τὸ 400 *καλούμενον Ἀστέριον παρ' αὐτοῖς· μόνοι γὰρ ὡς ἔοικεν ἐν τῷ χελωνίῳ τύπον πελέκεως ἔχουσι. καὶ μὴν αὐτῷ γε τῷ θεῷ κόρακας καὶ κύκνους καὶ λύκους καὶ ἱέρακας καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτα εἶναι προσφιλῆ τὰ θηρία νομίζομεν. εἰπόντος δὲ τοῦ* ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ, *ὅτι τὴν ἐξ ὑγρῶν ᾐνίξατο τροφὴν τοῦ ἡλίου καὶ γένεσιν καὶ ἀναθυμίασιν ὁ δημιουργός, εἴτε Ὁμήρου λέγοντος ἀκηκοώς* (γ 1)

'ἠέλιος δ' ἀπόρουσε λιπὼν περικαλλέα λίμνην·'

εἴτε Αἰγυπτίους ἑωρακὼς † ἀρχῆς † ἀνατολῆς παιδίον νεογιλὸν γράφοντας ἐπὶ λωτῷ καθεζόμενον· γελάσας ΕΓΩ *'ποῦ σὺ πάλιν' εἶπον 'ὦ χρηστέ, τὴν Στοὰν δευρὶ* B *παρωθεῖς καὶ ὑποβάλλεις ἀτρέμα τῷ λόγῳ τὰς ἀνάψεις καὶ ἀναθυμιάσεις, ⟨μόνον⟩ οὐχ ὥσπερ αἱ Θετταλαὶ κατάγων τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον, ὡς ἐντεῦθεν ἀπὸ γῆς καὶ ὑδάτων βλαστάνοντας καὶ ἀρδομένους; ὁ μὲν γὰρ Πλάτων καὶ τὸν ἄνθρωπον οὐράνιον ὠνόμασε φυτόν, ὥσπερ ἐκ ῥίζης ἄνω τῆς κεφαλῆς ὀρθούμενον· ὑμεῖς δὲ* 242 Mull.) *τοῦ μὲν Ἐμπεδοκλέους καταγελᾶτε, φάσκοντος τὸν ἥλιον περὶ γῆν ἀνακλάσει φωτὸς οὐρανίου γενόμενον αὖθις*

'ἀνταυγεῖν πρὸς ὄλυμπον ἀταρβήτοισι προσώποις·'

αὐτοὶ δὲ γηγενὲς ζῷον ἢ φυτὸν ἕλειον ἀποφαίνετε τὸν C *ἥλιον, εἰς βατράχων πατρίδα ἢ ὕδρων ἐγγράφοντες. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τὴν Στωικὴν ἀναθώμεθα τραγῳδίαν, τὰ δὲ τῶν χειροτεχνῶν πάρεργα παρέργως ἐξετάσωμεν. ἐν πολλοῖς γάρ εἰσι κομψοί, τὸ δὲ ψυχρὸν οὐ πανταχοῦ καὶ περίεργον ἐκπεφεύγασιν. ὥσπερ οὖν ὁ τὸν ἀλεκτρυόνα ποιήσας ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἑωθινὴν ὑπεδήλωσεν ὥραν καὶ καιρὸν ἐπιούσης ἀνατολῆς, οὕτως ἐνταῦθα*

---

3 *χελωρίῳ* E 6 *σαραπίωνος* E 9 *ἀνόρουσε* codd. Homeri 10 *ἀρχῆς*] corruptum; neque Leonici *ἀρχὴν*, quod receperunt post Steph. omnes, verum esse potest, neque *ἀντὶ* (malim *ἀντὶ τῆς*) editionis Basileensis. Conjecerim *ἄρα σημεῖον* 11 *νεογιλὸν* scripsi coll. p. 355 B: *νέογνον* libri 14 *μόνον* addidi: nimis frigent Reiskii *οὐχ ὥσπερ αἱ Θ. κατάγων ⟨ἀλλ' ἀνάγων⟩* 16 *ἀρδομένους* Wytt.: *ἀρχομένους* 20 *περὶ γῆν*]. Malim *τοῦ περὶ γῆν*: cf. Diels Doxographi p. 350 21 *ἀταρβήτοισι* Wytt.: *ἀταρβήτοις*

τοὺς βατράχους ἐαρινῆς ὥρας φαίη τις ἂν γεγονέναι σύμβολον ἐν ᾗ κρατεῖν ἄρχεται τοῦ ἀέρος ὁ ἥλιος καὶ τὸν χειμῶνα διαλύειν, εἴ γε δεῖ καθ' ὑμᾶς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν ἥλιον μὴ δύο θεοὺς ἀλλ' ἕνα νομίζειν.' καὶ ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ D 'σὺ γάρ' εἶπεν 'οὐχ οὕτω νομίζεις ἀλλὰ οἴει τὸν ἥλιον διαφέρειν τοῦ Ἀπόλλωνος;' 'ἔγωγε' εἶπεν 'ὡς τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην· ἀλλ' αὕτη μὲν οὐ πολλάκις ουδὲ πᾶσιν ἀποκρύπτει τὸν ἥλιον, ὁ δὲ ἥλιος ὁμοῦ τι πάντας ἀγνοεῖν τὸν Ἀπόλλωνα πεποίηκεν ἀποστρέφων τῇ αἰσθήσει τὴν διάνοιαν ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸ φαινόμενον.'

13. Ἐκ τούτου τοὺς περιηγητὰς ὁ Σεραπίων ἤρετο τί δὴ τὸν οἶκον οὐ Κυψέλου τοῦ ἀναθέντος ἀλλὰ Κορινθίων ὀνομάζουσιν. ἀπορίᾳ δὲ αἰτίας ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ σιωπώντων ἐκείνων, ἐπιγελάσας ΕΓΩ 'τί δὲ' εἶπον 'ἔτι τούτους οἰόμεθα γιγνώσκειν ἢ μνημονεύειν ἐκπεπληγμένους E παντάπασιν, ὑμῶν μετεωρολεσχούντων; ἐπεὶ πρότερόν γε αὐτῶν ἠκούομεν λεγόντων, ὅτι τῆς τυραννίδος καταλυθείσης ἐβούλοντο Κορίνθιοι καὶ τὸν ἐν Πίσῃ χρυσοῦν ἀνδριάντα καὶ τὸν ἐνταῦθα τουτονὶ θησαυρὸν ἐπιγράψαι τῆς πόλεως. Δελφοὶ μὲν οὖν ἔδοσαν ὡς δίκαιον, καὶ συνεχώρησαν, Ἠλείους δὲ φθονήσαντας ἐψηφίσαντο μὴ μετέχειν Ἰσθμίων· ὅθεν οὐδεὶς ἐξ ἐκείνου γέγονεν Ἰσθμίων ἀγωνιστὴς Ἠλεῖος. ὁ δὲ Μολιονιδῶν φόνος ὑφ' Ἡρακλέους περὶ Κλεωνὰς οὐδέν ἐστι μεταίτιος, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν, Ἠλείοις τοῦ εἴργεσθαι· τοὐναντίον γὰρ ἦν F αὐτοῖς προσῆκον εἴργειν, εἰ διὰ τοῦτο Κορινθίοις προσεκεκρούκεσαν.' ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἶπον.

14. Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἀκανθίων καὶ Βρασίδου παρελθοῦσιν οἶκον ἡμῖν ἔδειξεν ὁ περιηγητὴς χωρίον, ἐν ᾧ Ῥοδώπιδος ἔκειντό ποτε τῆς ἑταίρας ὀβελίσκοι σιδηροῖ, δυσχεράνας ὁ ΔΙΟΓΕΝΙΑΝΟΣ 'ἦν ἄρα τῆς αὐτῆς' ἔφη 'πόλεως Ῥοδώπιδι μὲν χώραν παρασχεῖν, ὅπου τὰς δε-

7 αὐτὴ libri: corr. Reiske 8 ὁμοῦ τοι B 12 Κυψέλλου libri: corr. Xylander 16 ὑμῶν] ἡμῶν Reiske 18 πίσσῃ libri: corr. Stephanus? 26 προσκεκρούκεσαν B 31 δυσχεράνας δὲ Leonicus

401 *κάτας φέρουσα καταθήσεται τῶν μισθῶν, Αἴσωπον δὲ ἀπολέσαι τὸν ὁμόδουλον αὐτῆς.'* καὶ ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ *'τί δὲ ταῦτα' ἔφη 'μακάριε, δυσχεραίνεις; ἐκεῖ βλέψον ἄνω καὶ τὴν χρυσῆν ἐν τοῖς στρατηγοῖς καὶ βασιλεῦσι θέασαι Μνησαρέτην, ἣν Κράτης εἶπε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας ἀνακεῖσθαι τρόπαιον.'* ἰδὼν οὖν ὁ ΝΕΑΝΙΑΣ *'εἶτ' οὐ περὶ Φρύνης' ἔφη 'τοῦτο ἦν εἰρημένον τῷ Κράτητι;' 'ναί'* εἶπεν ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ· *'Μνησαρέτη γὰρ ἐκαλεῖτο, τὴν δὲ Φρύνην ἐπίκλησιν ἔσχε διὰ τὴν ὠχρότητα. πολλὰ δ' ὡς ἔοικε τῶν ὀνομάτων ἀποκρύπτουσιν αἱ παρωνυμίαι. τὴν* B *γοῦν Ἀλεξάνδρου μητέρα Πολυξένην εἶτα Μυρτάλην Ὀλυμπιάδα τε καὶ Στρατονίκην κληθῆναι λέγουσι· τὴν δὲ Ῥοδίαν Εὔμητιν ἄχρι νῦν Κλεοβουλίνην πατρόθεν οἱ πλεῖστοι καλοῦσιν· Ἡροφίλην δὲ τὴν Ἐρυθραίαν μαντικὴν γενομένην Σίβυλλαν προσηγόρευσαν. τῶν δὲ γραμματικῶν ἀκούσῃ καὶ τὴν Λήδαν Μνησινόην, καὶ τὸν Ὀρέστην Ἀχαιὸν ** ὠνομάσθαι φασκόντων. ἀλλὰ πῶς, ἔφη, διανοῇ σύ* (*βλέψας πρὸς τὸν* ΘΕΩΝΑ) *τουτὶ διαλῦσαι τὸ περὶ Φρύνης αἰτίαμα;'*

15. *Κἀκεῖνος ἡσυχῇ διαμειδιάσας 'οὕτως' εἶπεν 'ὥστε καὶ σοὶ προσεγκαλεῖν τὰ μικρότατα τῶν Ἑλληνικῶν πλημ-* C *μελημάτων ἐλέγχοντι. καθάπερ γὰρ ὁ Σωκράτης ἑστιώμενος ἐν Καλλίου τῷ μύρῳ πολεμεῖ μόνον, ὀρχήσεις δὲ παίδων καὶ κυβιστήσεις καὶ φιλήματα καὶ γελωτοποιοὺς ὁρῶν ἀνέχεται· καὶ σύ μοι δοκεῖς ὁμοίως γύναιον εἴργειν τοῦ ἱεροῦ χρησάμενον ὥρᾳ σώματος οὐκ ⟨ἀν⟩ελευθερίως, φόνων δὲ καὶ πολέμων καὶ λεηλασιῶν ἀπαρχαῖς καὶ δεκάταις κύκλῳ περιεχόμενον τὸν θεὸν ὁρῶν, καὶ τὸν νεὼν σκύλων Ἑλληνικῶν ἀνάπλεων καὶ λαφύρων οὐ δυσχεραίνεις, οὐδὲ οἰκτείρεις τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τῶν καλῶν ἀναθημάτων αἰσχίστας ἀναγιγνώσκων ἐπιγραφάς 'Βρασίδας* D *καὶ Ἀκάνθιοι ἀπὸ Ἀθηναίων' καὶ 'Ἀθηναῖοι ἀπὸ Κο-*

(Xen. Symp. 2, sqq.)

6 *εἶτ' οὐ* Reiske: *εἶτα* 13 *Ῥοδίαν*] *Κορινθίαν* B ‖ *κλεοβούλην* B *κλεοβούλην* E 17 lac. 20 litt. in codd. 20 *ἡσυχῇ* deest in B 22 *αἰτιώμενος — πολεμεῖν* libri: corr. Reiske 26 *ἀνελευθερίως* scripsi: *ἐλευθερίως* 31 *αἰσχίστους* B

ρινθίων' καὶ 'Φωκεῖς ἀπὸ Θεσσαλῶν' 'Ὀρνεᾶται' δὲ 'ἀπὸ Σικυωνίων' 'Ἀμφικτύονες' δὲ 'ἀπὸ Φωκέων.' ἀλλὰ Πραξιτέλης ὡς ἔοικε μόνος ἠνίασε Κράτητα τῇ ἐρωμένῃ τυχὼν αὐτόθι χώρας, ὃν ἐπαινεῖν ὤφειλε Κράτης, ὅτι τοῖς χρυσοῖς βασιλεῦσι τούτοις παρέστησε χρυσῆν ἑταίραν, ἐξονειδίζων τὸν πλοῦτον ὡς οὐδὲν ἔχοντα θαυμάσιον οὐδὲ σεμνόν. δικαιοσύνης γὰρ ἀναθήματα καὶ σωφροσύνης καὶ μεγαλονοίας καλῶς ἔχει τίθεσθαι παρὰ τῷ θεῷ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας, οὐ χρυσῆς καὶ τρυφώσης εὐπορίας ἧς μέτεστι καὶ τοῖς αἴσχιστα βεβιωκόσιν.'

16. 'Ἐκεῖνο δὲ οὐ λέγεις' εἶπεν ἉΤΕΡΟΣ ΤΩΝ E ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ 'ὅτι Κροῖσος ἐνταῦθα καὶ τῆς ἀρτοπόπου χρυσῆν εἰκόνα ποιησάμενος ἀνέθηκε. ⟨καὶ ὁ ΘΕΩΝ 'ναί' ἔφη⟩ 'πλὴν οὐκ ἐντρυφῶν τῷ ἱερῷ, καλὴν δὲ λαβὼν αἰτίαν καὶ δικαίαν. λέγεται γὰρ Ἀλυάττην τὸν πατέρα τοῦ Κροίσου δευτέραν ἀγαγέσθαι γυναῖκα καὶ παῖδας ἑτέρους τρέφειν· ἐπιβουλεύουσαν οὖν τῷ Κροίσῳ τὴν ἄνθρωπον φάρμακον δοῦναι τῇ ἀρτοπόπῳ, καὶ κελεῦσαι διαπλάσασαν ἄρτον ἐξ αὐτοῦ τῷ Κροίσῳ παραδοῦναι· τὴν δὲ ἀρτοπόπον κρύφα τῷ Κροίσῳ φράσαι, παραθεῖναι δὲ τοῖς ἐκείνης παισὶ τὸν ἄρτον. ἀνθ' ὧν βασιλεύσαντα F τὸν Κροῖσον οἷον ἐπὶ μάρτυρι τῷ θεῷ τὴν χάριν ἀμείψασθαι τῆς γυναικός, εὖ γε ποιοῦντα ἐκεῖνον. 'ὅθεν', εἶπεν, 'ἄξιον δὴ καὶ τῶν πόλεων εἴ τι τοιοῦτόν ἐστιν ἀνάθημα τιμᾶν καὶ ἀγαπᾶν, οἷον τὸ Ὀπουντίων. ἐπεὶ γὰρ οἱ Φωκέων τύραννοι πολλὰ τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἀναθημάτων συγχέαντες ἔκοψαν νόμισμα καὶ διέσπειραν εἰς τὰς πόλεις, Ὀπούντιοι συναγαγόντες ὅσον ἀργυρίου

---

4 χώρας Emperius: δωρεᾶς libri. τεύχων (λιπὼν Reiske: malim τετικὼς) αὐτόθι δωρεάν conj. Cobet 6 οὐθὲν libri 8 ἔχει Ald.: ἔχειν 12 ἀρτοπόπου Bernardakis hic et infra: ἀρτόπου E ἀρτοποιοῦ (ἀρτόπῳ in marg.) B 13 ita (Ναὶ ἔφη Θέων Bernardakis) supplevi lacunam 15 litt. in codd. 18 ἀρτόπω E: ἀρτοποιῶ (πο supra) B 19 παραδοῦναι] παραθεῖναι Reiske praeter necessitatem. Potuit enim noverca pistrici jubere ut panem venenatum Croeso venatum eunti d a r e t non a p p o n e r e t 20 ἀρτόπον libri. 25 ἀγαπᾶν Stegmann: ἄγαν libri: ἄγασθαι Leonicus 28 ἀργυρίου κτλ.] lacunam quam indicavi (in libris nulla est) quoad mihi licuit supplevi

⟨Φωκικοῦ πλῆθος παρ' αὐτοῖς ἦν καὶ ποιήσαντες ἀργυρᾶν⟩ ὑδρίαν ἀνέπεμψαν ἐνθάδε τῷ θεῷ καὶ καθιέρωσαν.
402 ἐγὼ δὲ καὶ Μυριναίους ἐπαινῶ καὶ Ἀπολλωνιάτας θέρη χρυσᾶ δεῦρο πέμψαντας, ἔτι δὲ μᾶλλον Ἐρετριεῖς καὶ Μάγνητας ἀνθρώπων ἀπαρχαῖς δωρησαμένους τὸν θεόν, ὡς καρπῶν δοτῆρα καὶ πατρῷον καὶ γενέσιον καὶ φιλάνθρωπον· αἰτιῶμαι δὲ Μεγαρεῖς, ὅτι μόνοι σχεδὸν ἐνταῦθα λόγχην ἔχοντα τὸν θεὸν ἔστησαν ἀπὸ τῆς μάχης, ἣν Ἀθηναίους μετὰ τὰ Περσικὰ τὴν πόλιν ἔχοντας αὐτῶν νικήσαντες ἐξέβαλον. ὕστερον μέντοι πλῆκτρον ἀνέθηκαν τῷ θεῷ χρυσοῦν ἐπιστήσαντες ὡς ἔοικε Σκυθίνῳ λέγοντι περὶ τῆς λύρας, (Bergk II p. 507)

'ἣν ἁρμόζεται
Ζηνὸς εὐειδὴς Ἀπόλλων, πᾶσαν ἀρχὴν καὶ τέλος
B συλλαβών· ἔχει δὲ λαμπρὸν πλῆκτρον ἡλίου φάος.'

17. Ἐπιβάλλοντος δὲ τοῦ Σεραπίωνος εἰπεῖν τι περὶ τούτων, ὁ ΞΕΝΟΣ 'ἡδὺ μέν' ἔφη 'τὸ τοιούτων ἀκροᾶσθαι λόγων, ἐμοὶ δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι τὴν πρώτην ὑπόσχεσιν ἀπαιτῆσαι περὶ τῆς αἰτίας, ᾗ πέπαυκε τὴν Πυθίαν ἐν ἔπεσι καὶ μέτροις ἄλλοις θεσπίζουσαν· ὥστε, εἰ δοκεῖ, τὰ λειπόμενα τῆς θέας ὑπερθέμενοι περὶ τούτων ἀκούσωμεν ἐνταῦθα καθίσαντες. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ μάλιστα πρὸς τὴν τοῦ χρηστηρίου πίστιν ἀντιβαίνων λόγος, ὡς, δυεῖν θάτερον, ἢ τῆς Πυθίας τῷ χωρίῳ μὴ πελαζούσης ἐν ᾧ τὸ θεῖόν ἐστιν, ἢ τοῦ πνεύματος παντάπασιν
C ἀπεσβεσμένου καὶ τῆς δυνάμεως ἐκλελοιπυίας. περιελθόντες οὖν ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν καθεζόμεθα κρηπίδων ⟨τοῦ⟩ νεὼ πρὸς τὸ τῆς Γῆς ἱερὸν τό τε ὕδωρ ** ἀποβλέποντες· ὥστ' εὐθὺς εἰπεῖν τὸν ΒΟΗΘΟΝ, ὅτι καὶ ὁ τόπος τῆς ἀπορίας συνεπιλαμβάνεται τῷ ξένῳ. Μουσῶν γὰρ ἦν ἱερὸν ἐνταῦθα περὶ τὴν ἀναπνοὴν τοῦ νάματος,

2 ὑδρίαν Reiske: ὑδρίον ‖ ἔπεμψαν Cobet 3 Μυριναίους Reiske: μυρίνας 24 μὴ πελαζούσης] malim μηκέτι πελ. 28 τοῦ add. Emperius ‖ ante ἀποβλέποντες lac. 12 litt. in E, post ἀποβλέποντες lac. 11 litt. in B: fortasse τῆς Κασσοτίδος supplendum.

ὅθεν ἐχρῶντο πρός τε τὰς λοιβὰς ⟨καὶ τας χέρνιβας⟩ τῷ ὕδατι τούτῳ, ὥς φησι Σιμωνίδης (Fr. 44 B.)

'ἔνθα χερνίβεσσιν εἰρύεται τὸ Μοισᾶν
καλλικόμων ὑπένερθεν ἁγνὸν ὕδωρ.'

μικρῷ δὲ περιεργότερον αὖθις ὁ Σιμωνίδης τὴν Κλειὼ (Fr. 45 B
προσειπὼν 'ἁγνὰν ἐπίσκοπον χερνίβων' φησί 'πολύλιστον D
*ἀραιόν τέ ἐστιν ἀχρυσόπεπλον ** εὐῶδες ἀμβροσίων ἐκ μυχῶν ἐραννὸν ὕδωρ λαβόν.' οὐκ ὀρθῶς οὖν Εὔδοξος ἐπίστευσε τοῖς Στυγὸς ὕδωρ τοῦτο καλεῖσθαι ἀποφήνασι. τὰς δὲ Μούσας ἱδρύσαντο παρέδρους τῆς μαντικῆς καὶ φύλακας αὐτοῦ παρὰ τὸ νᾶμα καὶ τὸ τῆς Γῆς ἱερόν, ἧς λέγεται τὸ μαντεῖον γενέσθαι, διὰ τὴν ἐν μέτροις καὶ μέλεσι χρησμῳδίαν. ἔνιοι δὲ καὶ πρῶτον ἐνταῦθά φασιν ἡρῷον μέτρον ἀκουσθῆναι,*

'συμφέρετε πτερά τ', οἰωνοί, κηρόν τε, μέλισσαι·
† ὅτε τῷ θεῷ ἐπιδεᾶ γενομένην † ἀποβαλεῖν τὸ σεμνόν.'

18. Ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ *'ἐπιεικέστερα ταῦτα' εἶπεν 'ὦ* E
Βόηθε, καὶ μουσικώτερα· δεῖ γὰρ μὴ μάχεσθαι πρὸς τὸν θεὸν μηδὲ ἀναιρεῖν μετὰ τῆς μαντικῆς ἅμα τὴν πρόνοιαν καὶ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῶν ὑπεναντιοῦσθαι δοκούντων λύσεις ἐπιζητεῖν τὴν δὲ εὐσεβῆ καὶ πάτριον μὴ προΐεσθαι πίστιν.' 'ὀρθῶς' ἔφην ΕΓΩ *'λέγεις, ἄριστε Σεραπίων· οὐδὲ γὰρ φιλοσοφίαν ἀπεγιγνώσκομεν ὡς ἀνῃρημένην παντάπασι καὶ διεφθορυῖαν, ὅτι πρότερον μὲν ἐν ποιήμασιν*

---

1 *καί τὰς χέρνιβας* add. Reiske 3 *εἰρύεται*] *ἀρύεται* Turn. Vulc. || *τὸ* Bergk: *τε* || *Μοισᾶν* Schneidewin: *μουσᾶν* 7 Lacuna 16 litt. in E 20 in B. Haec intacta reliqui nisi quod cum Turn. Vulc. *ἐραννὸν* scripsi pro *ἐρανὸν*: Ceterum cum in superioribus (*ἔνθα—ὕδωρ*) de *χέρνιψι* solum agitur, haec ad *λοιβὰς* quoque spectare verisimile est. Legam *δραόντεσσιν* ('sacra facientibus': *ἀρυόντεσσιν* Emperius) *ἃ χρυσόπεπλον ἐς* — post haec in lacuna supplenda (1) nomen vasis (aureo pallio involuti neque opus est *χρυσότευκτον* cum Reiskio scribere) (2) verbum 'infundis': in *λαβὸν* latere videtur vel *λιβεῖν* = *σπένδειν* vel *λίβα* 9 *ἀποφήνασι* Turn. Vulc.: *πεφήνασι* B: *πεφυκασι* E 13 *φασιν ἡρῷον ἐνταῦθα* B 15 *πτερά τ'* codd. Philostrati (Vit. Ap. p. 247): deest *τε* in nostris || *μέλιτται* codd. Philostrati 16 *ὅτε — γενομένην*] corrupta: possis corrigere *στέγης γὰρ τὸν θεὸν ἐπιδεᾶ γενόμενον*, sed verisimilius est inter *θεῷ* et *ἐπιδεᾶ* complura excidisse 19 *θεὸν* Amyot: *θεῶνα* 24 *πρότεροι* E

ἐξέφερον οἱ φιλόσοφοι τὰ δόγματα καὶ τοὺς λόγους,
ὥσπερ Ὀρφεὺς καὶ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης καὶ Ξενο-
F φάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Θαλῆς, ὕστερον δὲ ἐπαύσαντο
καὶ πέπαυνται χρώμενοι μέτροις πλὴν σοῦ· διὰ σοῦ δὲ
αὖθις εἰς φιλοσοφίαν ποιητικὴ κάτεισιν, ὄρθιον καὶ γεν-
ναῖον ἐγκελευομένη τοῖς νέοις. οὐδὲ ἀστρολογίαν ἀδοξο-
τέραν ἐποίησαν οἱ περὶ Ἀρίσταρχον καὶ Τιμόχαριν καὶ
Ἀρίστυλλον καὶ Ἵππαρχον καταλογάδην γράφοντες, ἐν
μέτροις πρότερον Εὐδόξου καὶ Ἡσιόδου καὶ Θαλοῦ γρα-
403 φόντων, εἴ γε Θαλῆς ἐποίησεν ὡς ἀληθῶς τὴν εἰς αὐτὸν
ἀναφερομένην Ἀστρολογίαν. Πίνδαρος δὲ καὶ περὶ τρό-
που μελῳδίας ἀμελουμένου καθ' αὐτὸν ἀπορεῖν ὁμολογεῖ,
καὶ θαυμάζειν ὅτι ** οὐδὲν γάρ ἐστι δεινὸν οὐδ' ἄτοπον
αἰτίας ζητεῖν τῶν τοιούτων μεταβολῶν· ἀναιρεῖν δὲ τὰς
τέχνας καὶ τὰς δυνάμεις, ἄν τι κινηθῇ καὶ παραλλάξῃ
τῶν κατὰ ταύτας, οὐ δίκαιον.'

19. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ ΘΕΩΝ 'ἀλλὰ ταῦτα μέν' εἶπε
μεγάλας ἔσχηκε τῷ ὄντι παραλλαγὰς καὶ καινοτομίας·
τῶν δὲ ἐνταῦθα ⟨χρησμῶν οἶσθα⟩ πολλοὺς καὶ τότε
καταλογάδην ἐκφερομένους καὶ περὶ πραγμάτων οὐ τῶν
B τυχόντων· Λακεδαιμονίοις τε γάρ, ὡς Θουκυδίδης ἱστό-
ρηκε, περὶ τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου χρωμένοις ἀνεῖλε
νίκην καὶ κράτος, καὶ βοηθήσειν αὐτὸς καὶ παρακαλού-
μενος καὶ ἀπαράκλητος· καὶ Παυσανίαν εἰ μὴ καταγά-
γοιεν 'ἀργυρέᾳ ⟨εὐλάκᾳ⟩ εὐλάξειν'. Ἀθηναίοις δὲ περὶ τῆς
ἐν Σικελίᾳ μαντευομένοις στρατιᾶς προσέταξε τὴν ἐξ
Ἐρυθρῶν ἱέρειαν ἄγειν τῆς Ἀθηνᾶς· ἐκαλεῖτο δὲ Ἡσυχία
τὸ γύναιον. Δεινομένους δὲ τοῦ Σικελιώτου μαντευο-
μένου περὶ τῶν υἱέων, ἀνεῖλεν ὡς οἱ τρεῖς τυραννήσοιεν·
ὑποτυχόντος δὲ τοῦ Δεινομένους 'οἰμωξόμενοί γε ὦ δέσποτ'

5 καὶ deest in E 9 Θαλλοῦ — Θαλλῆς B 10 τὴν εἰς αὐτὸν Turn. Vulc.: εἰς αὐτὴν 13 θαυμάζειν Reiske: θαυμαζει ‖ lac. 120 Litt. in E 50 in B ‖ οὐθὲν libri 19 χρησμῶν οἶσθα (χρ. οἴδαμεν Reiske) inserui 23 καὶ κράτος] κατὰ κράτος πολεμοῦσιν Thuc. I 118, II 54 25 εὐλάκᾳ suppl. Reiske ex Thuc. V 16. ejus loco lac. 9 litt. in E 11 in B ‖ εὐλαξειν idem: συλλέξειν 27 Κλαζομενῶν Vit. Niciae 13 ‖ ἄγειν libri ibid.: ἀνάγειν nostri

Ἄπολλον', 'καὶ τοῦτό σοι δίδωμι' προσαναιρεῖ. ἴστε τοίνυν C, ὅτι Γέλων μὲν ὑδρωπιῶν Ἱέρων δὲ λιθιῶν ἐτυράννησεν, ὁ δὲ τρίτος Θρασύβουλος ἐν στάσεσι καὶ πολέμοις γενόμενος χρόνον οὐ πολὺν ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς. Προκλῆς τοίνυν ὁ Ἐπιδαύρου τύραννος ἄλλους τε πολλοὺς ὠμῶς καὶ παρανόμως ἀνεῖλε καὶ Τίμαρχον ἀπ' Ἀθηνῶν παραγενόμενον μετὰ χρημάτων πρὸς αὐτὸν ὑποδεξάμενος καὶ φιλοφρονηθεὶς ἀπέκτεινε, καὶ τὸ σῶμα κατεπόντισεν ἐμβαλὼν εἰς φορμόν· ἔπραξε δὲ ταῦτα διὰ Κλεάνδρου τοῦ Αἰγινήτου, τῶν ἄλλων ἀγνοούντων. ὕστερον δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῷ ταραττομένων, ἔπεμψεν ἐνταῦθα Κλεότιμον D τὸν ἀδελφὸν ἐν ἀπορρήτῳ μαντευσόμενον περὶ φυγῆς αὐτοῦ καὶ μεταστάσεως. ἀνεῖλεν οὖν ὁ θεὸς διδόναι Προκλεῖ φυγὴν καὶ μετάστασιν, ὅπου τὸν φορμὸν ἐκέλευσε καταθέσθαι τὸν Αἰγινήτην ξένον ἢ ὅπου τὸ κέρας ἀποβάλλει ὁ ἔλαφος. συνεὶς οὖν ὁ τύραννος, ὅτι κελεύει καταποντίζειν αὐτὸν ἢ κατορύττειν ὁ θεός (οἱ γὰρ ἔλαφοι κατορύττουσι καὶ ἀφανίζουσι κατὰ γῆς ὅταν ἐκπέσῃ τὸ κέρας), ἐπέσχεν ὀλίγον χρόνον, εἶτα τῶν πραγμάτων παντάπασι μοχθηρῶν γενομένων, ἐξέπεσε. λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ τοῦ Τιμάρχου φίλοι καὶ διαφθείραντες ἐξέβαλον τὸν νεκρὸν εἰς τὴν θάλασσαν. ὃ δ' ἐστὶ μέγιστον, E αἱ ῥῆτραι, δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν Λυκοῦργος, ἐδόθησαν αὐτῷ καταλογάδην. μυρίους τοίνυν καὶ Ἡροδότου καὶ Φιλοχόρου καὶ Ἴστρου, τῶν μάλιστα τὰς ἐμμέτρους μαντείας φιλοτιμηθέντων συναγαγεῖν, ἄνευ μέτρου χρησμοὺς γεγραφότων, Θεόπομπος οὐδενὸς ἧττον ἀνθρώπων ἐσπουδακὼς περὶ τὸ χρηστήριον, ἰσχυρῶς ἐπιτετίμηκε τοῖς μὴ νομίζουσι κατὰ τὸν τότε χρόνον ἔμμετρα τὴν Πυθίαν θεσπίζειν· εἶτα τοῦτο βουλόμενος ἀποδεῖξαι, παντάπασιν ὀλίγων χρησμῶν ηὐπόρηκεν,

---

1 δίδωμι (δίδοται Mez.) προσαναιρεῖ scripsi: ἔφη διδόναι καὶ προσαναιρεῖν 18 γῆς scripsi: τῆς γῆς 24 μυρίους scripsi: ἀλυρίου libri (cf. p. 50,1 ὥσπερ εἴρηται τὰ πλεῖστα (αἱ παλαιαὶ) καταλογάδην ἀπεφθέγγοντο). Scriptoris nomen frustra indagant editores; Ἀλυπίου Reiske, Ἀντιόχου Benedict (De Oracc. ab Herodoto comm. I p. 31)

ὡς τῶν ἄλλων καὶ τότε ἤδη καταλογάδην ἐκφερομένων.'

F 20. *'Ἔνιοι δὲ καὶ νῦν μετὰ μέτρων ἐκτρέχουσιν, ὧν ἕνα ἡ κακία παράγουσα περιβόητον πεποίηκε. μισογύνου γὰρ Ἡρακλέους ἱερόν ἐστιν ἐν τῇ Φωκίδι, καὶ νομίζεται τὸν ἱερωμένον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ γυναικὶ μὴ ὁμιλεῖν· διὸ καὶ πρεσβύτας ἐπιεικῶς ἱερεῖς ἀποδεικνύουσι. πλὴν ἔμπροσθεν ὀλίγῳ χρόνῳ νεανίας οὐ πονηρὸς ἀλλὰ φιλότιμος, ἐρῶν παιδίσκης, ἔλαβε τὴν ἱερωσύνην. καί το*
404 *πρῶτον ἦν ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ καὶ ἔφευγε τὴν ἄνθρωπον· ἀναπαυομένῳ δὲ αὐτῷ ποτε μετὰ πότον καὶ χορείαν προσπεσοῦσαν διεπράξατο. φοβούμενος οὖν καὶ ταραττόμενος ἐπὶ τὸ μαντεῖον κατέφυγε, καὶ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἠρώτα τὸν θεὸν εἴ τις εἴη παραίτησις ἢ λύσις· ἔλαβε δὲ τόνδε τὸν χρησμόν*

'ἅπαντα τἀναγκαῖα συγχωρεῖ θεός.'

οὐ μὴν ἀλλὰ δοὺς ἄν τις, ὡς οὐδὲν † ἄνευ μέτρου † θεσπίζεται καθ' ἡμᾶς, μᾶλλον διαπορήσειε περὶ τῶν παλαιῶν ποτὲ μὲν ἐν μέτροις ποτὲ δὲ ἄνευ μέτρων διδόντων τὰς ἀποκρίσεις. ἔστι δὲ οὐδέτερον, ὦ παῖ, παράλογον, μόνον ἂν ὀρθὰς καὶ καθαρὰς περὶ τοῦ θεοῦ
B *δόξας ἔχωμεν, καὶ μὴ νομίζωμεν αὐτὸν ἐκεῖνον εἶναι τὸν τὰ ἔπη συντιθέντα πρότερον καὶ νῦν ὑποβάλλοντα τῇ Πυθίᾳ τοὺς χρησμούς, ὥσπερ ἐκ προσωπείων φθεγγόμενον.'*

21. *'Ἀλλ' αὖθις ἄξιον μὲν ἔσται διὰ μακροτέρων εἰπεῖν τι καὶ πυθέσθαι περὶ τούτων, τὰ δὲ νῦν ἐν βραχεῖ μαθόντες διαμνημονεύωμεν, ὡς σῶμα μὲν ὀργάνοις χρῆται πολλοῖς αὐτῷ δὲ σώματι ψυχὴ καὶ μέρεσι τοῖς σώματος· ψυχὴ δὲ ὄργανον θεοῦ γέγονεν, ὀργάνου δὲ ἀρετὴ μάλιστα*

---

4 *ὧν ἕνα* (ita Wytt.) *ἡ κακία παράγουσα* scripsi: *ὧν ἕνεκα καὶ πράγμα* ‖ *μισογύνου* Xylander: *μισοῦν* 10 *ἔφευγε* Emperius: *ἔφυγε* 11 *ἀναπαυομένων* B 14 *παράκλησις* B: Nonne *παράκλισις* scribendum? 16 *τἀναγκαῖα* Reiske: *ἀναγκαῖα* 17 *ἄνευ μέτρου*]. Corrupta. vel *ἄρ' ἔμμετρον* vel *ἐν μέτρῳ* scribendum 18 *διαπορήσειε* Reiske: *διαπορήσει καὶ* 19 *ἐν* add. Dübner 20 Malim *διδούσων*. Cf. p. 405 E ‖ *οὐθέτερον* libri 21 *ὀρθὰς* habet solus B. ejus loco lac. in E 9 litt. 26 *ἔσται* scripsi: *ἐστι*

μιμεῖσθαι τὸ χρώμενον ᾗ πέφυκε δυνάμει καὶ παρέχειν τῷ ἔργῳ τοῦ νοήματος ἐν αὑτῷ διαφανῆναι, δεικνύναι δὲ οὐχ οἷον ἦν ἐν τῷ δημιουργῷ καθαρὸν καὶ ἀπαθὲς καὶ ἀναμάρτητον, ἀλλὰ μεμιγμένον ⟨πολλῷ τῷ οἰκείῳ⟩· καθ' C ἑαυτὸ γὰρ ἄδηλον ἡμῖν, ἐν ἑτέρῳ δὲ καὶ δι' ἑτέρου φαινόμενον ἀναπίμπλαται τῆς ἐκείνου φύσεως. καὶ κηρὸν μὲν ἐῶ καὶ χρυσὸν ἄργυρόν τε καὶ χαλκόν, ὅσα τ' ἄλλα πλαττομένης οὐσίας εἴδη δέχεται μὲν ἰδέαν μίαν ἐκτυπουμένης ὁμοιότητος, ἄλλο δὲ ἄλλην ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ μιμήματι διαφορὰν προστίθησι· καὶ τὰς ἐν κατόπτροις ἐπιπέδοις τε καὶ κοίλοις καὶ περιηγέσι φασμάτων καὶ εἰδώλων ἀφ' ἑνὸς εἴδους μυρίας παρατυπώσεις· καὶ γάρ εἰσι ⟨**. ἡλίῳ δὲ⟩ οὐδὲν οὔτε μᾶλλον ⟨τὴν⟩ ἰδέαν ἔοικεν οὔτε ὡς ὀργάνου D χρῆσθαι φύσει γέγονεν εὐπειθέστερον σελήνης· λαμβάνουσα δὲ παρ' ἡλίου τὸ λαμπρὸν καὶ πυρωπὸν οὐχ ὅμοιον ἀποπέμπει πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ μιχθὲν αὐτῇ καὶ χρόαν μετέβαλε καὶ δύναμιν ἔσχεν ἑτέραν· ἡ δὲ θερμότης καὶ παντάπασιν ἐξοίχεται καὶ προλέλοιπε τὸ φῶς ὑπὸ ἀσθενείας. οἶμαι δέ ⟨σε⟩ γιγνώσκειν τὸ παρ' Ἡρακλείτῳ (Fr. 11 Byw.) λεγόμενον ὡς 'ὁ ἄναξ, οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς, οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει.' πρόσλαβε δὲ τούτοις εὖ λεγομένοις καὶ νόησον τὸν ἐνταῦθα θεὸν χρώμενον τῇ Πυθίᾳ πρὸς ἀκοήν, καθὼς ἥλιος χρῆται σελήνῃ πρὸς ὄψιν· δείκνυσι μὲν γὰρ καὶ ἀναφαίνει τὰς αὑτοῦ νοήσεις, μεμιγμένας δὲ δείκνυσι διὰ σώματος θνητοῦ καὶ E

1 *παρέχειν — διαφανῆναι*]. Ita scripsi: *παρέχειν τὸ ἔργον αὐτοῦ* (*αὖ* B) *τοῦ νοήματος ἐν αὐτῳ δυναμένη* libri. Possis scribere *τὸν χρώμενον — καὶ παρέχειν τὸ ἔργον αὐτῷ τοῦ νοήματος ἐν αὐτῷ διαφαίνειν* 4 *πολλῷ τῷ οἰκείῳ* (sc. *τοῦ ὀργάνου*) supplevi (*πολλῷ τῷ ἀλλοτρίῳ* Wytt.): lac. in codd. 11 litt. 5 *ἐν ἑτέρῳ* Emperius: *ἕτερον* libri. saepissime collocantur apud Plutarchum *ἐμφάσεις καὶ διαφάσεις* 9 *ὁμοιότητος*] malim *ποιότητος* 11 *περιηγέσι* Reiske: *περιαύγεσι* 12 intra *εἰσι* et *οὐθὲν* lac. in codd. 20 litt. *ἡλίῳ δὲ* tantum supplevi (*ἡλίῳ* pro *εἰσι* Wytt. lacunam nullam esse putans) 13 *οὐθὲν* libri ‖ *τὴν* inseruit Reiske ‖ *ὀργάνου* scripsi: *ὄργανον* libri: *ὀργάνῳ* Reiske, Emperius 18 *τὸ φῶς* potest interpolamentum esse 19 *σε* add. Dübner (*καί σε* Reiske). Malim *οἶμαι δὲ γιγνώσκειν σε καὶ* ‖ *γινώσκειν* B 20 *ὡς ὁ ἄναξ* Turn. Vulc.: *ὥσθ' ἄναξ* 23 *πρὸς ὄψιν*] post *Πυθίᾳ* leguntur in libris. transposuit Wytt.

ψυχῆς *** ἡσυχίαν ἄγειν μὴ δυναμένης μηδὲ τῷ κινοῦντι
παρέχειν ἑαυτὴν ἀκίνητον ἐξ αυτῆς καὶ καθεστῶσαν, ἀλλ',
ὥσπερ ἐν σάλῳ ψαίρουσα ⟨ναῦς τὸν⟩ ναύτην, συμπλεκό-
μενον τοῖς ἐν αὐτῇ κινήμασι καὶ πάθεσιν ἐπιταραττούσης.
ὡς γὰρ οἱ δῖνοι τῶν ἅμα κύκλῳ καταφερομένων σωμάτων
οὐκ ἐπικρατοῦσι βεβαίως, ἀλλὰ κύκλῳ μὲν ὑπ' ἀνάγκης
φερομένων κάτω δὲ φύσει ῥεπόντων γίγνεταί τις ἐξ
ἀμφοῖν ταραχώδης καὶ παράφορος ἑλιγμός, οὕτως ὁ
καλούμενος ἐνθουσιασμὸς ἔοικε μῖξις εἶναι κινήσεων
δυεῖν, τὴν μὲν ὡς πέπονθε τῆς ψυχῆς ἅμα τὴν δὲ ὡς
F πέφυκε κινουμένης. ὅπου γὰρ ἀψύχοις σώμασι καὶ κατὰ
ταὐτὰ μονίμοις οὐκ ἔστι χρήσασθαι παρ' ὃ πέφυκε βιαζό-
μενον, οὐδὲ κινῆσαι σφαιρικῶς κύλινδρον ἢ κυβικῶς **
ἢ λύραν αὐλητικῶς ἢ σάλπιγγα κιθαριστικῶς — ἀλλ' οὐχ
ἕτερον ἦν ὡς ἔοικε τὸ τεχνικῶς ἑκάστῳ χρῆσθαι καὶ ὡς
πέφυκεν — ἦπου τὸ ἔμψυχον καὶ αὐτοκίνητον ὁρμῆς τε
καὶ λόγου μετέχον ἄλλως ἄν τις ἢ κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ
προϋπάρχουσαν ἕξιν ἢ δύναμιν ἢ φύσιν μεταχειρίσαιτο,
405 μουσικῶς κινῶν τινα νοῦν ἄμουσον ἢ γραμματικῶς τὸν
ἀγράμματον ἢ λογίως τὸν ἐν λόγοις ἀθεώρητον καὶ ἀνά-
σκητον; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν.'

22. 'Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος, αἰτίας μὲν 'ἄνευ
(β 372, ο 531) θεοῦ' οὐδὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὑποτιθέμενος περαινόμενον,
οὐ μὴν πᾶσι πρὸς πάντα χρώμενον ποιῶν τὸν θεόν, ἀλλ'
ἑκάστῳ καθ' ἣν ἔχει τέχνην ἢ δύναμιν. ἢ γὰρ οὐχ ὁρᾷς,
εἶπεν, ὦ φίλε Διογενιανέ, τὴν Ἀθηνᾶν, ὅτε πεῖσαι βού-
λεται τοὺς Ἀχαιούς, τὸν Ὀδυσσέα παρακαλοῦσαν, ὅτε
συγχέαι τὰ ὅρκια, τὸν Πάνδαρον ζητοῦσαν, ὅτε τρέψασθαι
τοὺς Τρῶας, ἐπὶ τὸν Διομήδην βαδίζουσαν; ὁ μὲν γὰρ
B εὔρωστος καὶ μάχιμος ὁ δὲ τοξικὸς καὶ ἀνόητος ὁ δὲ

1 lac. 20 litt. in E 14 in B ‖ δυναμένης μηδὲ Wyttenbach: δυνάμενος δὲ 2 καὶ κάθ.] καὶ deest in B 3 ψαίρουσα ναῦς (ita Reiske) τὸν ναύτην συμπλεκόμενον (sc. τὸ κινοῦν) scripsi: ψαύουσαν αὐτὴν συμπλεκομένην 8 οὕτως B (ο superscr.) 13 lacunam indicavi. σφαῖραν vel sim. deesse vidit Wyttenbach 15 ἦν scripsi: ἢ libri 17 ἐν αὐτῷ Meziriac: ἑαυτῶν 19 κινῶν τινα (κινῶν Wyttenbach) scripsi: κινοῦντι

δεινὸς εἰπεῖν καὶ φρόνιμος. οὐ γὰρ εἶχεν Ὅμηρος τὴν αὐτὴν Πινδάρῳ διάνοιαν, εἴ γε Πίνδαρος ἦν ὁ ποιήσας

'θεοῦ θέλοντος, κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις·' (Eur. fr. 397 N)

ἀλλ' ἐγίγνωσκεν ἄλλας πρὸς ἄλλα δυνάμεις καὶ φύσεις γεγενημένας, ὧν ἑκάστη κινεῖται διαφόρως, κἂν ἓν ᾖ τὸ κινοῦν ἁπάσας. ὥσπερ οὖν τὸ κινοῦν τὸ πεζὸν οὐ δύναται κινῆσαι πτητικῶς, οὐδὲ τορῶς τὸ τραυλὸν οὐδ' εὐφώνως τὸ ἰσχνόφωνον· ἀλλὰ καὶ τὸν Βάττον, οἶμαι, διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν φωνὴν παραγενόμενον εἰς Λιβύην ἔπεμψεν οἰκιστήν, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν καὶ ἰσχνόφωνος βασιλικὸς δὲ καὶ πολιτικὸς καὶ φρόνιμος· οὕτως ἀδύνατον διαλέγεσθαι ποιητικῶς τὸν ἀγράμματον καὶ ἀνήκοον C ἐπῶν. ὥσπερ ἡ νῦν τῷ θεῷ λατρεύουσα γέγονε μὲν εἴ τις ἄλλος ἐνταῦθα νομίμως καὶ καλῶς καὶ βεβίωκεν εὐτάκτως· τραφεῖσα δ' ἐν οἰκίᾳ γεωργῶν πενήτων, οὔτε ἀπὸ τέχνης οὐδὲν οὔτε ἀπ' ἄλλης τινὸς ἐμπειρίας καὶ δυνάμεως ἐπιφερομένη κάτεισιν εἰς τὸ χρηστήριον, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν οἴεται δεῖν ἐλάχιστα τὴν νύμφην ἰδοῦ- (Oec. 7, 5) σαν ἐλάχιστα δ' ἀκούσασαν εἰς ἀνδρὸς βαδίζειν, οὕτως ἄπειρος καὶ ἀδαὴς ὀλίγου δεῖν ἁπάντων καὶ παρθένος ὡς ἀληθῶς τὴν ψυχὴν τῷ θεῷ σύνεστιν. ἀλλ' ἡμεῖς ἐρωδιοῖς οἰόμεθα καὶ τροχίλοις καὶ κόραξι χρῆσθαι φθεγγομένοις σημαίνοντα τὸν θεόν, καὶ οὐκ ἀξιοῦμεν, ᾗ θεῶν ἄγγελοι καὶ κήρυκές εἰσι, λογικῶς ἕκαστα καὶ D σαφῶς φράζειν· τὴν δὲ τῆς Πυθίας φωνὴν καὶ διάλεκτον ὥσπερ ** ἐκ θυμέλης, οὐκ ἀνήδυντον οὐδὲ λιτὴν ἀλλ' ἐν μέτρῳ καὶ ὄγκῳ καὶ πλάσματι καὶ μεταφοραῖς ὀνομάτων καὶ μετ' αὐλοῦ φθεγγομένην περιηχεῖν ἀξιοῦμεν.'

23. 'Τί οὖν φήσομεν περὶ τῶν παλαιῶν; οὐχ ἓν

2 Πανδάρῳ — Πάνδαρος libri: corr. Stephanus? 3 θεοῦ πλέοντος κἂν ἐπιρρεπῶς libri Cf. Suidas s. v. ῥιπὸς cum adn. Kuesteri 4 ἀλλ' ἐγίγνωσκεν] ita Bernardakis (ἀλλὰ ἐγίνωσκε Xyl.): ἀλλὰ γίνωσκε 9—10 φωνὴν-ἔπεμψεν] ῥώμην-ἔπεμψαν libri (teste Bernard.; nihil notat Treu): corr. Reiske 15 τραφεῖσα Basil.: γραφεῖσα 25 σαφῶς Reiske: σοφῶς 26 lac. in codd. 10 litt.: puto nil nisi τραγῳδίαν supplendum esse 27 μέτρῳ καὶ ὄγκῳ] μέτρων ὄγκῳ conj. Reiske 28 περιηχεῖν (παρηχεῖν Bernardakis) scripsi: παρέχειν

*ἀλλὰ πλείονα, οἶμαι. πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ εἴρηται,
τὰ πλεῖστα κἀκεῖναι καταλογάδην ἀπεφθέγγοντο. δεύ-
τερον δὲ καὶ σωμάτων ἤνεγκε κράσεις καὶ φύσεις ὁ χρόνος
ἐκεῖνος εὔρουν τι καὶ φορὸν ἐχούσας πρὸς ποίησιν, αἷς
εὐθὺς ἐπεγίγνοντο προθυμίαι καὶ ὁρμαὶ καὶ παρασκευαὶ
E ψυχῆς, ἑτοιμότητα ποιοῦσαι μικρᾶς ἔξωθεν ἀρχῆς καὶ
προτροπῆς τοῦ φανταστικοῦ δεομένην, ὡς εὐθὺς ἕλκεσθαι
πρὸς τὸ οἰκεῖον οὐ μόνον, ὡς λέγει Φιλῖνος, ἀστρολόγους
καὶ φιλοσόφους, ἀλλ' ἐν οἴνῳ τε πολλῷ καὶ πάθει γιγνο-
μένων, οἴκτου τινὸς ὑπορρυέντος ἢ χαρᾶς προσπεσούσης,
'ὠλίσθανεν εἰς ἐνῳδὸν ⟨ὀαριστὺς⟩ γῆρυν', ἐρωτικῶν τε
κατεπίμπλαντο μέτρων καὶ ᾀσμάτων τὰ συμπόσια καὶ τὰ
(Fr. 663 N) βιβλία γραμμάτων. ὁ δ' Εὐριπίδης εἰπὼν ὡς '"Ερως'
ποιητὴν 'διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν' ἐνενόησεν, ὅτι
ποιητικὴν καὶ μουσικὴν Ἔρως δύναμιν οὐκ ἐντίθησιν,
F ἐνυπάρχουσαν δὲ κινεῖ καὶ ἀναθερμαίνει λανθάνουσαν καὶ
ἀργοῦσαν. ἢ μηδένα νῦν ἐρᾶν, ὦ ξένε, λέγωμεν, ἀλλὰ φροῦ-
δον οἴχεσθαι τὸν ἔρωτα, ὅτι μέτροις οὐδεὶς οὐδ' ᾠδαῖς 'ῥίμφα
(Isthm. 2, 3) παιδείους' ὡς Πίνδαρος ἔφη 'τοξεύει μελιγάρυας ὕμνους;
406 ἀλλ' ἄτοπον· ἔρωτες γὰρ ἔτι πολλοὶ τὸν ἄνθρωπον
ἐπιστρέφονται, ψυχαῖς ⟨δὲ⟩ ὁμιλοῦντες οὐκ εὐφυῶς οὐδ'
ἑτοίμως πρὸς μουσικὴν ἐχούσαις, ἄναυλοι μὲν καὶ ἄλυροι
λάλοι δ' οὐδὲν ἧττόν εἰσι καὶ διάπυροι τῶν παλαιῶν·
ἔτι ⟨δὲ⟩ οὐδὲ ὅσιον εἰπεῖν [ἢ καλὸν] ὡς ἀνέραστος ἦν ἡ
Ἀκαδήμεια καὶ ὁ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος χορός, ὧν
λόγοις μὲν ἐρωτικοῖς ἐντυχεῖν ἔστι, ποιήματα δ' οὐκ
ἀπολελοίπασι. τί δὲ ἀπολείπει τοῦ λέγοντος ἐρωτικὴν*

7 *προτροπῆς* Reiske: *παρατροπῆς* ‖ *δεομένην* Reiske: *δεομένης* 11 *ὀαριστὺς* supplevi: lac. in codd. 8 litt. Si legas *ὠλίσθαν' εἰς* scazonta integrum habes 13 *εἰπὼν* Basileensis: *ἐπιὼν* ‖ *διδάσκει ποιητὴν ὡς ἔρως* B 14 *ἐνενόησεν* Wyttenbach: *ἐννοῆσαι* 19 *παιδείους* codd. Pindari: *παιδίοις*. Ceterum puto Pindarum scripsisse *ῥίμφ' ἐπ' αἰζήοις μελιγάρυας* codd. Pindari: *μελιγηρέας* 20 *ἔτι πολλοὶ* (*ὅτι πολλοὶ* Ald. et edd. ante Duebnerum) Reiske: *ὅτι πολὺ* libri. *ἐπὶ πολὺ* conj. Emper. 21 *δὲ* addidit Reiske 24 *ἔτι δὲ* idem: *ὅτι* ‖ *ἢ καλὸν* seclusi. videtur vel ex adscripto *καλὸν* vel ex varia lectione *ἐγκαλεῖν* pro *εἰπεῖν* ortum in textum irrepsisse 27 *ἀπολείπει* Turneb.: *ἀπολιπεῖν*

μόνην γεγονέναι Σαπφὼ γυναικῶν μαντικὴν ⟨εἴ τις ἀπο-
φαίνει μόνην⟩ γεγονέναι Σίβυλλαν καὶ Ἀριστονίκαν καὶ
ὅσαι διὰ μέτρων ἐθεμίστευσαν; ὁ μὲν γὰρ οἶνος, ὡς B
ἔλεγε Χαιρήμων, 'τοῖς τρόποις κεράννυται' τῶν πινόντων· (Fr. 16 N)
ὁ δὲ μαντικὸς ἐνθουσιασμός, ὥσπερ ὁ ἐρωτικός, χρῆται
τῇ ὑποκειμένῃ δυνάμει καὶ κινεῖ τῶν δεξαμένων ἕκαστον
καθ' ὃ πέφυκεν.

24. 'Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς προνοίας
σκοποῦντες, ὀψόμεθα πρὸς τὸ βέλτιον γεγενημένην τὴν
μεταβολήν. ἀμοιβῇ γὰρ ἔοικε νομίσματος ἡ τοῦ λόγου
χρεία, καὶ δόκιμον καὶ αὐτοῦ τὸ σύνηθές ἐστι καὶ γνώ-
ριμον, ἄλλην ἐν ἄλλοις χρόνοις ἰσχὺν λαμβάνοντος. ἦν
οὖν ὅτε λόγου νομίσμασιν ἐχρῶντο μέτροις καὶ μέλεσι καὶ
ᾠδαῖς, πᾶσαν μὲν ἱστορίαν καὶ φιλοσοφίαν πᾶν δὲ πάθος
ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ πρᾶγμα σεμνοτέρας φωνῆς δεόμενον C
εἰς ποιητικὴν καὶ μουσικὴν ἄγοντες.· οὐ γὰρ μόνον νῦν
ὀλίγοι μόλις ἐπαΐουσι, τότε δὲ πάντες ἠκροῶντο καὶ
ἔχαιρον ᾀδομένοις 'μηλοβόται τ' ἀρόται τ' ὀρνιχολόχοι τε'
κατὰ Πίνδαρον· ἀλλ' ὑπὸ τῆς πρὸς ποιητικὴν ἐπιτηδειό- (Isthm 1, 68)
τητος οἱ πλεῖστοι διὰ λύρας καὶ ᾠδῆς ἐνουθέτουν ἐπαρ-
ρησιάζοντο παρεκελεύοντο, μύθους καὶ παροιμίας ἐπέ-
ραινον, ἔτι δὲ ὕμνους θεῶν εὐχὰς παιᾶνας ἐν μέτροις
ἐποιοῦντο καὶ μέλεσιν οἱ μὲν δι' εὐφυΐαν οἱ δὲ διὰ
συνήθειαν. οὐκοῦν οὐδὲ μαντικῇ κόσμου καὶ χάριτος
ἐφθόνει ὁ θεὸς οὐδὲ ἀπήλαυνεν ἐνθένδ' ἠτιμωμένην
μοῦσαν τοῦ τρίποδος, ἀλλὰ ἐπήγετο μᾶλλον, ἐγείρων τὰς
ποιητικὰς ⟨καὶ⟩ ἀσπαζόμενος φύσεις, αὐτός τε φαντασίας
ἐνεδίδου καὶ συνεξώρμα τὸ σοβαρὸν καὶ λόγιον ὡς ἁρμόττον D
καὶ θαυμαζόμενον. ἐπεὶ δέ, τοῦ βίου μεταβολὴν ἅμα
ταῖς τύχαις καὶ ταῖς φύσεσι λαμβάνοντος, ἐξωθοῦσα τὸ

1 Ita complevi lacunam post *μαντικὴν* in E 18 litt., in B 15. ⟨*ὁ*⟩ *μαντικὴν* ⟨*φάσκων μόνην*⟩ Turnebus 18 *μηλοβόται τ'* Ex Pindaro suppl. Xylander: lac. 12 litt. in codd. ‖ *τ' ὀρνιχολόχοι τε*] *τε ὀρνιθολόγοι τε* libri 21 *μύθους καὶ παροιμίας*] ita Wyttenbach, Emperius: libri vel hoc habent (Treu) vel *-οις καὶ -ίαις* (Bernardakis). Ultima leguntur in editionibus aute Duebuerum 25 *ἐνθένδ' ἠτιμωμένην* Madvig: *ἐνθένδε τιμωμένην* 27 *καὶ* add. Vulcobius

περιττὸν ἡ χρεία κρωβύλους τε χρυσοῦς ἀφῄρει καὶ ξυστίδας μαλακὰς ἀπημφίαζε καὶ που καὶ κόμην σοβαρωτέραν ἀπέκειρε καὶ ὑπέλυσε κόθορνον, οὐ φαύλως ἐθιζομένων ἀντικαλλωπίζεσθαι πρὸς τὴν πολυτέλειαν εὐτελείᾳ καὶ τὸ ἀφελὲς καὶ λιτὸν ἐν κόσμῳ τίθεσθαι μᾶλλον ἢ τὸ σοβα-
E ρὸν καὶ περίεργον· οὕτω τοῦ λόγου συμμεταβάλλοντος ἅμα καὶ συναποδυομένου, κατέβη μὲν ἀπὸ τῶν μέτρων ὥσπερ ὀχημάτων ἡ ἱστορία καὶ τῷ πεζῷ μάλιστα τοῦ μυθώδους ἀπεκρίθη τὸ ἀληθές· φιλοσοφία δὲ τὸ σαφὲς καὶ διδασκαλικὸν ἀσπασαμένη μᾶλλον ἢ τὸ ἐκπλῆττον, διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν ζήτησιν· ἀπέπαυσε δὲ τὴν Πυθίαν ὁ θεὸς ‘πυρικάους’ μὲν ὀνομάζουσαν τοὺς αὑτῆς πολίτας ‘ὀφιοβόρους’ δὲ τοὺς Σπαρτιάτας ‘ὀρεᾶνας’ δὲ τοὺς ἄνδρας ‘ὀρεμπότας’ δὲ τοὺς ποταμούς· ἀφελὼν δὲ τῶν χρησμῶν ἔπη καὶ γλώσσας καὶ περιφράσεις καὶ ἀσάφειαν, οὕτω διαλέγεσθαι παρεσκεύασε τοῖς χρωμένοις ὡς νόμοι τε
F πόλεσι διαλέγονται καὶ βασιλεῖς ἐντυγχάνουσι δήμοις καὶ καθηγηταὶ διδασκαλιῶν ἀκροάταις, πρὸς τὸ συνετὸν καὶ πιθανὸν ἁρμοζόμενος.’

25. ‘Εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τὸν θεόν, ὥς φησι Σοφοκλῆς, (Fr. 704 N)

‘σοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεσφάτων ἀεί,
σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἂν βραχεῖ διδάσκαλον.’

407 μετὰ δὲ τῆς σαφηνείας καὶ ἡ πίστις οὕτως ἐστρέφετο συμμεταβάλλουσα τοῖς ἄλλοις πράγμασιν, ὥστε πάλαι μὲν τὸ μὴ σύνηθες μηδὲ κοινὸν ἀλλὰ λοξὸν ἀτεχνῶς καὶ περιπεφρασμένον εἰς ὑπόνοιαν θειότητος ἀνάγοντας ἐκπλήττεσθαι καὶ σέβεσθαι τοὺς πολλούς· ὕστερον δὲ τὸ σαφῶς καὶ ῥᾳδίως ἕκαστα καὶ μὴ σὺν ὄγκῳ μηδὲ πλάσματι μανθάνειν ἀγαπῶντες ᾐτιῶντο τὴν περικειμένην τοῖς

6 οὕτως E ‖ τοῦ λόγου Leonicus: τῷ λόγῳ 11 διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν ζήτησιν Reiske: τὴν διὰ λόγων ἐποιεῖτο ζήτησιν 13 Consule de hisce nominibus Lobeck, Aglaoph. p. 845. Nescio an cum ὀφιοβόροι conferenda sit vox obscura ὀφιηβοσίη in titulo Coo metrico (num. 58 syllogae meae) 15 οὕτως E 15 διδασκαλιῶν ἀκροάταις scripsi: διδασκάλων ἀκροῶνται 23 βραχὺ B 26 ἀλλὰ λοξὸν Reiske: ἀλλ' ἄδοξον 27 θειότητος Wytt.: ὁσιότητος

*χρησμοῖς ποίησιν, οὐ μόνον ὡς ἀντιπράττουσαν τῇ νοήσει
πρὸς τὸ ἀληθὲς ἀσάφειάν τε καὶ σκιὰν τῷ φραζομένῳ
μιγνύουσαν, ἀλλὰ ἤδη καὶ τὰς μεταφορὰς καὶ τὰ αἰνίγματα
καὶ τὰς ἀμφιβολίας, ὥσπερ μυχοὺς καὶ καταφυγὰς ἐν-* B
*δύεσθαι καὶ ἀναχωρεῖν τῷ πταίοντι πεποιημένας τῆς
μαντικῆς, ὑφεωρῶντο. πολλῶν δὲ ἦν ἀκούειν ὅτι ποιη-
τικοί τινες ἄνδρες ἐκδεχόμενοι τὰς φωνὰς καὶ ὑπολαμβά-
νοντες ἐπικάθηνται περὶ τὸ χρηστήριον, ἔπη καὶ μέτρα
καὶ ῥυθμοὺς οἷον ἀγγεῖα τοῖς χρησμοῖς ἐκ τοῦ προστυ-
χόντος περιπλέκοντες. Ὀνομάκριτοι δ' ἐκεῖνοι καὶ
† προδόται † καὶ Κιναίθωνες ὅσην αἰτίαν ἠνέγκαντο
τῶν χρησμῶν, ὡς τραγῳδίαν αὐτοῖς καὶ ὄγκον οὐδὲν δεο-
μένοις προσθέντες, ἐῶ λέγειν οὐδὲ προσίεμαι τὰς δια-
βολάς. πλείστης μέντοι ποιητικὴν ἐνέπλησεν ἀδοξίας τὸ* C
*ἀγυρτικὸν καὶ ἀγοραῖον καὶ περὶ τὰ Μητρῷα καὶ Σερά-
πεια βωμολοχοῦν καὶ πλανώμενον γένος, οἱ μὲν αὐτόθεν
οἱ δὲ κατὰ κλῆρον ἔκ τινων γραμματείων χρησμοὺς περαί-
νοντες οἰκέταις καὶ γυναίοις ὑπὸ τῶν μέτρων ἀγομένοις
μάλιστα καὶ τοῦ ποιητικοῦ ⌞τῶν ὀνομάτων· ὅθεν οὐχ
ἥκιστα ποιητικὴ δοκοῦσα κοινὴν ἐμπαρέχειν ἑαυτὴν ἀπα-
τεῶσι καὶ γόησιν ἀνθρώποις καὶ ψευδομάντεσιν ἐξέπεσε
τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ τρίποδος.'*

26. *'Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ διπλόης τινὸς
ἔδει καὶ περιαγωγῆς καὶ ἀσαφείας ἔστιν ὅτε τοῖς πα-
λαιοῖς. οὐ γὰρ ὁ δεῖνα μὰ Δία κατέβαινε περὶ ὠνῆς* D
*ἀνδραπόδου χρησόμενος οὐδὲ ὁ δεῖνα περὶ ἐργασίας, ἀλλὰ
πόλεις μέγα δυνάμεναι καὶ βασιλεῖς καὶ τύραννοι μέτριον*

---

5 *πεποιημένας* Meziriac: *πεποιημένα* 8 *ἐπικάθηνται* Emperius: *ἔτι κάθηνται* 11 *προδόται*] *προδοτ̈αι* E. Vel *Ἡρόδωροι* (quod malim) cum Reiskio scribendum vel *πρόδικοι* cum Botzonio (Qu. Mimet. Berl. 1852) ‖ *Κιναίθωνες* Botzon Cobet: *κινέσωνες* 12 *ἐπὶ τῶν χρησμῶν* Reiske ‖ *οὐθὲν* libri 13 *προσίεμαι τὰς διαβολάς*] *προσεῖναι τὰς μεταβολάς* libri. Wyttenbachii et Emperii sunt quae dedi, sed fateor me haec non satis intelligere, suspicorque vitium altius latere. Si scriptum exstaret *ὅσην αἰτίαν ἠνέγκαντο τῶν χρησμῶν τῆς διαβολῆς, ὡς—προσθέντες, ἐῶ λύειν οἷς προσήκει* intelligerem 14 *ποιητικὴν* Turnebus: *ποιητικῆς* 17 *γραμματείων* Bernardakis: *γραμματίων* 20 *ποιητική*] *ἡ ποιητικὴ* Reiske 25 *κατέβαινε μὰ δία* B

οὐδὲν φρονοῦντες ἐνετύγχανον τῷ θεῷ περὶ πραγμάτων***· οὓς ἀνιᾶν καὶ παροξύνειν ἀπεχθείᾳ πολλὰ τῶν ἀβουλήτων ἀκούοντας οὐκ ἐλυσιτέλει τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον. οὐ πείθεται γὰρ ὁ θεὸς ὥσπερ νομοθετοῦντι τῷ Εὐριπίδῃ καὶ λέγοντι (Phoen. 958)

'Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον
χρῆν θεσπιῳδεῖν.'

χρώμενος δὲ θνητοῖς ὑπηρέταις καὶ προφήταις, ὧν κήδεσθαι προσήκει καὶ φυλάττειν, ὅπως ὑπ' ἀνθρώπων οὐκ ἀπολοῦνται πονηρῶν θεῷ λατρεύοντες, ἀφανίζειν μὲν
E οὐ θέλει τὸ ἀληθές, παρατρέπων δὲ τὴν δήλωσιν αὐτοῦ καθάπερ αὐγὴν ἐν τῇ ποιητικῇ πολλὰς ἀνακλάσεις λαμβάνουσαν καὶ πολλαχοῦ περισχιζομένην, ἀφῄρει τὸ ἀντίτυπον αὐτοῦ καὶ σκληρόν. ἦν δὲ ἄρ' ἃ καὶ τυράννους ἀγνοῆσαι καὶ πολεμίους ⟨ἔδει⟩ μὴ προαισθέσθαι. τούτοις οὖν περιέβαλεν ὑπονοίας καὶ ἀμφιλογίας, αἳ πρὸς ἑτέρους ἀποκρύπτουσαι τὸ φραζόμενον, οὐ διέφευγον αὐτοὺς οὐδὲ παρεκρούοντο τοὺς δεομένους καὶ προσέχοντας. ὅθεν εὐηθέστατός ἐστιν ὁ τῶν πραγμάτων ἑτέρων γεγονότων, εἰ μηκέτι τὸν αὐτὸν ἡμῖν τρόπον ἀλλ' ἕτερον οἴεται δεῖν βοηθεῖν ὁ θεός, ἐγκαλῶν καὶ συκοφαντῶν.'

F 27. Ἔτι τοίνυν οὐδὲν ἀπὸ ποιητικῆς λόγῳ χρησιμώτερον ὑπάρχει τοῦ δεθέντα μέτροις τὰ φραζόμενα καὶ συμπλακέντα μᾶλλον μνημονεύεσθαι καὶ κρατεῖσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε πολλὴν ἔδει μνήμην παρεῖναι· πολλὰ γὰρ ἐφράζετο καὶ τόπων σημεῖα καὶ πράξεων καιροὶ καὶ θεῶν ἱερὰ διαποντίων καὶ ἡρώων ἀπόρρητοι θῆκαι καὶ δυσεξεύρετοι μακρὰν ἀπαίρουσι τῆς Ἑλλάδος. ἴστε γὰρ τὸν Χῖον καὶ Κρήτινον καὶ Γνησίοχον καὶ Φάλανθον,

1 οὐθὲν libri ‖ post πραγμάτων lacunam indicavi, fortasse ita supplendam: οὐ τῶν τυχόντων καὶ πολεμικῶν ἐπιχειρημάτων 3 χρηστήριον Stephanus: δικαστήριον 4 νομοθετοῦντι τῷ Εὐ. Reiske: τῷ Εὐ. νομοθετοῦντι 7 χρῆν Euripides: χρὴ 14 ἄρ' ἃ Madvig: ἄρα 15 ἔδει post ἄρ' ἃ suppl. Madvig 22 οὐθὲν codd. 25 ἔδει Basil.: ἔτι 28 μακρὰν Bernardakis: μακρὸν ‖ ἴστε γὰρ τὸν (τὸν legitur in Basil.) Reiske: εἰς γὰρ τὸ 29 καὶ Γνησίοχον scripsi: καὶ . . νήσιχον (lac. 2 litt.) E: κα . . νήσιχον (lac. 2 litt.) B ‖ Φάλανθον Basil. Φάλαινθον

μόνην γεγονέναι Σαπφὼ γυναικῶν μαντικὴν ⟨εἴ τις ἀποφαίνει μόνην⟩ γεγονέναι Σίβυλλαν καὶ Ἀριστονίκαν καὶ ὅσαι διὰ μέτρων ἐθεμίστευσαν; ὁ μὲν γὰρ οἶνος, ὡς B ἔλεγε Χαιρήμων, 'τοῖς τρόποις κεράννυται' τῶν πινόντων· (Fr. 16 N) ὁ δὲ μαντικὸς ἐνθουσιασμός, ὥσπερ ὁ ἐρωτικός, χρῆται τῇ ὑποκειμένῃ δυνάμει καὶ κινεῖ τῶν δεξαμένων ἕκαστον καθ' ὃ πέφυκεν.

24. 'Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς προνοίας σκοποῦντες, ὀψόμεθα πρὸς τὸ βέλτιον γεγενημένην τὴν μεταβολήν. ἀμοιβῇ γὰρ ἔοικε νομίσματος ἡ τοῦ λόγου χρεία, καὶ δόκιμον καὶ αὐτοῦ τὸ σύνηθές ἐστι καὶ γνώριμον, ἄλλην ἐν ἄλλοις χρόνοις ἰσχὺν λαμβάνοντος. ἦν οὖν ὅτε λόγου νομίσμασιν ἐχρῶντο μέτροις καὶ μέλεσι καὶ ᾠδαῖς, πᾶσαν μὲν ἱστορίαν καὶ φιλοσοφίαν πᾶν δὲ πάθος ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ πρᾶγμα σεμνοτέρας φωνῆς δεόμενον C εἰς ποιητικὴν καὶ μουσικὴν ἄγοντες.· οὐ γὰρ μόνον νῦν ὀλίγοι μόλις ἐπαΐουσι, τότε δὲ πάντες ἠκροῶντο καὶ ἔχαιρον ᾀδομένοις 'μηλοβόται τ' ἀρόται τ' ὀρνιχολόχοι τε' κατὰ Πίνδαρον· ἀλλ' ὑπὸ τῆς πρὸς ποιητικὴν ἐπιτηδειό- (Isthm 1, 48) τητος οἱ πλεῖστοι διὰ λύρας καὶ ᾠδῆς ἐνουθέτουν ἐπαρρησιάζοντο παρεκελεύοντο, μύθους καὶ παροιμίας ἐπέραινον, ἔτι δὲ ὕμνους θεῶν εὐχὰς παιᾶνας ἐν μέτροις ἐποιοῦντο καὶ μέλεσιν οἱ μὲν δι' εὐφυΐαν οἱ δὲ διὰ συνήθειαν. οὐκοῦν οὐδὲ μαντικῇ κόσμου καὶ χάριτος ἐφθόνει ὁ θεὸς οὐδὲ ἀπήλαυνεν ἐνθένδ' ἠτιμωμένην μοῦσαν τοῦ τρίποδος, ἀλλὰ ἐπήγετο μᾶλλον, ἐγείρων τὰς ποιητικὰς ⟨καὶ⟩ ἀσπαζόμενος φύσεις, αὐτός τε φαντασίας ἐνεδίδου καὶ συνεξώρμα τὸ σοβαρὸν καὶ λόγιον ὡς ἁρμόττον D καὶ θαυμαζόμενον. ἐπεὶ δέ, τοῦ βίου μεταβολὴν ἅμα ταῖς τύχαις καὶ ταῖς φύσεσι λαμβάνοντος, ἐξωθοῦσα τὸ

1 Ita complevi lacunam post *μαντικὴν* in E 18 litt., in B 15. ⟨ὁ⟩ *μαντικὴν ⟨φάσκων μόνην⟩* Turnebus 18 *μηλοβόται τ'* Ex Pindaro suppl. Xylander: lac. 12 litt. in codd. ‖ *τ' ὀρνιχολόχοι τε*] *τε ὀρνιθολόγοι τε* libri 21 *μύθους καὶ παροιμίας*] ita Wyttenbach, Emperius: libri vel hoc habent (Treu) vel *-οις καὶ -ίαις* (Bernardakis). Ultima leguntur in editionibus ante Duebnerum 25 *ἐνθένδ' ἠτιμωμένην* Madvig: *ἐνθένδε τιμωμένην* 27 *καὶ* add. Vulcobius

καὶ πλάττειν περιφράσεις καὶ γλώσσας ἐπάγειν πύσμασιν ἁπλῆς καὶ συντόμου δεομένοις ἀποκρίσεως, ἔργον ἐστὶ φιλοτίμου σοφιστοῦ καλλωπίζοντος ἐπὶ δόξῃ χρηστήριον. ἡ δὲ Πυθία καὶ καθ' αὑτὴν μέν ἐστι γενναία τὸ ἦθος, ὅταν δὲ ἐκεῖ κατέλθῃ καὶ γένηται παρὰ τῷ θεῷ πλέον ⟨οὐδὲν αὐτῇ τῆς ἀπὸ λόγων⟩ ἐν ἐκείνῳ μέλει δόξης καὶ ἀνθρώπων ἐπαινούντων ἢ ψεγόντων.'

D 29. '"Εδει δὲ ἴσως καὶ ἡμᾶς ἔχειν οὕτως· νῦν δὲ ὥσπερ ἀγωνιῶντες καὶ δεδιότες, μὴ τρισχιλίων ἐτῶν ἀποβάλῃ δόξαν ὁ τόπος καὶ τοῦ χρηστηρίου καθάπερ σοφιστοῦ διατριβῆς ἀποφοιτήσωσιν ἔνιοι καταφρονήσαντες, ἀπολογούμεθα καὶ πλάσσομεν αἰτίας καὶ λόγους ὑπὲρ ὧν οὔτε ἴσμεν οὔτε εἰδέναι προσῆκον ἡμῖν ἐστι· παραμυθούμενοι τὸν ἐγκαλοῦντα καὶ πείθοντες, οὐ χαίρειν ἐῶντες·

[om. β 190) 'αὐτῷ' γὰρ 'οἱ πρῶτον ἀνιηρώτερον ἔσται'

τοιαύτην ἔχοντι περὶ τοῦ θεοῦ δόξαν· ὥστε ταυτὶ μὲν τὰ προγεγραμμένα τῶν σοφῶν τό 'γνῶθι σαυτόν' καὶ τό 'μηδὲν ἄγαν' ἀποδέχεσθαι καὶ θαυμάζειν οὐχ ἥκιστα διὰ E τὴν βραχυλογίαν ὡς πυκνὸν καὶ σφυρήλατον νοῦν ἐν ὀλίγῳ περιέχουσαν ὄγκῳ, τοὺς δὲ χρησμοὺς ὅτι συντόμως καὶ ἁπλῶς καὶ δι' εὐθείας τὰ πλεῖστα φράζουσιν αἰτιᾶσθαι· καίτοι τὰ τοιαῦτα μὲν ἀποφθέγματα τῶν σοφῶν ταὐτὸ τοῖς εἰς στενὸν συνθλιβεῖσι πέπονθε ῥεύμασιν· οὐ γὰρ ἔχει τοῦ νοῦ δίοψιν οὐδὲ ⟨ἀντίληψιν⟩, ἀλλ' ἐὰν σκοπῇς τί γέγραπται καὶ λέλεκται περὶ αὐτῶν τοῖς ὅπως ἕκαστον ἔχει βουλομένοις καταμαθεῖν, οὐ ῥᾳδίως τούτων λόγους ἑτέρους εὑρήσεις μακροτέρους. ἡ δὲ τῆς Πυθίας διά-

6 Lacunam post *πλέον* (23 litt. in E 13 in B) ita supplevi: deinde pro librorum *ἢ ἐκείνη* scripsi *ἐν ἐκείνῳ*. *ἀληθείας*, quod conjecit Turnebus, non sufficit ad lacunam complendam, neque potest hic *ἐκείνη* ad Sibyllam referri 9 *τρισχιλίων* Leonicus: *τρισχισμὸν* E idemque sine punctis B 16 *ἀνιηρώτερον* Homerus: *ἀνιηρότερον* 19 *ἀποδέχεσθαι κτλ.*] *ἀποδέχεσθε* (ita Aldina) — *θαυμάζετε* — *αἰτιᾶσθε* Reiske: *αἰτιασθαι* (ε supra) habet B 20 Vel delendum *ὡς* vel *περιέχοντα* scribendum 23 *καίτοι* scripsi: *καί* ‖ *ταὐτὸ* Bernardakis: *ταυτὸν* 25 *ἀντίληψιν*] ita complevi lacunam 13 litt. in E, 1[illegible] *αν* Turn. Vulc.

λεκτος, ὥσπερ οἱ μαθηματικοὶ γραμμὴν εὐθεῖαν καλοῦσι τὴν ἐλαχίστην τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχουσῶν, οὕτως οὐ F
ποιοῦσα καμπὴν οὐδὲ κύκλον οὐδὲ διπλόην οὐδὲ ἀμφιβολίαν ἀλλὰ εὐθεῖα πρὸς τὴν ἀλήθειαν οὖσα πρὸς δὲ πίστιν ἀνεπισφαλὴς καὶ ὑπεύθυνος οὐδένα καθ' αὑτῆς ἔλεγχον ἄχρι νῦν παραδέδωκεν, ἀναθημάτων δὲ καὶ δώρων ἐμπέπληκε βαρβαρικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τὸ χρηστήριον, οἰκοδομημάτων δὲ ⟨κεκαλλώπικε⟩ κάλλεσι καὶ κατασκευαῖς 409
Ἀμφικτυονικαῖς. ὁρᾶτε δήπουθεν αὐτοὶ πολλὰ μὲν ἐπεκτισμένα τῶν πρότερον οὐκ ὄντων, πολλὰ δὲ ἀνειλημμένα τῶν συγκεχυμένων καὶ διεφθαρμένων. ὡς δὲ τοῖς εὐθαλέσι τῶν δένδρων ἕτερα παραβλαστάνει, καὶ τοῖς Δελφοῖς ἡ Πυλαία συνηβᾷ καὶ συναναβόσκεται, διὰ τὰς ἐντεῦθεν εὐπορίας σχῆμα λαμβάνουσα καὶ μορφὴν καὶ κόσμον ἱερῶν καὶ συνεδρίων καὶ ὑδάτων οἷον ἐν χιλίοις ἔτεσι τοῖς πρότερον οὐκ ἔλαβεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸ Γαλάξιον τῆς Βοιωτίας κατοικοῦντες ᾔσθοντο τοῦ θεοῦ τὴν ἐπιφάνειαν ἀφθονίᾳ καὶ περιουσίᾳ γάλακτος· (Fr. adesp. 90 B) B

'προβάτων γὰρ ἐκ πάντων κελάρυξεν,
ὡς ἀπὸ κρηνᾶν φέρτατον ὕδωρ,
θάλεον γάλα· τοὶ δ' ἐπίμπλων ἐσσύμενοι πίθους·
ἀσκὸς δ' οὔτε τις ἀμφορεὺς ἐλίνυ' ἐν δόμοις,
† πέλλαι δὲ [ξυλινοὶ πίθοι] πλᾶσθεν ἅπαντες.' †

ἡμῖν δὲ λαμπρότερα καὶ κρείττονα καὶ σαφέστερα σημεῖα τούτων ἀναδίδωσιν, ὥσπερ ἐξ αὐχμοῦ τῆς πρόσθεν ἐρημίας καὶ πενίας εὐπορίαν καὶ λαμπρότητα καὶ τιμὴν πεποιηκώς. καίτοι φιλῶ μὲν ἐμαυτὸν ἐφ' οἷς ἐγενόμην εἰς τὰ πράγματα ταῦτα πρόθυμος καὶ χρήσιμος μετὰ

---

5 *ἀνεπισφαλὴς* Madvig: *ἐπισφαλὴς* 8 *κεκαλλα ῶ πικε* (*ἐκαλλώπισε* Bernardakis) addidi 19 *προβάτων* Leonicus: *προπάντων* 20 *κρηνᾶν* Bergk. *κρηνάων* (a *κρηνᾶν* ortum?) libri 21 *θάλεον* idem: *θήλεον* 22 *δ'*] libri non elidunt ‖ *οὔτε*] *οντέ* E ‖ *ἐλίνυ' ἐν* Bergk.: *ἐλίννυε* 23 *πέλλαι — ἅπαντες*. Haec dedi sicut exstant in libris nisi quod cum Aldina *πλᾶσθεν* pro *πλῆσθεν* scripsi. uncis inclusi *ξυλινοὶ πίθοι*, est enim glossema ad *πέλλαι*, ut vidit Toupius (cf. Thesaur. s. *πέλλα*). *πελλαὶ γὰρ λιθινοί τε πίθοι πλᾶσθεν ἅπαντες* Bergk.

Πολυκράτους καὶ Πετραίου, φιλῶ δὲ τὸν καθηγεμόνα C ταύτης τῆς πολιτείας γενόμενον ἡμῖν καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐκφροντίζοντα καὶ παρασκευάζοντα ** ἀλλ' οὐκ ἔστιν [ἄλλως ὅτι] τηλικαύτην καὶ τοσαύτην μεταβολὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γενέσθαι δι' ἀνθρωπίνης ἐπιμελείας, μὴ θεοῦ παρόντος ἐνταῦθα καὶ συνεπιθειάζοντος τὸ χρηστήριον.'

30. 'Ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἦσαν οἱ τὴν λοξότητα τῶν χρησμῶν καὶ ἀσάφειαν αἰτιώμενοι, καὶ νῦν εἰσὶν οἱ τὸ λίαν ἁπλοῦν συκοφαντοῦντες. ὧν παιδικόν ἐστι κομιδῇ καὶ ἀβέλτερον τὸ πάθος· καὶ γὰρ οἱ παῖδες ἴριδας μᾶλλον καὶ ἅλως καὶ κομήτας ἢ σελήνην καὶ ἥλιον D ὁρῶντες γεγήθασι καὶ ἀγαπῶσι, καὶ οὗτοι τὰ αἰνίγματα καὶ τὰς ἀλληγορίας καὶ τὰς μεταφορὰς τῆς μαντικῆς, ἀνακλάσεις οὔσας πρὸς τὸ θνητὸν καὶ φανταστικόν, ἐπιποθοῦσι· κἂν τὴν αἰτίαν μὴ ἱκανῶς πύθωνται τῆς μεταβολῆς, ἀπίασι τοῦ θεοῦ καταγνόντες, οὐχ ἡμῶν οὐδὲ αὑτῶν ὡς ἀδυνάτων ὄντων ἐξικνεῖσθαι τῷ λογισμῷ πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ διάνοιαν.'

3 Lac. 25 litt. in E, 30 in B 4 ἄλλως ὅτι seclusi: videtur ad ἔστιν adscriptum fuisse var. lect. ὅτι 10 παιδικὸν Wyttenbach: καὶ ἄδικον 11 καὶ γὰρ] ὡς γὰρ Bernardakis 13 καὶ τὰς μεταφορὰς Leonicus: τῆς μεταφορᾶς.

p. 409

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΛΕΛΟΙΠΟΤΩΝ ΧΡΗΣΤΗΡΙΩΝ. E

1. Ἀετούς τινας ἢ κύκνους, ὦ Τερέντιε Πρίσκε, μυθολογοῦσιν ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς γῆς ἐπὶ τὸ μέσον φερομένους εἰς ταὐτὸ συμπεσεῖν Πυθοῖ περὶ τὸν καλούμενον ὀμφαλόν· ὕστερον δὲ χρόνῳ τὸν Φαίστιον Ἐπι- F
μενίδην ἐλέγχοντα τὸν μῦθον ἐπὶ τοῦ θεοῦ καὶ λαβόντα χρησμὸν ἀσαφῆ καὶ ἀμφίβολον εἰπεῖν.

'οὔτε γὰρ ἦν γαίης μέσος ὀμφαλὸς οὐδὲ θαλάσσης·
εἰ δέ τις ἔστι, θεοῖς δῆλος θνητοῖσι δ' ἄφαντος.'

ἐκεῖνον μὲν οὖν εἰκότως ὁ θεὸς ἠμύνατο, μύθου παλαιοῦ καθάπερ ζωγραφήματος ἀφῇ διαπειρώμενον. 410

2. Ὀλίγον δὲ πρὸ Πυθίων τῶν ἐπὶ Καλλιστράτου ⟨τοῦ⟩ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐναντίων τῆς οἰκουμένης περάτων ἔτυχον ἄνδρες ἱεροὶ δύο συνδραμόντες εἰς Δελφούς, Δημήτριος μὲν ὁ γραμματικὸς ἐκ Βρεττανίας εἰς Ταρσὸν ἀνακομιζόμενος οἴκαδε, Κλεόμβροτος δ' ὁ Λακεδαιμόνιος, πολλὰ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν πεπλανημένος, πόρρω δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ανα-

---

PERSONAE DIALOGI:

ΛΑΜΠΡΙΑΣ, ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ, ΔΙΔΥΜΟΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΑΜΜΩΝΙΟΣ, ΗΡΑΚΛΕΩΝ.

8 ἦν γαίης Xylander: ἦν γῆς (transponit D) libri ‖ οὔτε pro οὐδὲ E et Xylander in editione 11 διαπ.] δια add. sec. manus Barb. ἀποπειρ. F A E Vat. Pet. 12 ὀλίγων D V[1] E Vat. Pet. 13 τοῦ inserui ‖ πρὸς ἡμᾶς D 15 βρετανίας Ambr. (ν in ras.) A Pet. 17 γῆν post Τρωγλ. habent D F A E Vat. Pet.

πεπλευκὼς οὐ κατ' ἐμπορίαν, ἀλλ' ἀνὴρ φιλόθεος μὲν ὢν καὶ φιλόμαντις οὐσίαν δὲ ἔχων ἱκανὴν καὶ τὸ πλείονα
B τῶν ἱκανῶν ἔχειν οὐκ ἄξιον πολλοῦ ποιούμενος ἐχρῆτο τῇ σχολῇ πρὸς τὰ τοιαῦτα, καὶ συνῆγεν ἱστορίαν οἷον ὕλην φιλοσοφίας, θεολογίαν ὥσπερ αὐτὸς ἐκάλει τέλος ἐχούσης. νεωστὶ δὲ γεγονὼς παρ' Ἄμμωνα, τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἐκεῖ δῆλος ἦν μὴ πάνυ τεθαυμακώς, περὶ δὲ τοῦ λύχνου τοῦ ἀσβέστου διηγεῖτο λόγον ἄξιον σπουδῆς λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἱερέων· ἀεὶ γὰρ ἔλαττον ἀναλίσκειν ἔλαιον ἔτους ἑκάστου, καὶ τοῦτο ποιεῖσθαι τεκμήριον ἐκείνους τῆς τῶν ἐνιαυτῶν ἀνωμαλίας, τὸν ὕστερον τοῦ προάγοντος ἀεὶ τῷ χρόνῳ βραχύτερον ποιούσης· εἰκὸς γὰρ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ τὸ δαπανώμενον ἔλαττον εἶναι.

C 3. Θαυμασάντων δὲ τῶν παρόντων, τοῦ δὲ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ καὶ γελοῖον φήσαντος εἶναι ἀπὸ μικρῶν πραγμά-
. 113 B) των οὕτω μεγάλα θηρᾶν, οὐ κατ' Ἀλκαῖον 'ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα' γράφοντας, ἀλλὰ θρυαλλίδι καὶ λύχνῳ τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ τι σύμπαντα μεθιστάντας καὶ τὴν μαθηματικὴν ἄρδην ἀναιροῦντας· ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ 'οὐδέτερον' ἔφη 'τούτων διαταράξει τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ τοῖς μαθηματικοῖς οὐχ ὑφήσονται τῆς ἀκριβείας, ὡς μᾶλλον ἂν ἐκείνους διαφυγόντα τὸν χρόνον ἐν κινήσεσι καὶ περιόδοις οὕτω μακρὰν ἀφεστώσαις, ἢ το μέτρον ἑαυτοὺς τοῦ ἐλαίου προσέχοντας ἀεὶ διὰ τὴν ἀτοπίαν τῷ παραλόγῳ καὶ
D παραφυλάττοντας. το δὲ μικρὰ μὴ διδόναι σημεῖα γίγνεσθαι μεγάλων, ὦ Δημήτριε, πολλαῖς ἔσται τέχναις

1 φιλόθεος μὲν ὢν scripsi: φιλόθεάμων libri 2 φιλόμαντις scripsi: φιλομανὴς Vat. Pet.; φιλομαθὴς B F; φιλοφάνης rell. || om. δὲ Ambr. || τὸ πλείονα] ὢ πλ. cod. Turnebi 3 ἐχρῆτο] spiritum mutavit, unam litteram (fort. ι) post ῆ erasit V[3] 11 ὕστερον e cod. suo affert Turnebus: ἕτερον mei omnes 13 ἐν ἐλάττονι] ἐν habet solus E 15 γελοῖον Ambr. B: γέλοιον ceteri || φήσαντος] ἀφέντος F Vat. Ald.; φάντος E (atque ita Xyl. in edit.) 17 γράφοντα Ambr. 18 ὁμοῦ καὶ τὰ σ. A E Vat. Pet. 19 οὐδέτερον] ita D V Barb. (ubi οὐδ' ἕτερον) Ambr.; οὐδὲν rell. 20 τῆς μαθηματικῆς οὐχ ὑφ. ἀκρ. E 23 ἑαυτοὺς] αὐτοὺς Ambr. B V[3] 26 ἔσται V[3] (conjecerat Petavius); ἐστι ceteri.

*ἐμποδών· ἐπεὶ καὶ πολλῶν μὲν ἀποδείξεις παραιρεῖσθε πολλῶν δὲ προαγορεύσεις. καίτοι καὶ ὑμῖν οὐ μικρὸν ἀποδείκνυται πρᾶγμα, λεαίνεσθαι ξυρῷ τὰ σώματα τοὺς ἥρωας, ἐντυχόντες γὰρ Ὁμήρῳ ξυρὸν ὀνομάσαντι ***· καὶ* (K 173) *δανείζειν ἐπὶ τόκοις, ὅτι που 'χρέος ὀφέλλεσθαι' φησὶν* (γ 367) *'οὔτι νέον οὐδ' ὀλίγον,' ὡς τοῦ ὀφέλλεσθαι τὸ αὔξεσθαι δηλοῦντος. αὖθις δὲ τὴν νύκτα 'θοήν' εἰπόντος, ἀγαπητῶς ἐμφύεσθε τῷ ῥήματι· καὶ τοῦτ' ἐκεῖνό φατε, φράζεσθαι τὴν σκιὰν τῆς γῆς ὑπ' αὐτοῦ κωνικήν, οὖσαν* E *ἀπὸ σφαιροειδοῦς. ἰατρικὴν δὲ λοιμῶδες θέρος ἀραχνίων πλήθει προδηλοῦν, καὶ θρίοις ἐαρινοῖς ὅταν κορώνης ποδὶ εἴκελα γένηται, τίς ἐάσει τῶν ἀξιούντων μικρὰ σημεῖα μὴ γίγνεσθαι τῶν μεγάλων; τίς δ' ἀνέξεται πρὸς χοῦν καὶ κοτύλην ὕδατος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος μετρούμενον, ἢ τῆς ἐνταῦθα πλινθίδος, ἣν ποιεῖ γωνίαν ὀξεῖαν κεκλιμένη πρὸς τὸ ἐπίπεδον, μέτρον εἶναι λεγομένην τοῦ ἐξάρματος, ὃ ἐξῆρται τῶν πόλων ὁ ἀεὶ φανερὸς ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος; ταῦτα γὰρ ἦν ἀκούειν τῶν*

---

1 *παραιρεῖσθε* scripsi: *παραιρεῖσθαι* D V[1] F E Vat.; *παραιτεῖσθαι* Barb. (corr. sec. m.): *παραιρεῖσθαι συμβήσεται* B V[3] (*συμβήσεται* iterum voci *λεαίνεσθαι* adscr.) A Pet.; *παραιτ. συμβ.* Ambr. 2 *προσαγορ.* D V[1] Barb. (*προαγορ.* in marg. sec. m.) ‖ *ὑμῖν* Xyl.: *ἡμῖν* libri 3 *τὸ λεαίνεσθαι* Anon. in Aldina Bodl. 4 Post *ὀνομ.* lacunam indicavi cum Reiskio. Luce clarius est complura excidisse. Sic ratiocinabantur, ut videtur, grammatici: "Mentio fit novaculae apud Homerum; novaculis ergo utebantur heroes; sed cum barbati essent omnes, non potuerunt ad barbas radendas uti; ergo utebantur ad corpora leviganda". Locum in hunc modum refinxit Meziriac *καίτοι καὶ ὑμεῖς . . . ἀποδείκνυτε . . . ἐντυχόντες Ὁμήρῳ ξ. ὀν.* (*πάρ. Ὁμ. ξ. ὀνομάσαντι* sc. *τῷ Νέστορι* Madvig.) 5 *ὀφέλλεσθαι . . . ὀφέλλεσθαι*] *συμβάλλεσθαι . . . ὠφελεῖσθαι* libri: corr. ex Homero, Turnebus, Xylander 6 *τὸ αὔξεσθαι*] *τοῦ αὔξ.* D F A Vat. Pet.; *τοῦ αὐξάνεσθαι* Barb. 7 *εἰπόντι* E 8 *ἐμφύεσθε* unus V[3]; *ἐμφύεσθαι* rell. 9 *φράζεσθαι*] *φυλάξασθαι* (*φράζεσθαι* in marg. sec. m.) Ambr. 10 *ἀπὸ*] *ἀντὶ* Ambr. 12 *ποσὶν* Stegmann ex Hippocr. Epid. VI (p. 342 tom. V ed. Littré). ‖ *μικρὰ σημεῖα μὴ γίνεσθαι*] ita Ambr. B F A E Vat. Pet. Dedi quamvis vix credam Plutarchi esse. Ex antecedentibus sumpta huc intulit interpolator, qui invenerat genuinae scripturae vestigia qualia nunc extant in D [V[1]] Barb. *μικρὰς ὁμίλιας γενέσθαι* e quibus *μικρὰ σώματα* tantum elicio, de reliquis taceo 15 *ἐντεῦθεν* Ambr. *ἣν ποιεῖ*] ita D V[1] Barb. *ἐμποιεῖ* Ambr. *ἢ ποιεῖ* rell. 16 *κεκλιμένη* scripsi: *κεκλιμένην* libri 17 *ᾧ ἐξ.* Barb. *ὃς ἐξ.* Ambr.

ἐκεῖ προφητῶν. ὥστ' ἄλλο τι δὴ γεγωνητέον πρὸς αὐτούς,
F *εἰ βουλόμεθα τῷ ἡλίῳ κατὰ τὰ πάτρια τὴν νενομισμένην τάξιν ἀπαράβατον † ποιοῦσι †.'*

4. *Παρὼν οὖν ἀνεφώνησεν* ΑΜΜΩΝΙΟΣ *ὁ φιλόσοφος 'οὐ τῷ ἡλίῳ μόνον εἰπέ, ἀλλὰ τῷ οὐρανῷ παντί. συστέλλεσθαι γὰρ ἀνάγκη τὴν ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπὰς πάροδον*
411 *αὐτοῦ καὶ μὴ διαμένειν τηλικοῦτο μέρος οὖσαν τοῦ ὁρίζοντος ἡλίκον οἱ μαθηματικοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ἐλάττονα γίγνεσθαι, ἀεὶ πρὸς τὰ βόρεια τῶν νοτίων συναγωγὴν λαμβανόντων, καὶ τὸ θέρος ἡμῖν βραχύτερον καὶ ψυχρότερον εἶναι τὴν κρᾶσιν, ἐνδοτέρω κάμπτοντος αὐτοῦ καὶ μειζόνων παραλλήλων ἐφαπτομένου τοῖς τροπικοῖς σημείοις· ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἐν Συήνῃ γνώμονας ἀσκίους μηκέτι φαίνεσθαι περὶ τροπὰς θερινὰς πολλοὺς δὲ ὑποδεδραμηκέναι τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἐνίους δὲ ψαύειν καὶ συγκεχύσθαι πρὸς ἀλλήλους, τοῦ διαστήματος ἐκλελοιπότος.*
B *εἰ δ' αὖ φήσουσι τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐχόντων ἀτακτεῖν ταῖς κινήσεσι τὸν ἥλιον, οὔτε τὴν μόνον τοῦτον ἐκ τοσούτων ἐπιταχύνουσαν αἰτίαν εἰπεῖν ἕξουσι καὶ τὰ πολλὰ τῶν φαινομένων συνταράξουσι, τὰ δὲ πρὸς σελήνην καὶ παντάπασιν, ὥστε μὴ δεῖσθαι μέτρων ἐλαίου τὴν διαφορὰν ἐλεγχόντων. αἱ γὰρ ἐκλείψεις ἐλέγξουσιν αὐτοῦ τε τῇ σελήνῃ πλεονάκις ἐπιβάλλοντος καὶ τῆς σελήνης τῇ ⟨τῆς γῆς⟩ σκιᾷ, τὰ δ' ἄλλα δῆλα καὶ οὐδὲν δεῖ περαιτέρω τὴν ἀλαζονείαν τοῦ λόγου διελίττειν.' 'ἀλλὰ μήν' ὁ* ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ *ἔφη 'καὶ τὸ μέτρον αὐτοῖς εἶδον· πολλὰ*

---

1 *δὴ γεγωνητέον* scripsi: *ληγόντων* Vat. Pet. *λεγόντων* rell. *λέγωμεν* conj. Turnebus 3 *ποιοῦσι* D V Barb. (*ῆσαι* superscripsit pr. m.) B F A Vat. Pet. *ποιῆσαι* Ambr. E. *ποιεῖν* conj. Leonicus. De *περισῶσαι* cogitabam; nunc praeplacet Hicksii *κυροῦσθαι*. 5 *εἰπέ* Madvig: *εἶπεν* ‖ *ἀλλὰ καὶ τῷ* Ambr. 7 *τηλικοῦτο* V B F E. *-κούτω* Pet. *-κοῦτον* rell. 9 *ἀεὶ τὰ πρὸς* B ‖ *νοητῶν* pro *νοτίων* D 10 *ψυχρότερον* unus Barb. *ψυχροτέραν* rell. 16 *τοῦ διαστ. πρὸς ἀλλ.* B 18 *μόνον* Turnebus: *μόνην* ‖ *τούτων* V^1 Ambr. *τοῦτον* (superscripto *ω*) Barb. 19 *καὶ — συνταράξουσι* desunt in F E Vat. 21 *μέτρων* V^3 Barb. (sec. m.) B A (sec. m.) Pet.: *μέτρον* V^1 Barb. (pr. m.) A (pr. m.) et reliqui 22 *αὐτοῦ τὸ τῇ* D V^1 Barb. 24 *τῆς γῆς* add. Reiske ‖ *τὰ δ' ἄλλα δῆλα* Wittenbach (atque ita fere Reiske): *τὰ δ' ἄλληλα* libri excepto E qui *τὰ δ' ἄλλα* 25 *διελίττειν*] *διελέγχειν* ci. Turnebus 26 *αὐτοῖς* D Barb. Ambr. Anon. in Aldina Bodl. *αὐτὸς* libri reliqui.

γὰρ ἐδείκνυσαν· τὸ δ' ἐπέτειον ἀπέδει τῶν παλαιοτάτων οὐκ ὀλίγον.' ὑπολαβὼν δ' αὖθις ὁ ΑΜΜΩΝΙΟΣ 'εἶτα C τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους' εἶπεν 'ἔλαθε παρ' οἷς ἄσβεστα θεραπεύεται πυρὰ καὶ σῴζεται χρόνον ἐτῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἄπειρον; εἰ δ' οὖν ὑπόθοιτό τις ἀληθὲς εἶναι τὸ λεγόμενον, οὐ βέλτιόν ἐστι ψυχρότητας αἰτιᾶσθαί τινας καὶ ὑγρότητας ἀέρων, ὑφ' ὧν τὸ πῦρ μαραινόμενον εἰκός ἐστι μὴ κρατεῖν πολλῆς μηδὲ δεῖσθαι τροφῆς, ἢ τοὐναντίον ξηρότητας καὶ θερμότητας; ἤδη γὰρ ἀκήκοα λεγόντων τινῶν περὶ τοῦ πυρός, ὡς ἐν χειμῶνι κάεται βέλτιον ὑπὸ ῥώμης εἰς αὑτὸ συστελλόμενον τῇ ψυχρότητι καὶ πυκνούμενον, ἐν δὲ τοῖς αὐχμοῖς ἐξασθενεῖ καὶ γίγνεται μανὸν καὶ ἄτονον, κἂν ἐν ἡλίῳ κάηται, χεῖρον ἐργάζεται, καὶ D τῆς ὕλης ἅπτεται μαλακῶς καὶ καταναλίσκει βράδιον. μάλιστα δ' ἄν τις εἰς αὐτὸ τὴν αἰτίαν ἐπανάγοι τοὔλαιον· οὐ γὰρ ἀπεικός ἐστι πάλαι μὲν ἄτροφον καὶ ὑδατῶδες εἶναι, γεννώμενον ἐκ φυτάδος νέας, ὕστερον δὲ πεπτόμενον ἐν τελείοις καὶ συνιστάμενον ἀπὸ πλήθους ἴσου μᾶλλον ἰσχύειν καὶ τρέφειν βέλτιον, εἰ δεῖ τοῖς Ἀμμωνίοις ἀνασῴζειν καίπερ ἄτοπον καὶ ἀλλόκοτον οὖσαν τὴν ὑπόθεσιν.'

5. Παυσαμένου δὲ τοῦ Ἀμμωνίου 'μᾶλλον' ἔφην ΕΓΩ 'περὶ τοῦ μαντείου δίελθε ἡμῖν, ὦ Κλεόμβροτε· μεγάλη γὰρ ἡ παλαιὰ δόξα τῆς ἐκεῖ θειότητος, τὰ δὲ νῦν ἔοικεν E ὑπομαραίνεσθαι. τοῦ δὲ Κλεομβρότου σιωπῶντος καὶ κάτω βλέποντος, ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 'οὐδέν' ἔφη 'δεῖ περὶ τῶν ἐκεῖ πυνθάνεσθαι καὶ διαπορεῖν τὴν ἐνταῦθα τῶν χρηστηρίων ἀμαύρωσιν, μᾶλλον δὲ πλὴν ἑνὸς ἢ δυεῖν ἁπάντων ἔκλειψιν ὁρῶντας· ἀλλ' ἐκεῖνο σκοπεῖν, δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐξησθένηκε. τὰ γὰρ ἄλλα τί δεῖ λέγειν,

3 ἄσβεστα deest in Vat. 4 ἐτῶν deest in Ambr. E 9 τινῶν λεγόντων Ambr. 11 ἑαυτὸ V^1 B. αὑτὸ Ambr. F || στελλόμενον V^1 Ambr. N 15 ἐπανάγοι V^3 solus: ἐπανάγοιτ' rell. 18 πεπτόμενον] ita A? πετ. D. πεττ. rell. 19 εἰ δεῖ Meziriac: ἔδει 22 παυσαμένου usque ad κατέσχηκε (p. 64, 7) citat Eusebius Praep. Ev. V. 17. 24 παλαιὰ deest in E || τὸ δὲ νῦν B V^3 25 ἀπομαρ. Eusebius 26 δεῖν Eusebius 28 δυοῖν Ambr. B E 29 δεῖ σκοπεῖν E.

ὅπου γε τὴν Βοιωτίαν ἕνεκα χρηστηρίων πολύφωνον οὖσαν ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις νῦν ἐπιλέλοιπε κομιδῇ καθάπερ νάματα, καὶ πολὺς ἐπέσχηκε μαντικῆς αὐχμὸς
F *τὴν χώραν; οὐδαμοῦ γὰρ ἀλλαχόθι νῦν ἢ περὶ Λεβάδειαν ἡ Βοιωτία παρέχει τοῖς χρῄζουσιν ἀρύσασθαι μαντικῆς, τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν σιγὴ τὰ δὲ παντελὴς ἐρημία κατέσχηκε. καίτοι γε περὶ τὰ Μηδικὰ ⟨ὡς ἀκούο⟩μεν*
412 *εὐδοκίμησε[ν] ⟨τὸ Πτῷον⟩ οὐχ ἧττον ἢ τὸ τοῦ Ἀμφιάρεω καὶ ἀπεπειράθη Μῦς ὡς ἔοικεν ἀμφοτέρων. ὁ μὲν οὖν τοῦ μαντείου προφήτης φωνῇ Αἰολίδι χρώμενος ⟨ἑκάστοτε⟩ τὸ πρὸ τοῦ τότε τῇ τῶν βαρβάρων χρησμὸν ἐξήνεγκεν, ὥστε μηδένα ξυνεῖναι ἀστῶν τῶν παρόντων ⟨**, ἀλλ' ἢ μόν⟩ον ἐκεῖνον, ὡς ⟨μεταδιδῶν μὲν⟩ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ⟨σημαίνων δ' ὅ⟩τι τοῖς βαρβάροις οὐκ ἔστιν οὗ δέδοται φωνὴν Ἑλληνίδα λαβεῖν τὸ προσταττόμενον ὑπηρετήσασαν. ὁ δὲ πεμφθεὶς εἰς Ἀμφιάρεω Λύδος ἔδοξε κατὰ τοὺς ὕπνους ὑπηρέτην τοῦ θεοῦ φα-*

---

1 *ὅπου γε*] *γε* habet solus Eusebius 2 *προτέροις* Ambr. 3 *ἔπεσχε* codd. Eusebii 4 *τὸ* pro *γὰρ* Ambr. ‖ *ἢ περὶ Λεβάδειαν ἡ Β.*] ita Eusebius: *ἢ λεβαδία* (*λεβάδεια* Barb.) *ἢ* (spiritum in Barb. add. sec. m.) *βοιωτία* libri nostri omnes 7 *ὡς ἀκούομεν* scripsi: *μὲν* libri, praemissa lac. (7 litt. in V) in V B solis 8 *τὸ Πτῷον* suppl. Wytt. Lacuna (9 litt. in V) in solis V B. ‖ *ἢ τὸ τοῦ*] ita D V[1] Barb. B: *ἡ τοῦ* Ambr. *τὸ τοῦ* rell. ‖ *Ἀμφιάρεω καὶ* Wytt.: *ἀμφιάρεως* D V[1] Barb. *ἀμφιάρεω* ceteri 9 *Μῦς* Madvig: ejus loco lac. 3 fere litt. in E: *μὲν* ceteri *ἀπεπειράθημεν* D V (*η* in ras. scr. sec. m.) ‖ *ὁ μὲν οὖν*] ita Wytt. *ὡς μὲν οὖν* E Vat. Pet. *ὡς ὁ μὲν οὖν*, rell. Fort. scribendum erat *ἀμφοτέρων ὡς ⟨ὀνομαστῶν⟩. ὁ μὲν οὖν*, sed lacuna nulla est in libris 10 ante *μαντείου* inserit Wytt. *Πτῴου*, sed nihil opus ‖ *ἑκάστοτε* supplevi in lac. quam habent V (8 litt.) Barb. (14 litt.) Ambr. (45 litt.) B; sed, cum hiatus in *φωνῇ Αἰ.* tolerari nequeat, suspicor scribendum esse *φωνὴν Αἰολίδα τοῖς χρωμένοις προφέρων* vel sim. 11 *τὸ πρὸ τοῦ τότε τῇ τῶν*] ita Madvig viam monstrante Wytt.: *τὸ ⟨τῷ Ambr.⟩ πρὸς τοὺς τῶν* (om. *τῶν* Pet.) libri 12 *ἀστῶν τῶν*] ita Wytt.: *ἁγίων τῶν* unus A? *ἁγίων* D V Barb. Ambr. F[1] E Vat. Pet. *τῶν* (quod malim) B F[2] ‖ *ἀλλ' ἢ μόνον* (*μόνον δ'* Madvig) supplevit Bernardakis. *παρόντων . . . ὃν ἐκεῖνον* intermissa in V B solis lacuna (16 litt. in V). In Ambr. desunt *ὃν ἐκεῖνον ὡς* sine lac. 13—14 Lacunas quarum priorem habent V (12 litt.) B soli, alteram V (11 litt.) Barb. (13 litt.) Ambr. (33 litt.) B, ita complevi. 15 *οὗ* scripsi: *οὐ* libri. *οὐδὲ* Reiske, Madvig 16 *ὑπηρετήσασαν* scripsi: *ὑπηρέτησαν* D V[1] Barb. Ambr. *-ρετοῦσαν* rell. 17 *Λύδος* Wytt.: *δοῦλος*.

νέντα, πρῶτον μὲν ἀπὸ φωνῆς ἐκβάλλειν αὐτόν, ὡς τοῦ θεοῦ μὴ παριέντος, ἔπειτα ταῖς χερσὶν ὠθεῖν· ἐπιμένοντος δέ, λίθον εὐμεγέθη λαβόντα τὴν κεφαλὴν πατάξαι. ταῦτα δ' ἦν ὥσπερ ἀντίφωνα τῶν γενησομένων· ἡττήθη B *γὰρ ὁ Μαρδόνιος, οὐ βασιλέως ἀλλ' ἐπιτρόπου καὶ διακόνου βασιλέως ἡγουμένου τῶν Ἑλλήνων, καὶ λίθῳ πληγεὶς ἔπεσεν, ὥσπερ ὁ Λυδὸς ἔδοξε πληγῆναι κατὰ τοὺς ὕπνους. ἤκμαζε δὲ τότε καὶ τὸ περὶ τὰς Τεγύρας χρηστήριον, ὅπου καὶ γενέσθαι τὸν θεὸν ἱστοροῦσι, καὶ ναμάτων δυεῖν παραρρεόντων τὸ μὲν Φοίνικα θάτερον δ' Ἐλαίαν ἄχρι νῦν Ὀρχομένιοι λέγουσιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς Μηδικοῖς Ἐχεκράτους προφητεύοντος, ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος πολέμου τοῖς Ἕλλησιν ὁ θεός· ἐν δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ Δηλίοις ἐκπεσοῦσι τῆς νήσου φασὶ* C *χρησμὸν ἐκ Δελφῶν κομισθῆναι, προστάττοντα τὸν τόπον ἀνευρεῖν, ἐν ᾧ γέγονεν ὁ Ἀπόλλων, καὶ θυσίας τινὰς ἐκεῖ τελέσαι. θαυμαζόντων δὲ καὶ διαπορούντων, εἰ μὴ παρ' αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀλλ' ἑτέρωθι γεγόνοι, τὴν Πυθίαν προσανελεῖν, ὅτι κορώνη φράσει τὸ χωρίον αὐτοῖς. ἀπιόντας οὖν ἐν Χαιρωνείᾳ γενέσθαι, καὶ τῆς πανδοκευτρίας ἀκοῦσαι πρός τινας ξένους βαδίζοντας εἰς Τεγύρας περὶ τοῦ χρηστηρίου διαλεγομένης· τῶν δὲ ξένων, ὡς ἀπῄεσαν, ἀσπαζομένων καὶ προσαγορευόντων τὴν ἄνθρωπον, ὅπερ ὠνομάζετο, Κορώνην, συνεῖναι τὸ λόγιον, καὶ θύσαντας ἐν ταῖς Τεγύραις τυχεῖν καθόδου μετ' ὀλίγον χρόνον.* D *γεγόνασι δὲ καὶ νεώτεραι τούτων ἐπιφάνειαι περὶ τὰ μαντεῖα ταῦτα, νῦν δ' ἐκλέλοιπεν· ὥστε τὴν αἰτίαν ἄξιον εἶναι παρὰ τῷ Πυθίῳ διαπορῆσαι τῆς μεταβολῆς.'*

2 *παριέντος* Reiske: *παρόντος* libri praeter E Vat. qui *φανέντος* (*παρόντος* Vat. in marg.) 5 *μακεδ.* pro *μαρδ.* E Vat. 6 *ἡγ. βασ.* Ambr. 10 *δυοῖν* B Ambr. 11 post *νῦν* inserunt *καλεῖσθαι* Turnebus (e cod. vet. ut dicit), Anon. in Aldina Bodl., Stephanus: deest in meis libris ‖ *Ὀρχομένιοι* scripsi: *ὡς ἔνιοι* (praemissa in E lacuna 8 fere litt.) libri praeter Ambr. V³ qui *ὡς*, B qui *ὡς ἔνιοι* om. 12 *ἐχεκρατείας* Ambr. ‖ *νίκην καὶ κράτος πολέμου*] *καὶ* et *πολέμου* desunt in E, *καὶ* in Ambr. 16 *τινὰς* om. B 18 *γεγόνει* A E Vat. Pet. 21 *Τέγυρα* D V¹ (corr. V²) Ambr. 23 *ὅπερ ὠν., Κορ.*] *ὥσπερ* pro *ὅπερ* Pet. *ἥτις ὠν. κορώνη* E 26 *καὶ νεώτεραι*] *καινότεραι* Ambr.

6. Ἤδη δέ πως ἀπὸ τοῦ νεὼ προϊόντες ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Κνιδίων λέσχης ἐγεγόνειμεν· παρελθόντες οὖν εἴσω, τοὺς φίλους πρὸς οὓς ἐβαδίζομεν ἑωρῶμεν καθημένους καὶ περιμένοντας ἡμᾶς· ἦν δὲ τῶν ἄλλων ἡσυχία διὰ τὴν ὥραν, ἀλειφομένων ἢ θεωμένων τοὺς ἀθλητάς. (Hom. δ 140) καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ διαμειδιάσας 'ψεύσομαι' εἶπεν 'ἢ E ἔτυμον ἐρέω'; δοκεῖτέ μοι μηδὲν ἄξιον σκέμμα διὰ χειρῶν ἔχειν· ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς ἀνειμένοις σφόδρα καθημένους καὶ διακεχυμένοις τοῖς προσώποις.' ὑπολαβὼν οὖν ὁ Μεγαρεὺς ΗΡΑΚΛΕΩΝ 'οὐ γὰρ ζητοῦμεν' ἔφη 'τὸ βάλλω ῥῆμα πότερον λάμβδα κατὰ τὸν μέλλοντα χρόνον ἀπόλλυσιν, οὐδ' ἀπὸ τίνων ἁπλῶν ὀνομάτων τὸ χεῖρον καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χείριστον καὶ τὸ βέλτιστον ἐσχημάτισται. ταῦτα γὰρ ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτα συντείνει καὶ συνίστησι τὸ πρόσωπον· τὰ δ' ἄλλα ἔξεστι τὰς ὀφρῦς κατὰ χώραν ἔχοντας φιλοσοφεῖν καὶ ζητεῖν ἀτρέμα μὴ δεινὸν βλέποντας μηδὲ χαλεπαίνοντας τοῖς παροῦσιν.' 'δέξασθε F οὖν' ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 'ἡμᾶς' ἔφη 'καὶ μεθ' ἡμῶν λόγον, ὃς δὴ προσπέπτωκεν ἡμῖν οἰκεῖος ὢν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὸν θεὸν ἅπασι προσήκων· καὶ ὅπως οὐ συνάξετε τὰς ὀφρῦς ἐπιχειροῦντες.'

413 7. Ὡς οὖν ἀνεμίχθημεν διακαθεζόμενοι καὶ προύβαλεν εἰς μέσον ὁ Δημήτριος τὸν λόγον, εὐθὺς ἀναπηδήσας ὁ κυνικὸς ΔΙΔΥΜΟΣ, ἐπίκλησιν Πλανητιάδης, καὶ τῇ βακτηρίᾳ δὶς ἢ τρὶς πατάξας ἀνεβόησεν 'ἰοὺ ἰού, δύσκριτον πρᾶγμα καὶ ζητήσεως δεόμενον πολλῆς ἥκετε κομίζοντες ἡμῖν. θαυμαστὸν γάρ ἐστιν, εἰ τοσαύτης (O D 199) κακίας ὑποκεχυμένης μὴ μόνον, ὡς προεῖπεν Ἡσίοδος, Αἰδὼς καὶ Νέμεσις τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀπολελοίπασιν, ἀλλὰ καὶ πρόνοια θεῶν συσκευασαμένη τὰ χρηστήρια

---

1 ναοῦ Ambr. 4 malim δὲ καὶ 6 μειδιάσας Barb. Ambr. 7 ἐτήτυμον B V³ Anon. in Ald. Bodl. 8 ἀνειμένοις — διακεχυμένοις scripsi (cf. infra συντείνει καὶ συνίστησι τὸ πρόσωπον): -μένως, -μένους libri 14 κἂν τὰ τ. συντείνῃ V³ 19 καὶ οἰκεῖος Ambr. 20 προσηκάντο pro προσήκων idem 21 σκοπεῖτε post ἐπιχειρ. habent Ambr. B V³ et Aldina 22 προίβαλλεν V¹? 23 μέσου E μέσος Vat.

πανταχόθεν οἴχεται; τοὐναντίον δ' ὑμῖν ἐγὼ προβάλλω διαπορῆσαι, πῶς οὐχὶ καὶ τόδε ἀπείρηκεν, οὐδ' Ἡρακλῆς αὖθις ἤ τις ἄλλος θεῶν ὑπέσπακε τὸν τρίποδα καταπιμπλάμενον αἰσχρῶν καὶ ἀθέων ἐρωτημάτων, ἃ τῷ θεῷ B *προβάλλουσιν, οἱ μὲν ὡς σοφιστοῦ διάπειραν λαμβάνοντες οἱ δὲ περὶ θησαυρῶν ἢ κληρονομιῶν ἢ γάμων παρανόμων διερωτῶντες· ὥστε κατὰ κράτος ἐξελέγχεσθαι τὸν Πυθαγόραν εἰπόντα βελτίστους ⟨αὐτοὺς⟩ ἑαυτῶν γίγνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν πρὸς τοὺς θεοὺς βαδίζωσιν. οὕτως ἄρ', ἃ καλῶς εἶχεν ἀνθρώπου πρεσβυτέρου παρόντος ἀρνεῖσθαι καὶ ἀποκρύπτειν νοσήματα τῆς ψυχῆς καὶ πάθη, ταῦτα γυμνὰ καὶ περιφανῆ κομίζουσιν ἐπὶ τὸν θεόν.' ἔτι δ' αὐτοῦ βουλομένου λέγειν, ὅ τε Ἡρακλέων ἐπελάβετο τοῦ τρίβωνος,* ΚΑΓΩ *σχεδὸν ἁπάντων αὐτῷ συνηθέστατος ὢν 'παύου' ἔφην 'ὦ φίλε Πλανητιάδη,* C *παροξύνων τὸν θεόν· εὐόργητος γάρ ἐστι καὶ πρᾶος*

'κατεκρίθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμμεν' (Fr. 149 B)

ὥς φησιν ὁ Πίνδαρος· καὶ εἴτε ἥλιός ἐστιν εἴτε κύριος ἡμῶν καὶ πατὴρ καὶ ἐπέκεινα τοῦ ὁρατοῦ παντός, οὐκ εἰκὸς ἀπαξιοῦν φωνῆς τοὺς νῦν ἀνθρώπους, οἷς αἴτιός ἐστι γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ τοῦ εἶναι καὶ φρονεῖν· οὐδ' ἅμα τὴν πρόνοιαν, ὥσπερ εὐγνώμονα μητέρα καὶ χρηστὴν πάντα ποιοῦσαν ἡμῖν καὶ φυλάττουσαν, ἐν μόνῃ μνησίκακον εἶναι τῇ μαντικῇ, καὶ ταύτην ἀφαιρεῖσθαι δοῦσαν ἐξ ἀρχῆς· ὥσπερ οὐχὶ καὶ τότε πλειόνων ὄντων ἐν πλείοσιν ἀνθρώπων πονηρῶν, ὅτε πολλαχόθεν τῆς οἰκουμένης D *χρηστήρια καθειστήκει. δεῦρο δὴ πάλιν καθίσας καὶ*

1 *δ'* deest in D V[1] 2 *καὶ τόδε*] ita Madvig: *καὶ τότε* libri (superscripto in Barb. a pr. m. *νῦν ὡς*) 3 *τῶν θεῶν* Ambr. 8 *βελτίους* Barb. (*-τίστους* sec. m.) Ambr. ‖ *αὐτοὺς* add. Herwerden (Mnemos. XIX) 10 *ἄρ' ἃ*] ita Barb. Aldina. *ἄρα* D V Ambr. B F. *ἃ* A E Vat. Pet. 12 *ταῦτα δὲ γ. καὶ π. κομίζειν* Anon. in Ald. Bodl. e conj., ut videtur 15 *παύου* Ambr. *παῦε* vel *παῦ'* rell. 16 *εὐαόργητος* (e var. lect. *ἀόργ.* ortum) Ambr. ‖ *καὶ οὐ πρᾶος* Ambr. B V[3] A E Vat. Pet. 18 *ὁ* deest in Ambr. B 19 *ἡμῶν* scripsi: *ἡλίου* libri 22 *ὥσπερ εὐ—*. Explicit D teste Konto 26 *ὅτι* V[1] Barb. (*θι* superscr. sec. m.)

πρὸς τὴν κακίαν, ἣν εἴωθας ἀεὶ τῷ λόγῳ κολάζειν, Πυθικὰς ἐκεχειρίας σπεισάμενος, ἑτέραν τινὰ μεθ' ἡμῶν αἰτίαν ζήτει τῆς λεγομένης ἐκλείψεως τῶν χρηστηρίων. τὸν δὲ θεὸν εὐμενῆ φύλαττε καὶ ἀμήνιτον.' ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτ' εἰπὼν τοσοῦτο διεπραξάμην, ὅσον ἀπελθεῖν διὰ θυρῶν σιωπῇ τὸν Πλανητιάδην.

8. *Ἡσυχίας δὲ γενομένης ἐπ' ὀλίγον, ὁ* ΑΜΜΩΝΙΟΣ *ἐμὲ προσαγορεύσας 'ὅρα τί ποιοῦμεν' εἶπεν 'ὦ Λαμπρία, καὶ πρόσεχε τῷ λόγῳ τὴν διάνοιαν, ὅπως μὴ τὸν θεὸν* E *ἀναίτιον ποιῶμεν. ὁ γὰρ ἄλλῳ τινὶ καὶ μὴ θεοῦ γνώμῃ τὰ παυσάμενα τῶν χρηστηρίων ἐκλιπεῖν ἡγούμενος, ὑπόνοιαν δίδωσι τοῦ μὴ γίγνεσθαι μηδ' εἶναι διὰ τὸν θεὸν ἀλλ' ἑτέρῳ τινὶ τρόπῳ νομίζειν. οὐ γὰρ ἄλλη γέ τις ἔστι μείζων οὐδὲ κρείττων δύναμις, ὥστε ἀναιρεῖν καὶ ἀφανίζειν ἔργον θεοῦ τὴν μαντικὴν οὖσαν. ὁ μὲν οὖν Πλανητιάδου λόγος οὐκ ἀρεστὸς ἐμοὶ διά τε τἆλλα καὶ τὴν ἀνωμαλίαν, ἣν περὶ τὸν θεὸν ποιεῖ, πῇ μὲν ἀποστρεφόμενον καὶ ἀπαξιοῦντα τὴν κακίαν πῇ δὲ πάλιν αὖ προσιέμενον· ὥσπερ εἰ βασιλεύς τις ἢ τύραννος ἑτέραις ἀποκλείων θύραις τοὺς πονηροὺς καθ' ἑτέρας εἰσδέχοιτο καὶ* F *χρηματίζοι. τοῦ δὲ μετρίου καὶ ἱκανοῦ καὶ μηδαμῇ περιττοῦ πανταχῇ δὲ αὐτάρκους ⟨καὶ ὡς⟩ μάλιστα τοῖς θεοῖς πρέποντος — λέγω δ' οἷον εἰ ταύτην λαβὼν ἀρχὴν φαίη τις, ὅτι τῆς κοινῆς ὀλιγανδρίας, ἣν αἱ πρότεραι στάσεις καὶ οἱ πόλεμοι περὶ πᾶσαν ὁμοῦ τι τὴν οἰκου-* 414 *μένην ἀπειργάσαντο, πλεῖστον μέρος ἡ Ἑλλὰς μετέσχηκε, καὶ μόλις ἂν νῦν ὅλη παράσχοι τρισχιλίους ὁπλίτας,*

2 *ἐκκεχειρίας* V[3] Ambr. (corr., ut videtur, pr. m.) ‖ *ἀπασάμενος* (*σπασάμενος* corr.) Ambr. 4 *φυλάττου* E Vat. 8 *εἶπεν* om. Barb. 14 *ὧν γε* pro *ὥστε* Barb. 15 *οὐσίαν* idem 18 *πῇ δ' αὖ πρ.* Ambr. 21 *χρηματίζει* V ‖ *τοῦ — περιττοῦ* desunt in E Vat. ‖ *μετρίου* Emperius: *μεγίστου* libri ‖ *μηδαμῇ* (*ηι* fuerat in V[1]) V Barb. B fueratque in Ambr. ubi *μηδαμυ* (*υ* in ras.): *μηδαμοῦ* rell. 22 *καὶ ὡς* inserui. Post *πρέποντος* subaudi *λόγου* 23 *λέγω δ' οἷον* scripsi: *ἔργοις* V[1]? Barb. Ambr. F *ἔργου* rell. ‖ *ταύτην λαβὼν ἀρχὴν*] deest *ἀρχὴν* in F E Vat. unde *ταύτῃ διαλαβὼν* possis conjicere 25 *ὁμοῦ τι*] deest *τι* in V Barb. (add. sec. m.) Ambr. B

ὅσους ἡ Μεγαρέων μία πόλις ἐξέπεμψεν εἰς Πλαταιέας· οὐδὲν οὖν ἕτερον ἦν τὸ πολλὰ καταλιπεῖν χρηστήρια τὸν θεὸν ἢ τῆς Ἑλλάδος ἐλέγχειν τὴν ἐρημίαν — ἀκριβοῦς ἂν αὐτῷ παράσχοιμι τῆς εὑρησιλογίας. τίνος γὰρ ἦν ἀγαθόν, ⟨εἰ⟩ ἐν Τεγύραις ὥσπερ πρότερον ἦν μαντεῖον, ἢ περὶ τὸ Πτῷον ὅπου "ἤματος μέρος" ἐντυχεῖν ἔστιν ἀνθρώπῳ νέμοντι; καὶ γὰρ τοῦτο δὴ τοὐνταῦθα πρεσβύτατον ὂν 'χρόνῳ τε δόξῃ τε' κλεινότατον ὑπὸ θηρίου χαλεποῦ δρακαίνης πολὺν χρόνον ἔρημον γενέσθαι καὶ ἀπροσπέλαστον B *ἱστοροῦσιν, οὐκ ὀρθῶς τὴν ἀργίαν ἀλλ' ἀνάπαλιν λαμβάνοντες· ἡ γὰρ ἐρημία τὸ θηρίον ἐπηγάγετο μᾶλλον ἢ τὸ θηρίον ἐποίησε τὴν ἐρημίαν. ἐπεὶ δὲ τῷ θεῷ δόξαν οὕτως ἥ τε Ἑλλὰς ἐρρώσθη πόλεσι καὶ τὸ χωρίον ἀνθρώποις ἐπλήθυνε, δυσὶν ἐχρῶντο προφήτισιν ἐν μέρει καθιεμέναις, καὶ τρίτη δ' ἔφεδρος ἦν ἀποδεδειγμένη. νῦν δ' ἔστι μία προφῆτις, καὶ οὐκ ἐγκαλοῦμεν· ἐξαρκεῖ γὰρ αὕτη τοῖς δεομένοις. οὐ τοίνυν αἰτιατέον οὐδὲ ⟨τούτου⟩ τὸν θεόν· ἡ γὰρ οὖσα μαντικὴ καὶ διαμένουσα πᾶσίν ἐστιν ἱκανὴ καὶ πάντας ἀποπέμπει τυγχάνοντας ὧν χρῄζουσιν.* C *ὥσπερ οὖν ἐννέα κήρυξιν ὁ Ἀγαμέμνων ἐχρῆτο, καὶ μόλις κατεῖχε τὴν ἐκκλησίαν διὰ πλῆθος, ⟨καὶ⟩ ἐνταῦθα ὄψεσθε μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἐν τῷ θεάτρῳ μίαν*

---

1 *πλαταίας* Barb. Ambr. (secundum *α* tert. m. in ras. posuit) B V[3] 3 *ἀκριβοῦς* scripsi (*ἀκρ. τῆς εὑρ.* idem valet atque *μετ' ἀκριβείας εὑρεσιλογεῖν*): *ἀκριβῶς* libri 4 *εὑρεσιλογίας* Ambr. B V[3] E 5 *ἀγαθόν*] *ἄξιον* Haupt (Hermes VI p. 257) ‖ *εἰ* add. Wyttenbach ‖ *ὥσπερ* scripsi: *ὡς* 6 *ἤματος μέρος*] ita scripsi ex Aeschyl. Agam. 561: *ἡμέρας μ.* Barb. *μ. ἡμέρας* rell. Est locutio Aeschylea a triviali sermone petita fere idem significans atque *ἔργον ἡμέρας*. Locus Aeschyli a commentatoribus male intellectus interpunctusque est 7 *δήπου ἐνταῦθα* libri: corr. Haupt (Hermes VI p. 257) 8 *χρόνῳ τε δόξῃ τε*] ita V Barb. Ambr. *χρ. τε καὶ δ.* rell. 10 *τὴν ἀργίαν*] *τὴν ἐρημίαν* Barb. A (in marg.) Pet. (in marg.). *τὴν αἰτίαν* conj. Meziriac 12 *ἐπεὶ δὲ* —. Incipit Collatio Palatini 170 13 *χωρίον*] *θηρίον* V[1] Barb. 17 *αὕτη* Stegmann: *αὐτὴ* ‖ *τούτου* inserui 20 *ἐκέχρητο* Ambr. 21 *καὶ ἐνταῦθ' ὄψεσθε*] ita scripsi: *ἐνταῦθ' ὄψεσθε* Pal. *ἐνταῦθ' ὄψεσθαι* V[1] Barb. *ἐνταῦθα δ' ὄψεσθε* rell.

φωνὴν ἐξικνουμένην εἰς πάντας, οὕτω τότε πλείοσιν ἐχρῆτο φωναῖς πρὸς πλείονας ἡ μαντική· νῦν δὲ τοὐναντίον ἔδει θαυμάζειν τὸν θεόν, εἰ περιεώρα τὴν μαντικὴν ἀχρήστως δίκην ὕδατος ἀπορρέουσαν ἢ καθάπερ αἱ πέτραι ποιμένων ἐν ἐρημίᾳ καὶ βοσκημάτων φωναῖς ἀντηχοῦσαν.'

9. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου κἀμοῦ σιωπῶντος, ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ ἐμὲ προσαγορεύσας 'ἤδη σὺ τοῦτο δέδωκας' ἔφη 'τὸ καὶ ποιεῖν ταυτὶ τὰ μαντεῖα καὶ
D ἀναιρεῖν τὸν θεόν;' 'οὐκ ἔγωγε' ΕΙΠΟΝ· 'ἀναιρεῖσθαι μὲν γὰρ οὐθὲν αἰτίᾳ θεοῦ φημι μαντεῖον οὐδὲ χρηστήριον· ἀλλ' ὥσπερ ἄλλα πολλὰ ποιοῦντος ἡμῖν ἐκείνου καὶ παρασκευάζοντος, ἐπάγει φθορὰν ἐνίοις καὶ στέρησιν ἡ φύσις, μᾶλλον δ' ἡ ὕλη στέρησις οὖσα † ἀναφεύγει † πολλάκις καὶ ἀναλύει τὸ γιγνόμενον ὑπὸ τῆς κρείττονος αἰτίας, οὕτω μαντικῶν οἶμαι δυνάμεων σκοτώσεις ἰδιαιτέρας καὶ ἀναιρέσεις εἶναι, πολλὰ καλὰ τοῦ θεοῦ διδόντος ἀνθρώποις ἀθάνατον δὲ μηδέν· ὥστε θνήσκειν καὶ τὰ θεῶν
(Fr. 766 N) θεοὺς δὲ οὔ κατὰ τὸν Σοφοκλέα. τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν
E καὶ δύναμιν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ὕλῃ φασὶ δεῖν οἱ σοφοὶ ζητεῖν, τῷ θεῷ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον φυλαττομένης. εὔηθες γάρ ἐστι καὶ παιδικὸν κομιδῇ τὸ οἴεσθαι τὸν θεὸν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς ἐγγαστριμύθους, Εὐρυκλέας πάλαι νυνὶ δὲ Πύθωνας προσαγορευομένους, ἐνδυόμενον εἰς τὰ σώματα τῶν προφητῶν ὑποφθέγγεσθαι, τοῖς ἐκεί-

1 καὶ εἰς π. Pal. || πλέοσιν Barb. 5 deest ἐν in Barb. A Vat. Pet. 7 σὺ τούτῳ Barb. τοῦτο σὺ Ambr. Pal. 10 εἶπεν V[1] Barb. Ambr. B Pet. Vat. 11 οὐθενὸς pro οὐθὲν Pal. || φημὶ θεοῦ] Ambr. Pal. 14 ἀναφεύγει] corruptum. ἀνυφαίνει conj. Xylander. Fort. ἀμαυροῖ (cf. σκοτώσεις καὶ ἀναιρέσεις) 16 ἰδιαιτέρας scripsi: ἑτέρας libri 17 τοῦ om. B E 18 μηδὲν Ambr. B. μηθὲν rell. 20 τὴν δύναμιν Barb. || τοὺς post δύναμιν inserunt omnes praeter V[1] Barb. || φασὶ δεῖν οἱ σοφοὶ ζητεῖν scripsi: φασὶν (-σὶ Barb.) δεῖν οἷς ὀφείλειν ζητεῖν V[1] Barb. (ex φασὶν οἱ σοφοὶ δεῖν ζ. et φασὶ δεῖν οἱ σ. ζ. confecta). φασὶν (-σι B) δείνους ὀφείλειν (-λει Ambr. Pal. B) ζητεῖν reliqui 24 δὲ videtur deesse in V E; deest in Aldina atque in editionibus ante Duebnerum

νων στόμασι καὶ φωναῖς χρώμενον ὀργάνοις *** καταμιγνὺς
ἀνθρωπίναις χρείαις οὐ φείδεται τῆς σεμνότητος οὐδὲ
τηρεῖ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῷ τῆς ἀρετῆς.'

10. Καὶ ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ 'ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἐπεὶ
τὸ λαβεῖν καὶ διορίσαι, πῶς χρηστέον καὶ μέχρι τίνων
τῇ προνοίᾳ, χαλεπόν, οἱ μὲν οὐδενὸς ἁπλῶς τὸν θεὸν οἱ F
δὲ ὁμοῦ τι πάντων αἴτιον ποιοῦντες ἀστοχοῦσι τοῦ με-
τρίου καὶ πρέποντος. εὖ μὲν οὖν λέγουσι καὶ οἱ λέγοντες,
ὅτι Πλάτων τὸ ταῖς γεννωμέναις ποιότησιν ὑποκείμενον
στοιχεῖον ἐξευρών, ὃ νῦν ὕλην καλοῦσιν, πολλῶν ἀπήλ-
λαξε καὶ μεγάλων ἀποριῶν τοὺς φιλοσόφους· ἐμοὶ δὲ 415
δοκοῦσι πλείονας λῦσαι καὶ μείζονας ἀπορίας οἱ τὸ τῶν
δαιμόνων γένος ἐν μέσῳ θεῶν ⟨ὂν⟩ καὶ ἀνθρώπων καὶ
τρόπον τινὰ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν συνάγον εἰς ταὐτὸ καὶ
συνάπτον ἐξευρόντες· εἴτε μάγων τῶν περὶ Ζωροάστρην
ὁ λόγος οὗτός ἐστιν, εἴτε Θρᾴκιος ἀπ' Ὀρφέως εἴτ'
Αἰγύπτιος ἢ Φρύγιος, ὡς τεκμαιρόμεθα ταῖς ἑκατέρωθι
τελεταῖς ἀναμεμιγμένα πολλὰ θνητὰ καὶ πένθιμα τῶν
ὀργιαζομένων καὶ δρωμένων ἱερῶν ὁρῶντες. Ἑλλήνων δὲ
Ὅμηρος μὲν ἔτι φαίνεται κοινῶς ἀμφοτέροις χρώμενος
τοῖς ὀνόμασι καὶ τοὺς θεοὺς ἔστιν ὅτε δαίμονας προσα-
γορεύων· Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος
ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεοὺς εἶτα δαίμονας B

1 σώμασι pro στόμασι Barb. ‖ Post ὀργάνοις lacuna in V (90 litt.) Barb. (23 litt.) Ambr. (23 litt.) Pal. (20 litt.) B (fere $1^1/_2$ lin.) E (55 litt.). Quae desunt eraserat fort. pius homo prophetarum suorum defensor. Sententiae satisfaciunt ⟨ὁ γὰρ θεὸν ἐν⟩καταμίγνυς Turnebi 3 αὐτῶν Ambr. αὐτὸ A E Vat. Pet. 7 ὁμοῦ τε Pal. ‖ μέτρου V^1 Ambr. Pal. 8 εὖ μὲν οὖν usque ad ἀποκριθέντων (p. 72, 4) citat Eusebius Pr. Ev. V 4 ‖ λέγουσιν καὶ οἱ Pet. λέγουσιν οἱ A 10 ὁ νῦν ὕλην καλοῦσιν] ita scripsi: ἣν ὕλην καλοῦσιν codd. Eusebii. ὁ νῦν ὕλην καὶ φύσιν V^1 Barb. ὁ (ὃν Ambr.) νῦν ὕλην καὶ φύσιν καλοῦσιν rell. 12 πλείους Ambr. 13 μαινομένων pro δαιμόνων idem ‖ ὂν inserui; post ἀνθρ. habent θέντες codd. Eusebii 14 ὑμῶν F? Pet. 15 τῶν τε περὶ E A. τῶν γε π. B Vat. Pet. 17 ὥστε τεκ. Ambr. Pal. 18 πολλὰ Eusebius: πρὸς τὰ (in quibus aliud videtur latere) libri nostri ‖ post πένθιμα habent τινὰ omnes praeter V^1 Barb. in V scriptum erat (ut videtur) a prima manu πέντιμα: ι erasit denuoque scripsit, τινὰ in margine addidit tert. m. 20 ἔτι φαίνεται] ita V Barb. Ambr. Pal. B. ἐπιφαίνεται codd. Eusebii. ἔστι φαίνεται Pet. εἰςφαίνεται A. φαίνεται F E Vat. 23 δαίμονας εἶθ' ἥρωας usque ad γένους εἰς habet solus Eusebius

εἶθ' ἥρωας, τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώπους, ἐξ ὧν ἔοικε ποιεῖν τὴν μεταβολήν, τοῦ μὲν χρυσοῦ γένους εἰς δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς τῶν δ' ἡμιθέων εἰς ἥρωας ἀποκριθέντων. ἕτεροι δὲ μεταβολὴν τοῖς τε σώμασιν ὁμοίως ποιοῦσι καὶ ταῖς ψυχαῖς· ὥσπερ γὰρ ἐκ γῆς ὕδωρ ἐκ δὲ ὕδατος ἀὴρ ἐκ δ' ἀέρος πῦρ γεννώμενον ὁρᾶται, τῆς οὐσίας ἄνω φερομένης· οὕτως ἐκ μὲν ἀνθρώπων εἰς ἥρωας ἐκ δὲ ἡρώων εἰς δαίμονας αἱ βελτίονες ψυχαὶ τὴν μεταβολὴν λαμβάνουσιν. ἐκ δὲ δαιμόνων ὀλίγαι μὲν ἐν ἐτῶν χρόνῳ πολλῶν δι' ἀρετὴν καθαρθεῖσαι παντάπασι θειότητος μετέσχον· ἐνίαις δὲ συμβαίνει μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν,
C ἀλλ' ὑφιεμέναις καὶ ἐνδυομέναις πάλιν σώμασι θνητοῖς ἀλαμπῆ καὶ ἀμυδρὰν ζωὴν ὥσπερ ἀναθυμίασιν ἴσχειν.'

11. 'Ὁ δ' Ἡσίοδος οἴεται καὶ περιόδοις τισὶ χρόνων γίγνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευτάς· λέγει γὰρ ἐν τῷ
r.183 Rz.) τῆς Ναΐδος προσώπῳ καὶ τὸν χρόνον αἰνιττόμενος

'ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη,
ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·
τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοίνιξ
ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοίνικας
νύμφαι ἐυπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.'

τοῦτον τὸν χρόνον εἰς πολὺ πλῆθος ἀριθμοῦ συνάγουσιν
D οἱ μὴ καλῶς δεχόμενοι τὴν γενεάν. ἔστι γὰρ ἐνιαυτός ὥστε γίγνεσθαι τὸ σύμπαν ἐννακισχίλια ἔτη καὶ ἑπτα-

2 δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς (καὶ ἀγ. V) τῶν δ' ἡμιθέων] ita (cum Eusebio) V[1] Barb. F. δ. π. κἀγαθοὺς (καὶ ἀγ. B) εἶτα (om. εἶτα V[3]) ἥρωας εἶτα ἀνθρώπους τῶν ἡμιθέων B V[3] A E Vat. Pet. In margine Veneti πολλοὺς addidit prima manus, interpolamentum ἥρωας εἶτα ἀνθρ. tertia manus. Hinc, ut videtur, orta est scriptura quae in Ambr. Pal. exstat εἶτα δαίμονας εἶτα ἥρωας εἶτα πολλοὺς ἀνθρώπους κἀγαθοὺς τῶν ἡμιθέων (sed τῶν δ' ἡμιθέων habet Ambr.). **Explicit hic collatio Palatini 170** 5 πηγῆς pro γῆς Barb. 7 ἄνω φερομένης] ἀναφερ. V[1] Barb. Ambr. 9 ἐν (ita Reiske) ἐτῶν χρόνῳ πολλῶν scripsi: ἔτι χρόνῳ πολλῷ libri 10 ἀρετὴν] ita V[1] Barb. Ambr. ἀρετῆς rell. 12 ἐνδυομέναις Turnebus: ἀναδυομέναις E ἀναλυομέναις rell. 15 τελετάς V[1] (corr. V[2]) Barb. 18 δέ τε] om. τε V Barb. Ambr. (add. sec. m.) B 20 δέκα δ' ὑμεῖς ν. εὐπ. κ. Δ. αἰγ. φοίνικας. Ita haec videtur exhibere E ‖ ἡμεῖς V Barb.: ὑμεῖς rell., atque ita legit usonius in Hesiodo 21 νυμφαί τ' εὐπ. Ambr. 24 ἐννεακισχ. Vat. Pet.

κόσια καὶ εἴκοσι τῆς τῶν δαιμόνων ζωῆς. ἔλαττον μὲν οὖν νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τῶν μαθηματικῶν, πλέον δὲ οὐδὲ Πίνδαρος εἴρηκεν εἰπὼν τὰς νύμφας ζῆν

'ἰσοδένδρου τέκμαρ αἰῶνος λαχοίσας,' (Fr. 165 B)

διὸ καὶ καλεῖν αὐτὰς ἁμαδρυάδας.' ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *ὑπολαβών 'πῶς' ἔφη 'λέγεις, ὦ Κλεόμβροτε, γενεὰν ἀνδρὸς εἰρῆσθαι τὸν ἐνιαυτόν; οὔτε γὰρ 'ἡβῶντος' οὔτε 'γηρῶντος', ὡς ἀναγιγνώσκουσιν ἔνιοι, χρόνος ἀνθρωπίνου βίου τοσοῦτός ἐστιν. ἀλλ' οἱ μέν 'ἡβώντων' ἀναγιγνώσκοντες ἔτη τριάκοντα ποιοῦσι τὴν γενεὰν καθ' Ἡράκλειτον, ἐν ᾧ χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν ἐξ αὐτοῦ* E (Fr. 87 By) *γεγεννημένον ὁ γεννήσας. οἱ δέ 'γηρώντων' πάλιν οὐχ 'ἡβώντων' γράφοντες ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἔτη νέμουσι τῇ γενεᾷ· τὰ γὰρ πεντήκοντα καὶ τέσσαρα μεσούσης ὅρον ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι, συγκείμενον ἔκ τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν πρώτων δυεῖν ἐπιπέδων καὶ δυεῖν τετραγώνων καὶ δυεῖν κύβων, οὓς καὶ Πλάτων ἀριθμοὺς ἔλαβεν ἐν τῇ ψυχογονίᾳ. καὶ ὁ λόγος ὅλως ᾐνίχθαι δοκεῖ τῷ Ἡσιόδῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν, ὁπηνίκα συνεκλείπειν τοῖς ὑγροῖς εἰκός ἐστι τὰς Νύμφας,* (Hom. Υ 8)

'αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα.''

12. *Καὶ ὁ* ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ *'ἀκούω' ταῦτ'' ἔφη 'πολλῶν* F *καὶ ὁρῶ τὴν Στωικὴν ἐκπύρωσιν ὥσπερ τὰ Ἡρακλείτου καὶ τὰ Ὀρφέως ἐπινεμομένην ἔπη οὕτω καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ συνεξάπτουσαν· ἀλλ' οὔτε τοῦ κόσμου τὴν φθορὰν* 416

---

1 *καὶ* deest in Barb. 3 *ουδὲ* Turnebus: *οὐ* (*οὖν* ex F ut videtur profert Bernardakis) libri ‖ Post *πίνδαρος* habent *δ'* omnes praeter V[1] Barb. Ambr. 4 *τέκμαρ* Turn. Bongars.: *τέκμωρ* ‖ *λαχοίσας* Heyne: *λαχούσας* 6 *ὑπολαβὼν*] *ἐπιβαλὼν* Barb. in margine a sec. m., fueratque, ut videtur, in V[1] ‖ *λέγεις* om. B 8 *οὔτε γηρῶντος — οἱ μὲν ἡβῶντος* desunt in Ambr. 9 *βίος* B ‖ *ἡβώντων* unus E *ἡμῶν ἔτος* (ut videtur) fuerat in V[1]. *ἡβῶντος* rell. 15 *μονάδος* pro *ἀρχῆς* (cf. p. 16 supra) A E Vat. Pet. 16 *δυοῖν* ter Ambr. B E 17 om. *καὶ* ante *Πλ.* Ambr. 18 *ὅλος* Ambr. B V[3] 22 *πίσεα* Barb. Ambr.? *πείσεα* rell. 25 *τοῦ ὀρφέως* Barb. ‖ *οὕτω καὶ τὰ ἡσ. ἐπιν. ἔπη* Ambr. 26 *καὶ συν.*] *καὶ* om. B. *συνεξάπτουσαν* Wytt.: *συνεξαπατοῦσαν* F *-τῶσαν* rell.

ἀνέχομαι λεγομένην, † τά τε ἀμήχανα καὶ ὧν ὑπόμνησις τῶν φωνῶν μάλιστα περὶ τὴν κορώνην καὶ τὴν ἔλαφον ἐκδύεσθαι ἐπὶ τοὺς ὑπερβάλλοντας. † οὐκ ἐνιαυτὸς ἀρχὴν ἐν αὐτῷ καὶ τελευτὴν ὁμοῦ τι 'πάντων ὧν φέρουσιν ὧραι' γῆ δὲ φύει περιηχὼς, οὐδὲ ἀνθρώπων ἀπὸ τρόπου γενεὰ κέκληται; καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε δήπου τὸν Ἡσίοδον ἀνθρωπίνην ζωὴν τὴν γενεὰν λέγειν. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως;' συνέφησεν ὁ Δημήτριος. 'ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο δῆλον' ὁ Κλεόμβροτος εἶπε 'τὸ πολλάκις τὸ μετροῦν καὶ τὰ μετρούμενα τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι προσαγορεύεσθαι, κοτύλην καὶ

(cf. Heracl. Fr. 88 Byw.)

B χοίνικα καὶ ἀμφορέα καὶ μέδιμνον. ὃν τρόπον οὖν τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ τὴν μονάδα μέτρον οὖσαν ἐλάχιστον καὶ ἀρχὴν ἀριθμὸν καλοῦμεν· οὕτω τὸν ἐνιαυτόν, ᾧ πρώτῳ μετροῦμεν ἀνθρώπου βίον, ὁμωνύμως τῷ μετρουμένῳ γενεὰν ὠνόμασεν. καὶ γὰρ οὓς μὲν ἐκεῖνοι ποιοῦσιν ἀριθμοὺς οὐδὲν ἔχουσι τῶν νενομισμένων ἐπιφανῶν καὶ λαμπρῶν ὡς ἐν ἀριθμοῖς· ὁ δὲ τῶν ἐνναкισχιλίων ἑπτακοσίων εἴκοσι τὴν γένεσιν ἔσχηκε συνθέσει μὲν ἐκ τῶν ἀπὸ μονάδος τεσσάρων ἐφεξῆς τετράκις γενομένων ⟨πολλαπλασιασμῷ δὲ δεκάκις γενομένων⟩ τεσσάρων· τεσσαράκοντα γὰρ ἑκατέρως γίγνεται. ταῦτα δὲ πεντάκις τριγωνισθέντα τὸν ἐκκείμενον ἀριθμὸν παρέσχεν. ἀλλὰ περὶ

C μὲν τούτων οὐκ ἀναγκαῖον ἡμᾶς Δημητρίῳ διαφέρεσθαι.

1 καὶ ὧν usque ad ὑπερβάλλοντας. Nihil juvat lacunam ante haec statuere, cum plane sensu careant. Videntur a scribis pessime habita esse. Talia fere scripserat, ut opinor, Plutarchus: τὰ τ' ἀμήχανα καὶ ὠγύγια μήκη τῶν χρόνων μάλιστα περὶ τὴν κόρακα καὶ τὴν ἔλαφον οὐκ ἔστι διαδύεσθαι τοὺς ὑπερβάλλοντας. Ceterum pro τὴν ἔλ. est τὸν ἔλ. in Barb. 4 αὐτῷ Bernardakis: αὐτῷ 5 περιηχὼς scripsi: περιεχὼς F περιεχῶς V¹ A E Vat. Pet. περεχῶς Barb. προσεχῶς Ambr. B V³ Anon. in Aldina Bodl. Dicit Xylander περιέχων suum codicem habere itaque scribit, eorum quae alibi dixerat parum memor 'hic liber in manuscripto non inerat' 6 δήπου Turnebus: μήπου 11 ἀμφιφορέα V¹ Ambr. 13 ἀρχὴν καὶ ἀριθμὸν Barb. || ὧ πρῶτον V¹ Barb. (corr. sec. m.). πρῶτον τῷ B 14 ὁμωνύμως] ejus loco ὁ cum lac. in Ambr. 17 ἐννεακισχιλίων B 19 γενομένων ..... τεσσαράκοντα intercedente lacuna 70 fere litt. E: γενομένων τεσσάρων τεσσαράκοντα ceteri omnes. Supplementum meum est 21 ἑκάτερος Ambr. B || γὰρ pro δὲ Barb. 22 ἀλλὰ περὶ usque ad σεβεσθαι (p. 75, 7) citat **Eusebius Praep. Ev. V. 4**

*νων στόμασι καὶ φωναῖς χρώμενον ὀργάνοις *** καταμιγνὺς ἀνθρωπίναις χρείαις οὐ φείδεται τῆς σεμνότητος οὐδὲ τηρεῖ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῷ τῆς ἀρετῆς.'*

10. *Καὶ ὁ* ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ *'ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ λαβεῖν καὶ διορίσαι, πῶς χρηστέον καὶ μέχρι τίνων τῇ προνοίᾳ, χαλεπόν, οἱ μὲν οὐδενὸς ἁπλῶς τὸν θεὸν οἱ* F *δὲ ὁμοῦ τι πάντων αἴτιον ποιοῦντες ἀστοχοῦσι τοῦ μετρίου καὶ πρέποντος. εὖ μὲν οὖν λέγουσι καὶ οἱ λέγοντες, ὅτι Πλάτων τὸ ταῖς γεννωμέναις ποιότησιν ὑποκείμενον στοιχεῖον ἐξευρών, ὃ νῦν ὕλην καλοῦσιν, πολλῶν ἀπήλλαξε καὶ μεγάλων ἀποριῶν τοὺς φιλοσόφους· ἐμοὶ δὲ* 415 *δοκοῦσι πλείονας λῦσαι καὶ μείζονας ἀπορίας οἱ τὸ τῶν δαιμόνων γένος ἐν μέσῳ θεῶν ⟨ὂν⟩ καὶ ἀνθρώπων καὶ τρόπον τινὰ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν συνάγον εἰς ταὐτὸ καὶ συνάπτον ἐξευρόντες· εἴτε μάγων τῶν περὶ Ζωροάστρην ὁ λόγος οὗτός ἐστιν, εἴτε Θρᾴκιος ἀπ' Ὀρφέως εἴτ' Αἰγύπτιος ἢ Φρύγιος, ὡς τεκμαιρόμεθα ταῖς ἑκατέρωθι τελεταῖς ἀναμεμιγμένα πολλὰ θνητὰ καὶ πένθιμα τῶν ὀργιαζομένων καὶ δρωμένων ἱερῶν ὁρῶντες. Ἑλλήνων δὲ Ὅμηρος μὲν ἔτι φαίνεται κοινῶς ἀμφοτέροις χρώμενος τοῖς ὀνόμασι καὶ τοὺς θεοὺς ἔστιν ὅτε δαίμονας προσαγορεύων· Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεοὺς εἶτα δαίμονας* B

1 *σώμασι* pro *στόμασι* Barb. ‖ Post *ὀργάνοις* lacuna in V (90 litt.) Barb. (23 litt.) Ambr. (23 litt.) Pal. (20 litt.) B (fere 1 1/2 lin.) E (55 litt.). Quae desunt eraserat fort. pius homo prophetarum suorum defensor. Sententiae satisfaciunt *⟨ὁ γὰρ θεὸν ἐν⟩καταμίγνυς* Turnebi 3 *αὐτῶν* Ambr. *αὐτὸ* A E Vat. Pet. 7 *ὁμοῦ τε* Pal. ‖ *μέτρου* V^1 Ambr. Pal. 8 *εὖ μὲν οὖν* usque ad *ἀποκριθέντων* (p. 72, 4) citat Eusebius Pr. Ev. V 4 ‖ *λέγουσιν καὶ οἱ* Pet. *λέγουσιν οἱ* A 10 *ὁ νῦν ὕλην καλοῦσιν*] ita scripsi: *ἣν ὕλην καλοῦσιν* codd. Eusebii. *ὁ νῦν ὕλην καὶ φύσιν* V^1 Barb. *ὁ* (*ὃν* Ambr.) *νῦν ὕλην καὶ φύσιν καλοῦσιν* rell. 12 *πλείους* Ambr. 13 *μαινομένων* pro *δαιμόνων* idem ‖ *ὂν* inserui; post *ἀνθρ.* habent *θέντες* codd. Eusebii 14 *ὑμῶν* F? Pet. 15 *τῶν τε περὶ* E A. *τῶν γε π.* B Vat. Pet. 17 *ὥστε τεκ.* Ambr. Pal. 18 *πολλὰ* Eusebius: *πρὸς τὰ* (in quibus aliud videtur latere) libri nostri ‖ post *πένθιμα* habent *τινὰ* omnes praeter V^1 Barb. in V scriptum erat (ut videtur) a prima manu *πέντιμα*: *ι* erasit denuoque scripsit, *τινὰ* in margine addidit tert. m. 20 *ἔτι φαίνεται*] ita V Barb. Ambr. Pal. B. *ἐπιφαίνεται* codd. Eusebii. *ἔστι φαίνεται* Pet. *εἰςφαίνεται* A. *φαίνεται* F E Vat. 23 *δαίμονας εἶθ' ἥρωας* usque ad *γένους εἰς* habet solus Eusebius

μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης, ἐν μέσῳ κενῆς καὶ ἀσυνδέτου
χώρας γενομένης τὴν ἑνότητα διαλύσει καὶ τὴν κοινωνίαν
τοῦ παντός, οὕτως οἱ δαιμόνων γένος μὴ ἀπολείποντες,
ἀνεπίμικτα τὰ τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ποιοῦσι καὶ
(260 D) ἀσυνάλλακτα, τὴν ἑρμηνευτικήν, ὡς Πλάτων ἔλεγεν, καὶ
F διακονικὴν ἀναιροῦντες φύσιν, ἢ πάντα φύρειν ἅμα καὶ
ταράττειν ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς τοῖς ἀνθρωπίνοις πάθεσι
καὶ πράγμασι τὸν θεὸν ἐμβιβάζοντας καὶ κατασπῶντας
ἐπὶ τὰς χρείας, ὥσπερ αἱ Θετταλαὶ λέγονται τὴν σελήνην.
417 ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἐν γυναιξὶ τὸ πανοῦργον ἔσχε πίστιν,
Ἀγλαονίκης τῆς Ἡγήτορος, ὥς φασιν, ἀστρολογικῆς γυναικός, ἐν ἐκλείψει σελήνης ἀεὶ προσποιουμένης γοητεύειν
καὶ καθαιρεῖν αὐτήν. ἡμεῖς δὲ μήτε μαντείας τινὰς
ἀθειάστους εἶναι λέγοντας ἢ τελετὰς καὶ ὀργιασμοὺς
ἀμελουμένους ὑπὸ θεῶν ἀκούωμεν· μήτ' αὖ πάλιν τὸν
θεὸν ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθαι καὶ παρεῖναι καὶ συμπραγματεύεσθαι δοξάζωμεν, ἀλλ' οἷς δίκαιόν ἐστι ταῦτα
λειτουργοῖς θεῶν ἀνατιθέντες ὥσπερ ὑπηρέταις καὶ
γραμματεῦσι, δαίμονας νομίζωμεν ἐπισκόπους [θεῶν]
ἱερῶν καὶ μυστηρίων ὀργιαστάς, ἄλλους δὲ τῶν ὑπερη-
B φάνων καὶ μεγάλων τιμωροὺς ἀδικιῶν περιπολεῖν. τοὺς
(OD 123, 126) δὲ πάνυ σεμνῶς ὁ Ἡσίοδος 'ἁγνοὺς' προσεῖπε 'πλουτοδότας, καὶ τοῦτο γέρας βασιλήιον ἔχοντας', ὡς βασιλικοῦ
τοῦ εὖ ποιεῖν ὄντος. εἰσὶ γάρ, ὡς ἐν ἀνθρώποις, καὶ
δαίμοσιν ἀρετῆς διαφοραὶ καὶ τοῦ παθητικοῦ καὶ ἀλόγου
τοῖς μὲν ἀσθενὲς καὶ ἀμαυρὸν ἔτι λείψανον ὥσπερ περίττωμα, τοῖς δὲ πολὺ καὶ δυσκατάσβεστον ἔνεστιν, ὧν ἴχνη
καὶ σύμβολα πολλαχοῦ θυσίαι καὶ τελεταὶ καὶ μυθολογίαι
σῴζουσι καὶ διαφυλάττουσιν ἐνδιεσπαρμένα.'

---

7 πάθεσι καὶ πάθεσι Barb. πράγμασι καὶ πάθεσι v 11 Ἀγλαονίκης] Ἀγανίκης codd. p. 145c ‖ ὥς φασιν] ὧν φησι Barb. Latetne ethnicou Γόμφισσας? 13 τινὰς — λέγοντας] τινῶν — λεγόντων Ambr. (τινὰς — λεγόντων Aldina et, ut videtur, F), atque ita malim 19 θεῶν seclusi; θείων Reiske, sed θεῖα ἱερὰ non intelligo 21 τοὺς δὲ] οὓς δὴ Meziriac, qui haec post ὀργιαστὰς collocat 24 εἰσὶ γὰρ usque ad τύχωσιν οὐ ἐρῶσι (p. 78, 1) citat Eusebius Praep. Ev. V. 4 ‖ ἐν deest in B v A Vat. Pet. 28 θυσίαι τε καὶ Eusebius

14. Περὶ μὲν οὖν τῶν μυστικῶν, ἐν οἷς τὰς μεγίστας ἐμφάσεις καὶ διαφάσεις λαβεῖν ἔστι τῆς περὶ δαιμόνων ἀληθείας, 'εὔστομά μοι κείσθω' καθ' Ἡρόδοτον· ἑορτὰς C (II, 171) δὲ καὶ θυσίας, ὥσπερ ἡμέρας ἀποφράδας καὶ σκυθρωπάς, ἐν αἷς ὠμοφαγίαι καὶ διασπασμοὶ νηστεῖαί τε καὶ κοπετοί, πολλαχοῦ δὲ πάλιν αἰσχρολογίαι πρὸς ἱεροῖς 'μανίαι τ' ἀλαλαί τ' ὀρινομένων ῥιψαύχενι σὺν κλόνῳ', (Pind. F 208 B) θεῶν μὲν οὐδενὶ δαιμόνων δὲ φαύλων ἀποτροπῆς ἕνεκα φήσαιμ' ἂν τελεῖσθαι μειλίχια καὶ παραμύθια. καὶ τὰς πάλαι ποιουμένας ἀνθρωποθυσίας οὔτε θεοὺς ἀπαιτεῖν ἢ προσδέχεσθαι πιθανόν ἐστιν, οὔτε μάτην ἂν ἐδέχοντο βασιλεῖς καὶ στρατηγοὶ παῖδας αὐτῶν ἐπιδιδόντες καὶ καταρχόμενοι καὶ σφάττοντες, ἀλλὰ χαλεπῶν καὶ δυστρόπων D ὀργὰς καὶ βαρυθυμίας ἀφοσιούμενοι καὶ ἀποπιμπλάντες ἀλαστόρων· ἐνίοις δὲ μανικοὺς καὶ τυραννικοὺς ἔρωτας, οὐ δυναμένων οὐδὲ βουλομένων σώμασι καὶ διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν. ἀλλ' ὥσπερ Ἡρακλῆς Οἰχαλίαν ἐπολιόρκει διὰ παρθένον, οὕτω πολλάκις ἰσχυροὶ καὶ βίαιοι δαίμονες ἐξαιτούμενοι ψυχὴν ἀνθρωπίνην περιεχομένην σώματι λοιμούς τε πόλεσι καὶ γῆς ἀφορίας ἐπάγουσι καὶ πολέμους καὶ στάσεις ταράττουσιν, ἄχρι οὗ

---

1 *περὶ μὲν* usque ad *ἀνθρωποθυσίας* ex Eusebio descripsit Theodoretus Graec. Affect. Cur. p. 374 (Gaisford) ‖ Loco *περὶ μὲν οὖν* habet Eusebius *καὶ περὶ μέν*, Theodoretus *καὶ περὶ* 7 *ἀλαλαί τ'* Turnebus ex p. 706e: *ἄλλα τε* Barb. Ambr. (et ut videtur F): *ἄλλαι* ceteri cum codd. Eusebii et Theodoreti ‖ *ὀρινομένων*] veram scripturam quam confirmant alii Plutarchi loci 623b, 706e servaverunt codd. unius Theodoreti. *ὀρινόμεναι* codd. Eusebii et nostri 8 *θεῷ* Barb. Ambr. 9 *τελεῖσθαι* Eusebius. *ἐπιτελεῖσθαι* Theodoretus; uterque *μειλίχια καὶ* omittit. *τελεῖν* nostri praeter Barb. qui *λυσιτελεῖν* ‖ *καὶ* deest in Eusebii codd. deeratque in codice unde sua exscripsit Theodoretus. Iste enim haec ita vel legit vel legenda esse censuit *παραμυθίας τῆς πάλαι ποιουμένους ἀνθρωποθυσίας*. Plura non citat; si citasset *ἦν* post *ἀνθρωποθυσίας* inseruisset 10 *τελουμένας* pro *ποιουμένας* v 11 *μάτην* Barb. Ambr. soli, ut videtur, *μάχην* rell. ‖ *ἂν ἐδέχοντο* Eusebius: *ἀνέχονται* nostri 12 *αὐτῶν* Ambr. v F A 13 *καταρχ. καὶ σφ.* Eusebius: *ἀρχ. καὶ φυλάττοντες* nostri 15 *ἐνίοις* Bernardakis: *ἐν τοῖς* codd. Eusebii (praeter a. h qui corrupta exhibent): *ἐνίους* Barb. *ἐνίων* rell. 18 *οὕτω πολλάκις* Barb. Ambr. cum Eusebio: *οὕτως* rell. 20 Post *σώματι* (*σώμασι* v) inserunt omnes nostri praeter Barb. *καὶ διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν οὐ δυνάμενοι ταύτῃ* ‖ *ἀφορίαν* Ambr.

λάβωσι καὶ τύχωσιν οὖ ἐρῶσιν. ἔνιοι δὲ τοὐναντίον
E *⟨ἔπαθον⟩, ὥσπερ ἐν Κρήτῃ χρόνον συχνὸν διάγων ἔγνων ἄτοπόν τινα τελουμένην ἑορτήν, ἐν ᾗ καὶ εἴδωλον ἀνδρὸς ἀκέφαλον ἀναδεικνύουσι καὶ λέγουσιν ὡς οὗτος ἦν Μόλος ὁ Μηριόνου πατήρ, νύμφῃ δὲ πρὸς βίαν συγγενόμενος ἀκέφαλος εὑρεθείη.'*

15. *'Καὶ μὴν ὅσας ἔν τε μύθοις καὶ ὕμνοις λέγουσι καὶ ᾄδουσι, τοῦτο μὲν ἁρπαγὰς τοῦτο δὲ πλάνας θεῶν κρύψεις τε καὶ φυγὰς καὶ λατρείας, οὐ θεῶν εἰσιν ἀλλὰ δαιμόνων παθήματα καὶ τύχαι μνημονευόμεναι δι' ἀρετὴν καὶ δύναμιν αὐτῶν, καὶ οὔτε Αἰσχύλος εὖ εἶπεν* (Suppl. 214)

'ἁγνόν τ' Ἀπόλλω φυγάδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν',

οὔτε ὁ Σοφοκλέους Ἄδμητος (Fr. 767 N)

F *'οὑμὸς δ' ἀλέκτωρ αὐτὸν ἦγε πρὸς μύλην.'*

πλεῖστον δὲ τῆς ἀληθείας διαμαρτάνουσιν οἱ Δελφῶν θεολόγοι, νομίζοντες ἐνταῦθά ποτε πρὸς ὄφιν θεῷ περὶ τοῦ χρηστηρίου μάχην γενέσθαι, καὶ ταῦτα ποιητὰς καὶ λογογράφους ἐν θεάτροις ἀγωνιζομένους λέγειν ἐῶντες,
418 *ὥσπερ ἐπίτηδες ἀντιμαρτυροῦντας ὧν δρῶσιν ἱεροῖς τοῖς ἁγιωτάτοις. θαυμάσαντος δὲ τοῦ Φιλίππου (παρῆν ⟨γὰρ⟩ ὁ συγγραφεύς) καὶ πυθομένου, τίσιν ἀντιμαρτυρεῖν θείοις οἴεται τοὺς ἀγωνιζομένους· 'τούτοις' ἔφη 'τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον, οἷς ἄρτι τοὺς ἔξω Πυλῶν πάντας Ἕλληνας ἡ πόλις κατοργιάζουσα μέχρι Τεμπῶν ἐλήλακεν. ἥ τε γὰρ ἱσταμένη καλιὰς ἐνταῦθα περὶ τὴν ἅλω δι' ἐννέα ἐτῶν οὐ φωλεώδης, ἀλλὰ μίμημα τυραννικῆς ἢ βασιλικῆς ἐστιν*

---

2 *ἔπαθον* inseruit Stegmann. Plura fortasse desunt 11 *Αἰσχύλος εὖ* scripsi: *Αἰσχύλου* A Pet. *Ἀισχύλος* ceteri omnes. Nescio an magis placeat *εὖ εἶπεν εἰπών* 12 *τ' ... φυγάδ' — οὑμὸς δ'*] non elidit Aldina ‖ *Ἀπόλλωνα* Barb. 14 *αὐτὸν ἀλέκτωρ* idem 16 *ἔνθα ποτὲ* Barb. Ambr. ‖ *τῷ θεῷ* omnes praeter Barb. Ambr. 17 *ταὐτὰ* v F 19 *ἀντιμαρτυροῦντες* Ambr.? Ba. sec. m. ‖ *ἱερῶν* Stegmann 20 *γὰρ* add. Turn. Bongars. 21 *θεοῖς* libri: corr. nescio quis 22 *ἀγωνιζομένους* Herwerden: *ἀνταγωνιζομένους* 26 *οὐ φωλεώδης*] ita scripsi: *φωλεώδ' ἢ τοῦ δράκοντος* (ex *φωλεώδης* cum adscripto *ἤγουν δράκοντος* orta) Barb. *φωλεώδης τοῦ δράκοντος χειά* ceteri praeter Ambr. Habet hic *φωλεώδης τις δρ. χειά*, quae, nisi contra loqueretur codex sincerus, pro veris haberem

οἰκήσεως· ἥ τε μετὰ σιγῆς ἐπ' αὐτὴν διὰ τῆς ὀνομαζομένης Δολωνίας ἔφοδος, ἐν ᾗ † αἰόλα δὲ † τὸν ἀμφιθαλῆ κόρον ἡμμέναις δᾳσὶν ἄγουσι, καὶ προσβαλόντες τὸ B
πῦρ τῇ καλιάδι καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέψαντες ἀνεπιστρεπτὶ φεύγουσι δι' ἐκ θυρῶν τοῦ ἱεροῦ· καὶ τελευταῖον αἵ τε πλάναι καὶ ἡ λατρεία τοῦ παιδὸς οἵ τε γιγνόμενοι περὶ τὰ Τέμπη καθαρμοὶ μεγάλου τινὸς ἄγους καὶ τολμήματος ὑποψίαν ἔχουσι. παγγέλοιον γάρ ἐστιν, ὦ ἑταῖρε, τὸν Ἀπόλλω κτείναντα θηρίον φεύγειν ἐπὶ πέρατα τῆς Ἑλλάδος ἁγνισμοῦ δεόμενον, εἶτ' ἐκεῖ χοάς τινας χεῖσθαι καὶ δρᾶν ἃ δρῶσιν ἄνθρωποι μηνίματα δαιμόνων ἀφοσιούμενοι καὶ πραΰνοντες, οὓς ἀλάστορας καὶ παλαμναίους ὀνομάζουσιν, ὡς ἀλήστων τινῶν καὶ παλαιῶν μιασμάτων μνήμαις ἐπεξιόντας. ὃν δὲ ἤκουσα λόγον ἤδη περὶ τῆς C
φυγῆς ταύτης καὶ τῆς μεταστάσεως, ἄτοπος μέν ἐστι δεινῶς καὶ παράδοξος· εἰ δ' ἀληθείας τι μετέχει, μὴ μικρὸν οἰώμεθα μηδὲ κοινὸν εἶναι τὸ πραχθὲν ἐν τοῖς τότε χρόνοις περὶ τὸ χρηστήριον. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ Ἐμπεδόκλειον ποιεῖν δόξω (v. 230 Mullach.)

'κορυφὰς ἑτέρας ἑτέρῃσι προσάπτων
μύθων μὴ τελέειν ἀτραπὸν μίαν',

ἐάσατέ με τοῖς πρώτοις τὸ προσῆκον ἐπιθεῖναι τέλος· ἤδη γὰρ ἐπ' αὐτῷ γεγόναμεν· καὶ τετολμήσθω μετὰ πολλοὺς εἰρῆσθαι καὶ ἡμῖν, ὅτι τοῖς περὶ τὰ μαντεῖα καὶ χρηστήρια τεταγμένοις δαιμονίοις ἐκλείπουσί τε κομιδῇ

---

2 *ἐν ᾗ* Reiske: *μὴ* libri ‖ *αἰόλα δὲ*: *δὲ* in Barb. a sec. m. additum est, firmarique videtur ita scriptura Hesychii *αἰόδα*: *παρὰ Δελφοῖς γένος τι.* Loco *μὴ αἰόλα δὲ* est in E lac. 15 litt. Consule de hisce Weniger Das Collegium der Thyaden von Delphi (Eisenach 1876) p. 17 3 *προσβάλλοντες* omnes praeter Barb. Ambr. 4 *ἀνεπιστρεπτεὶ* F? A E Vat. Pet. *ἀμεταστρεπτὶ* B 5 *δι' ἐκ θυρῶν*] optimam scripturam (vide Hesych. s. v.) servaverunt soli Barb. Ambr.: *διὰ τῶν θυρῶν* rell. 9 *Ἀπόλλω* Barb. Ambr. F (cum Aldina) *Ἀπόλλωνα* ceteri 11 *ἃ δρῶσιν.* Denuo incipit V 13 *ὅσα ληστῶν* V^1? Barb. 14 *μνημὰς* B ‖ *ἐπεξιόντας* solus E *-τες* reliqui 16 *μὴ* deest in V^1 Barb. (add. sec. m.) Ambr. ‖ *ἐρὶ* (sic) *παρὰ* (*ερὶ* e *παρὰ* ortum) Ambr. (eadem legi in Coll. Nov.) 19 *ποιεῖν* Emperius: *εἰπεῖν* 20 *ἑτέρῃσι* (*-αισι* Xyl.) Scaliger: *ἑτέραις* 21 *μὴ τελέειν* scripsi: *μήτε λέγειν* 24 *ὅτι*] ejus loco lac. in Ambr. 3 litt.

φωνὴν ἐξικνουμένην εἰς πάντας, οὕτω τότε πλείοσιν ἐχρῆτο φωναῖς πρὸς πλείονας ἡ μαντική· νῦν δὲ τοὐναντίον ἔδει θαυμάζειν τὸν θεόν, εἰ περιεώρα τὴν μαντικὴν ἀχρήστως δίκην ὕδατος ἀπορρέουσαν ἢ καθάπερ αἱ πέτραι ποιμένων ἐν ἐρημίᾳ καὶ βοσκημάτων φωναῖς ἀντηχοῦσαν.'

9. *Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου κἀμοῦ σιωπῶντος, ὁ* ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ *ἐμὲ προσαγορεύσας 'ἤδη σὺ τοῦτο δέδωκας' ἔφη 'τὸ καὶ ποιεῖν ταυτὶ τὰ μαντεῖα καὶ* D *ἀναιρεῖν τὸν θεόν;' 'οὐκ ἔγωγε'* ΕΙΠΟΝ· *'ἀναιρεῖσθαι μὲν γὰρ οὐθὲν αἰτίᾳ θεοῦ φημι μαντεῖον οὐδὲ χρηστήριον· ἀλλ' ὥσπερ ἄλλα πολλὰ ποιοῦντος ἡμῖν ἐκείνου καὶ παρασκευάζοντος, ἐπάγει φθορὰν ἐνίοις καὶ στέρησιν ἡ φύσις, μᾶλλον δ' ἡ ὕλη στέρησις οὖσα † ἀναφεύγει † πολλάκις καὶ ἀναλύει τὸ γιγνόμενον ὑπὸ τῆς κρείττονος αἰτίας, οὕτω μαντικῶν οἶμαι δυνάμεων σκοτώσεις ἰδιαιτέρας καὶ ἀναιρέσεις εἶναι, πολλὰ καλὰ τοῦ θεοῦ διδόντος ἀνθρώποις ἀθάνατον δὲ μηδέν· ὥστε θνήσκειν καὶ τὰ θεῶν* (Fr. 766 N) *θεοὺς δὲ οὔ κατὰ τὸν Σοφοκλέα. τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν* E *καὶ δύναμιν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ὕλῃ φασὶ δεῖν οἱ σοφοὶ ζητεῖν, τῷ θεῷ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον φυλαττομένης. εὔηθες γάρ ἐστι καὶ παιδικὸν κομιδῇ τὸ οἴεσθαι τὸν θεὸν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς ἐγγαστριμύθους, Εὐρυκλέας πάλαι νυνὶ δὲ Πύθωνας προσαγορευομένους, ἐνδυόμενον εἰς τὰ σώματα τῶν προφητῶν ὑποφθέγγεσθαι, τοῖς ἐκεί-*

---

1 *καὶ εἰς π.* Pal. ‖ *πλέοσιν* Barb. 5 deest *ἐν* in Barb. A Vat. Pet. 7 *σὺ τούτω* Barb. *τοῦτο σὺ* Ambr. Pal. 10 *εἶπεν* V[1] Barb. Ambr. B Pet. Vat. 11 *οὐθενὸς* pro *οὐθὲν* Pal. ‖ *φημὶ θεοῦ*] Ambr. Pal. 14 *ἀναφεύγει*] corruptum. *ἀνυφαίνει* conj. Xylander. Fort. *ἀμαυροῖ* (cf. *σκοτώσεις καὶ ἀναιρέσεις*) 16 *ἰδιαιτέρας* scripsi: *ἑτέρας* libri 17 *τοῦ* om. B E 18 *μηδὲν* Ambr. B. *μηθὲν* rell. 20 *τὴν δύναμιν* Barb. ‖ *τοὺς* post *δύναμιν* inserunt omnes praeter V[1] Barb. ‖ *φασὶ δεῖν οἱ σοφοὶ ζητεῖν* scripsi: *φασὶν* (-*σὶ* Barb.) *δεῖν οἷς ὀφείλειν ζητεῖν* V[1] Barb. (ex *φασὶν οἱ σοφοὶ δεῖν ζ.* et *φασὶ δεῖν οἱ σ. ζ.* confecta). *φασὶν* (-*σι* B) *δείνους ὀφείλειν* (-*λει* Ambr. Pal. B) *ζητεῖν* reliqui 24 *δὲ* videtur deesse in V E; deest in Aldina atque in editionibus ante Duebnerum

*νων στόμασι καὶ φωναῖς χρώμενον ὀργάνοις *** καταμιγνὺς ἀνθρωπίναις χρείαις οὐ φείδεται τῆς σεμνότητος οὐδὲ τηρεῖ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῷ τῆς ἀρετῆς.'*

10. *Καὶ ὁ* ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ *'ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἐπεὶ
τὸ λαβεῖν καὶ διορίσαι, πῶς χρηστέον καὶ μέχρι τίνων
τῇ προνοίᾳ, χαλεπόν, οἱ μὲν οὐδενὸς ἁπλῶς τὸν θεὸν οἱ* F
*δὲ ὁμοῦ τι πάντων αἴτιον ποιοῦντες ἀστοχοῦσι τοῦ μετρίου καὶ πρέποντος. εὖ μὲν οὖν λέγουσι καὶ οἱ λέγοντες, ὅτι Πλάτων τὸ ταῖς γεννωμέναις ποιότησιν ὑποκείμενον στοιχεῖον ἐξευρών, ὃ νῦν ὕλην καλοῦσιν, πολλῶν ἀπήλ-
λαξε καὶ μεγάλων ἀποριῶν τοὺς φιλοσόφους· ἐμοὶ δὲ* 415
*δοκοῦσι πλείονας λῦσαι καὶ μείζονας ἀπορίας οἱ τὸ τῶν δαιμόνων γένος ἐν μέσῳ θεῶν ⟨ὂν⟩ καὶ ἀνθρώπων καὶ τρόπον τινὰ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν συνάγον εἰς ταὐτὸ καὶ συνάπτον ἐξευρόντες· εἴτε μάγων τῶν περὶ Ζωροάστρην ὁ λόγος οὗτός ἐστιν, εἴτε Θρᾴκιος ἀπ' Ὀρφέως εἴτ' Αἰγύπτιος ἢ Φρύγιος, ὡς τεκμαιρόμεθα ταῖς ἑκατέρωθι τελεταῖς ἀναμεμιγμένα πολλὰ θνητὰ καὶ πένθιμα τῶν ὀργιαζομένων καὶ δρωμένων ἱερῶν ὁρῶντες. Ἑλλήνων δὲ Ὅμηρος μὲν ἔτι φαίνεται κοινῶς ἀμφοτέροις χρώμενος τοῖς ὀνόμασι καὶ τοὺς θεοὺς ἔστιν ὅτε δαίμονας προσαγορεύων· Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος
ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεοὺς εἶτα δαίμονας* B

1 *σώμασι* pro *στόμασι* Barb. ‖ Post *ὀργάνοις* lacuna in V (90 litt.) Barb. (23 litt.) Ambr. (23 litt.) Pal. (20 litt.) B (fere 1½ lin.) E (55 litt.). Quae desunt eraserat fort. pius homo prophetarum suorum defensor. Sententiae satisfaciunt *⟨ὁ γὰρ θεὸν ἐν⟩καταμίγνυς* Turnebi 3 *αὐτῶν* Ambr. *αὐτὸ* A E Vat. Pet. 7 *ὁμοῦ τε* Pal. ‖ *μέτρου* V[1] Ambr. Pal. 8 *εὖ μὲν οὖν* usque ad *ἀποκριθέντων* (p. 72, 4) citat Eusebius Pr. Ev. V 4 ‖ *λέγουσιν καὶ οἱ* Pet. *λέγουσιν οἱ* A 10 *ὁ νῦν ὕλην καλοῦσιν*] ita scripsi: *ἣν ὕλην καλοῦσιν* codd. Eusebii. *ὁ νῦν ὕλην καὶ φύσιν* V[1] Barb. *ὁ* (*ὃν* Ambr.) *νῦν ὕλην καὶ φύσιν καλοῦσιν* rell. 12 *πλείους* Ambr. 13 *μαινομένων* pro *δαιμόνων* idem ‖ *ὂν* inserui; post *ἀνθρ.* habent *θέντες* codd. Eusebii 14 *ὑμῶν* F? Pet. 15 *τῶν τε περὶ* E A. *τῶν γε π.* B Vat. Pet. 17 *ὥστε τεκ.* Ambr. Pal. 18 *πολλὰ* Eusebius: *πρὸς τὰ* (in quibus aliud videtur latere) libri nostri ‖ post *πένθιμα* habent *τινὰ* omnes praeter V[1] Barb. in V scriptum erat (ut videtur) a prima manu *πέντιμα*: *ι* erasit denuoque scripsit, *τινὰ* in margine addidit tert. m. 20 *ἔτι φαίνεται*] ita V Barb. Ambr. Pal. B. *ἐπιφαίνεται* codd. Eusebii. *ἔστι φαίνεται* Pet. *εἰςφαίνεται* A. *φαίνεται* F E Vat. 23 *δαίμονας εἶθ' ἥρωας* usque ad *γένους εἰς* habet solus Eusebius

εἶθ' ἥρωας, τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώπους, ἐξ ὧν ἔοικε ποιεῖν τὴν μεταβολήν, τοῦ μὲν χρυσοῦ γένους εἰς δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς τῶν δ' ἡμιθέων εἰς ἥρωας ἀποκριθέντων. ἕτεροι δὲ μεταβολὴν τοῖς τε σώμασιν ὁμοίως ποιοῦσι καὶ ταῖς ψυχαῖς· ὥσπερ γὰρ ἐκ γῆς ὕδωρ ἐκ δὲ ὕδατος ἀὴρ ἐκ δ' ἀέρος πῦρ γεννώμενον ὁρᾶται, τῆς οὐσίας ἄνω φερομένης· οὕτως ἐκ μὲν ἀνθρώπων εἰς ἥρωας ἐκ δὲ ἡρώων εἰς δαίμονας αἱ βελτίονες ψυχαὶ τὴν μεταβολὴν λαμβάνουσιν. ἐκ δὲ δαιμόνων ὀλίγαι μὲν ἐν ἐτῶν χρόνῳ πολλῶν δι' ἀρετὴν καθαρθεῖσαι παντάπασι θειότητος μετέσχον· ἐνίαις δὲ συμβαίνει μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν,
C *ἀλλ' ὑφιεμέναις καὶ ἐνδυομέναις πάλιν σώμασι θνητοῖς ἀλαμπῆ καὶ ἀμυδρὰν ζωὴν ὥσπερ ἀναθυμίασιν ἴσχειν.'*

11. *'Ὁ δ' Ἡσίοδος οἴεται καὶ περιόδοις τισὶ χρόνων γίγνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευτάς· λέγει γὰρ ἐν τῷ*
,183 Rz.) *τῆς Ναΐδος προσώπῳ καὶ τὸν χρόνον αἰνιττόμενος*

'ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη,
ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·
τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοίνιξ
ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοίνικας
νύμφαι ἐυπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.'

τοῦτον τὸν χρόνον εἰς πολὺ πλῆθος ἀριθμοῦ συνάγουσιν
D *οἱ μὴ καλῶς δεχόμενοι τὴν γενεάν. ἔστι γὰρ ἐνιαυτός ὥστε γίγνεσθαι τὸ σύμπαν ἐνναχισχίλια ἔτη καὶ ἑπτα-*

---

2 *δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς* (*καὶ ἀγ.* V) *τῶν δ' ἡμιθέων*] ita (cum Eusebio) V[1] Barb. F. *δ. π. κἀγαθοὺς* (*καὶ ἀγ.* B) *εἶτα* (om. *εἶτα* V[3]) *ἥρωας εἶτα ἀνθρώπους τῶν ἡμιθέων* B V[3] A E Vat. Pet. In margine Veneti *πολλοὺς* addidit prima manus, interpolamentum *ἥρωας εἶτα ἀνθρ.* tertia manus. Hinc, ut videtur, orta est scriptura quae in Ambr. Pal. exstat *εἶτα δαίμονας εἶτα ἥρωας εἶτα πολλοὺς ἀνθρώπους κἀγαθοὺς τῶν ἡμιθέων* (sed *τῶν δ' ἡμιθέων* habet Ambr.). **Explicit hic collatio Palatini 170** 5 *πηγῆς* pro *γῆς* Barb. 7 *ἄνω φερομένης*] *ἀναφερ.* V[1] Barb. Ambr. 9 *ἐν* (ita Reiske) *ἐτῶν χρόνῳ πολλῶν* scripsi: *ἔτι χρόνῳ πολλῷ* libri 10 *ἀρετὴν*] ita V[1] Barb. Ambr. *ἀρετῆς* rell. 12 *ἐνδυομέναις* Turnebus: *ἀναδυομέναις* E *ἀναλυομέναις* rell. 15 *τελετάς* V[1] (corr. V[2]) Barb. 18 *δέ τε*] om. *τε* V Barb. Ambr. (add. sec. m.) B 20 *δέκα δ' ὑμεῖς ν. εὐπ. κ. Δ. αἰγ. φοίνικας.* Ita haec videtur exhibere E ‖ *ἡμεῖς* V Barb.: *ὑμεῖς* rell., atque ita legit usonius in Hesiodo 21 *νυμφαί τ' εὐπ.* Ambr. 24 *ἐννεακισχ.* Vat. Pet.

κόσια καὶ εἴκοσι τῆς τῶν δαιμόνων ζωῆς. ἔλαττον μὲν οὖν νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τῶν μαθηματικῶν, πλέον δὲ οὐδὲ Πίνδαρος εἴρηκεν εἰπὼν τὰς νύμφας ζῆν

'ἰσοδένδρου τέκμαρ αἰῶνος λαχοίσας,' (Fr. 165 B)

διὸ καὶ καλεῖν αὐτὰς ἁμαδρυάδας.' ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *ὑπολαβών 'πῶς' ἔφη 'λέγεις, ὦ Κλεόμβροτε, γενεὰν ἀνδρὸς εἰρῆσθαι τὸν ἐνιαυτόν; οὔτε γὰρ 'ἡβῶντος' οὔτε 'γηρῶντος', ὡς ἀναγιγνώσκουσιν ἔνιοι, χρόνος ἀνθρωπίνου βίου τοσοῦτός ἐστιν. ἀλλ' οἱ μέν 'ἡβώντων' ἀναγιγνώσκοντες ἔτη τριάκοντα ποιοῦσι τὴν γενεὰν καθ' Ἡράκλειτον, ἐν ᾧ χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν ἐξ αὑτοῦ* E (Fr. 87 By *γεγεννημένον ὁ γεννήσας. οἱ δέ 'γηρώντων' πάλιν οὐχ 'ἡβώντων' γράφοντες ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἔτη νέμουσι τῇ γενεᾷ· τὰ γὰρ πεντήκοντα καὶ τέσσαρα μεσούσης ὅρον ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι, συγκείμενον ἔκ τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν πρώτων δυεῖν ἐπιπέδων καὶ δυεῖν τετραγώνων καὶ δυεῖν κύβων, οὓς καὶ Πλάτων ἀριθμοὺς ἔλαβεν ἐν τῇ ψυχογονίᾳ. καὶ ὁ λόγος ὅλως ᾐνίχθαι δοκεῖ τῷ Ἡσιόδῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν, ὁπηνίκα συνεκλείπειν τοῖς ὑγροῖς εἰκός ἐστι τὰς Νύμφας,* (Hom. Υ 8)

'αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα.''

12. *Καὶ ὁ* ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ *'ἀκούω' ταῦτ'' ἔφη 'πολ-* F *λῶν καὶ ὁρῶ τὴν Στωικὴν ἐκπύρωσιν ὥσπερ τὰ Ἡρακλείτου καὶ τὰ Ὀρφέως ἐπινεμομένην ἔπη οὕτω καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ συνεξάπτουσαν· ἀλλ' οὔτε τοῦ κόσμου τὴν φθορὰν* 416

---

1 *καὶ* deest in Barb. 3 *ουδὲ* Turnebus: *οὐ* (*οὖν* ex F ut videtur profert Bernardakis) libri ‖ Post *πίνδαρος* habent *δ'* omnes praeter V[1] Barb. Ambr. 4 *τέκμαρ* Turn. Bongars.: *τέκμωρ* ‖ *λαχοίσας* Heyne: *λαχούσας* 6 *ὑπολαβὼν*] *ἐπιβαλὼν* Barb. in margine a sec. m., fueratque, ut videtur, in V[1] ‖ *λέγεις* om. B 8 *οὔτε γηρῶντος — οἱ μὲν ἡβῶντος* desunt in Ambr. 9 *βίος* B ‖ *ἡβώντων* unus E *ἡμῶν ἔτος* (ut videtur) fuerat in V[1]. *ἡβῶντος* rell. 15 *μονάδος* pro *ἀρχῆς* (cf. p. 16 supra) A E Vat. Pet. 16 *δυοῖν* ter Ambr. B E 17 om. *καὶ* ante *Πλ.* Ambr. 18 *ὅλος* Ambr. B V[3] 22 *πίσεα* Barb. Ambr.? *πείσεα* rell. 25 *τοῦ ὀρφέως* Barb. ‖ *οὕτω καὶ τὰ ἡσ. ἐπιν. ἔπη* Ambr. 26 *καὶ συν.*] *καὶ* om. B. *συνεξάπτουσαν* Wytt.: *συνεξαπατοῦσαν* F *-τῶσαν* rell.

ἀνέχομαι λεγομένην, † τά τε ἀμήχανα καὶ ὧν ὑπόμνησις τῶν φωνῶν μάλιστα περὶ τὴν κορώνην καὶ τὴν ἔλαφον ἐκδύεσθαι ἐπὶ τοὺς ὑπερβάλλοντας. † οὐκ ἐνιαυτὸς ἀρχὴν ἐν αὑτῷ καὶ τελευτὴν ὁμοῦ τι ‘πάντων ὧν φέρουσιν ὧραι’ (cf. Heracl. Fr. 88 Byw.) γῆ δὲ φύει περιηχὼς, οὐδὲ ἀνθρώπων ἀπὸ τρόπου γενεὰ κέκληται; καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε δήπου τὸν Ἡσίοδον ἀνθρωπίνην ζωὴν τὴν γενεὰν λέγειν. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως;’ συνέφησεν ὁ Δημήτριος. ‘ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο δῆλον’ ὁ Κλεόμβροτος εἶπε ‘τὸ πολλάκις τὸ μετροῦν καὶ τὰ μετρούμενα τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι προσαγορεύεσθαι, κοτύλην καὶ
B χοίνικα καὶ ἀμφορέα καὶ μέδιμνον. ὃν τρόπον οὖν τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ τὴν μονάδα μέτρον οὖσαν ἐλάχιστον καὶ ἀρχὴν ἀριθμὸν καλοῦμεν· οὕτω τὸν ἐνιαυτόν, ᾧ πρώτῳ μετροῦμεν ἀνθρώπου βίον, ὁμωνύμως τῷ μετρουμένῳ γενεὰν ὠνόμασεν. καὶ γὰρ οὓς μὲν ἐκεῖνοι ποιοῦσιν ἀριθμοὺς οὐδὲν ἔχουσι τῶν νενομισμένων ἐπιφανῶν καὶ λαμπρῶν ὡς ἐν ἀριθμοῖς· ὁ δὲ τῶν ἐννακισχιλίων ἑπτακοσίων εἴκοσι τὴν γένεσιν ἔσχηκε συνθέσει μὲν ἐκ τῶν ἀπὸ μονάδος τεσσάρων ἐφεξῆς τετράκις γενομένων ⟨πολλαπλασιασμῷ δὲ δεκάκις γενομένων⟩ τεσσάρων· τεσσαράκοντα γὰρ ἑκατέρως γίγνεται. ταῦτα δὲ πεντάκις τριγωνισθέντα τὸν ἐκκείμενον ἀριθμὸν παρέσχεν. ἀλλὰ περὶ
C μὲν τούτων οὐκ ἀναγκαῖον ἡμᾶς Δημητρίῳ διαφέρεσθαι.

1 καὶ ὧν usque ad ὑπερβάλλοντας. Nihil juvat lacunam ante haec statuere, cum plane sensu careant. Videntur a scribis pessime habita esse. Talia fere scripserat, ut opinor, Plutarchus: τὰ τ’ ἀμήχανα καὶ ὠγύγια μήκη τῶν χρόνων μάλιστα περὶ τὴν κόρακα καὶ τὴν ἔλαφον οὐκ ἔστι διαδύεσθαι τοὺς ὑπερβάλλοντας. Ceterum pro τὴν ἔλ. est τὸν ἔλ. in Barb. 4 αὑτῷ Bernardakis: αὐτῷ 5 περιηχὼς scripsi: περιεχὼς F περιεχῶς V^{1} A E Vat. Pet. περεχῶς Barb. προσεχῶς Ambr. B V^{3} Anon. in Aldina Bodl. Dicit Xylander περιέχων suum codicem habere itaque scribit, eorum quae alibi dixerat parum memor ‘hic liber in manuscripto non inerat’ 6 δήπου Turnebus: μήπου 11 ἀμφιφορέα V^{1} Ambr. 13 ἀρχὴν καὶ ἀριθμὸν Barb. ‖ ὧ πρῶτον V^{1} Barb. (corr. sec. m.). πρῶτον τῷ B 14 ὁμωνύμως] ejus loco ὁ cum lac. in Ambr. 17 ἐννεακισχιλίων B 19 γενομένων ..... τεσσαράκοντα intercedente lacuna 70 fere litt. E: γενομένων τεσσάρων τεσσαράκοντα ceteri omnes. Supplementum meum est 21 ἑκάτερος Ambr. B ‖ γὰρ pro δὲ Barb. 22 ἀλλὰ περὶ usque ad σεβεσθαι (p. 75, 7) citat Eusebius Praep. Ev. V. 4

καὶ γὰρ ἂν πλείων ὁ χρόνος ᾖ κἂν ἐλάττων κἂν τεταγμένος κἂν ἄτακτος, ἐν ᾧ μεταλλάττει δαίμονος ψυχὴ καὶ ἥρωος βίος, οὐδὲν ἧττον ἐφ' ᾧ βούλεται δεδείξεται μετὰ μαρτύρων σοφῶν καὶ παλαιῶν, ὅτι φύσεις τινές εἰσιν ὥσπερ ἐν μεθορίῳ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, δεχόμεναι πάθη θνητὰ καὶ μεταβολὰς ἀναγκαίας, οὓς δαίμονας ὀρθῶς ἔχει κατὰ νόμον πατέρων ἡγουμένους καὶ ὀνομάζοντας σέβεσθαι.'

13. *'Παράδειγμα δὲ τῷ λόγῳ Ξενοκράτης μὲν ὁ Πλάτωνος ἑταῖρος ἐποιήσατο τὸ τῶν τριγώνων, θείῳ μὲν ἀπεικάσας τὸ ἰσόπλευρον θνητῷ δὲ τὸ σκαληνὸν τὸ δ'* D *ἰσοσκελὲς δαιμονίῳ· τὸ μὲν γὰρ ἴσον πάντῃ τὸ δ' ἄνισον πάντῃ, τὸ δὲ πῇ μὲν ἴσον πῇ δ' ἄνισον, ὥσπερ ἡ δαιμόνων φύσις ἔχουσα καὶ πάθος θνητοῦ καὶ θεοῦ δύναμιν. ἡ δὲ φύσις αἰσθητὰς εἰκόνας ἐξέθηκε καὶ ὁμοιότητας, φορῶν μὲν θείων † ὡς † ἥλιον καὶ ἄστρα θνητῶν δὲ σέλα καὶ κομήτας καὶ διᾴττοντας, ὡς Εὐριπίδης εἴκασεν ἐν οἷς εἶπεν* (Fr. 971 N)

'ὁ δ' ἄρτι θάλλων σάρκα, διοπετὴς ὅπως
ἀστὴρ ἀπέσβη, πνεῦμ' ἀφεὶς ἐς αἰθέρα.'

μικτὸν δὲ σῶμα καὶ μίμημα δαιμόνιον ὄντως τὴν σελήνην, E *τῷ τῇ τούτου τοῦ γένους συνᾴδειν περιφορᾷ φθίσεις † φαινομένας † δεχομένην καὶ αὐξήσεις καὶ μεταβολάς, ὁρῶντες, οἱ μὲν ἄστρον γεῶδες οἱ δ' ὀλυμπίαν γῆν οἱ δὲ χθονίας ὁμοῦ καὶ οὐρανίας κλῆρον Ἑκάτης προσεῖπον. ὥσπερ οὖν εἰ τὸν ἀέρα τις ἀνέλοι καὶ ὑποσπάσειε τὸν*

---

1 *ὁ χρόνος ᾖ* —. Hic explicit V, incipit v ‖ *ᾖ κἂν ἐλ. κἂν*] ita Barb. Ambr. F Vat. *ἢ κἂν ἐλ. ἢ κἂν* B (teste Konto) v. *ἢ κἂν ἐλ. ἢ κἂν* A E. *ἢ κἂν ἐλ. κἂν* Pet. 2 *ψυχὴ καὶ ἥρωος βίος*] ita cum Eusebio Barb. in marg. a pr. m. *ψυχὴν καὶ ἥρωος* (*ἥρως* Barb.) *βίον* Barb. in textu et rell. 4 *σαφῶν* Barb. v F A Pet. ‖ *τινές εἰσιν* Barb. Ambr. Eusebius: *εἰσί τινες* rell. 15 *φορῶν μὲν θείων* scripsi: *ὁρωμένων θεῶν* libri. Sequens *ὡς* non expedio: *ὁρωμένας θεῶν μὲν ἥλιον κτλ.* conj. Turnebus 19 *ἐς* Nauck: *εἰς* 20 *μικτὸν* Turnebus: *μικρὸν* ‖ *δαιμόνιον*] *-μονίων*? 21 *τουτὶ τοῦ* Barb. *τοῦ φθιτοῦ* propter vicinum *φθίσεις* haud licet conjicere. Latet aliud 22 *φαινομένας* locum hic non habet. Ut demonstraretur lunam neque plane divinam neque plane mortalem esse sed in interliminio divini mortalisque stare, dicendum erat mutationes ejus non 'apparentes' sed 'certas' et lege quadam constitutas esse 25 *τὸν μεταξὺ*] *τὸ μ.* Barb.

μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης, ἐν μέσῳ κενῆς καὶ ἀσυνδέτου χώρας γενομένης τὴν ἑνότητα διαλύσει καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ παντός, οὕτως οἱ δαιμόνων γένος μὴ ἀπολείποντες, ἀνεπίμικτα τὰ τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ποιοῦσι καὶ
(260 D) ἀσυνάλλακτα, τὴν ἑρμηνευτικήν, ὡς Πλάτων ἔλεγεν, καὶ
F διακονικὴν ἀναιροῦντες φύσιν, ἢ πάντα φύρειν ἅμα καὶ ταράττειν ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς τοῖς ἀνθρωπίνοις πάθεσι καὶ πράγμασι τὸν θεὸν ἐμβιβάζοντας καὶ κατασπῶντας ἐπὶ τὰς χρείας, ὥσπερ αἱ Θετταλαὶ λέγονται τὴν σελήνην.
417 ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἐν γυναιξὶ τὸ πανοῦργον ἔσχε πίστιν, Ἀγλαονίκης τῆς Ἡγήτορος, ὥς φασιν, ἀστρολογικῆς γυναικός, ἐν ἐκλείψει σελήνης ἀεὶ προσποιουμένης γοητεύειν καὶ καθαιρεῖν αὐτήν. ἡμεῖς δὲ μήτε μαντείας τινὰς ἀθειάστους εἶναι λέγοντας ἢ τελετὰς καὶ ὀργιασμοὺς ἀμελουμένους ὑπὸ θεῶν ἀκούωμεν· μήτ' αὖ πάλιν τὸν θεὸν ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθαι καὶ παρεῖναι καὶ συμπραγματεύεσθαι δοξάζωμεν, ἀλλ' οἷς δίκαιόν ἐστι ταῦτα λειτουργοῖς θεῶν ἀνατιθέντες ὥσπερ ὑπηρέταις καὶ γραμματεῦσι, δαίμονας νομίζωμεν ἐπισκόπους [θεῶν] ἱερῶν καὶ μυστηρίων ὀργιαστάς, ἄλλους δὲ τῶν ὑπερη-
B φάνων καὶ μεγάλων τιμωροὺς ἀδικιῶν περιπολεῖν. τοὺς
(OD 123, 126) δὲ πάνυ σεμνῶς ὁ Ἡσίοδος 'ἁγνοὺς' προσεῖπε 'πλουτοδότας, καὶ τοῦτο γέρας βασιλήιον ἔχοντας', ὡς βασιλικοῦ τοῦ εὖ ποιεῖν ὄντος. εἰσὶ γάρ, ὡς ἐν ἀνθρώποις, καὶ δαίμοσιν ἀρετῆς διαφοραὶ καὶ τοῦ παθητικοῦ καὶ ἀλόγου τοῖς μὲν ἀσθενὲς καὶ ἀμαυρὸν ἔτι λείψανον ὥσπερ περίττωμα, τοῖς δὲ πολὺ καὶ δυσκατάσβεστον ἔνεστιν, ὧν ἴχνη καὶ σύμβολα πολλαχοῦ θυσίαι καὶ τελεταὶ καὶ μυθολογίαι σῴζουσι καὶ διαφυλάττουσιν ἐνδιεσπαρμένα.'

7 πάθεσι καὶ πάθεσι Barb. πράγμασι καὶ πάθεσι v 11 Ἀγλαονίκης] Ἀγανίκης codd. p. 145c || ὥς φασιν] ὤν φησι Barb. Latetne ethnicon Γόμφισσας? 13 τινὰς — λέγοντας] τινῶν — λεγόντων Ambr. (τινὰς — λεγόντων Aldina et, ut videtur, F), atque ita malim 19 θεῶν seclusi; θείων Reiske, sed θεῖα ἱερὰ non intelligo 21 τοὺς δὲ] οὓς δὴ Meziriac qui haec post ὀργιαστὰς collocat 24 εἰσὶ γὰρ usque ad τύχωσιν οὐ ἐρῶσι (p. 78, 1) citat Eusebius Praep. Ev. V. 4 || ἐν deest in B v A Vat. Pet. 28 θυσίαι τε καὶ Eusebius

14. Περὶ μὲν οὖν τῶν μυστικῶν, ἐν οἷς τὰς μεγίστας
ἐμφάσεις καὶ διαφάσεις λαβεῖν ἔστι τῆς περὶ δαιμόνων
ἀληθείας, 'εὔστομά μοι κείσθω' καθ' Ἡρόδοτον· ἑορτὰς C (II, 171)
δὲ καὶ θυσίας, ὥσπερ ἡμέρας ἀποφράδας καὶ σκυθρωπάς,
ἐν αἷς ὠμοφαγίαι καὶ διασπασμοὶ νηστεῖαί τε καὶ κοπε-
τοί, πολλαχοῦ δὲ πάλιν αἰσχρολογίαι πρὸς ἱεροῖς
'μανίαι τ' ἀλαλαί τ' ὀρινομένων ῥιψαύχενι σὺν κλόνῳ', (Pind. F 208 B)
θεῶν μὲν οὐδενὶ δαιμόνων δὲ φαύλων ἀποτροπῆς ἕνεκα
φήσαιμ' ἂν τελεῖσθαι μειλίχια καὶ παραμύθια. καὶ τὰς
πάλαι ποιουμένας ἀνθρωποθυσίας οὔτε θεοὺς ἀπαιτεῖν
ἢ προσδέχεσθαι πιθανόν ἐστιν, οὔτε μάτην ἂν ἐδέχοντο
βασιλεῖς καὶ στρατηγοὶ παῖδας αὑτῶν ἐπιδιδόντες καὶ
καταρχόμενοι καὶ σφάττοντες, ἀλλὰ χαλεπῶν καὶ δυστρό- D
πων ὀργὰς καὶ βαρυθυμίας ἀφοσιούμενοι καὶ ἀπο-
πιμπλάντες ἀλαστόρων· ἐνίοις δὲ μανικοὺς καὶ τυραννι-
κοὺς ἔρωτας, οὐ δυναμένων οὐδὲ βουλομένων σώμασι καὶ
διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν. ἀλλ' ὥσπερ Ἡρακλῆς Οἰχαλίαν
ἐπολιόρκει διὰ παρθένον, οὕτω πολλάκις ἰσχυροὶ καὶ
βίαιοι δαίμονες ἐξαιτούμενοι ψυχὴν ἀνθρωπίνην περιεχο-
μένην σώματι λοιμούς τε πόλεσι καὶ γῆς ἀφορίας ἐπά-
γουσι καὶ πολέμους καὶ στάσεις ταράττουσιν, ἄχρι οὗ

---

1 *περὶ μὲν* usque ad *ἀνθρωποθυσίας* ex Eusebio descripsit Theodoretus Graec. Affect. Cur. p. 374 (Gaisford) ‖ Loco *περὶ μὲν οὖν* habet Eusebius *καὶ περὶ μέν*, Theodoretus *καὶ περὶ* 7 *ἀλαλαί τ'* Turnebus ex p. 706e: *ἄλλα τε* Barb. Ambr. (et ut videtur F): *ἄλλαι* ceteri cum codd. Eusebii et Theodoreti ‖ *ὀρινομένων*] veram scripturam quam confirmant alii Plutarchi loci 623b, 706e servaverunt codd. unius Theodoreti. *ὀρινόμεναι* codd. Eusebii et nostri 8 *θεῷ* Barb. Ambr. 9 *τελεῖσθαι* Eusebius. *ἐπιτελεῖσθαι* Theodoretus; uterque *μειλίχια καὶ* omittit. *τελεῖν* nostri praeter Barb. qui *λυσιτελεῖν* ‖ *καὶ* deest in Eusebii codd. deeratque in codice unde sua exscripsit Theodoretus. Iste enim haec ita vel legit vel legenda esse censuit *παραμυθίας τῆς πάλαι ποιουμένους ἀνθρωποθυσίας*. Plura non citat; si citasset *ἦν* post *ἀνθρωποθυσίας* inseruisset 10 *τελουμένας* pro *ποιουμένας* v 11 *μάτην* Barb. Ambr. soli, ut videtur, *μάχην* rell. ‖ *ἂν ἐδέχοντο* Eusebius: *ἀνέχονται* nostri 12 *αὐτῶν* Ambr. v F A 13 *καταρχ. καὶ σφ.* Eusebius: *ἀρχ. καὶ φυλάττοντες* nostri 15 *ἐνίοις* Bernardakis: *ἐν τοῖς* codd. Eusebii (praeter a. h qui corrupta exhibent): *ἐνίους* Barb. *ἐνίων* rell. 18 *οὕτω πολλάκις* Barb. Ambr. cum Eusebio: *οὕτως* rell. 20 Post *σώματι* (*σώμασι* v) inseruut omnes nostri praeter Barb. *καὶ διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν οὐ δυνάμενοι ταύτῃ* ‖ *ἀφορίαν* Ambr.

λάβωσι καὶ τύχωσιν οὗ ἐρῶσιν. ἔνιοι δὲ τοὐναντίον
E *⟨ἔπαθον⟩, ὥσπερ ἐν Κρήτῃ χρόνον συχνὸν διάγων ἔγνων ἄτοπόν τινα τελουμένην ἑορτήν, ἐν ᾗ καὶ εἴδωλον ἀνδρὸς ἀκέφαλον ἀναδεικνύουσι καὶ λέγουσιν ὡς οὗτος ἦν Μόλος ὁ Μηριόνου πατήρ, νύμφῃ δὲ πρὸς βίαν συγγενόμενος ἀκέφαλος εὑρεθείη.'*

15. *'Καὶ μὴν ὅσας ἔν τε μύθοις καὶ ὕμνοις λέγουσι καὶ ᾄδουσι, τοῦτο μὲν ἁρπαγὰς τοῦτο δὲ πλάνας θεῶν κρύψεις τε καὶ φυγὰς καὶ λατρείας, οὐ θεῶν εἰσιν ἀλλὰ δαιμόνων παθήματα καὶ τύχαι μνημονευόμεναι δι' ἀρετὴν καὶ δύναμιν αὐτῶν, καὶ οὔτε Αἰσχύλος εὖ εἶπεν* (Suppl. 214)

'ἁγνόν τ' Ἀπόλλω φυγάδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν',

οὔτε ὁ Σοφοκλέους Ἄδμητος (Fr. 767 N)

F *'οὑμὸς δ' ἀλέκτωρ αὐτὸν ἦγε πρὸς μύλην.'*

πλεῖστον δὲ τῆς ἀληθείας διαμαρτάνουσιν οἱ Δελφῶν θεολόγοι, νομίζοντες ἐνταῦθά ποτε πρὸς ὄφιν θεῷ περὶ τοῦ χρηστηρίου μάχην γενέσθαι, καὶ ταῦτα ποιητὰς καὶ λογογράφους ἐν θεάτροις ἀγωνιζομένους λέγειν ἐῶντες,
418 *ὥσπερ ἐπίτηδες ἀντιμαρτυροῦντας ὧν δρῶσιν ἱεροῖς τοῖς ἁγιωτάτοις. θαυμάσαντος δὲ τοῦ Φιλίππου (παρῆν ⟨γὰρ⟩ ὁ συγγραφεύς) καὶ πυθομένου, τίσιν ἀντιμαρτυρεῖν θείοις οἴεται τοὺς ἀγωνιζομένους· 'τούτοις' ἔφη 'τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον, οἷς ἄρτι τοὺς ἔξω Πυλῶν πάντας Ἕλληνας ἡ πόλις κατοργιάζουσα μέχρι Τεμπῶν ἐλήλακεν. ἥ τε γὰρ ἱσταμένη καλιὰς ἐνταῦθα περὶ τὴν ἅλω δι' ἐννέα ἐτῶν οὐ φωλεώδης, ἀλλὰ μίμημα τυραννικῆς ἢ βασιλικῆς ἐστιν*

---

2 *ἔπαθον* inseruit Stegmann. Plura fortasse desunt 11 *Αἰσχίλος εὖ* scripsi: *Αἰσχύλου* A Pet. *'Αισχύλος* ceteri omnes. Nescio an magis placeat *εὖ εἶπεν εἰπών* 12 *τ' . . . φυγάδ' — οὑμὸς δ'*] non elidit Aldina || *'Απόλλωνα* Barb. 14 *αὐτὸν ἀλέκτωρ* idem 16 *ἔνθα ποτὲ* Barb. Ambr. || *τῷ θεῷ* omnes praeter Barb. Ambr. 17 *ταὐτὰ* v F 19 *ἀντιμαρτυροῦντες* Ambr.? Ba. sec. m. || *ἱερῶν* Stegmann 20 *γάρ* add. Turn. Bongars. 21 *θεοῖς* libri: corr. nescio quis 22 *ἀγωνιζομένους* Herwerden: *ἀνταγωνιζομένους* 26 *οὐ φωλεώδης*] ita scripsi: *φωλεώδ' ἡ τοῦ δράκοντος* (ex *φωλεώδης* cum adscripto *ἤγουν δράκοντος* orta) Barb. *φωλεώδης τοῦ δράκοντος χειά* ceteri praeter Ambr. Habet hic *φωλεώδης τις δρ. χειά*, quae, nisi contra loqueretur codex sincerus, pro veris haberem

οἰκήσεως· ἥ τε μετὰ σιγῆς ἐπ' αὐτὴν διὰ τῆς ὀνομαζομένης Δολωνίας ἔφοδος, ἐν ᾗ † αἰόλα δὲ † τὸν ἀμφιθαλῆ κόρον ἡμμέναις δᾳσὶν ἄγουσι, καὶ προσβαλόντες τὸ B
πῦρ τῇ καλιάδι καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέψαντες ἀνεπιστρεπτὶ φεύγουσι δι' ἐκ θυρῶν τοῦ ἱεροῦ· καὶ τελευταῖον αἵ τε πλάναι καὶ ἡ λατρεία τοῦ παιδὸς οἵ τε γιγνόμενοι περὶ τὰ Τέμπη καθαρμοὶ μεγάλου τινὸς ἄγους καὶ τολμήματος ὑποψίαν ἔχουσι. παγγέλοιον γάρ ἐστιν, ὦ ἑταῖρε, τὸν Ἀπόλλω κτείναντα θηρίον φεύγειν ἐπὶ πέρατα τῆς Ἑλλάδος ἁγνισμοῦ δεόμενον, εἶτ' ἐκεῖ χοάς τινας χεῖσθαι καὶ δρᾶν ἃ δρῶσιν ἄνθρωποι μηνίματα δαιμόνων ἀφοσιούμενοι καὶ πραΰνοντες, οὓς ἀλάστορας καὶ παλαμναίους ὀνομάζουσιν, ὡς ἀλήστων τινῶν καὶ παλαιῶν μιασμάτων μνήμαις ἐπεξιόντας. ὃν δὲ ἤκουσα λόγον ἤδη περὶ τῆς C
φυγῆς ταύτης καὶ τῆς μεταστάσεως, ἄτοπος μέν ἐστι δεινῶς καὶ παράδοξος· εἰ δ' ἀληθείας τι μετέχει, μὴ μικρὸν οἰώμεθα μηδὲ κοινὸν εἶναι τὸ πραχθὲν ἐν τοῖς τότε χρόνοις περὶ τὸ χρηστήριον. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ Ἐμπεδόκλειον ποιεῖν δόξω (v. 230 Mullach.)

'*κορυφὰς ἑτέρας ἑτέρῃσι προσάπτων*
μύθων μὴ τελέειν ἀτραπὸν μίαν',

ἐάσατέ με τοῖς πρώτοις τὸ προσῆκον ἐπιθεῖναι τέλος· ἤδη γὰρ ἐπ' αὐτῷ γεγόναμεν· καὶ τετολμήσθω μετὰ πολλοὺς εἰρῆσθαι καὶ ἡμῖν, ὅτι τοῖς περὶ τὰ μαντεῖα καὶ χρηστήρια τεταγμένοις δαιμονίοις ἐκλείπουσί τε κομιδῇ

---

2 *ἐν ᾗ* Reiske: *μὴ* libri ‖ *αἰόλα δὲ*: *δὲ* in Barb. a sec. m. additum est, firmarique videtur ita scriptura Hesychii *αἰόδα*: *παρὰ Δελφοῖς γένος τι*. Loco *μὴ αἰόλα δὲ* est in E lac. 15 litt. Consule de hisce Weniger Das Collegium der Thyaden von Delphi (Eisenach 1876) p. 17 3 *προσβάλλοντες* omnes praeter Barb. Ambr. 4 *ἀνεπιστρεπτεὶ* F? A E Vat. Pet. *ἀμεταστρεπτὶ* B 5 *δι' ἐκ θυρῶν*] optimam scripturam (vide Hesych. s. v.) servaverunt soli Barb. Ambr.: *διὰ τῶν θυρῶν* rell. 9 *Ἀπόλλω* Barb. Ambr. F (cum Aldina) *Ἀπόλλωνα* ceteri 11 *ἃ δρῶσιν*. Denuo incipit V 13 *ὅσα λῃστῶν* V[1]? Barb. 14 *μνημὰς* B ‖ *ἐπεξιόντας* solus E *-τες* reliqui 16 *μὴ* deest in V[1] Barb. (add. sec. m.) Ambr. ‖ *ἐρὶ* (sic) *παρὰ* (e *παρὰ* ortum; supra *ερὶ*) Ambr. (eadem legi in Coll. Nov.) 19 *ποιεῖν* Emperius: *εἰπεῖν* 20 *ἑτέρῃσι* (*-αισι* Xyl.) Scaliger: *ἑτέραις* 21 *μὴ τελέειν* scripsi: *μήτε λέγειν* 24 *ὅτι*] ejus loco lac. in Ambr. 3 litt.

ἡσυχίαν ἔχοντα, νηνεμίας δὲ καὶ γαλήνης περὶ τὸν τόπον γενομένης, ἀνειπεῖν ὃ ἤκουσεν. ὡς οὖν ἐγένετο κατὰ τὸ Παλῶδες, οὔτε πνεύματος ὄντος οὔτε κλύδωνος, ἐκ πρύμνης βλέποντα τὸν Θαμοῦν πρὸς τὴν γῆν εἰπεῖν, D ὥσπερ ἤκουσεν, ὅτι ‘ὁ μέγας Πὰν τέθνηκεν’. οὐ φθῆναι δὲ παυσάμενον αὐτόν, καὶ γενέσθαι μέγαν οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ πολλῶν στεναγμὸν ἅμα θαυμασμῷ μεμιγμένον. οἷα δὲ πολλῶν ἀνθρώπων παρόντων, ταχὺ τὸν λόγον ἐν Ῥώμῃ σκεδασθῆναι, καὶ τὸν Θαμοῦν γενέσθαι μετάπεμπτον ὑπὸ Τιβερίου Καίσαρος. οὕτω δὲ πιστεῦσαι τῷ λόγῳ τὸν Τιβέριον, ὥστε διαπυνθάνεσθαι καὶ ζητεῖν περὶ τοῦ Πανός· εἰκάζειν δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν φιλολόγους συχνοὺς ὄντας τὸν ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Πηνελόπης γεγενημένον.’ ὁ μὲν οὖν Φίλιππος εἶχε καὶ τῶν παρόντων ἐνίους μάρτυρας, Αἰμιλιανοῦ τοῦ γέροντος ἀκηκοότας.

18. Ὁ δὲ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ἔφη τῶν περὶ τὴν Βρεττα- E νίαν νήσων εἶναι πολλὰς ἐρήμους σποράδας, ὧν ἐνίας δαιμόνων καὶ ἡρώων ὀνομάζεσθαι· πλεῦσαι δὲ αὐτὸς ἱστορίας καὶ θέας ἕνεκα πομπῇ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἔγγιστα κειμένην τῶν ἐρήμων, ἔχουσαν οὐ πολλοὺς ἐποικοῦντας ἱεροὺς δὲ καὶ ἀσύλους πάντας ὑπὸ τῶν Βρεττανῶν ὄντας. ἀφικομένου δ’ αὐτοῦ νεωστί, σύγχυσιν μεγάλην περὶ τὸν ἀέρα καὶ διοσημίας πολλὰς γενέσθαι καὶ πνεύματα καταρραγῆναι καὶ πεσεῖν πρηστῆρας· ἐπεὶ δ’ ἐλώφησε, λέγειν τοὺς νησιώτας ὅτι τῶν κρεισσόνων τινὸς ἔκλειψις γέγονεν. ‘ὡς γὰρ λύχνος ἀναπτόμενος’ φάναι, ‘δεινὸν οὐδὲν ἔχει σβεννύμενος δὲ πολλοῖς λυπηρός ἐστιν, F οὕτως αἱ μεγάλαι ψυχαὶ τὰς μὲν ἀναλάμψεις εὐμενεῖς καὶ ἀλύπους ἔχουσιν, αἱ δὲ σβέσεις αὐτῶν καὶ φθοραὶ πολλάκις μέν, ὡς νυνί, πνεύματα καὶ ζάλας τρέφουσι, πολ-

5 *Πὰν ὁ μ.* Eusebius 14 *καὶ* om. Euseb. 15 *Αἰμιλιανοῦ — Δημήτριος* desunt in E Vat. 19 *πομπῆς* libri omnes: corr. Leonicus 22 *ἀφιγμένου* Eusebius ‖ *μεγάλην* om. E 23 *καὶ δ. π.* om. idem ‖ *διοσημείας* libri 26 *φάναι* libri praeter V[1] Barb. 28 *ἀναλήψεις* V Barb. Ambr. F. *ἀναλύψεις* Pet. 30 *τρέφουσι* Eusebius: *τρέπουσι* nostri

λάκις δὲ λοιμικοῖς πάθεσι τὸν ἀέρα φαρμάττουσιν.' ἐκεῖ 420 μέντοι μίαν εἶναι νῆσον, ἐν ᾗ τὸν Κρόνον καθεῖρχθαι φρουρούμενον ὑπὸ τοῦ Βριάρεω καθεύδοντα· δεσμὸν γὰρ αὐτῷ τὸν ὕπνον μεμηχανῆσθαι, πολλοὺς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι δαίμονας ὀπαδοὺς καὶ θεράποντας.

19. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ 'ἔχω μέν' ἔφη 'καὶ ἐγὼ τοιαῦτα διελθεῖν, ἀρκεῖ δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὸ μηδὲν ἐναντιοῦσθαι μηδὲ κωλύειν ἔχειν οὕτως ταῦτα. καίτοι τοὺς Στωικούς' ἔφη 'γιγνώσκομεν οὐ μόνον κατὰ δαιμόνων ἣν λέγω δόξαν ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ὄντων τοσούτων τὸ πλῆθος ἑνὶ χρωμένους ἀιδίῳ καὶ ἀφθάρτῳ· τοὺς δ' ἄλλους καὶ γεγονέναι καὶ φθαρήσεσθαι νομίζοντας. Ἐπικουρείων δὲ χλευασμοὺς καὶ γέλωτας οὔτι φοβητέον, B οἷς τολμῶσι χρῆσθαι καὶ κατὰ τῆς προνοίας μῦθον αὐτὴν ἀποκαλοῦντες. ἡμεῖς δὲ τὴν ἀπειρίαν μῦθον εἶναί φαμεν ἐν κόσμοις τοσούτοις μηδένα λόγῳ θείῳ κυβερνώμενον ἔχουσαν, ἀλλὰ πάντας εἰκῇ συνισταμένους. εἰ δὲ χρὴ γελᾶν ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ εἴδωλα γελαστέον τὰ κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἄψυχα, ἃ ποιμαίνουσιν ἀπλέτους ἐτῶν περιόδους ἐπιφαινόμενα καὶ περινοστοῦντα πάντῃ, τὰ μὲν ἔτι ζώντων τὰ δὲ πάλαι κατακαέντων ἢ κατασαπέντων ἀπορρυέντα, φλεδόνας καὶ σκιὰς ἕλκοντες εἰς φυσιολογίαν, ἂν δὲ φῇ τις εἶναι δαίμονας οὐ ψυχῇ μόνον ἀλλὰ καὶ λόγοις C

1 πάθεσι τὸν Eusebius: πάθεσιν 3 δεσμοῦ E. -μῷ Vat. 4 γὰρ pro δὲ V¹? (corr. sec. m.) Barb. 8 κωλύειν Xylander: κώλυσιν 11 τοσουτῶν V² Ambr. E: τοσοῦτον rell. 13 δὲ om. pr. m. Barb. 14 καὶ deest in B 15 ἀποκαλοῦντες] scriptura οὐκ ἀποκαλοῦντες (ex F vel D allata?) nisus Bernardakis συναποκ. scripsit ‖ ἀπορίαν Ambr. B V³ A Pet. 17 εἰκῇ scripsi: καὶ libri. Ante hoc omnes exceptis Barb. V¹ habent interpolamentum ἐκ ταὐτομάτου καὶ γεγονότας 19 ἃ supplevit, ποιμαίνουσιν scripsit Wytt. (ποιμαίνουσιν, ut videtur, sumpserat ex Coll. Nov., ubi extat) ποιμένουσιν Ambr. ποῖ μένουσιν reliqui 20 καὶ — πάντῃ desunt in E 21 ἢ καὶ κατασ. Ambr. et Aldina 22 φλεδῶνας Ambr. V³. V (a pr. m.) et Ambr. habent adscriptum φλυδρὰς ‖ ἕλκοντας B Vat. Pet. 23 ψυχῇ scripsi; respectant enim haec ad antecedentia κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἄψυχα: φύσει libri

ἡσυχίαν ἔχοντα, νηνεμίας δὲ καὶ γαλήνης περὶ τὸν τόπον γενομένης, ἀνειπεῖν ὃ ἤκουσεν. ὡς οὖν ἐγένετο κατὰ τὸ Παλῶδες, οὔτε πνεύματος ὄντος οὔτε κλύδωνος, ἐκ πρύμνης βλέποντα τὸν Θαμοῦν πρὸς τὴν γῆν εἰπεῖν, D *ὥσπερ ἤκουσεν, ὅτι 'ὁ μέγας Πὰν τέθνηκεν'. οὐ φθῆναι δὲ παυσάμενον αὐτόν, καὶ γενέσθαι μέγαν οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ πολλῶν στεναγμὸν ἅμα θαυμασμῷ μεμιγμένον. οἷα δὲ πολλῶν ἀνθρώπων παρόντων, ταχὺ τὸν λόγον ἐν Ῥώμῃ σκεδασθῆναι, καὶ τὸν Θαμοῦν γενέσθαι μετάπεμπτον ὑπὸ Τιβερίου Καίσαρος. οὕτω δὲ πιστεῦσαι τῷ λόγῳ τὸν Τιβέριον, ὥστε διαπυνθάνεσθαι καὶ ζητεῖν περὶ τοῦ Πανός· εἰκάζειν δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν φιλολόγους συχνοὺς ὄντας τὸν ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Πηνελόπης γεγενημένον.' ὁ μὲν οὖν Φίλιππος εἶχε καὶ τῶν παρόντων ἐνίους μάρτυρας, Αἰμιλιανοῦ τοῦ γέροντος ἀκηκοότας.*

18. *Ὁ δὲ* ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *ἔφη τῶν περὶ τὴν Βρεττα-* E *νίαν νήσων εἶναι πολλὰς ἐρήμους σποράδας, ὧν ἐνίας δαιμόνων καὶ ἡρώων ὀνομάζεσθαι· πλεῦσαι δὲ αὐτὸς ἱστορίας καὶ θέας ἕνεκα πομπῇ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἔγγιστα κειμένην τῶν ἐρήμων, ἔχουσαν οὐ πολλοὺς ἐποικοῦντας ἱεροὺς δὲ καὶ ἀσύλους πάντας ὑπὸ τῶν Βρεττανῶν ὄντας. ἀφικομένου δ' αὐτοῦ νεωστί, σύγχυσιν μεγάλην περὶ τὸν ἀέρα καὶ διοσημίας πολλὰς γενέσθαι καὶ πνεύματα καταρραγῆναι καὶ πεσεῖν πρηστῆρας· ἐπεὶ δ' ἐλώφησε, λέγειν τοὺς νησιώτας ὅτι τῶν κρεισσόνων τινὸς ἔκλειψις γέγονεν. 'ὡς γὰρ λύχνος ἀναπτόμενος' φάναι 'δεινὸν οὐδὲν ἔχει σβεννύμενος δὲ πολλοῖς λυπηρός ἐστιν,* F *οὕτως αἱ μεγάλαι ψυχαὶ τὰς μὲν ἀναλάμψεις εὐμενεῖς καὶ ἀλύπους ἔχουσιν, αἱ δὲ σβέσεις αὐτῶν καὶ φθοραὶ πολλάκις μέν, ὡς νυνί, πνεύματα καὶ ζάλας τρέφουσι, πολ-*

5 *Πὰν ὁ μ.* Eusebius 14 *καὶ* om. Euseb. 15 *Αἰμιλιανοῦ — Δημήτριος* desunt in E Vat. 19 *πομπῆς* libri omnes: corr. Leonicus 22 *ἀφιγμένου* Eusebius ‖ *μεγάλην* om. E 23 *καὶ δ. π.* om. idem ‖ *διοσημείας* libri 26 *φᾶναι* libri praeter V[1] Barb. 28 *ἀναλήψεις* V Barb. Ambr. F. *ἀναλύψεις* Pet. 30 *τρέφουσι* Eusebius: *τρέπουσι* nostri

λάκις δὲ λοιμικοῖς πάθεσι τὸν ἀέρα φαρμάττουσιν.' ἐκεῖ 420 μέντοι μίαν εἶναι νῆσον, ἐν ᾗ τὸν Κρόνον καθεῖρχθαι φρουρούμενον ὑπὸ τοῦ Βριάρεω καθεύδοντα· δεσμὸν γὰρ αὐτῷ τὸν ὕπνον μεμηχανῆσθαι, πολλοὺς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι δαίμονας ὀπαδοὺς καὶ θεράποντας.

19. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ 'ἔχω μέν' ἔφη 'καὶ ἐγὼ τοιαῦτα διελθεῖν, ἀρκεῖ δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὸ μηδὲν ἐναντιοῦσθαι μηδὲ κωλύειν ἔχειν οὕτως ταῦτα. καίτοι τοὺς Στωικούς' ἔφη 'γιγνώσκομεν οὐ μόνον κατὰ δαιμόνων ἣν λέγω δόξαν ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ὄντων τοσούτων τὸ πλῆθος ἑνὶ χρωμένους ἀιδίῳ καὶ ἀφθάρτῳ· τοὺς δ' ἄλλους καὶ γεγονέναι καὶ φθαρήσεσθαι νομίζοντας. Ἐπικουρείων δὲ χλευασμοὺς καὶ γέλωτας οὔτι φοβητέον, B οἷς τολμῶσι χρῆσθαι καὶ κατὰ τῆς προνοίας μῦθον αὐτὴν ἀποκαλοῦντες. ἡμεῖς δὲ τὴν ἀπειρίαν μῦθον εἶναί φαμεν ἐν κόσμοις τοσούτοις μηδένα λόγῳ θείῳ κυβερνώμενον ἔχουσαν, ἀλλὰ πάντας εἰκῇ συνισταμένους. εἰ δὲ χρὴ γελᾶν ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ εἴδωλα γελαστέον τὰ κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἄψυχα, ἃ ποιμαίνουσιν ἀπλέτους ἐτῶν περιόδους ἐπιφαινόμενα καὶ περινοστοῦντα πάντῃ, τὰ μὲν ἔτι ζώντων τὰ δὲ πάλαι κατακαέντων ἢ κατασαπέντων ἀπορρυέντα, φλεδόνας καὶ σκιὰς ἕλκοντες εἰς φυσιολογίαν, ἂν δὲ φῇ τις εἶναι δαίμονας οὐ ψυχῇ μόνον ἀλλὰ καὶ λόγοις C

---

1 *πάθεσι τὸν* Eusebius: *πάθεσιν* 3 *δεσμοῦ* E. -*μῶ* Vat. 4 *γὰρ* pro *δὲ* V^1? (corr. sec. m.) Barb. 8 *κωλύειν* Xylander: *κώλυσιν* 11 *τοσουτῶν* V^2 Ambr. E: *τοσοῦτον* rell. 13 *δὲ* om. pr. m. Barb. 14 *καὶ* deest in B 15 *ἀποκαλοῦντες*] scriptura *οὐκ ἀποκαλοῦντες* (ex F vel D allata?) nisus Bernardakis *συναποκ.* scripsit ‖ *ἀπορίαν* Ambr. B V^3 A Pet. 17 *εἰκῇ* scripsi: *καὶ* libri. Ante hoc omnes exceptis Barb. V^1 habent interpolamentum *ἐκ ταὐτομάτου καὶ γεγονότας* 19 *ἃ* supplevit, *ποιμαίνουσιν* scripsit Wytt. (*ποιμαίνουσιν*, ut videtur, sumpserat ex Coll. Nov., ubi extat) *ποιμένουσιν* Ambr. *ποῖ μένουσιν* reliqui 20 *καὶ — πάντῃ* desunt in E 21 *ἢ καὶ κατασ.* Ambr. et Aldina 22 *φλεδῶνας* Ambr. V^3. V (a pr. m.) et Ambr. habent adscriptum *φλυδρὰς* ‖ *ἕλκοντας* B Vat. Pet. 23 *ψυχῇ* scripsi; respectant enim haec ad antecedentia *κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἄψυχα*: *φύσει* libri

καὶ ὁράσει τὸ σῴζεσθαι καὶ διαμένειν πολὺν χρόνον ἔχοντας, δυσκολαίνοντες.'

20. *Ῥηθέντων δὲ τούτων ὁ* ΑΜΜΩΝΙΟΣ *'ὀρθῶς' ἔφη 'μοι δοκεῖ Θεόφραστος ἀποφήνασθαι· τί γὰρ κωλύει φωνεῖν 'χαῖρε φιλοσοφωτάτη'; καὶ γὰρ ἀθετουμένη πολλὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀποδειχθῆναι δὲ μὴ δυναμένων ἀναιρεῖ, καὶ τιθεμένη πολλὰ συνεφέλκεται τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀνυπάρκτων. ὃ μέντοι μόνον ἀκήκοα τῶν Ἐπικουρείων λεγόντων πρὸς τοὺς εἰσαγομένους ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους δαίμονας, ὡς οὐ δυνατὸν εἶναι φαύλους καὶ ἁμαρτητικοὺς,* D *ὄντας μακαρίους καὶ μακραίωνας, πολλὴν ⟨τὴν⟩ τυφλότητα τῆς κακίας ἐχούσης καὶ τὸ περιπτωτικὸν τοῖς ἀναιρετικοῖς, εὐηθές ἐστιν. οὕτω γὰρ Ἐπίκουρός τε χείρων Γοργίου φανεῖται τοῦ σοφιστοῦ καὶ Μητρόδωρος Ἀλέξιδος τοῦ κωμῳδοποιοῦ. διπλάσιον γὰρ οὗτος ἔζησε Μητροδώρου, ⟨τοῦ⟩ Ἐπικούρου δ' ἐκεῖνος πλέον ἢ ἐπίτριτον. ἄλλως γὰρ ἰσχυρὸν ἀρετὴν καὶ κακίαν ἀσθενὲς λέγομεν, οὐ πρὸς διαμονὴν καὶ διάλυσιν σώματος· ἐπεὶ καὶ τῶν*

1 *καὶ ὁράσει τὸ* scripsi: *καὶ ἀεὶ τὸ* Barb. *καὶ . . . τὸ* cum lacuna 6–7 litt. V. *καὶ τὸ* sine lac. rell. excepto Ambr. qui *καὶ* omittit. Volui scripturam quae fuerat in antiquo codice, communi codicum V et Barb. fonte, invenire. Post *ὁράσει* desidero *χρωμένους καὶ*. Sed potiora essent, si modo liceret, *οὐκ ἐμψύχους μόνον ἀλλὰ καὶ λογίους καὶ ὀξυδέρκεις, τὸ κτλ.* 2 *δυσκολαίνοντες* Emperius: *-τας* libri 5 *φωνεῖν 'χαῖρε φιλοσοφωτάτη* (sc. *δόξα* vel sim.): ita scripsi (nescio an magis placeat *φίλων σοφωτάτη*): *φωνὴν καὶ φιλοσοφωτάτην* V¹ Barb. *φωνὴν δέξασθαι σεμνὴν καὶ φ.* ceteri. Interpolatoris sunt haec de sententiae nexu nihil cogitantis; *δόξα* enim *ἀθετεῖται* non *φωνή*. Nescio an omnia usque ad *ἀνυπάρκτων* Theophrasto vindicanda sint 10 *δυνατῶν* V¹ Barb. ‖ *δυνατὸν εἶναι*] *δ. ἐστι* B V³ A Pet. ‖ *ἁμαρτικοὺς* V¹. *ἁμαρτωλοὺς* Ambr. 11 *μακραίωνας εἶναι* omnes praeter E. Potes hoc *εἶναι* retento, alterum (post *δυνατὸν*) cum Bernardaki delere, sed cum omnino non intersit utrum absit, malui cum codice commilitari ‖ *τὴν* inserui ‖ *τυφλότητι* Ambr. (*ἀλλὰ τυφλότητι* pro *πολλὴν τ.* Coll. Nov.) 12 *τὸ* om. Ambr. ‖ *αἱρετικοῖς* V Barb. Ambr. 13 *οὕτω γὰρ*] *οὗτος γὰρ* V¹. *οὕτως γὰρ* V² Ambr.?. *οὕτως* B. *οὕτω* E A Vat. Pet. 15 *τοῦ Μητρ.* omnes praeter V Barb. Ambr. *τοῦ* libenter hic careo, ante *Ἐπικ.* aegre, ibique inserui 17 *ἀσθενὲς λέγομεν, οὐ*] ita V² F (teste Bernard.). *ἀσθενοῦς λεγομένου* V¹ Barb. Ambr. *εἶναι ἀσθενοῦς λεγομένου* B E A Vat. Pet.

θηρίων πολλὰ ⟨μὲν⟩ δυσκίνητα καὶ νωθρὰ ταῖς ψυχαῖς ὄντα πολλὰ δὲ ἀκόλαστα καὶ ἄτακτα τῶν συνετῶν καὶ πανούργων χρόνους ζῇ μακροτέρους. ὅθεν οὐκ εὖ τῷ θεῷ τὴν ἀιδιότητα ποιοῦσιν ἐκ φυλακῆς καὶ διακρούσεως τῶν ἀναιρετικῶν. ἔδει γὰρ ἐν τῇ φύσει τοῦ μακαρίου τὸ E ἀπαθὲς καὶ ἄφθαρτον εἶναι, μηδεμιᾶς πραγματείας δεόμενον. ἀλλ' ἴσως τὸ λέγειν πρὸς μὴ παρόντας οὐκ εὔγνωμον φαίνεται. πάλιν οὖν ὁ Κλεόμβροτος ἡμῖν ὃν ἄρτι περὶ τῆς μεταστάσεως καὶ φυγῆς τῶν δαιμονίων ἀφῆκε λόγον ἀναλαβεῖν δίκαιός ἐστι.'

21. Καὶ ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ 'ἀλλὰ θαυμάσαιμ' ἄν' εἶπεν 'εἰ μὴ πολὺ φαίνεται τῶν εἰρημένων ὑμῖν ἀτοπώτερος. καίτοι δοκεῖ φυσιολογίας ἔχεσθαι, καὶ Πλάτων αὐτῷ παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον οὐχ ἁπλῶς ἀποφηνάμενος δόξης ⟨δὲ⟩ ἀμαυρᾶς ὑπόνοιαν ἐμβαλὼν αἰνιγματώδη μετ' εὐλαβείας· ἀλλ' ὅμως πολλὴ γέγονε κἀκείνου καταβόησις F ὑπὸ τῶν ἄλλων φιλοσόφων. ἐπεὶ δὲ μύθων καὶ λόγων 421 ἀναμεμιγμένων κρατὴρ ἐν μέσῳ πρόκειται (καὶ ποῦ τις ⟨ἂν⟩ ἐν εὐμενεστέροις ἀκροαταῖς ἐπιτυχὼν ὥσπερ νομίσματα ξενικὰ τούτους δοκιμάσειε τοὺς λόγους;), οὐκ ὀκνῶ χαρίζεσθαι βαρβάρου διήγησιν ἀνδρός, ὃν πλάναις πολλαῖς καὶ μήνυτρα τελέσας μεγάλα, περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀνθρώποις ἀνὰ πᾶν ἔτος ἅπαξ ἐντυγχάνοντα τἄλλα δὲ συνόντα νύμφαις νομάσι καὶ δαίμοσιν, ὡς ἔφασκε, μόλις ἐξανευρὼν ἔτυχον λόγου καὶ φιλοφροσύνης. κάλλιστος μὲν ἦν ὧν εἶδον ἀνθρώπων ὀφθῆναι νόσου τε πάσης ἀπαθὴς

1 θηρίων (ζώων Turnebus) Wytt.: θείων ‖ μὲν add. Reiske 5 αἱρετικῶν Barb. (corr. sec. m.) 6 δεομένῃ sec. m. Barb. 12 ὑμῖν Ambr. V[3]: ἡμῖν rell. 15 δόξης ⟨δὲ⟩ ἀμαυρᾶς ὑπ.] ita scripsi (δὲ supplet Anon. in Aldina Bodl. et indice ed. Francof.): δόξης ἀμαυρᾶς καὶ ὑπ. V[1] Barb. ἐκ δ. ἀμ. καὶ ὑπ. rell. Ceterum fort. scribendum ἀλλ' ἀμαυρῶς καὶ ὑπ. Exciderat ἀλλ', pro ἀμαυρῶς scriptum erat ἀμαυρᾶς, δόξης adscripsit corrector? 16 πολὺ F? E Pet. Ald. 19 ἂν inserui cum Wytt., retento tamen ἐν ‖ "In ἐπιτυχὼν vitium est," Reiske, cui assentior. ἐπιψήχων ipse excogitavit, obvium est ἐπιτήκων sed sententiae parum aptum ‖ ὡς pro ὥσπερ E A Vat. Pet. 20 οὐκ ὀκνῶ A (in marg.) Pet. οὐχ ὁρῶ reliqui omnes 22 post θάλασσαν habent εὗρον Ambr. B V[3] et Aldina 24 συνόντα Reiske: σὺν ταῖς ‖ νόμασι. Explicit V

διετέλει, καρπόν τινα πόας φαρμακώδη καὶ πικρὸν ἑκάστου
B μηνὸς ἅπαξ προσφερόμενος· γλώσσαις δὲ πολλαῖς ἤσκητο
χρῆσθαι, πρὸς δ' ἐμὲ τὸ πλεῖστον ἐδώριζεν οὐ πόρρω
μελῶν. φθεγγομένου δέ, τὸν τόπον εὐωδία κατεῖχε, τοῦ
στόματος ἥδιστον ἀποπνέοντος. ἡ μὲν οὖν ἄλλη μάθησις
καὶ ἱστορία συνῆν αὐτῷ τὸν πάντα χρόνον· εἰς δὲ μαν-
τικὴν ἐνεπνεῖτο μίαν ἡμέραν ἔτους ἑκάστου καὶ προε-
θέσπιζε κατιὼν ἐπὶ θάλατταν, ἐπεφοίτων δὲ καὶ δυνάσται
καὶ γραμματεῖς βασιλέων εἶτ' ἀπῄεσαν. ἐκεῖνος οὖν τὴν
μαντικὴν ἀνῆγεν εἰς δαίμονας· πλεῖστον δὲ Δελφῶν λόγον
εἶχε, καὶ τῶν λεγομένων περὶ τὸν Διόνυσον ἐνταῦθα καὶ
C δρωμένων ἱερῶν οὐδενὸς ἀνήκοος ἦν, ἀλλὰ κἀκεῖνα δαι-
μόνων ἔφασκεν εἶναι πάθη μεγάλα καὶ ταῦτα δὴ τὰ περὶ
Πύθωνα. τῷ δ' ἀποκτείναντι μήτ' ἐννέα ἐτῶν μήτ' εἰς
τὰ Τέμπη γενέσθαι μετὰ τοῦτο φυγήν, *** αὐτὸν ἐκπε-
σόντα κόσμον· ὕστερον δ' ἐκεῖθεν ἐνιαυτῶν μεγάλων
ἐννέα περιόδοις ἁγνὸν γενόμενον καὶ Φοῖβον ἀληθῶς
κατελθόντα τὸ χρηστήριον παραλαβεῖν, τέως ὑπὸ Θέμιδος
φυλαττόμενον. οὕτως δ' ἔχειν καὶ τὰ Τυφωνικὰ καὶ τὰ
Τιτανικά· δαιμόνων μάχας γεγονέναι πρὸς δαίμονας, εἶτα
φυγὰς τῶν κρατηθέντων ἢ δικαιώσεις ὑπὸ θεοῦ τῶν ἐξα-
μαρτόντων, οἷα Τυφὼν λέγεται περὶ Ὄσιριν ἐξαμαρτεῖν
D καὶ Κρόνος περὶ Οὐρανόν, ὧν ἀμαυρότεραι γεγόνασιν αἱ

1 διατελεῖ Barb. Ambr. 2 γλώσσαις. Denuo incipit D (teste Konto) 4 κατήχει Ambr. 6 ἱστορία συνῆν] ἱστοριοσύνη Barb. (alterum ο ex eraso α factum esse videtur). ἱστοριωσύνη D Ambr. 7 ἀνεπν. D Barb. 9 ἐκεῖνος οὖν usque ad παρωνυμίας (p. 87, 18) citat Eusebius Praep. Ev. V. 5 10 πλεῖστον δὲ Eusebius: ἥδιστον δὲ nostri omnes exceptis Vat. E. In Vat. est ἥδιστα δὲ, in E vero ἥκιστα δὲ sequente lacuna 12 litt. ‖ λόγον deest in Ambr. Vat. 11 καὶ τῶν B cum Eusebio: καὶ περὶ τῶν rell. D omittit περὶ post λεγομ. 13 εἶναι ἔφ. Ambr. ‖ τὰ περὶ unus E cum Euseb.: in rell. deest τὰ 14 Πύθωνα] τὴν Πυθίαν Eusebius ‖ μηδ' ἐννέα Ambr. 15 μετὰ τοῦτο φυγήν scripsi, postque haec lacunam indicavi: μετὰ τοῦ (τὸ E) φυγεῖν libri nostri. Locum mancum ita refinxit Eusebius γενέσθαι τὴν φυγήν, ἀλλ' ἐκπεσόντα ἐλθεῖν εἰς ἕτερον κόσμον. Cf. p. 87, 2 17 περ. ἐννέα Barb. ‖ ὡς ἀληθῶς Eusebius 18 κατελθόντα Eusebius: καὶ ἐλθ. nostri 19 οὕτως δὲ libri? ‖ ἔχειν Euseb.: ἔχει ‖ καὶ τὰ Τιτ. om. D 21 δικαιώσεις] δικώοις Barb. Ambr. δικώσεις D (teste Bern.). δίκας Euseb. ‖ ἐξαμαρτανόντων D Ambr. 22 post Τύφων habent τε codd. Eusebii exceptis a, h

τιμαὶ πὰρ ἡμῖν ἢ καὶ παντάπασιν ἐκλελοίπασι, μεταστάντων εἰς ἕτερον κόσμον. ἐπεὶ καὶ Σολύμους πυνθάνομαι τοὺς Λυκίων προσοίκους ἐν τοῖς μάλιστα τιμᾶν τὸν Κρόνον· ἐπεὶ δὲ ἀποκτείνας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, Ἄρσαλον καὶ Ἄρυον καὶ Τόσοβιν, ἔφυγε καὶ μετεχώρησεν ὁποιδήποτε (τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν), ἐκεῖνον μὲν ἀμεληθῆναι, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἄρσαλον σκιρροὺς θεοὺς προσαγορεύεσθαι, καὶ τὰς κατάρας ἐπὶ τούτων ποιεῖσθαι δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ Λυκίους. τούτοις μὲν οὖν ὅμοια πολλὰ λαβεῖν ἔστιν ἐκ τῶν μυθολογουμένων. 'εἰ δὲ τοῖς νενομισμένοις τῶν θεῶν ὀνόμασι δαίμονάς τινας καλοῦμεν, E
οὐ θαυμαστέον' εἶπεν ὁ ξένος· 'ᾧ γὰρ ἕκαστος θεῷ συντέτακται καὶ οὗ τῆς δυνάμεως μετείληχεν, ἀπὸ τούτου φιλεῖ καλεῖσθαι. καὶ γὰρ ἡμῶν ὁ μέν τίς ἐστι Δίιος ὁ δὲ Ἀθηναῖος ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ἢ Διονύσιος ἢ Ἑρμαῖος· ἀλλ' ἔνιοι μὲν ὀρθῶς κατα τύχην ἐκλήθησαν, οἱ δὲ πολλοὶ μηδὲν προσηκούσας ἀλλ' ἐνηλλαγμένας ἐκτήσαντο θεῶν παρωνυμίας.'

22. *Σιωπήσαντος δὲ τοῦ Κλεομβρότου, πᾶσι μὲν ὁ λόγος ἐφάνη θαυμαστός. τοῦ δ'* ΗΡΑΚΛΕΩΝΟΣ *πυθομένου πῇ ταῦτα προσήκει Πλάτωνι καὶ πῶς ἐκεῖνος τὸ*

---

1 *παρ' ἡμῖν* Eusebius. In Pl. codd. post *γεγόνασιν* collocatum erat, exciderat que 2 *ἐπεὶ καὶ* usque ad *Λυκίους* citat Theodoretus Graec. Aff. Cur. p. 129 (ed. Gaisford) ‖ *σολύμοις — τοῖς — προσοίκοις* Barb. (corr. sec. m.) 4 *Κρόνον*] *Κράγον* ci. Lobeck (Aglaoph. p. 1186) 5 *ἄρυον* codd. Theodoreti. *ἄροιον* a h Eusebii. *ἄρυτον* rell. ejusdem *δρύον* nostri ‖ *τόσοβιν* b. Theodoreti. *τόσαβιν* c ejusdem. *τὸ σέβειν* a h Eusebii. *τόσιβιν* rell. ejusdem et Suidas s. v. *τρώσοβιν* Barb. a sec. m. *τροσοβιὸν* D. *τρωσοβιὸν* Barb. (a pr. m.) B F E. *τρωσόβιον* Ambr. *τροσωβιὸν* A Vat. *τρωσομιὸν* Pet. ‖ *ἀνεχώρ.* Ambr. 6 *ἐκεῖνον*] ita Eusebius, Theodoretus: *ἐκείνους* nostri 7 *τοὺς περὶ δὲ τὸν* A Vat. Pet. deest *τὸν* in B et Theodoreti codd. ‖ *σκιρροὺς* cod. b Theodoreti. *σκιροὺς* codd. Eusebii. *σκληροὺς* cod. a Theodoreti et nostri 8 *προσαγορεύεσθαι*] ita cum Eusebio D Barb. Ambr. *-εύοντας* B Pet. *-εύοντες* F? E A Vat. *-εῦσαι* Theodoretus ‖ *τούτων* Euseb. Theodor.: *τούτῳ* ‖ 10 *μυθολογουμένων*] ita D Barb. Ambr. cum Eusebio: *θεολογ.* rell. 12 *θεὸς* Ambr. 13 *καὶ οὗ τῆς δυνάμεως μετείληχεν*] ita Eusebius: *καὶ παρ' οὗ δυνάμεως καὶ τιμῆς εἴληχεν* libri nostri. Ab interpolatore quodam confecta esse videntur qui non ad daemones sed ad homines haec spectare sibi persuaserat 14 *Δῖος* Eusebius 16 *μὲν οὖν* F E A Vat. Pet. 18 *προσωνυμίας* D 21 *πῇ* Turn. Vulc.: *μὴ* ‖ *προσήκει* Pet. unus: *-κειν* rell.

ἐνδόσιμον τῷ λόγῳ τούτῳ παρέσχεν, ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ
(im. 55 c, d) F 'εὖ μνημονεύεις' εἶπεν 'ὅτι τὴν μὲν ἀπειρίαν αὐτόθεν
422 ἀπέγνω τῶν κόσμων, περὶ δὲ πλήθους ὡρισμένου διηπόρησε, καὶ μέχρι τῶν πέντε τοῖς ὑποτιθεμένοις κατὰ στοιχεῖον ἕνα κόσμον ἐπιχωρήσας τὸ εἰκός, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐφ' ἑνὸς ἐτήρησεν. καὶ δοκεῖ τοῦτο Πλάτωνος ἴδιον εἶναι, τῶν ἄλλων σφόδρα φοβηθέντος τὸ πλῆθος, ὡς τοὺς ἑνὶ τὴν ὕλην μὴ ὁρίσαντας ἀλλ' ἐκβάντας εὐθὺς ἀορίστου καὶ χαλεπῆς ἀπειρίας ὑπολαμβανούσης. 'ὁ δὲ ξένος' ἔφην ΕΓΩ 'περὶ πλήθους κόσμων ὥριζεν ᾗ Πλάτων ἤ, ὅτε συνεγένου τἀνδρὶ τούτῳ, οὐδὲ διεπειράθης;' 'ἀλλ' οὐκ ἔμελλον', εἶπεν ὁ ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ 'εἰ μηδὲν ἄλλο, τῶν περὶ ταῦτα λιπαρὴς εἶναι καὶ πρόθυμος ἀκροατής, ἐνδι-
B δόντος ἑαυτὸν ἵλεω καὶ παρέχοντος; ἔλεγε δὲ μήτ' ἀπείρους μήθ' ἕνα μήτε πέντε κόσμους, ἀλλὰ τρεῖς καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν εἶναι συντεταγμένους κατὰ σχῆμα τριγωνοειδές, οὗ πλευρὰν ἑκάστην ἑξήκοντα κόσμους ἔχειν. τριῶν δὲ τῶν λοιπῶν ἕκαστον ἱδρῦσθαι κατὰ γωνίαν, ἅπτεσθαι δὲ τοὺς ἐφεξῆς ἀλλήλων ἀτρέμα περιιόντας ὥσπερ ἐν χορείᾳ· τὸ δ' ἐντὸς ἐπίπεδον τοῦ τριγώνου κοινὴν ἑστίαν εἶναι πάντων, καλεῖσθαι δὲ πεδίον ἀληθείας, ἐν ᾧ τοὺς λόγους καὶ τὰ εἴδη καὶ τὰ παραδείγματα τῶν γεγονότων καὶ τῶν γενησομένων ἀκίνητα κεῖσθαι, καὶ περὶ αὐτὰ τοῦ αἰῶνος ὄντος οἷον ἀπορροὴν ἐπὶ τοὺς κόσμους φέρεσθαι τὸν χρόνον. ὄψιν δὲ τούτων καὶ θέαν
C ψυχαῖς ἀνθρωπίναις ἅπαξ ἐν ἔτεσι μυρίοις ὑπάρχειν, ἂν

---

1 τούτῳ om. D 3 τὸν κόσμον idem 7 φοβηθέντος scripsi: φοβηθέντων || pro ὡς τοὺς Barb. habet a pr. m. αὐτοὺς (corr. sec. m.) || ἑνὶ Wytt.: ἐπὶ 8 ἀοράτου E 9 ἔφη A E Vat. Pet. 10 ὥριζεν] ejus loco lac. in E 7 litt. || ἤ πλ. libri; corr. Xylander || ἢ ὅτε συν. (ἢ οὐδὲν συν. Turn.) Wytt. idemque in versionibus significaverant Xylander, Amyot. ὅθεν εὖ (eorum loco lac. in E 5 litt.) ἐγένου libri 12 μηθὲν ἄλλο (superscripto in Barb. a pr. m. μηδένι ἄλλῳ) τῷ libri: corr. Meziriac 14 ἔλεγε κτλ. Cf. Proclum In Timaeum p. 138 B 16 κατὰ om. B F A E Vat. Pet. 17 οὗ πλ. — λοιπῶν in marg. add. sec. m. Barb. Ceterum Proclus habet καθ' ἑκάστην γωνίαν ἕνα, τοιούτους οἷος ὁ ἡμᾶς περιέχων, unde licet autumare aliquid hic excidisse 19 τῶν ἐφεξῆς D 21 εἶναι π.] π. εἶναι Ambr. 25 κόσμους unus E: χρόνους rell.

γε εὖ βιώσωσι· καὶ τῶν ἐνταῦθα τελετῶν τὰς ἀρίστας ἐκείνης ὄνειρον εἶναι τῆς ἐποπτείας καὶ τελετῆς· καὶ τοὺς λόγους ἀναμνήσεως ἕνεκα τῶν ἐκεῖ φιλοσοφεῖσθαι καλῶν ἢ μάτην περαίνεσθαι. ταῦτ'' ἔφη 'περὶ τούτων μυθολογοῦντος ἤκουον ἀτεχνῶς καθάπερ ἐν τελετῇ καὶ μυήσει, μηδεμίαν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου μηδὲ πίστιν ἐπιφέροντος.

23. ΚΑΓΩ τὸν Δημήτριον προσαγορεύσας 'πῶς ἔχει' ἔφην 'τὰ τῶν μνηστήρων ἔπη, τὸν Ὀδυσσέα θαυμασάντων τὸ τόξον μεταχειριζόμενον;' ὑπομνησθέντος δὲ τοῦ Δημητρίου, 'ταῦτ'' ἔφην 'ἐπέρχεται κἀμοὶ περὶ τοῦ ξένου εἰπεῖν. (φ 397)

'ἦ τις θηητὴρ καὶ ἐπίκλοπος ἔπλετο' D

δογμάτων τε καὶ λόγων παντοδαπῶν, καὶ πολυπλανὴς ἐν γράμμασι καὶ οὐ βάρβαρος ἀλλ' Ἕλλην γένος ἦν, πολλῆς Ἑλληνίδος μούσης ἀνάπλεως. ἐλέγχει δ' αὐτὸν ὁ τῶν κόσμων ἀριθμὸς οὐκ ὢν Αἰγύπτιος οὐδὲ Ἰνδὸς ἀλλὰ Δωριεὺς ἀπὸ Σικελίας, ἀνδρὸς Ἱμεραίου τοὔνομα Πέτρωνος· αὐτοῦ μὲν ἐκείνου βιβλίδιον οὐκ ἀνέγνων οὐδὲ οἶδα διασῳζόμενον· Ἵππυς δὲ ὁ Ῥηγῖνος, οὗ μέμνηται Φανίας ὁ Ἐρέσιος, ἱστορεῖ δόξαν εἶναι ταύτην Πέτρωνος καὶ λόγον, ὡς ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς κόσμους ὄντας ἁπτομένους δὴ ἀλλήλων κατὰ στοιχεῖον· ὅ τι δὴ τοῦτ' ἐστί, τὸ E
κατὰ στοιχεῖον ἅπτεσθαι, μὴ προσδιασαφῶν μηδ' ἄλλην τινὰ πιθανότητα προσάπτων.' ὑπολαβὼν δ' ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 'τίς δ' ἄν' εἶπεν 'ἐν τοιούτοις προστάγμασιν εἴη πιθανότης, ὅπου καὶ Πλάτων οὐδὲν εἰπὼν εὔλογον οὐδ' εἰκὸς οὕτω κατέβαλε τὸν λόγον;' καὶ ὁ ΗΡΑΚΛΕΩΝ 'ἀλλὰ μὴν

---

3 ἀναμνήσεως Wytt.: ἀνέμνησας Ambr. ἀνέμνησεν rell. 4 ἔφη Meziriac: ἔφην 8 ἔφη D Barb. (corr. sec. m.) F A Vat. Pet. 10 τοῦ om. E? Ald. 12 ἤ τις Ambr. unus ἥ τις D? Barb. εἴ τις rell. || θηρητὴρ libri 13 τε Barb. (a pr. m. superscriptum) Ambr. Pet. Aldina. δὲ Barb. (in textu) et rell. 17 πτέρωνος in marg. scripsit sec. m. Barb. 19 ὁ καὶ ῥηγεινὸς Ambr. 20 αἰρέσιος (αἰρ. Ambr.) libri; corr. Xylander 22 δὴ ἀλλ. unus Barb.: δ' ἀλλ. rell. || ὅτι δὴ] ὅτι δὲ Barb (corr. sec. m.) D || τὸ habet unus Barb. a sec. m. 24 δ' ὁ Bernardakis: δὲ 25 προστάγμασιν unus Barb. πράγμασιν rell. 27 οὕτως omnes, ut videtur, praeter B || κατέβαλε soli Barb. (a pr. m. superscriptum) E Aldina κατέλαβε rell.

ὑμῶν' ἔφη 'τῶν γραμματικῶν ἀκούομεν εἰς Ὅμηρον ἀνα-
(O 187) γόντων τὴν δόξαν, ὡς ἐκείνου τὸ πᾶν εἰς πέντε κόσμους
διανέμοντος, οὐρανὸν ὕδωρ ἀέρα γῆν ὄλυμπον. ὧν τὰ μὲν
δύο κοινὰ καταλείπει, γῆν μὲν τοῦ κάτω παντὸς οὖσαν
F ὄλυμπον δὲ τοῦ ἄνω παντός· οἱ δ' ἐν μέσῳ τρεῖς τοῖς
Tim. p. 31) τρισὶ θεοῖς ἀπεδόθησαν. οὕτω δὲ καὶ Πλάτων ἔοικε τὰ
κάλλιστα καὶ πρῶτα σωμάτων εἴδη καὶ σχήματα συννέ-
423 μων ταῖς τοῦ ὅλου διαφοραῖς πέντε κόσμους καλεῖν, τὸν
γῆς τὸν ὕδατος τὸν ἀέρος τὸν πυρός· ἔσχατον δὲ τὸν
περιέχοντα τούτους, ᾧ ⟨τὸ⟩ τοῦ δωδεκαέδρου πολύχυτον
καὶ πολύτρεπτον ὡς μάλιστα δὴ ταῖς ψυχικαῖς περιόδοις
καὶ κινήσεσι πρέπον σχῆμα καὶ συναρμόττον ἀπέδωκε.' καὶ
ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ '"Ομηρον' ἔφη 'τί κινοῦμεν ἐν τῷ παρόντι;
μύθων γὰρ ἅλις. Πλάτων δὲ πολλοῦ ⟨τε⟩ δεῖ τὰς πέντε
τοῦ κόσμου διαφορὰς πέντε κόσμους προσαγορεύειν, ἐν
οἷς τε μάχεται τοῖς ἀπείρους κόσμους ὑποτιθεμένοις,
ταύτῃ δή φησί⟨ν οἱ⟩ δοκεῖν· ἕνα τοῦτον εἶναι μονογενῆ
τῷ θεῷ καὶ ἀγαπητόν, ἐκ τοῦ σωματοειδοῦς παντὸς ὅλον
καὶ τέλειον καὶ αὐτάρκη γεγενημένον. ὅθεν ἄν τις καὶ
B θαυμάσειεν, ὅτι τἀληθὲς εἰπὼν αὐτὸς ἑτέροις ἀπιθάνου
καὶ λόγον οὐκ ἐχούσης ἀρχὴν παρέσχε † δι' αὐτῆς †. τὸ μὲν
γὰρ ἕνα μὴ φυλάξαι κόσμον εἶχεν ἁμωσγέπως ὑπόθεσιν
τὴν τοῦ παντὸς ἀπειρίαν, τὸ δ' ἀφωρισμένως ποιῆσαι
τοσούτους καὶ μήτε πλείους τῶν πέντε μήτ' ἐλάττους
κομιδῇ παράλογον καὶ πάσης πιθανότητος ἀπηρτημένον,
εἰ μή τι σὺ λέγεις' ἔφη 'πρὸς ἐμὲ βλέψας.' ΚΑΓΩ 'δοκεῖ

---

1 ἀναγόντων Stegmann: ἀγόντων 6 ἀπέδοσαν D Barb. Ambr. 10 ᾧ τὸ scripsi: ὧ Barb. Ambr. ὁ D τὸν rell. 11 ὡς μάλιστα] ὧ μ. B A E Vat. Pet. || ψυχαῖς Barb. Ambr. F 14 τε inserui 15 τοῦ κόσμου desunt in F B E A Vat.? Pet. 16 ἀπείροις κόσμοις D Pet. 17 ταύτῃ δὴ scripsi: αὕτη δὴ D Barb. B F A. αὐτῇ δὴ Ambr. αὕτη δεῖ E Vat. αὕτη δὲ Pet. ταῦτα δὴ conj. Leonicus, αὐτῷ δὴ Vulcobius || φησίν οἱ scripsi: φησι libri 19 καὶ τέλ.] καὶ deest in B 21 δι' αὐτῆς] eorum loco lac. 7 litt. in E. Remedium non invenio. Invenissent magni viri Reiskii Cobetive, nisi fefellisset eos Leonicianum illud δόξης pro librorum scriptura acceptum. Fort. διολκῆς? 22 γὰρ om. Ambr. 23 ἐπήρειαν D Barb. (ἀπειρ. superscr. pr. manus) Ambr. 24 καὶ μήτε — ἐλάττους desunt in D

γὰρ οὕτως' ἔφην 'ἀφέντας ἤδη τὸν περὶ χρηστηρίων λόγον ὡς τέλος ἔχοντα, μεταλαμβάνειν ἕτερον τοσοῦτον;' 'οὐκ ἀφέντας' εἶπεν ὁ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 'ἐκεῖνον, ἀλλὰ μὴ παρελθόντας τοῦτον ἀντιλαμβανόμενον ἡμῶν. οὐ γὰρ ἐνδιατρί- C ψομεν, ἀλλ' ὅσον ἱστορῆσαι τὴν πιθανότητα θιγόντες αὐτοῦ μέτιμεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν.'

24. (1) 'Πρῶτον τοίνυν' ἔφην ΕΓΩ 'τὰ κωλύοντα ποιεῖν κόσμους ἀπείρους οὐκ ἀπείργει πλείονας ἑνὸς ποιεῖν. καὶ γὰρ ὁσίαν ἐστὶν εἶναι καὶ μαντικὴν καὶ πρόνοιαν ἐν πλείοσι κόσμοις, καὶ τὸ μικροτάτην τύχην παρεμπίπτειν, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ μέγιστα τάξει λαμβάνειν γένεσιν καὶ μεταβολήν, ὧν οὐδὲν ἡ ἀπειρία δέχεσθαι πέφυκεν. (2) ἔπειτα τῷ λόγῳ μᾶλλον ἕπεται τὸ τῷ θεῷ μὴ μονογενῆ μηδ' ἔρημον εἶναι τὸν κόσμον. ἀγαθὸς γὰρ ὢν τελέως οὐδεμιᾶς ἀρετῆς ἐνδεής ἐστιν, ἥκιστα δὲ τῶν περὶ δικαιοσύνην καὶ φιλίαν· κάλλισται D γὰρ αὗται καὶ θεοῖς πρέπουσαι. μάτην δὲ οὐδὲν ἔχειν οὐδ' ἄχρηστον θεὸς πέφυκεν. εἰσὶν οὖν ἐκτὸς ἕτεροι θεοὶ καὶ κόσμοι, πρὸς οὓς χρῆται ταῖς κοινωνικαῖς ἀρεταῖς· οὐ γὰρ πρὸς αὑτὸν οὐδὲ μέρος αὑτοῦ χρῆσίς ἐστι δικαιοσύνης ἢ χάριτος ἢ χρηστότητος ἀλλὰ πρὸς ἄλλους. ὥστε οὐκ εἰκὸς ἄφιλον οὐδ' ἀγείτονα τόνδ' οὐδ' ἄμικτον ἐν ἀπείρῳ κενῷ τὸν κόσμον σαλεύειν. (3) ἐπεὶ ⟨δὲ⟩ καὶ τὴν φύσιν ὁρῶμεν ⟨τὰ⟩ καθ' ἕκαστα γένεσιν καὶ εἴδεσιν οἷον ἀγγείοις ἢ περικαρπίοις [σπέρματος] περιέχουσαν·

1 τῶν (ita Pet.) περὶ τῶν χρ. λ. Ambr. 2 μεταλαβεῖν Barb. 3 ἀλλὰ μὴ — ἡμῶν] eorum loco lac. in E 50 litt. 7 Πρῶτον κτλ.] argumenta numeris distinxi 9 ὁσίαν scripsi: ὅσον libri. οἷόν τε Xylander 11 τάξει D Barb. Ambr. F τάξιν reliqui ‖ λαμβάνειν D (teste Bernard.) -νει reliqui. Post hanc vocem habet D (eodem teste) πρὸς quod conjecerat Reiske 14 τῶ τῶ θεῶ D? Ambr. τῶ θεῶ τὸ (add. τὸ sec. m.) Barb. 16 τῶν unus Barb. τῶ (τὸ Ambr.) rell. ‖ κάλλισται — πρέπουσαι] αὗται dedi cum Turnebio Vulcobio, Reiskio pro αὐτῶ librorum; sed haec sana esse vix credo. Offendunt καὶ θεοῖς quorum loco desidero καὶ μάλιστα θεῷ 19 οὓς Turn. Vulc.: οἷς 20 οὐδὲ γὰρ B A E Vat. Pet. ‖ αὑτὸν unus B: αὐτὸν rell. ‖ αὑτοῦ scripsi: αὐτοῦ 21 ἀρετῆς pro χάριτος Ambr. ‖ ἀλλήλους Barb. 22 τόνδ' οὐδ'] τὸν οὐδ' D Barb. τοῦδ' Pet. 23 δὲ inserui 24 τὰ inseruit Stephanus? 25 περικαρποῖς D Barb. περὶ καρποῖς Ambr. ‖ σπέρματος seclusit Bernardakis

E (οὐδὲν γὰρ ἐν ἀριθμῷ τῶν ὄντων ἐστιν, οὗ γε μὴ λόγος ὑπάρχει κοινός, οὐδὲ τυγχάνει τῆς τοιᾶσδε προσηγορίας ὃ μὴ κοινῶς ποιὸν ⟨ἢ⟩ ἰδίως ἐστίν. ὁ δὲ κόσμος οὐ λέγεται κοινῶς εἶναι ποιός· ἰδίως τοίνυν ποιός ἐστιν ἐκ διαφορᾶς τῆς πρὸς ἄλλα συγγενῆ καὶ ὁμοειδῆ γεγονὼς τοιοῦτος.)· εἰ γ' ἄρ' οὔτ' ἄνθρωπος εἷς οὔτε ἵππος εἷς ἐν τῇ φύσει γέγονεν οὔτε ἄστρον οὔτε θεὸς οὔτε δαίμων, τί κωλύει μηδὲ κόσμον ἕνα τὴν φύσιν ἔχειν ἀλλ' ἢ πλείονας; ὁ γὰρ λέγων, ὅτι καὶ γῆν μίαν ἔχει καὶ θάλατταν, ἐμφανές τι παρορᾷ τὸ τῶν ὁμοιομερῶν· τήν τε γὰρ γῆν εἰς ὁμώνυμα μέρη καὶ τὴν θάλατταν ὡσαύτως
F διαιροῦμεν· τοῦ δὲ κόσμου μέρος οὐκέτι κόσμος [ἀλλ' ἐκ διαφόρων φύσεων συνέστηκε].

424 25. (4) 'Καὶ μὴν ὅ γε μάλιστα φοβηθέντες ἔνιοι καταναλίσκουσιν τὴν ὕλην εἰς τὸν κόσμον ἅπασαν, ὡς μηδὲν ὑπολειπόμενον ἐκτὸς ἐνστάσεσιν ἢ πληγαῖς διαταράττοι τὴν τοῦδε σύστασιν, οὐκ ὀρθῶς ἔδεισαν. πλειόνων γὰρ ὄντων κόσμων ἰδίᾳ δ' ἑκάστου συνειληχότος οὐσίᾳ καὶ ὕλῃ μέτρον ὡρισμένον ἐχούσῃ καὶ πέρας, οὐδὲν ἄτακτον

---

1 οὐδὲν γὰρ usque ad τοιοῦτος] loci in libris turbati redintegrationem debemus Wyttenbachio, Emperio, Madvigio ‖ οὗ γε μὴ Wytt.: οὐδὲ μὴ D Barb. Ambr. οὐδὲ μὴν rell. 2 ὑπάρχῃ Ambr. (ὑπάρχει, η supra scr., Coll. Nov.) ‖ τῆς τοιαύτης προσ. Pet. 3 ποιὸν unus Barb. (ut videtur) ποιῶν Ambr. ποῖον (ποῖος Pet.) rell. ‖ ἢ inseruit Madvig ‖ οὐ om. B 4 κοινῶς εἶναι ποιός· ἰδίως] correxerunt Emperius, Madvig: κοινὸς εἶναι ποῖος (unus D ποῖοι rell.) δ' ὡς libri excepto E qui loco ποῖος δ' ὡς τοίνυν lacunam 17 litt. habet ‖ ποιός unus Barb.: ποῖος rell. 5 ἄλλα συγγενῆ καὶ ὁμοειδῆ] dedi cum Wytt., Emperio: ἄλλας συγγενοῦς καὶ ὁμοειδὴς D. ἄλλας (ἄλληλα F B E A Vat. Pet.) συγγενὴς καὶ μονοειδὴς rell. Aeque libenter scriberem ἄλλους συγγενεῖς καὶ ὁμοειδεῖς 6 γ' ἄρ' scripsi: γὰρ ‖ οὔτε ἀνθρ.] om. οὔτε E Vat. ‖ ἵππος εἷς unus Ambr. deest εἷς in rell. 7 ἐν τῇ om. D 8 ἀλλ' ἢ] ita libri omnes excepto, ut videtur, A, qui ἀλλὰ cum Aldina 9 θάλασσαν D Ambr. B A 10 παρορᾷ τὸ] in B deest τὸ, παρορῶ τὸ Ambr. 12 ἀλλ' ἐκ — συνέστηκε uncis inclusi. Superflua sunt, gravissimeque offendit φύσεων. Si hoc cum B omittas διαφορῶν scribendum (p. 90, 15) 16 ὑπολειπόμενον Turn. Vulc.: -ομένην libri 18 οὐσίαν καὶ ὕλην — ἔχουσαν secundis curis pr. m. Barb. (vulgatum reposuit sec. m.). Verbo συλλαγχάνειν abuti solet Plutarchus (vide Wytt. ad 363B). συνειλ. hic idem valet atque συνεστῶτος ἅμα

οὐδ' ἀκατακόσμητον οἷον περίττωμα λειφθήσεται προσπίπτον ἔξωθεν. ὁ γὰρ περὶ ἕκαστον λόγος ἐγκρατὴς ὢν τῆς συννενεμημένης ὕλης οὐδὲν ἔκφορον ἐάσει καὶ πλανώμενον ἐμπεσεῖν εἰς ἄλλον οὐδὲ εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἄλλου, διὰ τὸ μήτε πλῆθος ἀόριστον καὶ ἄπειρον τὴν φύσιν B ἔχειν μήτε κίνησιν ἄλογον καὶ ἄτακτον. εἰ δὲ καί τις ** ἀλόγως ἀπορρυεῖσα φέρεται πρὸς ἑτέρους ἀφ' ἑτέρων, ὁμόφυλον ⟨εἰκὸς⟩ εἶναι καὶ προσηνῆ καὶ πᾶσιν ἠπίως ἐπιμιγνυμένην ὥσπερ αἱ τῶν ἀστέρων αὐγαὶ καὶ συγκράσεις, αὐτούς τε τέρπεσθαι καθορῶντας ἀλλήλους εὐμενῶς, θεοῖς τε πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καθ' ἕκαστον οὖσι παρέχειν ἐπιμιξίας καὶ φιλοφροσύνας. ἀδύνατον γὰρ οὐδέν ἐστι τούτων οὔτε μυθῶδες οὔτε παράλογον· εἰ μὴ νὴ Δία τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπόψονταί τινες ὡς φυσικῶς ἔχοντα. (De Cael p. 276) τῶν γὰρ σωμάτων ἑκάστου τόπον οἰκεῖον ἔχοντος, ὥς φησιν, ἀνάγκη τὴν γῆν πανταχόθεν ἐπὶ τὸ μέσον φέρεσθαι καὶ τὸ ὕδωρ ἐπ' αὐτῆς διὰ βάρος ὑφιστάμενον τοῖς C κουφοτέροις. ἂν οὖν πλείονες ὦσι κόσμοι, συμβήσεται τὴν γῆν πολλαχοῦ μὲν ἐπάνω τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ἀέρος κεῖσθαι πολλαχοῦ δ' ὑποκάτω· καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ ὁμοίως, πῇ μὲν ἐν ταῖς κατὰ φύσιν πῇ δ' ἐν ταῖς παρὰ φύσιν χώραις ὑπάρχειν. ὧν ἀδυνάτων ὄντων, ὡς οἴεται,

---

2 λόγος Turn. Vulc. λόγον, ut videtur, libri omnes 4 ἄλλο D 6 τις ** ἀλόγως] ita scripsi (malim παραλόγως): τις ἄλογος Ambr. deest ἀλογ. in rell. omnibus. Exciderat fort. ἴτυς (de ἀκτὶς non cogitandum). Potes deleto, quod posui, lacunae signo, pro τις scribere λεπὶς 7 ἀπορρυεῖσα unus Ambr. (υ in ras.). ἀπορροὴ καὶ Barb. ἀπορροὴ rell. 8 εἰκὸς hic inseruit Bernardakis (post ἠπίως inseruit Wytt.) ‖ ἠπίως unus D. οἰκείως rell. 9 αὐγαὶ] αὗται D Barb. (καὶ erasit pr. m.) 13 οὐδὲ D F Vat. Pet. ‖ τὰ τοῦ ἀρ. unus Ambr. (cum Aldina). τὰ ἀρ. A. τοῦ ἀρ. D Barb. F. τοῖς ἀρ. B E Vat. Pet. 14 φυσικῶς Barb. (adscr. sec. m. λείπει τὸν λόγον) Ambr. (ci. Leonicus) φυσικὰς D, Aldina φυσικὰς αἰτίας rell. 21 πῇ μὲν usque ad ὄντων] ita scripsi cum Bernardaki. In libris mira varietas πῇ (ποῖ E A Vat. Pet.) μὲν ἐν ταῖς κ. φ. χωραῖς ὑπάρχειν ὧν ἀδ. ὄντων D Barb. F E A Vat. Pet. πῇ μὲν ἐν ταῖς κ. φ. χ. ὑπ. πῇ δ' οὕτων ὄντων Ambr. πῇ μὲν ἐν ταῖς κ. φ. χ. ὑπ. πῇ δ' ἐν ταῖς παρὰ φύσιν ὧν ἀδ. ὄντων B. Bona quidem haec sed interpolata. De scriptura Ambrosiani si, ut mihi persuasi, ex πῇ δ' αὖ τοὐναντίον (exciderunt propter homoioteleuton ὧν ἀδ. ὄντων) orta sit, valde dubito genuina sit necne

μήτε δύο μήτε πλείονας εἶναι κόσμους, ἀλλ' ἕνα τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας ἁπάσης συγκείμενον, ἱδρυμένον κατὰ φύσιν, ὡς προσήκει ταῖς τῶν σωμάτων διαφοραῖς.'

26. '"Ἀλλὰ καὶ ταῦτα πιθανῶς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς εἴρηται· σκόπει δὲ οὕτως' ἔφην 'ὦ φίλε Δημήτριε. τῶν
D γὰρ σωμάτων τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μέσον καὶ κάτω κινεῖσθαι λέγων τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ ἄνω τὰ δὲ περὶ τὸ μέσον καὶ κύκλῳ, πρὸς τί λαμβάνει τὸ μέσον; οὐ δήπου πρὸς τὸ κενόν· οὐ γάρ ἐστι κατ' αὐτόν. καθ' οὓς δ' ἔστιν, οὐκ ἔχει μέσον, ὥσπερ οὐδὲ πρῶτον οὐδ' ἔσχατον· πέρατα γὰρ ταῦτα, τὸ δ' ἄπειρον καὶ ἀπεράτωτον. εἰ δὲ καὶ βιάσαιτό τις αὐτὸν, λόγου βίᾳ κινούμενον, ἄπειρόν τι ὁμολογῆσαι τὶς ἡ πρὸς τοῦτο γιγνομένη τῶν κινήσεων διαφορὰ τοῖς σώμασι; οὔτε γὰρ ἐν τῷ κενῷ δύναμις ἔστι τῶν σωμάτων οὔτε τὰ σώματα προαίρεσιν ἔχει καὶ ὁρμήν,
E ᾗ τοῦ μέσου γλίχεται καὶ πρὸς τοῦτο συντείνει πανταχόθεν. ἀλλ' ὁμοίως ἄπορόν ἐστιν ἀψύχων σωμάτων πρὸς ἀσώματον χώραν καὶ ἀδιάφορον ἢ φορὰν ἐξ αὐτῶν ἢ ὁλκὴν ὑπ' ἐκείνης γιγνομένην νοῆσαι. λείπεται τοίνυν τὸ μέσον οὐ τοπικῶς ἀλλὰ σωματικῶς λέγεσθαι. τοῦδε γὰρ τοῦ κόσμου μίαν ἐκ πλειόνων σωμάτων καὶ ἀνομοίων ἑνότητα καὶ σύνταξιν ἔχοντος, αἱ διαφοραὶ τὰς κινήσεις ἄλλοις πρὸς ἄλλα ποιοῦσιν ἐξ ἀνάγκης. δῆλον δὲ τῷ

5 ἔφην B E: ἔφη rell. ‖ 6 τοὺς μὲν Vat. Pet. 8 καὶ ante κύκλῳ iterumque ante ἀπεράτωτον om. D ‖ διαλαμβάνει B 9 καθ' οὓς Emperius: καθ' οὗ libri omnes ut videtur 12 αὐτὸν F (Bern.) ‖ λόγου Emperius: λόγῳ ‖ κινούμενον, ἄπειρον ὁμολογῆσαι]. Dubitanter pro τολμῆσαι librorum τι ὁμολ., de quo cogitaverat Xylander, scripsi (idem ἄπορον τὸ νοῆσαι conjecit unde pro τολμῆσαι scribere jubet τι νοῆσαι Madvig, νοῆσαι Emperius). κινούμενον ἄπειρον in κενοῦ μέσον (haec invenerat jam Wytt.) ἀπείρου mutaverunt Emperius, Madvig; sed perlecto, de quo agitur, Aristotelis loco, de βίᾳ κινούμενον non poteris dubitare. Plutarchum facete loquentem, recte, ut opinor, intellexit Xylander (in adnot.). Loco verborum ἄπειρον τολμῆσαι τὶς habet E lac. 21 litt. 13 τι ἡ πρὸς D. τι πρὸς Ambr. post τὶς lacunula in B ‖ τοῦτον Barb. Ambr. ‖ διαφθορὰ D 14 ἔστι τῶν σωμάτων (τῶν deest in Ambr.)] vel ἐπὶ τῶν σ. vel εἴς τι τῶν σωματικῶν requiro 16 ᾗ unus Ambr.: ἣ rell. (excepto E qui ἢ) 17 ὁμοίως Madvig: ὅμως 18 χώραν Meziriac: χωρεῖν 23 ἄλλοις πρὸς ἄλλα (ἄλλας πρὸς ἄλλα Reiske) scripsi: ἄλλους πρὸς ἄλλας D Ambr. F A Vat. Pet. ἄλλους πρὸς ἄλλους Barb. ἄλλας πρὸς ἄλλας B E ‖ τὸ B F E Vat. Pet.

μετακοσμούμενα ταῖς οὐσίαις ἕκαστα καὶ τὰς χώρας ἅμα συμμεταβάλλειν· αἱ μὲν γὰρ διακρίσεις ἀπὸ τοῦ μέσου τὴν ὕλην αἰρομένην ἄνω κύκλῳ διανέμουσιν· αἱ δὲ συγκρίσεις καὶ πυκνώσεις πιέζουσι κάτω πρὸς τὸ μέσον F *καὶ συνελαύνουσι.'*

27. *'Περὶ ὧν οὐκ ἀναγκαῖον ἐνταῦθα πλείοσι λόγοις χρῆσθαι. ἣν γὰρ ἄν τις ὑπόθηται τῶν παθῶν τούτων καὶ μεταβολῶν αἰτίαν εἶναι δημιουργόν, αὕτη συνέξει τῶν κόσμων ἕκαστον ἐν ἑαυτῷ. καὶ γὰρ γῆν καὶ θάλατταν ἕκαστος ἔχει κόσμος· ἔχει γὰρ καὶ μέσον ἕκαστος ἴδιον,* 425 *καὶ πάθη σωμάτων καὶ μεταβολὰς καὶ φύσιν καὶ δύναμιν, ⟨ἣ⟩ σῴζει καὶ φυλάττει κατὰ χώραν ἕκαστον. τοῦ μὲν γὰρ ἐκτός, εἴτ' οὐδέν ἐστιν εἴτε κενὸν ἄπειρον, οὐχ ὑπάρχει μέσον, ὡς εἴρηται· πλειόνων δὲ κόσμων ὄντων, καθ' ἕκαστον ἔστιν ἴδιον μέσον· ὥστε κίνησις ἰδία τοῖς μὲν ἐπὶ τοῦτο τοῖς δ' ἀπὸ τούτου τοῖς δὲ περὶ τοῦτο, καθάπερ αὐτοὶ διαιροῦσιν. ὁ δ' ἀξιῶν, πολλῶν μέσων ὄντων, ἐφ' ἓν μόνον ὠθεῖσθαι τὰ βάρη πανταχόθεν, οὐδὲν διαφέρει τοῦ, πολλῶν ὄντων ἀνθρώπων, ἀξιοῦντος εἰς μίαν φλέβα τὸ πανταχόθεν αἷμα συρρεῖν καὶ μιᾷ μήνιγγι τοὺς πάντων ἐγκεφάλους περιέχεσθαι, δεινὸν ἡγούμενος, εἰ τῶν φυσικῶν σωμάτων οὐ μίαν ἅπαντα τὰ στερρὰ καὶ μίαν* B *τὰ μανὰ χώραν ἐφέξει. καὶ γὰρ οὗτος ἄτοπος ἔσται κἀκεῖνος ἀγανακτῶν εἰ τὰ ὅλα τοῖς αὐτῶν μέρεσι χρῆται τὴν κατὰ φύσιν θέσιν ἔχουσιν ἐν ἑκάστῳ καὶ τάξιν. ἐκεῖνο γὰρ ἦν ἄτοπον εἴ τις ἔλεγε κόσμον εἶναι τὸν ἐν*

4 *μέσον*] *μέτρον* D Barb. Ambr. 7 *ἣ* pro *ἣν* D 8 *τῶν μεταβ.* omnes praeter Barb. ‖ *τὸν κόσμον* libri: corr. Reiske 9 *ἑαυτῷ*] *αὐτῶ* Barb. *αὐτῶ̃* D Ambr. ‖ *καὶ γὰρ — ἔχει γάρ.* Haud satis intelligo. Vel Plutarchus ipse sui epitomator, vel alius, argumentum resecando obscuravit. Requiro *καὶ γὰρ εἰ γῆν — ἔχει καὶ μέσον* 12 *ἣ* inseruit Meziriac ‖ *σώζει κατὰ χώρ. καὶ φυλ.* B F E A Vat. Pet. 13 *οὐχ ὑπάρχει* scripsi: *οὐ συμπαρέχει* Ambr. (qui *μέρος* pro *μέσον*). *οὐ παρέχει* rell. 15 *ὥστ' ἔσται* conj. Bernardakis 19 *τοῦ τὸ πολλῶν* D. *τοῦδε π.* Ambr. 22 *στερρὰ* unus D: *στερεὰ* rell. 23 *ὑφέξει* Ambr. 24 *ἑαυτῶν* Ambr. *αὐτῶν* D B F ‖ *χρῆσθαι* A? Aldina 25 *ἔχ. θ. ἐν ἑκ. καὶ τ.* Barb. *θ. ἔχ. καὶ τ. ἐν ἑκ.* Ambr. 26 *ἐν αὐτῶ̃* (*ἐν ἑαυτῶ̃* Coll. Nov.) F E. Corrupta haec. Quae proposuit Madvig nimis a traditis recedunt, neque placent Bernardakis *ἐν αὐτῷ κάτω.* Scribendumne *ἐνδοτάτω*?

αὐτῷ σελήνην ἔχοντα καθάπερ ἄνθρωπον ἐν ταῖς πτέρναις τὸν ἐγκέφαλον φοροῦντα καὶ τὴν καρδίαν ἐν τοῖς κροτάφοις. τὸ δὲ πλείονας ποιοῦντας χωρὶς ἀλλήλων κόσμους ἅμα τοῖς ὅλοις τὰ μέρη συναφορίζειν καὶ συνδιαιρεῖν οὐκ C *ἄτοπον· ἡ γὰρ ἐν ἑκάστῳ γῆ καὶ θάλασσα καὶ οὐρανὸς κείσεται κατὰ φύσιν ὡς προσήκει, τό τε ἄνω καὶ κάτω καὶ κύκλῳ καὶ μέσον οὐ πρὸς ἄλλον οὐδ' ἐκτὸς ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔχει τῶν κόσμων ἕκαστος.'*

28. *'Ὃν μὲν γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου λίθον ὑποτίθενταί τινες οὔτε μονῆς εὐπόρως παρέχει νόησιν οὐδὲ κινήσεως. πῶς γὰρ ἢ μενεῖ βάρος ἔχων ἢ κινήσεται πρὸς τὸν κόσμον, ὥσπερ τὰ λοιπὰ βάρη, μήτε μέρος ὢν αὐτοῦ μήτε συντεταγμένος εἰς τὴν οὐσίαν; γῆν δ' ἐν ἑτέρῳ κόσμῳ περιεχομένην καὶ συνδεδεμένην οὐκ ἔδει διαπορεῖν ὅπως οὐκ ἐνταῦθα μεταχωρεῖ διὰ βάρος ἀπορραγεῖσα, δι' ὅλου τὴν* D *φύσιν ὁρῶντας καὶ τὸν τόνον ὑφ' οὗ συνέχεται τῶν μερῶν ἕκαστον. ἐπεὶ μὴ πρὸς τὸν κόσμον ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ κάτω καὶ ἄνω λαμβάνοντες, ἐν ταῖς αὐταῖς ἀπορίαις Ἐπικούρῳ γενησόμεθα κινοῦντι τὰς ἀτόμους ἁπάσας εἰς τοὺς ὑπὸ πόδας τόπους, ὥσπερ ἢ τοῦ κενοῦ πόδας ἔχοντος ἢ τῆς ἀπειρίας ἐν αὐτῇ κάτω τε καὶ ἄνω διανοῆσαι διδούσης. διὸ καὶ Χρύσιππον ἔστι θαυμάζειν, μᾶλλον δὲ ὅλως διαπορεῖν, ὅ τι δὴ παθὼν τὸν κόσμον ἐν μέσῳ φησὶν ἱδρῦσθαι, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν μέσον τόπον ἀϊδίως κατειληφυῖαν οὐχ ἥκιστα τούτῳ συνεργεῖν καὶ* E *πρὸς τὴν διαμονὴν καὶ οἱονεὶ ἀφθαρσίαν. ταυτὶ γὰρ ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ Δυνατῶν λέγει, μέσον τε τοῦ ἀπείρου τόπον οὐκ ὀρθῶς ὀνειρώττων ἀτοπώτερον τε τῆς διαμονῆς τοῦ κόσμου τῷ ἀνυπάρκτῳ μέσῳ τὴν αἰτίαν ὑποτιθείς· καὶ ταῦτα πολλάκις εἰρηκὼς ἐν ἑτέροις ὅτι ταῖς εἰς τὸ*

8 *ἕκαστον* Barb. 10 *ὄνησιν* F ‖ *οὐδὲ κιν.* D Barb. Ambr. *οὔτε κιν.* rell. 11 *εἰ μενεῖ* D Barb. 13 *γὴν* Turn. Vulc.: *τὴν* 15 *δι' ὅλου*] ita D Barb. *τοῦ ὅλου* rell. 21 *αὐτῇ κάτω τε.* Explicit D (teste Konto) 25 *τούτῳ* Turn. Vulc. ‖ *συνεργεῖν καὶ* (*συνεργεῖσθαι* Wytt.) scripsi (cf. verba ipsa Chrysippi citata 1054 D): *συνείργεσθαι* libri 29 *ὑποθεὶς* Barb. Ambr. E

αὑτῆς μέσον ἡ οὐσία καὶ ταῖς ἀπὸ τοῦ αὑτῆς μέσου διοικεῖται καὶ συνέχεται κινήσεσι.'

29. 'Καὶ μὴν τά γε ἄλλα τῶν Στωϊκῶν τίς ἂν φοβηθείη, πυνθανομένων πῶς εἱμαρμένη μία μενεῖ καὶ πρόνοια, καὶ οὐ πολλοὶ Δίες καὶ Ζῆνες ἔσονται, πλειόνων ὄντων κόσμων; πρῶτον μὲν γὰρ εἰ τὸ πολλοὺς εἶναι Δίας καὶ Ζῆνας ἄτοπόν ἐστι, πολλῷ δήπουθεν ἔσται τὰ ἐκείνων ἀτοπώτερα· καὶ γὰρ ἡλίους καὶ σελήνας καὶ Ἀπόλλωνας F καὶ Ἀρτέμιδας καὶ Ποσειδῶνας ἐν ἀπείροις κόσμων περιόδοις ἀπείρους ποιοῦσιν. ἔπειτα τίς ἀνάγκη πολλοὺς εἶναι Δίας, ἂν πλείονες ὦσι κόσμοι, καὶ μὴ καθ' ἕκαστον ἄρχοντα πρῶτον καὶ ἡγεμόνα τοῦ ὅλου θεὸν ἔχοντα καὶ νοῦν καὶ λόγον, οἷος ὁ παρ' ἡμῖν κύριος ἁπάντων 426 καὶ πατὴρ ἐπονομαζόμενος; ἢ τί κωλύσει τῆς τοῦ Διὸς εἱμαρμένης καὶ προνοίας ὑπηκόους πάντας εἶναι, καὶ τοῦτον ἐφορᾶν ἐν μέρει καὶ κατευθύνειν, ἐνδιδόντα πᾶσιν ἀρχὰς καὶ σπέρματα καὶ λόγους τῶν περαινομένων; οὐ γὰρ ἐνταῦθα μὲν ἓν συνίσταται σῶμα πολλάκις ἐκ διεστώτων σωμάτων, οἷον ἐκκλησία καὶ στράτευμα καὶ χορός· ὧν ἑκάστῳ καὶ ζῆν καὶ φρονεῖν καὶ μανθάνειν συμβέβηκεν, ὡς οἴεται Χρύσιππος· ἐν δὲ τῷ παντὶ δέκα κόσμους ἢ πεντήκοντα ⟨ἢ⟩ καὶ ἑκατὸν ὄντας ἑνὶ χρῆσθαι λόγῳ καὶ πρὸς ἀρχὴν συντετάχθαι μίαν ἀδύνατόν ἐστιν. ἀλλὰ καὶ πάνυ πρέπει θεοῖς ἡ τοιαύτη διάταξις· οὐ γὰρ B ὡς σμήνους ἡγεμόνας δεῖ ποιεῖν ἀνεξόδους οὐδὲ φρουρεῖν συγκλείσαντας τῇ ὕλῃ μᾶλλον δὲ συμφράξαντας, ὥσπερ οὗτοι τοὺς θεοὺς ἀέρων ἕξεις ποιὰς καὶ ὑδάτων καὶ πυρὸς δυνάμεις ἐγκεκραμένας ἡγούμενοι συγγεννῶσι τῷ κόσμῳ καὶ πάλιν συγκατακαίουσιν, οὐκ ἀπολύτους οὐδ' ἐλευθέρους οἷον ἡνιόχους ἢ κυβερνήτας ὄντας ἀλλ', ὥσπερ

1 τοῦ αὑτῆς F A E Vat. Pet. τῆς αὑτῆς Barb. τῆς αὑτῆς Ambr. τοῦ αὑτοῦ B 3 τἄλλα pro τά γ' ἄλλα Ambr. 4 μενεῖ Bernardakis: μένει 12 ἡγεμόνα] ἦν μόνα Barb. Ambr. 13 οἷον Barb. Ambr. A 14 ὀνομαζ. B 18 ἓν συνίσταται unus A (cum Aldina), ut videtur. ἓν συνίστασθαι Barb. Ambr. F. ἕνι συνίστασθαι rell. 19 καὶ στρ. om. B 21 δύο pro δέκα idem 22 ἢ καὶ (ἢ Wytt.) scripsi: καὶ libri 27 ποιὰς Reiske: ποιοῦντας (-τες A Pet.) libri

ἀγάλματα προσηλοῦται καὶ συντήκεται βάσεσιν, οὕτως ἐγκεκλεισμένους εἰς τὸ σωματικὸν καὶ συγκαταγεγομφωμένους, κοινωνοῦντας αὐτῷ μέχρι φθορᾶς καὶ διαλύσεως ἁπάσης καὶ μεταβολῆς.'

30. *''Ἐκεῖνος δ' οἶμαι σεμνότερος ὁ λόγος καὶ μεγα-* C *λοπρεπέστερος, ἀδεσπότους καὶ αὐτοκρατεῖς τοὺς θεοὺς ὄντας, ὥσπερ οἱ Τυνδαρίδαι τοῖς χειμαζομένοις βοηθοῦσιν*

(Fr. adesp. 133B) *'ἐπερχόμενόν τε μαλάσσοντες βιατάν*
πόντον ὠκείας τ' ἀνέμων ῥιπάς'

οὐκ ἐμπλέοντες αὐτοὶ καὶ συγκινδυνεύοντες ἀλλ' ἄνωθεν ἐπιφαινόμενοι καὶ σῴζοντες· οὕτως ἐπιέναι τῶν κόσμων ἄλλοτε ἄλλον, ἡδονῇ τε τῆς θέας ἀγομένους καὶ τῇ φύσει συναπευθύνοντας ἕκαστον. ὁ μὲν γὰρ Ὁμηρικὸς Ζεὺς οὐ πάνυ πρόσω μετέθηκε τὴν ὄψιν ἀπὸ Τροίας ἐπὶ τὰ Θρᾴκια καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἴστρον νομάδας, ὁ δ' ἀληθινὸς ἔχει καλὰς καὶ πρεπούσας ἐν πλείοσι κόσμοις μεταβολάς, D *οὐχὶ κενὸν ἄπειρον ἔξω βλέπων οὐδ' ἑαυτὸν ἄλλο δὲ οὐδὲν (ὡς ᾠήθησαν ἔνιοι) νοῶν, ἀλλ' ἔργα τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων πολλὰ κινήσεις τε καὶ φορὰς ἀστέρων ἐμπεριόδους καταθεώμενος. οὐ γὰρ ἀπεχθάνεται μεταβολαῖς ἀλλὰ καὶ πάνυ χαίρει τὸ θεῖον, εἰ δεῖ τῶν φαινομένων τεκμαίρεσθαι ταῖς κατ' οὐρανὸν ἐξαμείψεσι καὶ περιόδοις. ἡ μὲν οὖν ἀπειρία παντάπασιν ἀγνώμων καὶ ἄλογος καὶ μηδαμῇ προσιεμένη θεόν, ἀλλὰ χρωμένη πρὸς πάντα τῷ κατὰ τύχην καὶ αὐτομάτως· ἡ δ' ἐν ὡρισμένῳ πλήθει καὶ ἀριθμῷ κόσμων ἐπιμέλεια καὶ πρόνοια τῆς εἰς ἓν δεδυκυίας σῶμα καὶ προσηρτημένης ἑνὶ καὶ τοῦτο μετα-* E *σχηματιζούσης καὶ ἀναπλαττούσης ἀπειράκις ἔμοιγε δοκεῖ μηδὲν ἔχειν ἀσεμνότερον μήτ' ἐπιπονώτερον.'*

---

1 *προσηλοῦνται* Barb. Ambr. 2 *εἰς τὸ σωμ.* om. B 8 *ἐπερχόμενόν* codd. p. 1103c: *-νοί* nostri ‖ *τε καὶ* Ambr. ‖ *βιατάν* Bergk: *βία τόν* 9 *τ'*] Aldina non elidit ‖ *ῥιπάς*] *ῥιῤοπὰς* Ambr. (ex hoc fecit *οἱ ῥοπὰς* Coll. Nov.) 11 *ἐπιέναι* Turn. Vulc.: *ἐπεῖναι* unus Barb. *ὑπεῖναι* ceteri 19 *φθορὰς* B ‖ *ἀστέρων* Barb. *ἄστρων* rell. ‖ *ἐμπεριόδους* scripsi: *ἐμπεριόδοις* Ambr.? (ita Coll. Nov.). *ἐν περιόδοις* rell. 25 *αὐτομάτως* Bernard., nescio unde: *-τῳ* libri mei 26 *εἰς οὐδὲν* B

31. Ἐγὼ μὲν οὖν τοσαῦτα εἰπὼν ἐπέσχον. ὁ δὲ ΦΙΛΙΠΠΟΣ οὐ πολὺν χρόνον διαλιπὼν 'το μὲν ἀληθές' ἔφη 'περὶ τούτων οὕτως ἔχειν ἢ ἑτέρως οὐκ ἂν ἔγωγε διισχυρισαίμην· εἰ δὲ τὸν θεὸν ἐκβιβάζομεν ἑνὸς κόσμου, διὰ τί πέντε μόνων ποιοῦμεν οὐ πλειόνων δημιουργόν, καὶ τίς ἔστι τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πρὸς τὸ πλῆθος λόγος, ἥδιον ἄν μοι δοκῶ μαθεῖν ἢ τῆς ἐνταῦθα τοῦ Ε καθιερώσεως τὴν διάνοιαν. οὔτε γὰρ τρίγωνος ἢ τετράγωνος οὔτε τέλειος ἢ κυβικὸς οὔτ' ἄλλην τινὰ φαίνεται κομψότητα παρέχων τοῖς ἀγαπῶσι τὰ τοιαῦτα καὶ θαυμάζουσιν. F ἡ δ' ἀπὸ τῶν στοιχείων ἔφοδος, ἣν αὐτὸς ὑπηνίξατο, πάντῃ δυσληπτός ἐστι καὶ μηδὲν ὑποφαίνουσα τῆς ἐκεῖνον ἐπεσπασμένης πιθανότητος εἰπεῖν, ὡς εἰκός ἐστι 427 πέντε σωμάτων ἰσογωνίων καὶ ἰσοπλεύρων καὶ περιεχομένων ἴσοις ἐπιπέδοις ἐγγενομένων τῇ ὕλῃ τοσούτους εὐθὺς ἐξ αὐτῶν ἀποτελεσθῆναι κόσμους.'

32. 'Καὶ μήν' ἔφην ΕΓΩ 'δοκεῖ Θεόδωρος ὁ Σολεὺς οὐ φαύλως μετιέναι τὸν λόγον, ἐξηγούμενος τὰ μαθηματικὰ τοῦ Πλάτωνος. μέτεισι δὲ οὕτως. πυραμὶς καὶ ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον καὶ δωδεκάεδρον, ἃ πρῶτα τίθεται Πλάτων, καλὰ μέν ἐστι πάντα συμμετρίαις λόγων καὶ ἰσότησι, καὶ κρεῖσσον οὐδὲν αὐτῶν οὐδ' ὅμοιον ἄλλο συνθεῖναι τῇ φύσει καὶ συναρμόσαι λέλειπται. μιᾶς γε μὴν πάντα συστάσεως οὐκ εἴληχεν οὐδ' ὁμοίαν ἔχει τὴν γένεσιν, ἀλλὰ λεπτότατον μέν ἐστι καὶ μικρότατον ἡ B πυραμίς, μέγιστον δὲ καὶ πολυμερέστατον τὸ δωδεκάεδρον· τῶν δὲ λειπομένων δυεῖν τοῦ ὀκταέδρου μεῖζον ἢ διπλάσιον πλήθει τριγώνων τὸ εἰκοσάεδρον. διὸ τὴν γένεσιν ἅμα πάντα λαμβάνειν ἐκ μιᾶς ὕλης ἀδύνατόν ἐστι. τὰ γὰρ λεπτὰ καὶ μικρὰ καὶ ταῖς κατασκευαῖς ἁπλούστερα πρῶτα τῷ κινοῦντι καὶ διαπλάττοντι τὴν ὕλην ὑπακούειν ἀνάγκῃ καὶ συντελεῖσθαι καὶ προϋφίστασθαι τῶν ἀδρο-

3 ἔφη habent D (Bern.) Barb. Ambr. soli 5 ποιοῦμεν καὶ οὐ πλ. B (καὶ superscripsit sec. m.) E. οὐ πλ. ποιοῦμεν Bernardakis (ex D, ut videtur) 9 φαίνηται A Pet. 12 ἐπιφ. E 13 ἐκεῖνον Turn. Vulc.: ἐκείνων libri 27 δυοῖν E 28 τριγώνῳ Barb. Ambr. F 30 μ. καὶ λ. Ambr.

μερῶν καὶ πολυσωμάτων καὶ τὴν σύστασιν ἐργωδεστέραν C *ἐχόντων, [ἐξ ὧν τὸ δωδεκάεδρον.] ἕπεται δὲ τούτῳ τὸ μόνον εἶναι σῶμα πρῶτον τὴν πυραμίδα, τῶν δ' ἄλλων μηδέν, ἀπολειπομένων τῇ φύσει τῆς γενέσεως. ἤπιον οὖν ἴαμα καὶ ταύτης τῆς ἀτοπίας ἡ τῆς ὕλης εἰς πέντε κόσμους διαίρεσις καὶ διάστασις· ὅπου μὲν γὰρ πυραμὶς ὑποστήσεται πρῶτον, ὅπου δ' ὀκτάεδρον, ὅπου δ' εἰκοσάεδρον ⟨ὅπου δὲ δωδεκάεδρον⟩. ἐκ δὲ τοῦ προϋποστάντος ἐν ἑκάστῳ τὰ λοιπὰ τὴν γένεσιν ἕξει, κατὰ σύγκρισιν ⟨καὶ διάκρισιν⟩ μερῶν εἰς πάντα γιγνομένης πᾶσι μεταβολῆς,* (Tim. 56 sqq.) *ὡς αὐτὸς ὁ Πλάτων ὑποδείκνυσι διὰ πάντων σχεδὸν ἐπεξιών· ἡμῖν δὲ βραχέως ἀρκέσει μαθεῖν. ἐπεὶ γὰρ † ἣν σβεννυμένου ὑφίσταται, καὶ λεπτυνόμενος αὖθις ἐξ αὐτοῦ εἶτ' ἀναδίδωσιν, † ἐν τοῖς ἑκατέρου σπέρμασι τὰ* D *πάθη δεῖ θεᾶσθαι καὶ τὰς μεταβολάς. σπέρματα δὲ πυρὸς μὲν ἡ πυραμίς, ἐξ εἴκοσι καὶ τεσσάρων πρώτων τριγώνων· τὸ δ' ὀκτάεδρον ἀέρος ἐκ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ τῶν αὐτῶν γίγνεται. γίγνεται τοίνυν ἀέρος μὲν ἓν στοιχεῖον ἐκ δυεῖν πυρὸς συγκραθέντων καὶ συστάντων, τὸ δ' ἀέρος αὖ κερματιζόμενον εἰς δύο πυρὸς διακρίνεται*

---

2 *ἐξ ὧν* in libris extant ante *καὶ τὴν σύστασιν;* transtulit Wytt. Haec uncis inclusi. Adscriptum *τὸ δωδεκάεδρον* in textum sese intulerat; postea in margine scripsit aliquis supplementum suum *ἐξ ὧν*, hocque item locum, sed non suum, in textu iuvenit ‖ *δὲ* om. Ambr. ‖ *τὸ μόνον* usque ad *ἐπεὶ οὖν*. Eorum loco lac. 85 litt. in E ‖ *τὸ μὴ μόνον* B 4 *ἀπολειπομένῃ* A? Aldina ‖ *τῆς γενέσεως*] post *τῆς* aegre careo *πρώτης*, potuitque excidere ‖ *ἤπιον* scripsi: *ἐπεὶ* libri. Potes etiam *ἕτοιμον* (*ἐπεὶ μὲν* scriptum erat; excidit *μὲν*). Vulgatum *ἔστιν* Leonici est 5 *ἴαμα* E A Vat. Pet. *εἰ ἅμα* Ambr. F. *ἡ ἅμα* Barb. 6 *γὰρ* deest in Ambr. 7 *ὑποστήσεται* Madvig: *ὑπέστησε γάρ.* Loco *ὑπ. γὰρ πρῶτον* habet E lac. 16 litt. 8 *ὅπου δὲ δωδ.* inserui 9 *ἐν ἑκάστῳ* Anonymus Wyttenbachii. *ἐν ἑκάστῃ* libri excepto E qui om.' sine lac. 10 *καὶ διάκρ.* add. Turn. Vulc. Meziriac ‖ *ἡμῶν* pro *μερῶν* E Vat. 12 *δὲ βρ.*] *διαβράχεος* E ‖ *ἐπεὶ γὰρ* usque ad *ἀναδίδωσιν*] dedi scripturam codd. Barb. Ambr. Locum corruptum ita reficiunt rell. interpolati *ἐπεὶ ἀὴρ μὲν σβ. πυρὸς ὑφ., καὶ λεπτ. αὐθ. ἐξ αὐτοῦ* (*αὑτοῦ* E) *πῦρ ἀναδ.* Nescio an scribendum *ἐπεὶ γὰρ ἀὴρ σβεννυμένου ⟨πυρὸς πυκνούμενος⟩ ὑφίσταται, καὶ λεπτ. αὖθις ἐξ αὑτοῦ τοῦτ' ἀναδ.* 14 *ἑκατέρου* Bernardakis: *-τέροις* 16 *ἡ μὲν πυρ.* Pet. *μὲν* deest in Vat. Aldina 19 Intra *πυρὸς* et *συγκρ.* habet E lacunam 10 litt. Voluit homo doctus, cui lacunas codicis E proprias debemus, ex Platonis loco (Tim. 56E) *σωμάτων* supplere

σώματα, συνθλιβόμενον δ' αὖθις αὑτῷ καὶ συμπίπτον εἰς ὕδατος ἰδέαν ἄπεισιν. ὥστε πανταχοῦ τὸ προϋφιστάμενον ἀεὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις εὐπόρως παρέχειν τὴν γένεσιν ἐκ τῆς μεταβολῆς· καὶ μὴ μόνον ἓν εἶναι πρῶτον, ἑτέρου δ' ἐν ἑτέρῳ συστήματι κίνησιν ἀρχηγὸν καὶ προληπτικὴν E *ἐς γένεσιν ἔχοντος πᾶσι τηρεῖσθαι τὴν ὁμωνυμίαν.'*

33. *Καὶ ὁ* ΑΜΜΩΝΙΟΣ *'ἀνδρικῶς μέν' ἔφη 'ταῦτα τῷ Θεοδώρῳ καὶ φιλοτίμως διαπεπόνηται· θαυμάσαιμι δ' ἄν, εἰ μὴ δόξειε χρῆσθαι λήμμασιν ἀναιρετικοῖς ἀλλήλων. ἀξιοῖ γὰρ ἅμα πᾶσι τοῖς πέντε μὴ γίνεσθαι τὴν σύστασιν, ἀλλὰ τὸ λεπτότατον ἀεὶ καὶ δι' ἐλάττονος πραγματείας συνιστάμενον προεκπίπτειν εἰς γένεσιν. εἶτα ὥσπερ ἀκόλουθον οὐ μαχόμενον τούτῳ τίθησι τὸ μὴ πᾶσαν ὕλην πρῶτον εἰσφέρειν τὸ λεπτότατον καὶ ἁπλούστατον, ἀλλ' ἐνιαχῇ τὰ ἐμβριθῆ καὶ πολυμερῆ φθάνειν προανίσχοντα ταῖς γενέσεσιν ἐκ τῆς ὕλης. ἄνευ δὲ τούτου,* F *πέντε σωμάτων πρώτων ὑποκειμένων καὶ διὰ τοῦτο κόσμων λεγομένων εἶναι τοσούτων, πρὸς μόνα τὰ τέσσαρα τῇ πιθανότητι χρῆται, τὸν δὲ κύβον ὥσπερ ἐν παιδιᾷ ψήφων ὑφῄρηται, μήτ' αὐτὸν εἰς ἐκεῖνα μεταβάλλειν πεφυκότα μήτ' ἐκείνοις παρέχειν μεταβολὴν εἰς ἑαυτόν, ἅτε δὴ τῶν τριγώνων οὐχ ὁμογενῶν ὄντων. ἐκείνοις μὲν* 428 *γὰρ ὑπόκειται κοινὸν ἐν πᾶσι τὸ ἡμιτρίγωνον, ἐν τούτῳ δὲ ἴδιον μόνῳ τὸ ἰσοσκελές, οὐ ποιοῦν πρὸς ἐκεῖνο σύννευσιν οὐδὲ σύγκρασιν ἑνωτικήν. εἴπερ οὖν πέντε σωμάτων ὄντων καὶ πέντε κόσμων, ἓν ἐν ἑκάστῳ τὴν ἡγεμονίαν ἔχει τῆς γενέσεως, ὅπου γέγονεν ὁ κύβος πρῶτος, οὐδὲν ἔσται τῶν ἄλλων· εἰς οὐδὲν γὰρ ἐκείνων μεταβάλλειν πέφυκεν. ἐῶ γάρ, ὅτι καὶ τοῦ καλουμένου δωδεκαέδρου*

1 *αὑτῷ* Ambr. *αὐτῷ* rell. 4 *ἑτέρου δ' ἐν ἑτ. συστήματι*] *ἕτερα δ' ἐν ἑτέρου συστήματος* (*-ματα* sec. m.) Barb. *ἕτερα δ' ἑτέρου συστήματα* Ambr. 6 *ἐς* (*εἰς* B) om. Ambr. 8 *θαυμάσαι* Barb. 10 *γενέσθαι* B A E Vat. Pet. 13 *συμμαχ.* pro *οὐ μαχ.* Barb. Ambr. 14 *ἁπλότατον καὶ ἁπλούστατον* Barb. Ambr. F A Pet. (corr. prima manus) 16 *τούτων* Ambr. 18 *μόνον* idem 25 *οὐδὲ* Bernardakis: *οὔτε* 26 *ἓν* add. Wytt. 29 *τὸ τοῦ* omnes praeter Barb. Locus ita intelligendus est — *τοῦ δωδ. ποιοῦσι στοιχεῖον ἄλλο σκάληνον ἢ ἐκεῖνο τὸ σκ., ἐξ οὗ . . .*

στοιχεῖον ἄλλο ποιοῦσιν ⟨ἢ⟩ ἐκεῖνο τὸ σκαληνόν, ἐξ οὗ τὴν πυραμίδα καὶ τὸ ὀκτάεδρον καὶ τὸ εἰκοσάεδρον ὁ B *Πλάτων συνίστησιν. ὥστε' ἅμα γελῶν ὁ Ἀμμώνιος εἶπεν 'ἢ ταῦτά σοι διαλυτέον ἢ ἴδιόν τι λεκτέον περὶ τῆς κοινῆς ἀπορίας.'*

34. ΚΑΓΩ *'πιθανώτερον οὐδὲν ἔχω λέγειν ἔν γε τῷ παρόντι· βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶν ἰδίας εὐθύνας ὑπέχειν δόξης ἢ ἀλλοτρίας. λέγω τοίνυν αὖθις ἐξ ἀρχῆς, ὅτι δυεῖν ὑποκειμένων φύσεων, τῆς μὲν αἰσθητῆς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ μεταβόλου καὶ φορητῆς ἄλλοτε ἄλλως, ἑτέρας δ' ἐν οὐσίᾳ νοητῆς ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἐχούσης, δεινόν ἐστιν, ὦ ἑταῖρε, τὴν μὲν νοητὴν ⟨διδόναι⟩ διωρίσθαι καὶ διαφορὰν ἔχειν ἐν ἑαυτῇ, τὴν δὲ σωματικὴν καὶ παθητικὴν εἰ μὴ μίαν τις ἀπολείπει συμπεφυκυῖαν* C *αὑτῇ καὶ συμπνέουσαν ἀλλὰ χωρίζει καὶ διίστησιν, ἀγανακτεῖν καὶ δυσχεραίνειν. τὰ γὰρ μόνιμα καὶ θεῖα δήπου μᾶλλον αὑτῶν ἔχεσθαι προσήκει καὶ φεύγειν ὡς ἀνυστόν ἐστι τομὴν ἅπασαν καὶ διάστασιν. ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ τοῦ ἑτέρου δύναμις ἁπτομένη μείζονας ἐνείργασται τῶν κατὰ τόπον διαστάσεων [τοῖς νοητοῖς] τὰς κατὰ λόγον καὶ ἰδέαν ἀνομοιότητας. ὅθεν ἐνιστάμενος τοῖς ἓν τὸ πᾶν* (Soph. . 249 b) *ἀποφαίνουσιν ὁ Πλάτων, τό τε ὂν εἶναί φησι καὶ τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον, ἐπὶ πᾶσι δὲ κίνησιν καὶ στάσιν. ὄντων οὖν πέντε τούτων, οὐ θαυμαστὸν ἦν, εἰ τῶν πέντε σωματικῶν στοιχείων ἐκείνων ἕκαστον ἑκάστου μίμημα τῇ* D *φύσει καὶ εἴδωλόν ἐστι γεγενημένον οὐκ ἄμικτον οὐδὲ εἰλικρινές, ἀλλὰ τῷ μάλιστα μετέχειν ἕκαστον ἑκάστης δυνάμεως. ὁ μέν γε κύβος ἐμφανῶς στάσεως οἰκεῖόν ἐστι*

---

1 *ποιοῦσιν ἢ ἐκεῖνο* scripsi: *ποιοῦσιν ἐκεῖνο* Barb. Ambr. *π. οὐκ ἐκ.* rell. 7 *δ'* deest in Barb. Carere possumus, *γὰρ* post *πιθανώτερον* inserto 9 *δυοῖν* A E Vat. ‖ *ὑποκειμένοιν* B 10 *εὐμεταβ.* idem 12 *δεινότερον* Barb. ‖ *διδόναι* inserui ‖ *διορίσασθαι* pro *διωρίσθαι* B et Anon. in Ald. Bodl. 13 *ἑαυτῷ* A Vat. Pet. 14 *ἀπολείπει* unus E: *ἀπολείποι* (*-λίποι* Ambr. B) rell. 15 *συμπνέουσαν* Barb. Ambr. *συννεύουσαν* rell. ‖ *χωρίζοι* E 17 *αὐτῶν* Ambr. B E ‖ *προσήκειν* Barb. ‖ *ὡς* deest in Barb. Ambr. 19 *ἡ ἑτέρου* B 20 *τοῖς νοητοῖς* seclusi 21 *τοῖς εἰς ἓν* B et Anon. in Ald. Bodl. 28 *ὁ μέν γε*] malim *ὁ μὲν γὰρ*

σῶμα διὰ τὴν τῶν ἐπιπέδων ἀσφάλειαν καὶ βεβαιότητα· τῆς δὲ πυραμίδος πᾶς ἄν τις τὸ πυροειδὲς καὶ κινητικὸν ἐν τῇ λεπτότητι τῶν πλευρῶν καὶ τῇ τῶν γωνιῶν ὀξύτητι κατανοήσειεν· ἡ δὲ τοῦ δωδεκαέδρου φύσις, περιληπτικὴ τῶν ἄλλων σχημάτων οὖσα τοῦ ὄντος εἰκὼν πρὸς πᾶν ⟨ἂν⟩ τὸ σωματικὸν γεγονέναι δόξειε· τῶν δὲ λοιπῶν δυεῖν τὸ μὲν εἰκοσάεδρον τῆς τοῦ ἑτέρου τὸ δ' ὀκτάεδρον μάλιστα τῆς ταὐτοῦ μετείληχεν ἰδέας. διὸ τοῦτο μὲν ἀέρα σχετικὸν οὐσίας πάσης ἐν μιᾷ μορφῇ, θάτερον δὲ ὕδωρ E ἐπὶ πλεῖστα τῷ κεράννυσθαι γένη ποιοτήτων τρεπόμενον παρεῖχεν. εἴπερ οὖν ἡ φύσις ἀπαιτεῖ τὴν ἰσονομίαν ἐν πᾶσι, καὶ κόσμους εἰκός ἐστι μήτε πλείους γεγονέναι μήτ' ἐλάττους τῶν παραδειγμάτων, ὅπως ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ τάξιν ἡγεμονικὴν ἔχῃ καὶ δύναμιν, ὥσπερ ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν σωμάτων ἔσχηκεν.'

35. 'Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔστω παραμυθία τοῦ θαυμάζοντος, εἰ τὴν ἐν γενέσει καὶ μεταβολῇ φύσιν εἰς γένη τοσαῦτα διαιροῦμεν. ἐκεῖνο δ' ἤδη σκοπεῖτε κοινῇ προσέχοντες, ὅτι τῶν ἀνωτάτων ἀρχῶν, λέγω δὲ τοῦ ἑνὸς καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος, ἡ μὲν ἀμορφίας πάσης στοιχεῖον F οὖσα καὶ ἀταξίας ἀπειρία κέκληται· ἡ δὲ τοῦ ἑνὸς φύσις ὁρίζουσα καὶ καταλαμβάνουσα τῆς ἀπειρίας τὸ κενὸν καὶ ἄλογον καὶ ἀόριστον ἔμμορφον παρέχεται, καὶ τὴν ἑπομένην περὶ τὰ αἰσθητὰ δείξει καταγόρευσιν ἁμωσγέπως ὑπομένον καὶ δεχόμενον. αὗται δὲ πρῶτον αἱ ἀρχαὶ περὶ 429 τὸν ἀριθμὸν ἐπιφαίνονται, μᾶλλον δ' ὅλως ἀριθμὸς οὐκ ἔστι τὸ πλῆθος, ἂν μὴ καθάπερ εἶδος ὕλης τὸ ἓν γενόμενον ἐκ τῆς ἀπειρίας τοῦ ἀορίστου πῇ μὲν πλεῖον πῇ δὲ ἔλαττον ἀποτέμνηται. τότε γὰρ ἀριθμὸς γίγνεται τῶν

5 πᾶν] τὸ πᾶν Ambr. 6 ἂν add. Bernardakis (post δόξειε add. codex B) 7 δυοῖν E 8 τῆς αὑτοῦ Ambr. F Pet. (τῆς αὐτοῦ Aldina) 10 τῶν B ‖ τρεπόμενον Turn. Vulc.: -μενα libri 13 ἐν habet unus Ambr. 14 ἔχει Ambr. F Vat. 19 ἀνωτάτων conjecerat Benseler atque ita scriptum est in Coll. Nov. (de scriptura Ambr. nihil notatum) -τάτω rell. ‖ λέγω δὴ Ambr. B 21 Loco ἀπείρια repetit ἀταξίας Ambr. 22 κενὸν Turn. (in libello) Xyl. Mez.: στενὸν 25 αἱ om. B 27 ἓν γεν. Emperius: ἐγγεν. libri 29 ἀποτέιμηται Ambr. F

πληθῶν ἕκαστον ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ὁριζόμενον· ἐὰν δὲ ἀναι-
ρεθῇ τὸ ἕν, πάλιν ἡ ἀόριστος δυὰς συγχέασα πᾶν ἀνά-
ριθμον καὶ ἄπειρον καὶ ἄμετρον ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ τὸ
εἶδος οὐκ ἀναίρεσίς ἐστι τῆς ὕλης ἀλλὰ μορφὴ καὶ τάξις
ὑποκειμένης, ἀνάγκη καὶ τῷ ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς ἐνυπάρχειν
B *ἀμφοτέρας, ὅθεν ἡ πρώτη καὶ μεγίστη διαφορὰ καὶ ἀνο-*
μοιότης γέγονεν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν ἀόριστος ἀρχὴ τοῦ
ἀρτίου δημιουργὸς ἡ δὲ βελτίων, ὡς περιττοῦ· πρῶτος δὲ
τῶν ἀρτίων τὰ δύο καὶ τὰ τρία τῶν περιττῶν, ἐξ ὧν τὰ
πέντε τῇ μὲν συνθέσει κοινὸς ὢν ἀμφοῖν ἀριθμὸς τῇ δὲ
δυνάμει γεγονὼς περιττός. ἔδει δ' ἄρ', εἰς πλείονα μέρη
τοῦ αἰσθητοῦ καὶ σωματικοῦ μεριζομένου διὰ τὴν σύμ-
φυτον ἀνάγκην τῆς ἑτερότητος, μήτε τὸν πρῶτον ἄρτιον
γενέσθαι μήτε τὸν πρῶτον περιττόν, ἀλλὰ τὸν τρίτον ἐκ
τούτων ἀποτελούμενον, ὅπως ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀρχῶν
γένηται, καὶ τῆς τὸ ἄρτιον δημιουργούσης καὶ τῆς τὸ
C *περιττόν· οὐ γὰρ ἦν οἷόν τε τῆς ἑτέρας ἀπαλλαγῆναι τὴν*
ἑτέραν· ἑκατέρα γὰρ φύσιν ἀρχῆς ἔχει καὶ δύναμιν.
ἀμφοτέρων οὖν συνδυαζομένων, ἡ βελτίων κρατήσασα τῆς
ἀοριστίας διαιρούσης τὸ σωματικὸν ἐνέστη, καὶ τῆς ὕλης
ἐπ' ἀμφότερα διισταμένης μέσην τὴν μονάδα θεμένη δίχα
νεμηθῆναι τὸ πᾶν οὐκ εἴασεν, ἀλλὰ πλῆθος μὲν γέγονε
κόσμων ὑπὸ τῆς ἑτερότητος τοῦ ἀορίστου καὶ διαφορᾶς,
περιττὸν δὲ πλῆθος ἡ ταὐτοῦ καὶ ὡρισμένου δύναμις
ἀπείργασται, περιττὸν δὲ τοιοῦτον, ὅτι πορρωτέρω τὴν
φύσιν ἡ βελτίων ἀρχὴ προελθεῖν οὐκ εἴασεν. εἰ μὲν γὰρ

---

2 *ἀνάριθμον* scripsi: *ἀριθμὸν* Barb. Ambr. *ἄρυθμον* B. *ἄρρυθμον* rell. 8 *ἀναιτίου* (sic) Ambr. ‖ *ὡς περιττοῦ* scripsi (non quia sana haec esse credam, sed quia nolim a traditis nimis recedere): *ὥσπερ ἡ τούτου* libri omnes excepto E qui *ὡς ἡ τοῦ περιττοῦ*. *τοῦ περιττοῦ* Wytt. 11 *δ' ἄρ'* scripsi: *γὰρ* librorum locum hic non habet 12 *σωμ. καὶ αἰσθ.* B ‖ Ante *μεριζ.* habet Ambr. *γνωριζομένου τε καὶ* (*γνωριζ.*, ut videtur, ex *χωριζ.* ortum est) ‖ *σύμφυτον ἀνάγκην* Wytt.: *συμφυσιν ἀνάγκη* libri 13 *μήτε* Ambr. B. *μηδὲ* rell. 17 *ἦν* deest in Ambr. 18 *ἀρχ. φ.* omnes praeter Barb. 20 *συνέστη* E 21 *ἐπ' ἀμφότερα* scripsi: *ἐν ἀμφότερα* Barb. *συναμφότερα* Ambr. *ἐν ἀμφοτέροις* rell. 24 *ὡρισμένη* Barb. Ambr. 26 *ἡ βελτίων ἀρχὴ* scripsi: *ἣν* (*ἡ* sec. m.) *βελτίων ἔχει* Barb. *ἡ βέλτιον ἔχει* rell.

ἀμιγὲς καὶ καθαρὸν ἦν τὸ ἕν, οὐδ' ἂν ὅλως εἶχεν ἡ ὕλη διάστασιν· ἐπεὶ δὲ τῷ διαιρετικῷ τῆς δυάδος μέμικται, D τομὴν μὲν ἐδέξατο καὶ διαίρεσιν, ἐνταῦθα δ' ἔστη τῷ περισσῷ τοῦ ἀρτίου κρατηθέντος.'

36. 'Διὸ καὶ πεμπάσασθαι τὸ ἀριθμῆσαι τοῖς παλαιοῖς ἔθος ἦν καλεῖν. οἶμαι δὲ καὶ τὰ πάντα τῶν πέντε παρώνυμα γεγονέναι κατὰ λόγον, ἅτε δὴ τῆς πεντάδος ἐκ τῶν πρώτων ἀριθμῶν συνεστώσης. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰς ἕτερον αὑτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνουσιν· ἡ δὲ πεντάς, ἂν μὲν ἀρτιάκις λαμβάνηται, τὸν δέκα ποιεῖ τέλειον· ἐὰν δὲ περισσάκις, ἑαυτὸν πάλιν ἀποδίδωσιν. ἐῶ δ' ὅτι πρώτη μὲν ἐκ πρώτων δυεῖν τετραγώνων συνέστηκε τῆς τε μονάδος καὶ τῆς E τετράδος ἡ πεντάς, πρώτη δ' ἴσον δυναμένη τοῖς πρὸ αὑτῆς δυσὶ τὸ κάλλιστον τῶν ὀρθογωνίων τριγώνων συνίστησι· πρώτη δὲ ποιεῖ τὸν ἡμιόλιον λόγον· οὐ γὰρ ἴσως οἰκεῖα ταῦτα τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον, τὸ φύσει διαιρετικὸν τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὸ πλεῖστα τούτῳ τὴν φύσιν διανέμειν. ἔνειμε γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς αἰσθήσεις πέντε καὶ μέρη ψυχῆς, φυτικὸν αἰσθητικὸν ἐπιθυμητικὸν θυμοειδὲς λογιστικόν· καὶ δακτύλους ἑκατέρας χειρὸς τοσούτους, καὶ γονιμώτατον σπέρμα τὸ πενταχῇ σχιζόμενον. οὐ γὰρ ἱστόρηται γυνὴ πλείονα τεκοῦσα πέντε [συχνὰ] ταῖς αὐταῖς ὠδῖσι. καὶ τὴν Ῥέαν F Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι πέντε θεοὺς τεκεῖν, αἰνιττόμενοι

---

1 οὐδ' ἂν Bernardakis: οὐδὲν Barb. B Vat. Pet. (F?). οὐδὲ rell. || 2 αἱρετικῷ Barb. 4 περιττῷ Ambr. 9 πολυπλ. E Vat. || ἀλλήλους Barb. E: ἄλλους rell. || αὐτῶν unus E, ut videtur, αὑτῶν rell. 12 ἑαυτὸν] ἑαυτὴν Bernardakis, sed nolui mutare || πρώτη μὲν scripsi cum Turn. Vulc. Emperio: πρῶτον εἰ μὲν Barb. Ambr. (potuit εἰ ex superscripto ἤ nasci: vereor tamen ne lateat vox exquisitior). πρῶτον μὲν reliqui 15 αὑτῆς Bernardakis: αὐτῆς 18 τοῦ ἀριθμοῦ] τοῦ πρώτου ἀρ. (ex α bis scripto ortum?) Ambr. 19 τούτων libri: corr. Wytt. || ἔνειμε ('elle a mis' Amyot) Bernardakis: ἐν μὲν libri 20 φυσικὸν libri: corr. Wytt. 21 λογιστικὸν] λογικὸν Ambr. 22 γον. σπ. τὸ π. σχ. scripsi: τὸ (om. Ambr.) γον. σπ. π. σχ. libri 23 πενταχῇ soli (ut videtur) B F E. πανταχῇ rell. 24 συχνὰ (τέκνα conj. Wytt.) exclusi. Adscripserat lector Aristotelis (584 b, 34). Loco πέντε συχνὰ habet E lac. 8 litt. || αὐτῆς sec. m. Barb., pr. m. B

*τὴν ἐκ μιᾶς ὕλης τῶν πέντε κόσμων γένεσιν. ἐν δὲ τῷ
παντὶ πέντε μὲν ζώναις ὁ περὶ γῆν τόπος, πέντε δὲ
κύκλοις ὁ οὐρανὸς διώρισται, δυσὶν ἀρκτικοῖς καὶ δυσὶ*
430 *τροπικοῖς καὶ μέσῳ τῷ ἰσημερινῷ· πέντε δ' αἱ τῶν
πλανωμένων ἄστρων περίοδοι γεγόνασιν, Ἡλίου καὶ
Φωσφόρου καὶ Στίλβωνος ὁμοδρομούντων. ἐναρμόνιος
γὰρ ἡ τοῦ κόσμου σύνταξις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸ παρ'
ἡμῖν ἡρμοσμένον ἐν πέντε τετραχόρδων θέσεσιν ὁρᾶται,
τῶν ὑπάτων καὶ μέσων καὶ συνημμένων καὶ διεζευγμένων
καὶ ὑπερβολαίων· καὶ τὰ μελῳδούμενα διαστήματα πέντε,
δίεσις καὶ ἡμιτόνιον καὶ τόνος καὶ τριημιτόνιον καὶ
δίτονον. οὕτως ἡ φύσις ἔοικε τῷ πέντε ποιεῖν ἅπαντα*
p. 286b 10) *χαίρειν μᾶλλον ἢ τῷ σφαιροειδῆ, καθάπερ Ἀριστοτέλης
ἔλεγε.'*

Tim. p. 55 c) 37. *'Τί δῆτα, φήσαι τις ἄν, ὁ Πλάτων ἐπὶ τὰ πέντε*
B *σχήματα τὸν τῶν πέντε κόσμων ἀριθμὸν ἀνήνεγκεν, εἰπὼν
ὅτι τῇ πέμπτῃ συστάσει 'ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πᾶν κατεχρήσατο
ἐκεῖνο διαζωγραφῶν;' εἶτα τὴν περὶ τοῦ πλήθους τῶν
κόσμων ὑποθεὶς ἀπορίαν, πότερον ἕνα ἢ πέντε αὐτοὺς
ἀληθείᾳ πεφυκότας λέγειν προσήκει, δῆλός ἐστιν ἐντεῦθεν
οἰόμενος ὡρμῆσθαι τὴν ὑπόνοιαν. εἴπερ οὖν δεῖ πρὸς
τὴν ἐκείνου διάνοιαν ἀπάγειν τὸ εἰκός, σκοπῶμεν ὅτι
ταῖς τῶν σωμάτων καὶ σχημάτων ἐκείνων διαφοραῖς
ἀνάγκη καὶ κινήσεων εὐθὺς ἕπεσθαι διαφοράς, ὥσπερ
αὐτὸς διδάσκει, τὸ διακρινόμενον ἢ συγκρινόμενον ἅμα*
C *τῆς οὐσίας τῇ ἑτεροιώσει καὶ τὸν τόπον μεταλλάττειν
ἀποφαινόμενος. ἂν γὰρ ἐξ ἀέρος πῦρ γένηται, λυθέντος
τοῦ ὀκταέδρου καὶ κερματισθέντος εἰς πυραμίδας, ἢ πάλιν*

3 *δυσὶν* (ut videtur) omnes praeter B 6 *στίλβοντος* E ‖ *ἐναρμόνιος γὰρ*] ita scripsi cum Ambr. Scripturae pr. m. Barb. servatur tantum *ἐναρμόνι*, *ο* supra *ι* posuit, *γὰρ* in rasura scripsit sec. m. *ἐναρμόνιος δὲ καὶ* rell. 7 *ἀμέλει* om. pr. m. Barb. 9 *τοῦ τῶν* E 11 *τριημιτόνια* Barb. (-*τονία* sec. m.) 12 *διάτονον* Ambr. F 13 *σφαιροειδεῖ* libri: corr. Turn. Vulc. ‖ *καθὼς* B 16 *πέντε* om. B Vat. Pet. 18 *διαζωγρ.* Patzig ex Platone (Tim. 55c) et ipso Plutarcho (Mor. 1003c): *διαγράφων* 22 *ἀπάγειν*] *ἐπάγειν* Wytt. malim *ἀνάγειν* vel *ἀναπλάττειν* ‖ *σκοπῶμεν* Wytt: *σκοπῶν* 23 *διαφόροις* Ambr. B F Pet. 25 *ἅμα* Turn. Vulc.: *ὄνομα* libri 26 *ἑτερώσει* Ambr.

*ἀὴρ ἐκ πυρός, συνωσθέντος καὶ συνθλιβέντος εἰς ὀκτά-
εδρον, οὐ δυνατὸν μένειν ὅπου πρότερον ἦν, ἀλλὰ φεύγει
καὶ φέρεται πρὸς ἑτέραν χώραν ἐκβιαζόμενον καὶ μαχό-
μενον τοῖς ἐνισταμένοις καὶ κατεπείγουσιν. ἔτι δὲ μᾶλλον
εἰκόνι τὸ συμβαῖνον ἐνδείκνυται, ‘τοῖς ὑπὸ τῶν πλοκάνων* (p. 52e
*καὶ ὀργάνων τῶν περὶ τὴν τοῦ σίτου κάθαρσιν σειομένοις
καὶ ἀναλικμωμένοις’ ὁμοίως λέγων τὰ στοιχεῖα σείοντα
τὴν ὕλην ὑπ’ ἐκείνης τε σειόμενα προσχωρεῖν ἀεὶ τὰ
ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, ἄλλην τε χώραν ἄλλα ἴσχειν πρὶν ἐξ* D
*αὐτῶν γενέσθαι τὸ πᾶν διακοσμηθέν· οὕτως οὖν τότε τῆς
ὕλης ἐχούσης ὡς ἔχειν πᾶν εἰκός, οὗ θεὸς ἄπεστιν, εὐθὺς
αἱ πρῶται πέντε ποιότητες ἰδίας ἔχουσαι ῥοπὰς ἐφέροντο
χωρίς, οὐ παντάπασιν οὐδὲ εἰλικρινῶς ἀποκρινόμεναι, διὰ
τὸ πάντων ἀναμεμιγμένων ἀεὶ τὰ κρατούμενα τοῖς ἐπι-
κρατοῦσι παρὰ φύσιν ἕπεσθαι. διὸ δὴ τοῖς τῶν σωμάτων
γένεσιν ἄλλων ἀλλαχῇ φερομένων ἰσαρίθμους μερίδας καὶ
διαστάσεις ἐποίησαν, τὴν μὲν οὐ καθαροῦ πυρὸς ἀλλὰ
πυροειδῆ, τὴν δὲ οὐκ ἀμιγοῦς αἰθέρος ἀλλ’ αἰθεροειδῆ,
τὴν δὲ οὐ γῆς αὐτῆς καθ’ ἑαυτὴν ἀλλὰ γεοειδῆ, μάλιστα* E
*[καὶ τὴν ἀέρος] κοινοῦσαι τὴν ὕδατος διὰ τὸ πολλῶν,
ὥσπερ εἴρηται, τῶν ἀλλοφύλων ἀναπεπλησμένην ἀπελθεῖν.
οὐ γὰρ ὁ θεὸς διέστησεν οὐδὲ διῴκισε τὴν οὐσίαν, ἀλλ’*

---

5 *ἐκδείκνυται* Ambr. F E Pet. ‖ *ὑπὸ* sec. m. Barb. *ἐπὶ* rell. ‖ *πλοκάνων* Turnebus ex Platone: *ἐπειγόντων* libri omnes (ex glossemate ortum, ut videtur, vix ex ipso *πλοκάνων*) 6 Loco *ὀργάνων* lac. 10 litt. in E ‖ *τῶν* inseruit Turn. ex eodem ‖ *σειομένοις καὶ* idem ex eodem: *συγκειμένοις* Barb. Ambr. *ἐγκειμένοις* F. *ἐγκειμένων* reliqui, excepto E ubi lac. 11 litt. 7 *ἀναλισκομένοις* Ambr. B A Pet. 9 *ἄλλα ἴσχειν* Turnebus ex Plat.: *ἄλλαις οἱ* Barb. Ambr. B F A. *ἀλλ’ οἱ* Vat. Pet. lac. 6 litt. in E 10 *οὕτως τοίνυν τῆς ὕλης* E 11 *τὸ πᾶν* omnes exceptis Barb. Ambr. ‖ *οὗ θεὸς*] *εὐθέος* Ambr. *εὐθέως* rell. Corr. Wytt. coll. Platonis loco, ubi legimus *ὥσπερ εἰκὸς ἔχειν ἅπαν ὅταν ἀπῇ τινὸς θεὸς*, unde Turnebus voluit hic scribere *ἂν θεὸς ἀπῇ* 14 *ἐπιμεμ.* Ambr. 18 *τὴν δὲ — αἰθεροειδῆ* add. sec. m. Barb. in marg. 20 *καὶ τὴν ἀέρος* (ante *καὶ* interpolant *δὲ* omnes praeter Barb. Ambr.) seclusi ‖ *κοινοῦσαι* (‘communem facientes’) scripsi: *κοίνωσιν* (*κοινήσιν* Ambr.) libri ‖ *τοῦ* pro *τὴν* Pet. Loco *κοιν. τὴν* lac. 15 litt. in E 21 *ἀναπεπλησμένην* scripsi (cf. p. 103, 9 quo respicit *ὥσπερ εἰρ.*): *-μένων* libri ‖ *ἀλλοφύλων* Ambr. *ἄλλων φύλλων* (loco *φ.* lac. 9 litt. in E) reliqui omnes, ut videtur

ὑπ' αὐτῆς διεστῶσαν αὐτὴν καὶ φερομένην χωρὶς ἐν ἀκοσμίαις τοσαύταις παραλαβών, ἔταξε καὶ συνήρμοσε δι' ἀναλογίας καὶ μεσότητος· εἶθ' ἑκάστῃ λόγον ἐγκαταστήσας ὥσπερ ἁρμοστὴν καὶ φύλακα, κόσμους ἐποίησε τοσούτους, ὅσα γένη τῶν πρώτων σωμάτων ὑπῆρχε. ταῦτα μὲν οὖν τῇ Πλάτωνος ἀνακείσθω χάριτι δι' Ἀμμώνιον· ἐγὼ δὲ
F *περὶ μὲν ἀριθμοῦ κόσμων οὐκ ἄν ποτε διισχυρισαίμην ὅτι τοσοῦτοι, τὴν δὲ πλείονας μὲν ἑνὸς οὐ μὴν ἀπείρους ἀλλ' ὡρισμένους πλήθει τιθεμένην δόξαν, οὐδετέρας ἐκείνων ἀλογωτέραν ἡγοῦμαι, τὸ φύσει τῆς ὕλης σκεδαστὸν καὶ μεριστὸν ὁρῶν οὔτ' ἐφ' ἑνὸς μένον οὔτ' εἰς ἄπειρον*
431 *ὑπὸ τοῦ λόγου βαδίζειν ἐώμενον. εἰ δ' ἀλλαχόθι που κἀνταῦθα τῆς Ἀκαδημείας ὑπομιμνήσκοντες ἑαυτοὺς τὸ ἄγαν τῆς πίστεως ἀφαιρῶμεν, καὶ τὴν ἀσφάλειαν ὥσπερ ἐν χωρίῳ σφαλερῷ, τῷ περὶ τῆς ἀπειρίας λόγῳ, μόνον διασῴζωμεν.'*

38. *Ἐμοῦ δὲ ταῦτα εἰπόντος, ὁ* ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *'ὀρθῶς' ἔφη 'Λαμπρίας παραινεῖ. 'πολλαῖς γὰρ οἱ θεοὶ μορφαῖς'*
(Fr. 970 N) *οὐ 'σοφισμάτων' ὡς Εὐριπίδης φησίν, ἀλλὰ πραγμάτων 'σφάλλουσιν ἡμᾶς', ὅταν ὡς ἐπιστάμενοι τολμῶμεν ἀποφαίνεσθαι περὶ τηλικούτων. 'ἀλλ' ἀνοιστέος ὁ λόγος',*
(Fr. 972 N) *ὡς αὐτὸς ἀνήρ φησιν, ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν. τὸ γὰρ ἀφισταμένων καὶ ἀπολειπόντων τὰ χρηστήρια τῶν*
B *δαιμόνων ὥσπερ ὄργανα τεχνιτῶν ἀργὰ καὶ ἄναυδα κεῖσθαι λεχθέν, ἕτερον λόγον ἐγείρει τὸν περὶ τῆς αἰτίας μείζονα καὶ δυνάμεως, ᾗ χρώμενοι ποιοῦσι κατόχους τοῖς ἐνθουσιασμοῖς καὶ φανταστικοὺς τοὺς προφήτας καὶ τὰς προφήτιδας. οὐ γὰρ οἷόν τε τὴν ἔκλειψιν αἰτιᾶσθαι*

---

10 *ἀναλογ.* B A Vat. Pet. ‖ *τῇ φ.* B 13 *κἄνταυθα* Barb. (*ταῦθα* add. sec. m.) A Pet. *κἂν* rell. ‖ *ἀκαδημίας* libri; corr. Bernardakis 15 *περὶ* deest in Ambr. et ita malim. Nescio quomodo mihi quidem magis placeret, si legerem *κἀνταῦθα τῆς Ἀκ. ὑπομνησθέντες, ἑαυτοὺς τὸ ἄγαν τῆς π. ἀφ., καὶ τὴν ἀσφάλειαν, ὥσπερ ἐν χ. σφ. τῷ τῆς ἀπειρίας, τῷ λόγῳ μ. διασ.* 18 *πολλαῖς γὰρ*] *καὶ πολλάκις* Ambr. 22 *αὐτὸς ἀνὴρ*] ita scripsi: *αὐτὸς ἀνήρ* libri exceptis Ambr. qui *ἂν αὐτὸς ἀνήρ*, E qui *αὐτὸς* sequente lac. 5 litt. 23 *ἀπολιπ.* Barb. Ambr. B 26 *ᾗ* Turn.: *ὡς* (superscripto *αἷς*) Barb. *ὧ* rell. ‖ *κατ. π.* E

τοῦ ἀπαυδᾶν τὰ μαντεῖα, μὴ πεισθέντας ὃν τρόπον ἐφεστῶτες αὐτοῖς καὶ παρόντες ἐνεργὰ καὶ λόγια ποιοῦσιν οἱ δαίμονες.' ὑπολαβὼν δὲ ὁ ΑΜΜΩΝΙΟΣ 'οἴει γὰρ ἕτερόν τι τοὺς δαίμονας' εἶπεν 'ἢ ψυχὰς ὄντας περιπολεῖν καθ' Ἡσίοδον 'ἠέρα ἑσσαμένους;' ἐμοὶ μὲν γάρ, ἣν ἄνθρωπος (O D 12 ἔχει διαφορὰν πρὸς ἄνθρωπον ὑποκρινόμενον τραγῳδίαν ἢ κωμῳδίαν, ταύτην ἔχειν δοκεῖ ⟨ψυχὴ πρὸς⟩ ψυχὴν C ἐνεσκευασμένην σῶμα ⟨τῷ⟩ παρόντι βίῳ πρόσφορον. οὐδὲν οὖν ἄλογον οὐδὲ θαυμαστόν, εἰ ψυχαὶ ψυχαῖς ἐντυγχάνουσαι φαντασίας ἐμποιοῦσι τοῦ μέλλοντος, ὥσπερ ἡμεῖς ἀλλήλοις οὐ πάντα διὰ φωνῆς ἀλλὰ καὶ γράμμασι καὶ θιγόντες μόνον καὶ προσβλέψαντες πολλὰ καὶ μηνύομεν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἐσομένων προσημαίνομεν. εἰ μή τι σὺ λέγεις ἕτερον, ὦ Λαμπρία· καὶ γὰρ ἔναγχος ἧκέ τις φωνὴ πρὸς ἡμᾶς, ὡς σοῦ πολλὰ περὶ τούτων ἐν Λεβαδείᾳ ξένοις διαλεχθέντος, ὧν οὐδὲν ὁ διηγούμενος ἀκριβῶς διεμνημόνευε.' 'μὴ θαυμάσῃς' ἔφην ΕΓΩ, 'πολλαὶ γὰρ ἅμα πράξεις διὰ μέσου καὶ ἀσχολίαι συντυγχάνουσαι D διὰ τὸ μαντεῖον εἶναι καὶ θυσίαν, τοὺς λόγους διεσπαρμένους ἡμῖν καὶ σποράδας ἐποίησαν.' 'ἀλλὰ νῦν' ὁ ΑΜΜΩΝΙΟΣ ἔφη 'καὶ σχολὴν ἄγοντες ἀκροαταὶ συνεχῇ καὶ πρόθυμοι τὰ μὲν ζητεῖν τὰ δὲ μανθάνειν, ἔριδος ἐκποδὼν οὔσης καὶ φιλονεικίας ἁπάσης συγγνώμης δὲ παντὶ λόγῳ καὶ παρρησίας ὡς ὁρᾷς δεδομένης.'

39. Ταῦτα δὴ καὶ τῶν ἄλλων συμπαρακαλούντων, μικρὸν ΕΓΩ σιωπήσας 'καὶ μὴν ἀπὸ τύχης τινός, ὦ Ἀμμώνιε, τοῖς τότε λόγοις αὐτὸς ἀρχήν τινα καὶ πάροδον

3 post Ἀμμ. habet εἶπεν Ambr. 4 εἶπεν unus E: εἰπεῖν ceteri 7 ψυχὴ πρὸς add. Xylander 8 τῷ add. Emperius ‖ πρόσφορον Reiske: προσφέρειν libri 10 ἐμποιοῦνται Ambr. 12 καὶ ante μην. om. E 14 ἕτερον τί, ὦ Barb. 16 Λεβαδείᾳ unus Barb. -δίᾳ rell. 17 διεμνημόνευε Ambr. -ευσε rell. ‖ πολλὰ Barb. Ambr. 21 σχολὴν — πρόθυμοι] quae scripsi propius (ut opinor) accedunt ad codd. scripturam quam recepta σχολὴν ἄγοντας ἀκροατὰς ἔχεις καὶ προθύμους, sed desideratur πάρεισί σοι vel sim. post συνεχῆ. Libri haec habent: σχολὴν (ἧς Ambr.) ἄγοντας (-τος Ambr.) ἀκροατὰς ἔχει (ἔχεις unus B) καὶ πρόθυμοι

ἐνδέδωκας. εἰ γὰρ αἱ διακριθεῖσαι σώματος ἢ μὴ μετα-
E σχοῦσαι τὸ παράπαν ψυχαὶ δαίμονές εἰσι κατὰ σὲ καὶ
τὸν θεῖον Ἡσίοδον (O D 123)

'ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων',

διὰ τί τὰς ἐν τοῖς σώμασι ψυχὰς ἐκείνης τῆς δυνάμεως
ἀποστεροῦμεν, ᾗ τὰ μέλλοντα καὶ προγιγνώσκειν πεφύκασι
καὶ προδηλοῦν οἱ δαίμονες; οὔτε γὰρ δύναμιν οὔτε μέρος
οὐδὲν ἐπιγίγνεσθαι ταῖς ψυχαῖς, ὅταν ἀπολίπωσι τὸ
σῶμα, μὴ κεκτημέναις πρότερον εἰκός ἐστιν· ἀλλ' ἀεὶ μὲν
ἔχειν ἔχειν δὲ φαυλότερα τῷ σώματι μεμιγμένας, καὶ τὰ
μὲν ὅλως ἄδηλα καὶ κεκρυμμένα τὰ δὲ ἀσθενῆ καὶ ἀμαυρὰ
καὶ τοῖς δι' ὁμίχλης ὁρῶσιν ἢ κινουμένοις ἐν ὑγρῷ παρα-
πλησίως δύσεργα καὶ βραδέα, καὶ πολλὴν ποθοῦντα
F θεραπείαν τοῦ οἰκείου καὶ ἀνάληψιν ἀφαίρεσιν δὲ καὶ
κάθαρσιν τοῦ καλύπτοντος. ὥσπερ γὰρ ὁ ἥλιος οὐχ ὅταν
διαφύγῃ τὰ νέφη γίγνεται λαμπρός, ἀλλ' ἔστι μὲν ἀεὶ
φαίνεται δ' ἡμῖν ἐν ὁμίχλῃ δυσφαὴς καὶ ἀμαυρός· οὕτως
432 ἡ ψυχὴ τὴν μαντικὴν οὐκ ἐπικτᾶται δύναμιν ἐκβᾶσα τοῦ
σώματος ὥσπερ νέφους, ἀλλ' ἔχουσα καὶ νῦν τυφλοῦται
διὰ τὴν πρὸς τὸ θνητὸν ἀνάμιξιν αὐτῆς καὶ σύγχυσιν.
οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν οὐδ' ἀπιστεῖν ὁρῶντας, εἰ μηδὲν
ἄλλο, τῆς ψυχῆς τὴν ἀντίστροφον τῇ μαντικῇ δύναμιν,
ἣν μνήμην καλοῦμεν, ἡλίκον ἔργον ἀποδείκνυται τὸ σῴζειν
τὰ παρῳχημένα καὶ φυλάττειν, μᾶλλον δὲ ⟨τὰ μηδὲ⟩
ὄντα· τῶν γὰρ γεγονότων οὐδὲν ἔστιν οὐδ' ὑφέστηκεν,
ἀλλ' ἅμα γίγνεται πάντα καὶ φθείρεται, καὶ πράξεις καὶ
λόγοι καὶ παθήματα, τοῦ χρόνου καθάπερ ῥεύματος
B ἕκαστα παραφέροντος· αὕτη δὲ τῆς ψυχῆς ἡ δύναμις οὐκ

6 ᾗ Ambr. 8 ἀπολείπωσι Barb. F? A Pet. ἀπολήσωσι Ambr. 9 ἀλλ' εἰ μὲν A Pet. 10 ἔχειν ἔχων Ambr. ἔχειν ἔχει Pet. ‖ μεμιγμένοις Ambr. 13 ποθοῦντα] ποιοῦντα E 14 τοῦ οἰκ. θερ. Ambr. 15 καλύπτοντος Emperius: κλέπτοντος libri excepto Ambr. qui κωλύοντος et post hanc vocem solus inter meos ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ συνδεδεμένη τῷ σώματι τὴν προγνωστικὴν ἔχει δύναμιν ἐκτυφλοῦται δὲ διὰ τὴν πρὸς τὸ γεῶδες ἀνάκρασιν τοῦ σώματος. Scholion hoc habet etiam Aldina. Ex Ambrosiano videtur sumpsisse Ducas 16 τὰ νέφη om. B 17 δυσφανὴς Barb. Ambr. A 23 τῷ σώζειν Bernardakis 24 τὰ μηδὲ add. idem 26 ὅμα Pet. Aldina 28 περιφέρ. Ambr.

οἶδ' ὅντινα τρόπον ἀντιλαμβανομένη τοῖς μὴ παροῦσι φαντασίαν καὶ οὐσίαν περιτίθησιν. ὁ μὲν γὰρ Θεσσαλοῖς περὶ Ἄρνης δοθεὶς χρησμὸς ἐκέλευε φράζειν

'κωφοῦ τ' ἀκοὴν τυφλοῖό τε δέρξιν,'

ἡ δὲ μνήμη καὶ κωφῶν πραγμάτων ἀκοὴ καὶ τυφλῶν ὄψις ἡμῖν ἐστιν. ὅθεν, ὡς ἔφην, οὐκ ἔστι θαυμαστόν, εἰ κρατοῦσα τῶν μηκέτ' ὄντων προλαμβάνει πολλὰ τῶν μηδέπω γεγονότων· ταῦτα γὰρ αὐτῇ μᾶλλον προσήκει καὶ τούτοις συμπαθής ἐστι· καὶ γὰρ ἐπιβάλλεται καὶ προτίθεται πρὸς τὰ μέλλοντα καὶ παρῳχημένων καὶ τέλος ἐχόντων ἀπήλλακται πλὴν τοῦ μνημονεύειν.'

40. *'Ταύτην οὖν ἔχουσαι τὴν δύναμιν αἱ ψυχαὶ* C
σύμφυτον μὲν ἀμυδρὰν δὲ καὶ δυσφάνταστον, ὅμως ἐξανθοῦσι πολλάκις καὶ ἀναλαμβάνουσιν ἔν τε τοῖς ἐνυπνίοις καὶ περὶ τὰς τελευτὰς ἔνιαι, καθαροῦ γιγνομένου τοῦ σώματος ἤ τινα κρᾶσιν οἰκείαν πρὸς τοῦτο λαμβάνοντος, ᾗ ⟨τῷ⟩ τὸ λογιστικὸν καὶ φροντιστικὸν ἀνίεσθαι καὶ ἀπολύεσθαι τῶν παρόντων ⟨τῷ⟩ ἀλόγῳ καὶ φανταστικῷ τοῦ μέλλοντος ἐπιστρεφόμεναι. οὐ γάρ, ὡς ὁ Εὐριπίδης φησί, (Fr. 973 N)

'μάντις ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς,'

ἀλλ' οὗτος ἔμφρων μὲν ἀνὴρ καὶ τῷ νοῦν ἔχοντι τῆς ψυχῆς καὶ μετ' εἰκότος ἡγουμένῳ καθ' ὁδὸν ἑπόμενος, τὸ δὲ μαντικὸν ὥσπερ γραμματεῖον ἄγραφον καὶ ἄλογον καὶ D

2 *φάντασμα* B E A Vat. Pet. 3 *Ἄρνης* Turnebus: *ἄννης* libri 5 *καὶ τυφλῶν ὄψις καὶ κ. πρ. ἀκοὴ* Ambr. 9 *προτίθεται*] malim *προπίπτει* 12 *αἱ* habet unus B 13 *ἀμυδρὰν δὲ καὶ*] ita Barb. Ambr. *καὶ ἀμυδρὰν καὶ* B E. *καὶ ἀμυδρὸν καὶ* rell. (ut videtur) 14 *ἀναλάμπουσιν* Turn. Vulc. ‖ *τοῖς ὕπνοις* B 15 *τελευτὰς* Barb. Ambr. *τελετὰς* rell. ‖ *ἔνιοι* Ambr. 17 *τῷ* add. Emperius 18 *τῷ* add. Wytt. ‖ *φροντιστικῷ* pro *φαντασιαστικῷ* Ambr. *φανταστικῷ* B 19 *ἐπιστρεφόμεναι* Wytt. *ἐπιστρέφομεν* cum lacunula E. *-μένας* rell. Nescio quid minus placet in his quae dedi. Dicendum enim erat ipsas animas, remissa ratiocinandi facultate, superstite vero vel aucta imaginandi, liberari a praesentibus, perque futura spatiari ‖ *ὁ* habent soli Barb. Ambr. F 22 *ἔμφρων μὲν* Meziriac: *ὁμόφρων μὲν* libri. Duobus punctis supra hoc *μὲν* positis alterum *μὲν* ante *ὁμόφρων* add. sec. m. Barb. Inveneratne correcturam *ἐμ* in fonte suo? 23 *μετεοικότως* Ambr.

ἀόριστον ἐξ αὑτοῦ, δεκτικὸν δὲ φανταστῶν πάθεσι καὶ προαισθήσεσιν ἀσυλλογίστοις, ἅπτεται ⟨τότε⟩ τοῦ μέλλοντος, ὅταν ἐκστῇ μάλιστα τοῦ παρόντος. ἐξίσταται δὲ κράσει καὶ διαθέσει τοῦ σώματος, ἐν μεταβολῇ γιγνομένων, ἣν ἐνθουσιασμὸν καλοῦμεν. αὐτὸ μὲν οὖν ἐξ αὑτοῦ τὸ σῶμα τοιαύτην οὐ πολλάκις ἴσχει διάθεσιν· ἡ δὲ γῆ πολλῶν μὲν ἄλλων δυνάμεων πηγὰς ἀνίησιν ἀνθρώποις, τὰς μὲν ἐκστατικὰς καὶ νοσώδεις καὶ θανατηφόρους τὰς δὲ χρηστὰς καὶ προσηνεῖς καὶ ὠφελίμους, ὡς δῆλαι γίγνονται πείρᾳ προστυγχάνουσι. τὸ δὲ μαντικὸν ῥεῦμα
E καὶ πνεῦμα θειότατόν ἐστι καὶ θαυμασιώτατον, ἄν τε καθ' ἑαυτὸ δι' ἀέρος ἄν τε μεθ' ὑγροῦ νάματος ἀναφέρηται. καταμιγνύμενον γὰρ εἰς τὸ σῶμα κρᾶσιν ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς ἀήθη καὶ ἄτοπον, ἧς τὴν ἰδιότητα χαλεπὸν εἰπεῖν σαφῶς, εἰκάσαι δὲ πολλαχῶς ὁ λόγος δίδωσι. θερμότητι γὰρ καὶ διαχύσει πόρους τινὰς ἀνοίγειν φανταστικοὺς τοῦ μέλλοντος εἰκός ἐστιν, ὡς οἶνος ἀναθυμιαθεὶς ἕτερα πολλὰ † κινήματα † καὶ λόγους ἀποκειμένους καὶ λανθάνοντας ἀποκαλύπτει· (Eur. Bacch. 298)

'τὸ γὰρ βακχεύσιμον
καὶ τὸ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει'

κατ' Εὐριπίδην, ὅταν ἔνθερμος ἡ ψυχὴ γενομένη καὶ πυρώδης ἀπώσηται τὴν εὐλάβειαν, ἣν ἡ θνητὴ φρόνησις ἐπάγουσα πολλάκις ἀποστρέφει καὶ κατασβέννυσι τὸν
F ἐνθουσιασμόν.'

---

1 αὐτοῦ B A ‖ φανταστῶν Ambr. et Leonicus. -τὸν Barb. B F A Pet. -τικὸν Vat. -τικ. cum lac. E φαντασιῶν conj. Meziriac, Reiske ‖ πάθεσι] πάθ. cum lacunula E. πάθεσιν Aldina (ex libris melioribus nihil notatum, sed -σι legi in Coll. Nov.) 2 προαισθήσεσιν scripsi: -σεων libri ‖ ἀσυλλογίστοις Barb. F Vat. -τους B. -τως Ambr. et rell. ‖ τότε inserui 5 γιγνομένων, ἣν (ad διαθέσει redit) scripsi: γιγνόμενον ὃν libri 6 οὐ habent Barb. Ambr. soli 9 δῆλαι Turn. Vulc. δῆλα libri 11 θαυμασιώτατον Barb. Ambr. ὁσιώτατον rell. 12 ἀναφέρηται Bernardakis: ἀφαιρῆται libri 17 τοῦ om. F ‖ ἀναθυμιαθεὶς] ἁμαθυμηθεὶς Barb. Ambr. In Barb. υ in rasura a sec. m. scriptum est. Eadem manus θ' οἱ supra θυ scripsit. In marg. pr. m. adscripsit ἢ θυμηδὴς ἢ ἐκ τοῦ οἶμος ὁ σημαίνει τὴν ὁδὸν καὶ τὸ ὅρμημα 18 κινήματα] vel κινεῖ κινήματα vel κινεῖ νάματα scribendum 21 μαντικὴν Barb. Ambr. μαντευτικὴν rell. 23 ἡ deest in B A Vat. Pet.

41. Ἅμα δ᾽ ἄν τις οὐκ ἀλόγως καὶ ξηρότητα φαίη
μετὰ τῆς θερμότητος ἐγγιγνομένην λεπτύνειν τὸ πνεῦμα
καὶ ποιεῖν αἰθερῶδες καὶ καθαρόν· ‘αὐγὴ’ γάρ ‘ξηρὴ
ψυχὴ ⟨ἀρίστη⟩’ καθ᾽ Ἡράκλειτον. ὑγρότης δ᾽ οὐ μόνον (Fr. 75)
ὄψιν ἀμβλύνει καὶ ἀκοήν, ἀλλὰ καὶ κατόπτρων θιγοῦσα 433
καὶ † μῖχος καὶ πρὸς ἀέρας † ἀφαιρεῖ τὴν λαμπρότητα
καὶ τὸ φέγγος. τοὐναντίον τε πάλιν αὖ περιψύξει τινὶ
καὶ πυκνώσει καὶ πνεύματος οἷον βαφῇ [σιδήρου] τὸ
προγνωστικὸν μόριον ἐντείνεσθαι καὶ στομοῦσθαι τῆς
ψυχῆς οὐκ ἀδύνατόν ἐστι. καὶ μὴν ὡς κασσίτερος μανὸν
ὄντα καὶ πολύπορον τὸν χαλκὸν ἐντακεὶς ἅμα μὲν ἔσφιγξε
καὶ κατεπύκνωσεν ἅμα δὲ λαμπρότερον ἀπέδειξε καὶ
καθαρώτερον, οὕτως οὐδὲν ἀπέχει τὴν μαντικὴν ἀναθυμίασιν
οἰκεῖόν τι ταῖς ψυχαῖς καὶ συγγενὲς ἔχουσαν ἀναπληροῦν
τὰ μανὰ καὶ συνέχειν ἐναρμόττουσαν. ἄλλα γὰρ
ἄλλοις οἰκεῖα καὶ πρόσφορα, καθάπερ τῆς μὲν πορφύρας B
ὁ κύαμος τῆς δὲ κόκκου τὸ νίτρον δοκεῖ τὴν βαφὴν ἄγειν
μεμιγμένον·

3 *αὐγὴ γὰρ ξηρὴ*] ita scripsi cum Turnebo collatis aliis Plutarchi locis quos citat Bywater: *αὕτη γὰρ ξηρὰ* libri 4 *ἀρίστη* inseruit Turnebus ‖ *ὑγρότης*] *ς* in ras. sec. m. Barb. 5 *θίγουσα* libri omnes 6 *καὶ μῖχος* (*σμῆχος* Ambr.) *καὶ πρὸς ἀέρας*] eorum loco lac. 23 litt. in E. *καὶ μιχθεῖσα πρὸς ἀέρα* Emperius coll. p. 122, 6. Haec si, deleto *καί*, post *ὑγρότης δὲ οὐ μόνον* ponas, habes quod intelligi potest. Sed tradita quidem aliquando transponere licet, conjectanea non licet. E scriptura Ambrosiani potest elici *σμηχθεῖσα* sed nihil juvat. In *πρὸς ἀέρας* latet, ut opinor, *πυρὸς ἐσχάρας*, in *μῖχος* vix *λύχνου* (Reiskii) sed simile quid 7 *τοὐναντίον* usque ad *συνεπιθήγοντος* (p. 115, 3). Cito scripturas cod. Palatini 170 ‖ *τε αὖ πάλιν* Pal. deest *τε* in B F A E Vat. Pet. 8 *καὶ πν.* desunt in Pal. *τοῦ πν.* A *πνεύματος* E ‖ *βαφῆς* Barb. (*ῆς* in ras. scripsit sec. m.: scriptum fort. erat *βαφαῖς*?) F? Aldina ‖ *σιδήρου* exclusi 9 *ἐντείνεσθαι* Wytt.: *ἐγγίνεσθαι* libri 10 *ὡς ὁ κασσίτηρος* (-*ρον* Pet.) B F A Vat. Pet. *ὡς κασίτηρος* Barb. *ὡς κασσίτηρος* Ambr. Pal. E -*τερος* primus scripsit Wytt. 11 *πολύπυρον* Barb. (corr. sec. m.) Aldina ‖ *ἐντακεὶς*] *ἐκτάσει* pr. m. Barb. *ἐκτακεὶς* sec. m. in marg. *ἐκταθεὶς* (*θ* in ras. scr. sec. m.) Ambr. *ἔκτασις* Pal. 14 *συνεχὲς* Ambr. ‖ *ἀναπληροῦν*] *ἀλλὰ πληροῦν* Ambr. *ἀλλὰ πληροῦντα* Pal. 17 *κύαμος*] de fabae vel hyoscyami usu in re tinctoria nihil reperio. *κυανὸς* scriberem 18 *μεμιγμένην* E

'βύσσῳ δὲ γλαυκῆς κρόκου καταμίσγεται ἀκτίς'

2 M.) ὡς Ἐμπεδοκλῆς εἴρηκε. περὶ δὲ τοῦ Κύδνου καὶ τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ταρσῷ μαχαίρας, ὦ φίλε Δημήτριε, σοῦ λέγοντος ἠκούομεν, ὡς ⟨οὔτε⟩ ὁ Κύδνος ἄλλον ἐκκαθαίρει σίδηρον ⟨ἢ⟩ ἐκεῖνον οὔτε ὕδωρ ἄλλο τὴν μάχαιραν ἢ ἐκεῖνο· καθάπερ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὴν τέφραν προσπλάττουσι τῷ βωμῷ καὶ περιπηγνύουσιν ἐκ τοῦ Ἀλφειοῦ παραχέοντες ὕδωρ, ἑτέρων δὲ πειρώμενοι ποC ταμῶν οὐδενὶ δύνανται συναγαγεῖν οὐδὲ κολλῆσαι τὴν τέφραν.'

42. 'Οὐ θαυμαστέον οὖν, εἰ πολλὰ τῆς γῆς ἄνω ῥεύματα μεθιείσης, ταῦτα μόνα τὰς ψυχὰς ἐνθουσιαστικῶς διατίθησι καὶ φαντασιαστικῶς τοῦ μέλλοντος. ἀμέλει δὲ καὶ τὰ τῆς φήμης συνᾴδει τῷ λόγῳ· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὴν περὶ τὸν τόπον δύναμιν ἐμφανῆ γενέσθαι πρῶτον ἱστοροῦσιν, νομέως τινὸς ἐμπεσόντος κατά τινα τύχην, εἶτα φωνὰς ἀναφέροντος ἐνθουσιώδεις, ὧν τὸ μὲν πρῶτον οἱ παραγενόμενοι κατεφρόνουν, ὕστερον δὲ γενομένων ὧν προεῖπεν ὁ ἄνθρωπος, ἐθαύμασαν. οἱ δὲ λογιώτατοι Δελφῶν καὶ τοὔνομα τοῦ ἀνθρώπου διαμνημονεύοντες
D Κορήταν λέγουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖν, μάλιστα τοιαύτην πρὸς τὸ μαντικὸν πνεῦμα λαμβάνει σύγκρασιν ψυχὴ καὶ σύμπηξιν, οἵαν πρὸς τὸ φῶς ἡ ὄψις ὁμοιοπαθὲς γιγνόμενον· ὀφθαλμοῦ τε γὰρ ἔχοντος τὴν ὁρατικὴν δύναμιν

1 δὲ add. sec. m. Barb. ‖ γλαύκης Barb. γλαῦκις Ambr. Pal. γλαυκ cum lacunula E ‖ κρόκου Pal. F Pet. κρόνου Barb. καὶ κρόκου Ambr. κρόκον B A E Vat. ‖ ἀκτὶς habent soli Barb. Ambr. Pal. Versum Empedocleum reficiat vel tinctor vel poeta. γλαυκοῖο κρόκου tentat Xylander, γλαυκῇ κόκκου nescio quis sequente Bernardaki 2 κύδνου unus E (cum Aldina), κυάμου ceteri 4 ὡς οὔτε ὁ Κ. — ἐκεῖνον] ita corr. Madvig Emperius: ὡς ὁ κ. μᾶλλον ἐκκ. σίδηρον (τὸν σ. Ambr. Pal.) ἐκεῖνον libri 8 ἑτέρων — ποταμῶν Schellens.: -ῳ — ῷ libri 9 οὐδὲν Pal. ‖ δύνονται Barb. ‖ κολύσαι E 11 ῥ. ἄνω B 13 φανταστικῶς Barb.? F? Pet. ‖ ἀμέλει δὲ Wytt. ἀμάχει (-χι F Pet.) δὲ libri. In marg. Barb. adscr. pr. m. γράφεται ἅμα δὲ 14 φήμης] ψυχῆς Ambr. 16 τινα Bernardakis: τὴν F, tres litterae erasae in Barb. deest in rell. 21 δὲ om. Pal. ‖ δοκεῖν scripsi: δοκεῖ libri 22 λαμβάνει Ambr. Pal. F. -ειν rell. ‖ ψυχῆς καὶ σώματος σύμπηξιν Ambr. Pal. 23 γενόμενον Ambr.

οὐδὲν ἄνευ φωτὸς ἔργον ἔστιν, ψυχῆς τε τὸ μαντικὸν ὥσπερ ὄμμα δεῖται τοῦ συνεξάπτοντος οἰκείου καὶ συνεπιϑήγοντος. ὅϑεν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν προγενεστέρων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἡγοῦντο ϑεὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον· οἱ δὲ τὴν καλὴν καὶ σοφὴν ἐπιστάμενοι καὶ τιμῶντες ἀναλογίαν, ὅπερ σῶμα πρὸς ψυχὴν ὄψις δὲ πρὸς νοῦν φῶς δὲ πρὸς ἀλήϑειάν ἐστι, τοῦτο τὴν ἡλίου δύναμιν εἴκαζον εἶναι E πρὸς τὴν Ἀπόλλωνος φύσιν, ἔκγονον ἐκείνου καὶ τόκον ὄντος ἀεὶ γιγνόμενον ἀεὶ τοῦτον ἀποφαίνοντες. ἐξάπτει γὰρ καὶ προάγεται καὶ συνεξορμᾷ τῆς αἰσϑήσεως τὴν ὁρατικὴν δύναμιν οὗτος ὡς τῆς ψυχῆς τὴν μαντικὴν ἐκεῖνος.'

43. 'Οἱ μέντοι δοξάζοντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ϑεὸν εἶναι, εἰκότως Ἀπόλλωνι καὶ Γῇ κοινῶς ἀνέϑεσαν τὸ χρηστήριον, οἰόμενοι τὴν διάϑεσιν καὶ κρᾶσιν ἐμποιεῖν τῇ γῇ τὸν ἥλιον, ἀφ' ἧς ἐκφέρεται τὰς μαντικὰς ἀναϑυμιάσεις. αὐτὴν μὲν οὖν τὴν γῆν ὥσπερ Ἡσίοδος ἐνίων (Theog. 11 φιλοσόφων βέλτιον διανοηϑείς 'πάντων ἕδος ἀσφαλές' προσεῖπεν, οὕτω καὶ ἡμεῖς καὶ ἀίδιον καὶ ἄφϑαρτον F νομίζομεν· τῶν δὲ περὶ αὐτὴν δυνάμεων πῇ μὲν ἐκλείψεις πῇ δὲ γενέσεις ἀλλαχοῦ δὲ μεταστάσεις καὶ μεταρροίας ἀλλαχόϑεν εἰκός ἐστι συμβαίνειν, καὶ κυκλεῖν ἐν αὐτῇ τὰς τοιαύτας ἐν τῷ χρόνῳ παντὶ πολλάκις περιόδους, ὡς ἔστι τεκμαίρεσϑαι τοῖς φαινομένοις. λιμνῶν τε γὰρ γεγόνασι καὶ ποταμῶν, ἔτι δὲ πλείονες ναμάτων ϑερμῶν ὅπου μὲν ἐκλείψεις καὶ φϑοραὶ παντάπασιν, ὅπου δ' οἷον ἀποδράσεις καὶ καταδύσεις· εἶτα πάλιν ἥκει διὰ 434 χρόνων ἐπιφαινόμενα τοῖς αὐτοῖς ⟨τόποις⟩ ἢ πλησίον

---

2 *συνεπιϑίγ.* Barb. Ambr. Pal. 5 *καὶ τιμ.* om. B 6 *ὅπερ* B E. *ὅπως* rell. 9 *ὄντως* Barb. Ambr.? E. Idem conjecerat Reiske, scripserunt Dübner, Bernardakis. Bene vertit Cruserius 'ab hoc qui semper est illum qui semper gignitur generari' ‖ *ἀποφαίνοντες* Barb. B. *-τος* rell. 11 *οὕτως* sec. m. Barb. Ambr. B F Vat. Pet. ‖ *ψυχικῆς* E 16 *τὸν ἥλιον τῇ γῇ* Ambr. ‖ *ἐκφέρεται*] *ἐκφέρεσϑαι* Turn. Vulc. Malim *ἐκφέρει καί*, sed nil fortasse mutandum 19 *προσειπεῖν* A Vat. Pet. ‖ *καὶ ἡμεῖς* om. B 22 *ἐν αὐτῇ* om. E 27 *ἥκει* Emperius, Madvig: *ἐκεῖ* libri 28 *χρόνον* F? A Vat. Pet. *χρόνου* B ‖ *ἐπιφαινομένη* sec. m. Barb. Ambr. F A. *ἐπιφερόμενα* B ‖ *τόποις* add. Xylander

ὑπορρέοντα· καὶ μετάλλων ἴσμεν ἐξαμαυρώσεις γεγονέναι † κενάς †, ὡς τῶν περὶ τὴν Ἀττικὴν ἀργυρείων καὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ χαλκίτιδος ἐξ ἧς ἐδημιουργεῖτο τὰ ψυχρήλατα τῶν ξιφῶν, ὡς Αἰσχύλος εἴρηκε (Fr. 356 N)

'λαβὼν γὰρ αὐτόθηκτον Εὐβοικὸν ξίφος·'

τῇ δ' ἐν Καρύστῳ πέτρᾳ χρόνος οὐ πολὺς ἀφ' οὗ πέπαυται μηρύματα λίθων μαλακὰ νηματώδη συνεκφέρουσα. καὶ γὰρ ὑμῶν ἑωρακέναι τινὰς οἴομαι χειρόμακτρα καὶ δίκτυα καὶ κεκρυφάλους ἐκεῖθεν οὔτι περικαομένους· ἀλλ' ὅσ' ἂν ῥυπανθῇ χρωμένων, ἐμβαλόντες εἰς φλόγα λαμπρὰ
B *καὶ διαφανῆ κομίζονται· νῦν δ' ἠφάνισται καὶ μόλις οἷον ἶνες ἢ τρίχες ἀραιαὶ διατρέχουσιν ἐν τοῖς μετάλλοις.'*

44. *'Καίτοι πάντων τούτων οἱ περὶ Ἀριστοτέλην δημιουργὸν ἐν τῇ γῇ τὴν ἀναθυμίασιν ἀποφαίνουσιν, ᾗ καὶ συνεκλείπειν καὶ συμμεθίστασθαι καὶ συνεξανθεῖν πάλιν τὰς τοιαύτας φύσεις ἀναγκαῖόν ἐστι. ταὐτὰ δὴ περὶ μαντικῶν πνευμάτων διανοητέον, ὡς οὐκ ἐχόντων ἀίδιον οὐδ' ἀγήρων τὴν δύναμιν ἀλλ' ὑποκειμένην μεταβολαῖς. καὶ γὰρ ὄμβρους ὑπερβάλλοντας εἰκός ἐστι κατασβεννύναι καὶ κεραυνῶν ἐμπεσόντων διαφορεῖσθαι, μάλιστα δὲ τῆς γῆς ὑποσάλου γιγνομένης καὶ λαμβανούσης*
C *ἰζήματα καὶ σύγχωσιν ἐν βάθει, μεθίστασθαι τὰς ἀναθυμιάσεις ἢ τυφλοῦσθαι τὸ παράπαν, ὥσπερ ἐνταῦθά φασι ⟨μὴ⟩ παραμεῖναι περὶ τὸν μέγαν σεισμόν, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἀνέτρεψεν. ἐν δὲ Ὀρχομενῷ λέγουσι λοιμοῦ γενομένου πολλοὺς μὲν ἀνθρώπους διαφθαρῆναι τὸ δὲ τοῦ*

---

1 *ἴσμεν* Turn. Vulc. *τὸ μὲν* libri excepto Ambr. qui *τῶν μὲν* 2 *κενὰς*] *καινὰς* conjecerat Turnebus et ita scriptum extat in B. Sed non placet. *καὶ κενώσεις* Emperius. Fort. *καθ' ἡμᾶς*? 6 *τῇ — πέτρᾳ* (*ἡ — πέτρα* Turn. Vulc.) Bernardakis: *τῆς — πείρας* (ejus loco lac. in E) libri. Potestne latere *τὰ — Στύρα* 7 *νηματώδη*] *δειματώδη* Barb. *δεινηματώδη* Ambr. 8 *ἡμῶν* A ‖ *οὔτι* Bernardakis: *οὔτε* (*οὐ* E) libri 9 *πυρὶ καομένους* Ambr. 10 *ὅσον ἂν* idem 11 *περιφανῆ* B 13 *καίτοι* Xylander: *καὶ οἱ* Barb. Ambr. F (Aldina); deest *οἱ* in rell. ‖ *τούτων π.* A Pet. ‖ *ἀριστοτέλη* Ambr. 16 *ταῦτα* libri; corr. Turn. Vulc. 18 *ἀγήρων* Bernardakis: *ἀγήρω* 21 *ὑπὸ σάλου* libri; corr. Turn. Vulc. 22 *σύγχυσιν* libri; corr. Reiske 23 *φησι* B 24 *μὴ παραμεῖναι* scripsi: *παραμένειν ἃ* Barb. *παραμένειν* (-*ει* Pet.) *τὰ* rell. 26 *ἀνθρώπων* A? Aldina ‖ *τοῦ* om. B

Τειρεσίου χρηστήριον ἐκλιπεῖν παντάπασι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀργὸν διαμένειν καὶ ἄναυδον. εἰ δὲ καὶ τοῖς περὶ Κιλικίαν ὅμοια παθεῖν συμβέβηκεν, ὡς ἀκούομεν, οὐδεὶς ἂν ἡμῖν, ὦ Δημήτριε, σοῦ φράσειε σαφέστερον.'

45. *Καὶ ὁ* ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ *'οὐκ οἶδα ἔγωγε τά γε νῦν· ἀποδημῶ γάρ, ὡς ἴστε, πάμπολυν ἤδη χρόνον· ἔτι δ' ἤκμαζεν ἐμοῦ παρόντος καὶ τὸ Μόψου καὶ τὸ Ἀμφιλόχου* D *μαντεῖον. ἔχω δ' εἰπεῖν τῷ Μόψου παραγενόμενος πρᾶγμα θαυμασιώτατον. ὁ γὰρ ἡγεμὼν τῆς Κιλικίας αὐτὸς μὲν ἀμφίδοξος ὢν ἔτι πρὸς τὰ θεῖα, δι' ἀσθένειαν ἀπιστίας οἶμαι· τἆλλα γὰρ ἦν ὑβριστὴς καὶ φαῦλος· ἔχων δὲ περὶ αὐτὸν Ἐπικουρείους τινὰς τὴν καλὴν δὴ καὶ φυσιολόγον ἐνυβρίζοντας, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, τοῖς τοιούτοις, εἰσέπεμψεν ἀπελεύθερον οἷον εἰς πολεμίων κατάσκοπον ἐνσκευάσας, ἔχοντα κατεσφραγισμένην δέλτον, ἐν ᾗ τὸ ἐρώτημα ἦν ἐγγεγραμμένον, οὐδενὸς εἰδότος. ἐννυχεύσας οὖν ὁ ἄνθρωπος ὥσπερ ἔθος ἐστὶ τῷ σηκῷ, καὶ κατακοιμηθεὶς ἀπήγγειλε μεθ' ἡμέραν ἐνύπνιον τοιοῦτον.* E *ἄνθρωπον ἔδοξεν αὐτῷ καλὸν ἐπιστάντα φθέγξασθαι τοσοῦτον 'μέλανα' καὶ πλέον οὐδὲν ἀλλ' εὐθὺς οἴχεσθαι· τοῦτο ἡμῖν μὲν ἄτοπον ἐφάνη καὶ πολλὴν ἀπορίαν παρέσχεν· ὁ δ' ἡγεμὼν ἐκεῖνος ἐξεπλάγη καὶ προσεκύνησεν, καὶ τὴν δέλτον ἀνοίξας ἐπεδείκνυεν ἐρώτημα τοιοῦτον γεγραμμένον 'πότερόν σοι λευκὸν ἢ μέλανα θύσω ταῦρον;' ὥστε καὶ τοὺς Ἐπικουρείους διατραπῆναι,*

---

1 *ἐλλείπειν* Barb. 3 *συμβ. παθ.* omnes exceptis Barb. Ambr. 4 *φράση* Ambr. 5 *τὰ γε* Wytt.: *τά δὲ* 7 *Μόψου*] *μόμψου* hic et infra Ambr. B ‖ *ἀμφιλόχιον* Ambr. 8 *τῶ* idem, *τὸ* rell. 10 *ἀμφίδοξος ὢν ἔτι*] dedi (cum Wytt.) scripturam Ambr. Vereor tamen ne *ὢν* subdititium sit. *ἀμφίδοξος ὡς ἔτι* Barb., ubi *ὡς* ex var. lect. *ἀμφιδόξως* (bene essent *ἀμφιδόξως εἶχε πρὸς*) ortum esse videtur *ἀμφίδοξός ἐστι* ceteri 12 *αὑτὸν* unus E: *αὐτὸν* rell. ‖ *τὴν καλὴν δὴ καὶ φ.*] 'subaudiendum est *ὕβριν*' Reiske. *ὕβριν ἐνυβρίζειν τινι* apud Herodianum legitur (vide Thesaur. VIII p. 17). Non debuerat Bernard. *τῶν καλῶν δὴ καὶ φυσιολόγων* scribere; verba *ὡς αὐτοὶ λέγουσι* non possunt ad merum *ἐνυβρίζοντας* spectare. *δὴ* deest in B A E Vat. Pet. 16 *γεγραμμένον* Barb. 19 *καλὸν ἐπιστ.* om. Ambr. ‖ *φθέγγεσθαι* idem 21 *ἀτοπίαν* pro *ἀπορ.* B 24 *ἐγεγραμμένον* Pet.

κἀκεῖνον αὐτὸν τήν τε θυσίαν ἐπιτελεῖν καὶ σέβεσθαι διὰ τέλους τὸν Μόψον.'

46. *Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησεν·*
F *ἐγὼ δὲ βουλόμενος ὥσπερ τι κεφάλαιον ἐπιθεῖναι τῷ*
λόγῳ, πρὸς τὸν Φίλιππον αὖθις ἀπέβλεψα καὶ τὸν
Ἀμμώνιον ὁμοῦ καθημένους. ἔδοξαν οὖν μοι βούλεσθαί
τι διαλεχθῆναι καὶ πάλιν ἐπέσχον. ὁ δ' ΑΜΜΩΝΙΟΣ
'ἔχει μέν' ἔφη 'καὶ Φίλιππος, ὦ Λαμπρία, περὶ τῶν
εἰρημένων εἰπεῖν· οἴεται γὰρ ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ αὐτὸς
οὐχ ἕτερον εἶναι τὸν Ἀπόλλωνα θεὸν ἀλλὰ τῷ ἡλίῳ τὸν
435 *αὐτόν. ἡ δ' ἐμὴ μείζων ἀπορία καὶ περὶ μειζόνων· ἄρτι*
γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως τῷ λόγῳ παρεχωρήσαμεν ἐκ τῶν θεῶν
τὴν μαντικὴν ἐς δαίμονας τινὰς ἀτεχνῶς ἀποδιοπομπουμένῳ. νυνὶ δέ μοι δοκοῦμεν αὐτοὺς πάλιν ἐκείνους
ἐξωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἐνθένδε τοῦ χρηστηρίου καὶ τοῦ
τρίποδος, εἰς πνεύματα καὶ ἀτμοὺς καὶ ἀναθυμιάσεις τὴν
τῆς μαντικῆς ἀρχὴν μᾶλλον δὲ τὴν οὐσίαν αὐτὴν καὶ τὴν
δύναμιν ἀναλύοντες. αἱ γὰρ εἰρημέναι κράσεις καὶ θερμότητες αὗται καὶ στομώσεις, ὅσῳ μᾶλλον ⟨ἀνθρωπίνοις
ἐοίκασι πάθεσιν τοσούτῳ μᾶλλον⟩ ἀπάγουσι τὴν δόξαν
ἀπὸ τῶν θεῶν καί τινα τοιοῦτον ὑποβάλλουσι τῆς αἰτίας
B *ἐπιλογισμόν, οἵῳ ποιεῖ τὸν Κύκλωπα χρώμενον Εὐριπίδης,* (Cycl. 331)

> *'ἡ γῆ δ' ἀνάγκῃ, κἂν θέλῃ κἂν μὴ θέλῃ,*
> *τίκτουσα ποίαν τἀμὰ πιαίνει βοτά.'*

πλὴν ἐκεῖνος μὲν οὔ φησι θύειν τοῖς θεοῖς ἀλλ' ἑαυτῷ καὶ 'τῇ μεγίστῃ γαστρὶ δαιμόνων,' ἡμεῖς δὲ καὶ θύομεν

---

8 *ἔφη μὲν ἔχει* Barb. (*μὲν* superscr. sec. m.) Ambr. 13 *τινὰς* habent soli Barb. Ambr. ‖ *ἀτέχνους* Ambr. ‖ *ἀποδιοπομπουμένῳ* Reiske: *-πούμενοι* libri 14 *ἐκείνους* om. B 15 *ἐνθάδε* Ambr. 19 Supplementa lacunae, a Reiskio signatae, mea sunt, praeter ipsius *τοσούτῳ μᾶλλον*. Certum hoc; cetera pro arbitrio legentis supplenda. *ὅσῳ μᾶλλον κατηναγκασμέναι εἰσι καὶ φυσικαῖς αἰτίαις ἐγγίζουσι τοσ. μ.* ipse Reiskius, quae utinam perpolivisset vir summus 21 *ὑποβ.* Barb. *ἐπιβ.* rell. ‖ *τῆς αἰτίας ἐπιβ.* Ambr. 25 *πιαίνειν* F? A Vat. Pet. 26 *θύειν τοῖς θεοῖς*] *θύειν θεοῖς* Dübner, Bernardakis, atque ita malim, sed *τοῖς* habent (ut videtur) libri omnes praeter unum Coll. Nov.

καὶ προσευχόμεθα τί παθόντες ἐπὶ τοῖς χρηστηρίοις, εἰ δύναμιν μὲν ἐν ἑαυταῖς μαντικὴν αἱ ψυχαὶ κομίζουσιν, ἡ δὲ κινοῦσα ταύτην ἀέρος τίς ἐστι κρᾶσις ἢ πνεύματος; αἱ δὲ τῶν ἐρίφων καταστάξεις τί βούλονται, καὶ τὸ μὴ θεμιστεύειν, εἰ μὴ τὸ ἱερεῖον ὅλον ἐξ ἄκρων σφυρῶν ὑπότρομον γένηται καὶ κραδανθῇ κατασπενδόμενον; οὐ C *γὰρ ἀρκεῖ τὸ διασεῖσαι τὴν κεφαλὴν ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις θυσίαις, ἀλλὰ πᾶσι δεῖ τοῖς μέρεσι τὸν σάλον ὁμοῦ καὶ τὸν παλμὸν ἐγγενέσθαι μετὰ ψόφου τρομώδους· ἐὰν γὰρ μὴ τοῦτο γένηται, τὸ μαντεῖον οὔ φασι χρηματίζειν οὐδ' εἰσάγουσι τὴν Πυθίαν. καίτοι θεῷ μὲν [ἢ δαίμονος] αἰτίαν τὴν πλείστην ἀνατιθέντας εἰκός ἐστι ταῦτα ποιεῖν καὶ νομίζειν· ὡς δὲ σὺ λέγεις, οὐκ εἰκός· ἡ γὰρ ἀναθυμίασις, ἄν τε πτοῆται τὸ ἱερεῖον ἄν τε μή, παροῦσα ποιήσει τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ διαθήσει τὴν ψυχὴν ὁμοίως οὐ τῆς Πυθίας μόνον ἀλλὰ κἂν τοῦ τυχόντος ἅψηται σώματος. ὅθεν εὔηθές ἐστι τὸ μιᾷ γυναικὶ πρὸς τὰ μαντεῖα* D *χρῆσθαι, καὶ ταύτῃ παρέχειν πράγματα φυλάττοντας ἁγνὴν διὰ βίου καὶ καθαρεύουσαν. ὁ γὰρ Κορήτας ἐκεῖνος, ὃν Δελφοὶ λέγουσι πρῶτον ἐμπεσόντα τῆς περὶ τὸν τόπον δυνάμεως αἴσθησιν παρασχεῖν, οὐδὲν οἶμαι διέφερε τῶν ἄλλων αἰπόλων καὶ ποιμένων· εἴ γε δὴ τοῦτο μὴ μῦθός ἐστι μηδὲ πλάσμα κενόν, ὡς ἔγωγε ἡγοῦμαι. καὶ λογιζόμενος πηλίκων ἀγαθῶν τουτὶ τὸ μαντεῖον αἴτιον γέγονε τοῖς Ἕλλησιν ἔν τε πολέμοις καὶ κτίσεσι πόλεων ἔν τε λοιμοῖς καὶ καρπῶν ἀφορίαις,*

---

1 *παθόντες* Barb. Ambr.: *μαθόντες* (in B *π* supra *μ*) rell. 4 *ἐρίφων* scripsi coll. p. 123, 23: *ἱερίδων* (*ἱερείων* E) libri ‖ *καταστάξεις* scripsi: *καταστάσεις* libri. *κατασπείσεις* Reiske. Potes etiam *καταπάσεις* 5 *εἰ μὴ*] *ἐὰν μὴ* Stegmann 6 *κατασπενδόμενον*] *-δόντων* conj. Reiske 8 *μέρεσι*] malim *μέλεσι* ‖ *παλὸν* Ambr. 11 *θεῷ* Turn. Vulc.: *θεοῦ* ‖ *ἢ δαίμονι* iidem, sed malui secludere 12 *ἀνατιθ.*] *ἄνευ τιθ.* B (*ἀνατιθ.* sec. m. in marg.) A E Vat. Pet. 14 *πτοῆται* Meziriac: *ποιῆται* ‖ *ποιήσει* Barb. (a sec. m. in marg. additum) Ambr. *ποιεῖ* B E Vat. *ποιῇ* F? A. *ποιεῖν* Pet. 16 *κἂν τοῦ τ.*] *καὶ τοῦ τ. ἂν* Ambr. 19 *διὰ βίου*] *διαμένην* Ambr. 23 *τοῦτο* om. E 24 *καὶ* om. B E A Vat. 25 *γέγ. τοῖς Ἑλλ. αἴτιον* Ambr. 26 *ἀπορίαις* Ambr.

δεινὸν ἡγοῦμαι μὴ θεῷ καὶ προνοίᾳ τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ
E καὶ ἀρχὴν ἀλλὰ τῷ κατὰ τύχην καὶ αὐτομάτως ἀνατί-
θεσθαι. πρὸς δὴ ταῦτ'' εἶπεν 'τὸν Λαμπρίαν βούλομαι
διαλεχθῆναι· περιμένοις δέ;' 'πάνυ μὲν οὖν' ὁ Φίλιππος
ἔφη 'καὶ πάντες οὗτοι· πάντας γὰρ ἡμᾶς ὁ λόγος
κεκίνηκε.'

47. ΚΑΓΩ πρὸς αὐτόν 'ἐμὲ δ'' εἶπον 'οὐ κεκίνηκεν,
ὦ Φίλιππε, μόνον ἀλλὰ καὶ συγκέχυκεν, εἰ ἐν τοσούτοις
καὶ τηλικούτοις οὖσιν ὑμῖν δοκῶ παρ' ἡλικίαν τῷ πιθανῷ
τοῦ λόγου καλλωπιζόμενος ἀναιρεῖν τι καὶ κινεῖν τῶν
ἀληθῶς καὶ ὁσίως περὶ τοῦ θείου νενομισμένων. ἀπο-
ied. 97d) λογήσομαι δὲ μάρτυρα καὶ σύνδικον ὁμοῦ Πλάτωνα
παραστησάμενος. ἐκεῖνος γὰρ ὁ ἀνὴρ Ἀναξαγόραν μὲν
F ἐμέμψατο τὸν παλαιόν, ὅτι ταῖς φυσικαῖς ἄγαν ἐνδεδε-
μένος αἰτίαις καὶ τὸ κατ' ἀνάγκην τοῖς τῶν σωμάτων
ἀποτελούμενον πάθεσι μετιὼν ἀεὶ καὶ διώκων, τὸ οὗ
ἕνεκα καὶ ὑφ' οὗ, βελτίονας αἰτίας οὔσας καὶ ἀρχάς,
ἀφῆκεν· αὐτὸς δὲ πρῶτος ἢ μάλιστα τῶν φιλοσόφων
ἀμφοτέρας ἐπεξῆλθε, τῷ μὲν θεῷ τὴν ἀρχὴν ἀποδιδοὺς
436 τῶν κατὰ λόγον ἐχόντων, οὐκ ἀποστερῶν δὲ τὴν ὕλην τῶν
ἀναγκαίων πρὸς τὸ γιγνόμενον αἰτιῶν, ἀλλὰ συνορῶν, ὅτι
τῇδέ πῃ καὶ τὸ πᾶν αἰσθητὸν διακεκοσμημένον οὐ
καθαρὸν οὐδ' ἀμιγές ἐστιν, ἀλλὰ τῆς ὕλης συμπλεκομένης
τῷ λόγῳ λαμβάνει τὴν γένεσιν. ὅρα δὲ πρῶτον ἐπὶ τῶν
τεχνιτῶν· οἷον εὐθὺς ἡ περιβόητος ἐνταῦθα τοῦ κρατῆρος
, 25) ἕδρα καὶ βάσις, ἣν Ἡρόδοτος ὑποκρητηρίδιον ὠνόμασεν,

2 αὐτομάτω B A Vat. Pet. 3 τὸν Λ. Wytt.: ὦ λαμπρία libri 4 περιμένεις E ‖ ὁ Φ. ἔφη] εἶπεν ὁ Φ. idem 8 εἰ ἐν] deest εἰ in F, ἐν in Ambr. 10 ἐγκαλωπ. B 11 ὁσίως Herwarden (Mnem. XIX): θείως libri 13 ὁ ἀνὴρ] ὁ habet unus Barb. 14 ἐνδεδεμένος sec. m. Ambr. ἐνδεδυμένος rell. 17 οὕνεκα Barb. Ambr. F Pet. ‖ αἰτίας] οὐσίας Barb. 18 ἢ om. E 20 τῶν κατὰ λόγον. **Denuo incipit Venetus** ‖ ἀποστερῶν] ἀπὸ ἑτέρων Barb. 22 τῇδέ πῃ om. pr. m. Ambr. 23 δὲ post καθαρὸν habent F A E Vat. Pet. 24 πρῶτον] ν in ras. V^2 25 τεχνητῶν omnes praeter V^1 Barb. 26 βάσις sec. m. Ambr. φάσις V^1 Barb. pr. m. Ambr. φύσις V^3 et rell. (hoc scripserat librarius in Barb., sed ipse correxit) ‖ ὑποκρητ. ex Herodoto Anonymus: ἐπικρητ. (η in ras. V^3) libri excepto B qui ἐπικρατ.

αἰτίας μὲν ἔσχε τὰς ὑλικάς, πῦρ καὶ σίδηρον καὶ μάλαξιν διὰ πυρὸς καὶ ⟨δι'⟩ ὕδατος βαφήν, ὧν ἄνευ γενέσθαι τὸ ἔργον οὐδεμία μηχανή· τὴν δὲ κυριωτέραν ἀρχὴν καὶ ταῦτα κινοῦσαν καὶ διὰ τούτων ἐνεργοῦσαν ἡ τέχνη καὶ B *ὁ λόγος τῷ † ἐρίῳ † παρέσχε. καὶ μὴν τῶν γε μιμημάτων τούτων καὶ εἰδώλων ποιητής ⟨τις⟩ καὶ δημιουργὸς ἐπιγέγραπται·* (Simonid. Fr. 160 B)

'γράψε Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος
υἱὸς περθομέναν Ἰλίου ἀκρόπολιν'

ὡς ὁρᾶτε γράψας· ἄνευ δὲ φαρμάκων συντριβέντων καὶ συμφθαρέντων ἀλλήλοις οὐδὲν ἦν οἷόν τε τοιαύτην διάθεσιν λαβεῖν καὶ ὄψιν. ἆρ' οὖν ὁ βουλόμενος ἅπτεσθαι τῆς ὑλικῆς ἀρχῆς, ζητῶν δὲ καὶ διδάσκων τὰ παθήματα καὶ τὰς διαφθορὰς, ἃς ὤχρᾳ μιχθεῖσα σινωπὶς ἴσχει καὶ μέλανι μηλιάς, ἀφαιρεῖται τὴν τοῦ Πολυγνώτου δόξαν· ὁ C *δὲ τοῦ σιδήρου τὴν στόμωσιν ἐπεξιὼν καὶ τὴν μάλαξιν, ὅτι τῷ μὲν πυρὶ χαλασθεὶς ἐνδίδωσι καὶ ὑπείκει τοῖς ἐλαύνουσι καὶ πλάττουσιν, ἐμπεσὼν δὲ πάλιν εἰς ὕδωρ ἀκραιφνὲς καὶ τῇ ψυχρότητι διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐγγενομένην ἁπαλότητα καὶ μανότητα πιληθεὶς καὶ κατα-*

---

1 *αἰτίας μὲν ἔσχε τὰς ὑλικὰς*] ita corr. Madvig. Mira in libris varietas, *αἰτ. μὲν ἔχοντας ὑλικὰς* V[1] Ambr. Barb. (*μὲν* in locum post *ἔχ.* transposuit sec. m.). *αἰτ. ἔχον τὰς μὲν ὑλικὰς* marg. B (a pr. m.). *αἰτ. μὲν ἔχοντος ὑλικὰς* V[3] B A Pet. *αἰτίας* (*αἰτίαν* E) *μὲν ἔχοντος ὑλικὴν* F E Vat. 2 *δι'* add. Reiske 4 *ταύτην* Ambr. ‖ *κινοῦσαν — ἐνεργοῦσαν*] *αν* bis scripsit in ras. V[3] 5 *ἐρίῳ* [V[1]] Barb.: *ἔργῳ* rell. *Χίῳ*, ut videtur, scribendum est 6 *τούτων* add. in marg. sec. m. Barb. ‖ *ὁ ποιητὴς* praeter V[1] Barb. Ambr. omnes ‖ *τις* inserui 8 *υἷϊς* Ambr. 10 *ὁρᾶτε* unus Barb. *-ται* rell. ‖ *φαρμακείων* V[1] Barb. Ambr. F Vat. *-κίων* V[3] ‖ *συμφθ. καὶ συντρ.* Ambr. 13 *παθήματα*] *ἐπανθήματα?* ‖ *διαφθορὰς* scripsi quamvis vel *φθορὰς* mallem vel *συμφθορὰς*. *διαφορὰς* Ambr. *διαβολὰς* V[1] Barb. *μεταβολὰς* rell. 14 *σίναπα* Ambr. 15 *μηλιάς*] *μιλιάς* V[1] (corr. manus tertia ad exemplum manus sec. quae *μηλιὰς* in marg. adscripserat) Ambr. *μηλιάδα* (in acc.) legendum est in De Adul. et Am. 58 d, ubi libri *μηλίδα* habent ‖ *Πολυγνώτου*] ita (propter proximum *τῷ τεχνίτῃ*) malui cum Leonico quam *τεχνίτου* cum cod. E scribere. *σιδήρου* ceteri omnes 17 *ἐνδίδωσι* Turn.: *ἐπιδίδωσι* 18 *πλάττουσιν* V[1] Barb. Ambr. *πλήττουσιν* rell. 19 *ἀκραιφνὲς*] *ρ* in ras. scripsit, *ν* addidit V[3]. Utinam permansissent vestigia literae erasae, nam *ἀκραιφνὲς* locum hic non habet ‖ *τὴν ὑπὸ τοῦ π.* V Barb. Ambr. B. *τὴν τοῦ π.* Pet. *τὴν ὑπό π.* rell. 20 *καὶ μαν.* add. sec. m. Barb. in marg.

(ι 393) *πυκνωθείς, εὐτονίαν ἴσχει καὶ πῆξιν, ἣν Ὅμηρος 'σιδήρου κράτος' εἶπεν, ἧττόν τι τῷ τεχνίτῃ τηρεῖ τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ ἔργου γενέσεως; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι· καὶ γὰρ τῶν ἰατρικῶν δυνάμεων ἔνιοι τὰς ποιότητας ἐλέγχουσι, τὴν δ' ἰατρικὴν οὐκ ἀναιροῦσιν.* (Rep. p. 507) *ὥσπερ ἀμέλει καὶ Πλάτων* D *ὁρᾶν μὲν ἡμᾶς τῇ παρὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐγῇ συγκεραννυμένῃ πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἀκούειν δὲ τῇ πληγῇ τοῦ ἀέρος ἀποφαινόμενος, οὐκ ἀνῄρει τὸ κατὰ λόγον καὶ πρόνοιαν ὁρατικοὺς καὶ ἀκουστικοὺς γεγονέναι.'*

48. *'Καθόλου γάρ, ὡς φημι, δύο πάσης γενέσεως αἰτίας ἐχούσης, οἱ μὲν σφόδρα παλαιοὶ θεολόγοι καὶ ποιηταὶ τῇ κρείττονι μόνῃ τὸν νοῦν προσέχειν* **, *καὶ τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν ἐπιφθεγγόμενοι πᾶσι πράγμασι*

'Ζεὺς ἀρχὴ Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα πέλονται·'

ταῖς δ' ἀναγκαίαις καὶ φυσικαῖς οὐκ ἔτι προσῄεσαν αἰτίαις. οἱ δὲ νεώτεροι τούτων καὶ φυσικοὶ προσαγο- E *ρευόμενοι τοὐναντίον ἐκείνης τῆς καλῆς καὶ θείας ἀποπλανηθέντες ἀρχῆς, ἐν σώμασι καὶ πάθεσι σωμάτων πληγαῖς τε καὶ μεταβολαῖς καὶ κράσεσι τίθενται τὸ σύμπαν. ὅθεν ἀμφοτέροις ὁ λόγος ἐνδεὴς τοῦ προσήκοντός ἐστι, τοῖς μὲν τὸ δι' οὗ καὶ ὑφ' οὗ τοῖς δὲ τὸ ἐξ ὧν καὶ δι' ὧν ἀγνοοῦσιν ἢ παραλείπουσιν. ὁ δὲ ⟨Πλάτων⟩, πρῶτος ἐκφανῶς ἁψάμενος ἀμφοῖν καὶ τῷ κατὰ λόγον ποιοῦντι καὶ κινοῦντι προσλαβὼν ἀναγκαίως τὸ ὑποκείμενον καὶ πάσχον, ἀπολύεται καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πᾶσαν ὑποψίαν καὶ διαβολήν. οὐ γὰρ ἄθεον ποιοῦμεν*

---

1 *πλήξιν* V[1] Barb. Ambr. 3 *μὲν οὖν οὐκ* Barb. Ambr. 5 *καὶ* videtur habere A (habet Aldina); deest in rell. 6 *παρὰ τῶν ὀφθ.*] ita A E. *παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν* B. *περὶ τῶν ὀφθαλμῶν* Vat. Pet. *περὶ τὸν ὀφθαλμὸν* V Barb. F. *τῶν ὀφθαλμῶν* Ambr. ‖ *συγκεραννυμένους* Ambr. 12 *νοῦν* add. in lac. quarta m. Ambr. ‖ Signum lacunae (quae haud parva erat) post *προσέχειν* posui. *καὶ* V[1] Barb. deest in Ambr.[1] ejus loco habent *εἵλοντο* V[3] (in marg.), Ambr.[4] (in marg.) et rell. Facile erat *προςέχοντες* scribere, *δ'* ante *ἀναγκαίαις* expellere, sed nolui 13 *πᾶσι τοῖς πρ.* Ambr. 14 Alterum *Ζεὺς* in lac. quarta m. Ambr. ‖ *μέσα* V Barb. Ambr. F Vat. Pet. 17 *ἐκείνης* scripsi: *ἐκείναις* Ambr. *-νοις* rell. Malim *τῆς καλῆς ἐκείνης* 21 *τοῖς δὲ τὸ δι' ὧν καὶ ἐξ ὧν* B 22 *Πλάτων* addidi 23 *ἐμφανῶς* B

οὐδ' ἄλογον τὴν μαντικήν, ὕλην μὲν αὐτῇ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὸ δ' ἐνθουσιαστικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἀναθυμίασιν οἷον ὄργανον ἢ πλῆκτρον ἀποδιδόντες· πρῶτον F μὲν γὰρ ἡ γεννήσασα Γῆ τὰς ἀναθυμιάσεις ὅ τε πᾶσαν ἐνδιδοὺς κράσεως τῇ γῇ καὶ μεταβολῆς δύναμιν Ἥλιος νόμῳ πατέρων θεός ἐστιν ἡμῖν· ἔπειτα δαίμονας ἐπιστάτας καὶ περιπόλους καὶ φύλακας οἷον ἁρμονίας τῆς κράσεως ταύτης τὰ μὲν ἀνιέντας ἐν καιρῷ τὰ δ' ἐπιτείνοντας, 437 καὶ τὸ ἄγαν ἐκστατικὸν αὐτῆς καὶ ταρακτικὸν ἀφαιροῦντας τὸ δὲ κινητικὸν ἀλύπως καὶ ἀβλαβῶς τοῖς χρωμένοις καταμιγνύντας ἀπολείποντες, οὐδὲν ἄλογον ποιεῖν οὐδ' ἀδύνατον δόξομεν.'

49. 'Οὐδέ γε προθυόμενοι καὶ καταστέφοντες ἱερεῖα καὶ κατασπένδοντες ἐναντία τῷ λόγῳ τούτῳ πράττομεν. οἱ γὰρ ἱερεῖς καὶ ὅσιοι θύειν φασὶ τὸ ἱερεῖον καὶ κατασπένδειν καὶ τὴν κίνησιν αὐτοῦ καὶ τὸν τρόμον ἀποθεωρεῖν, ἑτέρου τίνος τοῦτο σημεῖον ἢ τοῦ θεμιστεύειν τὸν θεὸν λαμβάνοντες; δεῖν γὰρ τὸ θύσιμον τῷ τε σώματι καὶ τῇ ψυχῇ καθαρὸν εἶναι καὶ ἀσινὲς καὶ ἀδιάφθορον. μήνυτρα μὲν οὖν ⟨τῶν⟩ περὶ τὸ σῶμα κατιδεῖν μὴ πάνυ B χαλεπὸν εἶναι· τὴν δὲ ψυχὴν δοκιμάζειν, τοῖς μὲν ταύροις ἄλφιτα τοῖς δὲ κάπροις ἐρεβίνθους παρατιθέντες (τὸ γὰρ μὴ γευσάμενον ὑγιαίνειν οὐκ οἴονται). τὴν δ' αἶγα διελέγχειν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ· οὐ γὰρ εἶναι ψυχῆς κατὰ φύσιν ἐχούσης τὸ πρὸς τὴν κατάσπεισιν ἀπαθὲς καὶ ἀκίνητον. ἐγὼ δέ, κἂν ᾖ βέβαιον ὅτι σημεῖόν ἐστι τοῦ

---

2 τῷ ἐνθουσιαστικῷ fuerat (ut videtur) in V[1] 4 γὰρ om. E Vat. ‖ τε Emperius: δὲ 5 τὴν γῆν Barb. 6 Requiro θεοὶ εἰσιν ‖ ἐπιστάντας Ambr. B 7 καὶ deest in E ‖ ἁρμονίᾳ V[1] Barb. Ambr. Ita forte corrigenda haec ut (expulso infra ἀπολείποντες) scribamus ἔπειτα δαίμονας ἐφίσταντες π. καὶ φ. οἷον ἁρμονίᾳ τῇ κράσει ταύτῃ 8 ἐνιέντας E Vat. 12 δόξωμεν A Vat. 13 προθυόμενοι] πρόθυμοι pr. m. Barb. (corr. sec. m.) 15 ὅσοι libri; corr. Turn. Vulc. 16 τρόμον iidem: τρόπον libri 17 τοῦτο σημεῖον (τὸ σ. Wytt.) Emperius: τοῦθ' ἡμῖν libri 18 δεῖν scripsi: δεῖ 20 μήνυτρα Turn. Vulc.: μέτρα ‖ τῶν add. Reiske ‖ μὴ V[1] Barb. Ambr.: οὐ rell. 21 εἶναι scripsi: ἐστι ‖ δοκιμάζειν scripsi: δοκιμάζουσι libri 23 τὸ δ' αἶγα Ambr. 24 διελέγχει Pet.

θεμιστεύειν τὸ σείσασθαι καὶ τοῦ μὴ θεμιστεύειν τοὐναντίον, οὐχ ὁρῶ τί συμβαίνει δυσχερὲς ἀπ' αὐτοῦ τοῖς εἰρημένοις. πᾶσα γὰρ δύναμις ὃ πέφυκε σὺν καιρῷ βέλτιον ἢ χεῖρον ἀποδίδωσι· τοῦ δὲ καιροῦ διαφεύγοντος C ἡμᾶς, σημεῖα διδόναι τὸν θεὸν εἰκός ἐστιν.'

50. 'Οἴομαι μὲν οὖν μήτε τὴν ἀναθυμίασιν ὡσαύτως ἔχειν ἀεὶ διὰ παντός, ἀνέσεις δέ τινας ἴσχειν καὶ πάλιν σφοδρότητας· ᾧ δὲ τεκμηρίῳ χρῶμαι, μάρτυρας ἔχω καὶ ξένους καὶ ⟨πολίτας⟩ πολλοὺς καὶ τοὺς θεραπεύοντας τὸ ἱερὸν ἅπαντας. ὁ γὰρ οἶκος, ἐν ᾧ τοὺς χρωμένους καὶ τοὺς ἱερωμένους τῷ θεῷ καθίζουσι, οὔτε πολλάκις οὐδὲ τεταγμένως ἀλλ' ὡς ἔτυχε διὰ χρόνων εὐωδίας ἀναπίμπλαται καὶ πνεύματος, οἵας ἂν τὰ ἥδιστα καὶ πολυτελέστατα τῶν μύρων ἀποφορὰς ὥσπερ ἐκ πηγῆς του ἀδύτου προσβάλλοντος· ἐξανθεῖν γὰρ εἰκὸς ὑπὸ D θερμότητος ἤ τινος ἄλλης ἐγγιγνομένης δυνάμεως. εἰ δὲ τοῦτο μὴ δοκεῖ πιθανόν, ἀλλά γε τὴν Πυθίαν αὐτὴν ἐν πάθεσι καὶ διαφοραῖς ἄλλοτε ἄλλαις ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ψυχῆς ἴσχειν, ᾧ πλησιάζει τὸ πνεῦμα, καὶ μὴ μίαν ἀεὶ κρᾶσιν ὥσπερ ἁρμονίαν ἀμετάβολον ἐν παντὶ καιρῷ διαφυλάττειν, ὁμολογήσετε. πολλαὶ μὲν γὰρ αἰσθομένης πλείονες δὲ ἄδηλοι τό τε σῶμα καταλαμβάνουσι καὶ τὴν ψυχὴν ὑπορρέουσι δυσχέρειαι καὶ κηλῖδες· ὧν ἀναπιμπλαμένην οὐκ ἄμεινον ἐκεῖ βαδίζειν οὐδὲ παρέχειν ἑαυτὴν τῷ θεῷ

1 σπείσασθαι V^3 B A E Vat. Pet. ‖ μὴ om. V^1 Ambr. 2 συμβαίνειν Ambr. 3 ὅ V^3 B. ᾧ rell. 8 ἔχω A Vat. Pet. ἔχειν Barb. ἔχει rell. 9 καὶ πολίτας πολλοὺς scripsi: καὶ πολλοὺς Ambr. πολλοὺς rell. 11 καὶ τοὺς ἱερωμένους scripsi: καὶ τοὺς χρωμένους Ambr. desunt in rell. 12 οὐδὲ τετ. V^1 Barb. Ambr. F. οὔτε τετ. rell. 13 οἷα ἂν τὰ V^1 Barb. οἷα τὰ Ambr. ‖ ἥδ. καὶ πολ.] eorum loco εὐωδέστατα E 14 ἀποφορὰς deest in E A Vat. Pet. 15 ἐξανθεῖν V^1 Ambr. F. ἐξωθεῖν rell. 16 ἤ τινος desunt in V B 17 ἐπ' ἄθεσι Barb. ἐπ' ἄνθεσι V^1 Ambr. 20 post ἀμεταβ. iterat καὶ μὴ μίαν B 21 ὁμολογήσετε] a marg. cod. B dicit se sumpsisse Wytt., sed fallitur, ut videtur; ὁμολογήσατε Barb. N. ὡμολογήσατε (in B ὁ super ω scriptum) rell. ‖ πολλὴν V^1 Barb. Ambr. ‖ αἰσθομένην Ambr. ‖ πλειόνας δὲ ἃ δηλοῖ V^1? πλείονες? ἃ δηλοῖ Ambr. πλείονες δὲ ἃ δηλοῖ Barb. 23 ἀπορρέουσι Ambr. ‖ δυσχέρειαι] malim δυσκρασίαι ‖ κηλῖδες scripsi: κῆδος V^1? Barb. κινήσεις rell. (in lac. add. quarta m. Ambr.)

μὴ παντάπασι καθαρὰν οὖσαν ὥσπερ ὄργανον ἐξηρτυμένον καὶ εὐηχές, ἀλλ' ἐμπαθῆ καὶ ἀκατάστατον. οὔτε γὰρ ὁ οἶνος ὡσαύτως ἀεὶ τὸν μεθυστικὸν οὔθ' ὁ αὐλὸς τὸν E *ἐνθουσιαστικὸν ὁμοίως διατίθησιν, ἀλλὰ νῦν μὲν ἧττον οἱ αὐτοὶ νῦν δὲ μᾶλλον ἐκβακχεύονται καὶ παρακινοῦσι, τῆς κράσεως ἐν αὐτοῖς ἑτέρας γενομένης. μάλιστα δὲ τὸ φανταστικὸν ἔοικε τῆς ψυχῆς ὑπὸ τοῦ σώματος ἀλλοιουμένου κρατεῖσθαι καὶ συμμεταβάλλειν, ὡς δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῶν ὀνείρων· ποτὲ μὲν γὰρ ἐν πολλαῖς γιγνόμεθα καὶ παντοδαπαῖς ἐνυπνίων ὄψεσι, ποτὲ δ' αὖ πάλιν πᾶσα γίγνεται γαλήνη καὶ ἡσυχία τῶν τοιούτων. καὶ Κλέωνα μὲν ἴσμεν αὐτοὶ τὸν ἐκ Δαυλίας τοῦτον ἐν πολλοῖς ἔτεσιν οἷς βεβίωκε φάσκοντα μηδ' ἰδεῖν πώποτε·* F *τῶν δὲ πρεσβυτέρων ταὐτὸ τοῦτο λέγεται περὶ Θρασυμήδους τοῦ Ἡραιέως. αἰτία δ' ἡ κρᾶσις τοῦ σώματος, ὥσπερ αὖ πάλιν ἡ τῶν μελαγχολικῶν πολυόνειρος καὶ πολυφάντασστος, ῇ καὶ δοκεῖ τὸ εὐθυόνειρον αὐτοῖς ὑπάρχειν· ἐπ' ἄλλα γὰρ ἄλλοτε τῷ φανταστικῷ τρεπόμενοι, καθάπερ οἱ πολλὰ βάλλοντες, ἐπιτυγχάνουσι* 438 *πολλάκις.'*

51. *'Ὅταν οὖν ἀναρμόστως ἔχῃ πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος ὥσπερ φαρμάκου κρᾶσιν ἡ φαντασιαστικὴ καὶ μαντικὴ δύναμις, ἐν τοῖς προφητεύουσιν ἀνάγκη ⟨μὴ⟩ γίγνεσθαι τὸν ἐνθουσιασμόν, ἢ γίγνεσθαι παράφορον καὶ*

---

2 *ἀλλ' ἐμπ. καὶ ἀκ.*] *ἀνεμπαθῆ καὶ κατάστατον* V[1] Barb. Ambr. 3 *ὡσαύτως* om. B 5 *πάλιν* post *μᾶλλον* habet Ambr. || *παροινοῦσι* omnes praeter V[1] Barb. Ambr. 6 *γινομένης* V[3] B E Pet. 9 *μὲν* om. V[1] Ambr. 12 *τὸν — τοῦτον — φάσκοντα*] ita V[3] Ambr. Barb. (a sec. m.) Vat. Pet. *τῶν — τοῦτον — φάσκοντα* B F E A. *τῶν — τούτων — φάσκοντα* V[1]. *τῶν — τούτων — φασκόντων* pr. m. Barb. || *Δαυλίας* Ambr. B *-είας* rell. 13 *μηδ'* scripsi: *μηδὲν* libri || *ἐνύπνιον* post *πώπ.* inserunt V[3] B F A E Vat. Pet., ante *πώπ.* sec. m. Barb. Ambr. 14 *τῶν δὲ*] *ὑπὸ δὲ τῶν* E 15 *ἡρ.* idem solus (ut videtur), *ἠρ.* rell. 17 *ῇ* Emperius: *εἷ* Ambr. *εἰ* rell. 21 *ἀναρμόστως* scripsi: *ἁρμοστῶς* (*-μοζόντως* Ambr.) libri 22 *φαντασιαστικὴ* V B: *φανταστικὴ* rell. 23 *μὴ* inserui. 24 post *ἐνθ.* inserunt omnes exceptis V[1] Barb. Ambr. *ὅταν δὲ* (om. *δὲ* Aldina) *μὴ οὕτως μὴ γίνεσθαι*

ἄκαιρον καὶ ταρακτικόν, ὥσπερ ἴσμεν ἐπὶ τῆς ἔναγχος ἀποθανούσης Πυθίας. θεοπρόπων γὰρ ἀπὸ ξένης παραγενομένων, λέγεται τὰς πρώτας κατασπείσεις ἀκίνητον ὑπομεῖναι καὶ ἀπαθὲς τὸ ἱερεῖον· ὑπερβαλλομένων δὲ φιλοτιμίᾳ τῶν ἱερέων καὶ προσλιπαρούντων, μόλις ὑπομ- B βρον γενόμενον καὶ κατακλυσθὲν ἐνδοῦναι. τί οὖν συνέβη περὶ τὴν Πυθίαν; κατέβη μὲν εἰς τὸ μαντεῖον ὥς φασιν ἄκουσα καὶ ἀπρόθυμος, εὐθὺς δὲ περὶ τὰς πρώτας ἀποκρίσεις ἦν καταφανὴς τῇ τραχύτητι τῆς φωνῆς οὐκ ἀναφέρουσα δίκην νεὼς † ἐπειγομένης †, ἀλλ' ἀλαοῦ καὶ λάλου πνεύματος οὖσα πλήρης· τέλος δὲ παντάπασιν ἐκταραχθεῖσα, μετὰ κραυγῆς ἀσήμου καὶ φοβερᾶς φερομένη πρὸς τὴν ἔξοδον ἔρριψεν ἑαυτήν, ὥστε φυγεῖν μὴ μόνον τοὺς θεοπρόπους ἀλλὰ καὶ τὸν προφήτην Νίκανδρον καὶ τοὺς παρόντας τῶν ὁσίων. ἀνείλοντο μέντοι μετὰ μικρὸν αὐτὴν εἰσελθόντες ἔμφρονα καὶ διεβίωσεν C ὀλίγας ἡμέρας. τούτων ἕνεκα καὶ συνουσίας ἁγνὸν τὸ σῶμα καὶ τὸν βίον ὅλως ἀνεπίμικτον ἀλλοδαπαῖς καὶ ἄθικτον ὁμιλίαις φυλάττουσι τῆς Πυθίας, καὶ πρὸ τοῦ χρηστηρίου τότε τὰ σημεῖα λαμβάνουσιν, οἰόμενοι τῷ θεῷ κατάδηλον εἶναι, πότε τὴν πρόσφορον ἔχουσα κρᾶσιν καὶ διάθεσιν ἀβλαβῶς ὑπομενεῖ τὸν ἐνθουσιασμόν. οὔτε γὰρ

---

1 ἄκαιρον Barb. (ἀκέραιον scriptum erat; correxit pr. m.). ἀκέραιον V[1] Ambr. F E Vat. Pet. οὐκ ἀκέρ. V[3] B A (Wytt.) ‖ ταρακτικὸν Barb. E soli. πρακτικὸν rell. 2 Πυθίας Bernardakis: πυθιάδος 6 ἐνδοῦναι Turn. Vulc.: ἔνδον ἦν libri 7 Πυθίαν V[1] Barb. Ambr. πυθιάδα rell. 8 μὴ πρόθυμος (μὴ supra lineam scripto) Ambr. ‖ δὲ περὶ Turn. Vulc.: δ' ἐπὶ libri 10 ἐπειγομένης] ἐπιγ. Pet. ἐπ. cum lacuna 7 litt. E. Vox corrupta. Latet, credo, poeticum aliquid velut ἐτεᾶς γόμον οἴμης ‖ ἀλλ' ἀλαοῦ Reiske, confirmantque libri. ἀλλ' ἄλλου V[1]? ἀλλ' ἄλου Barb. ἀλάλου inepte rell. (cf. Ev. Marc. 9, 17) 11 λάλου scripsi: καλοῦ V[1] Barb. Ambr. κακοῦ rell. 12 καὶ μετὰ omnes praeter V[1] Ambr. ‖ κρ. ἀσ. καὶ φ. φερομένη] ita scripsi: κρ. ἀσ. φ. φερομένης Ambr. κρ. καὶ (καὶ, ut videtur, certe vox trium fere litt. erasa) φ. φερομένης V[1]. κρ. φερομένης ἀσήμου Barb. κρ. φερομένη B test. Konto; nihil notat Pernot). κρ. φοβερᾶς φερομένη ceteri 16 ἔκφρονα "quidam codex graecus" Turnebi 18 καὶ ἀθ. ὁμ.] ita V Barb. Ambr. ὁμ. καὶ ἀθ. rell. 19 φυλάττουσι V[1] Barb. Ambr. F (teste Wytt.). φυλαττούσης rell. ‖ Πυθίας V[1] Barb. Ambr.: -θιάδος rell. ‖ πρὸς (πρὸ in marg. sec. m.) Barb. 20 τότε habet unus Ambr. 22 ὑπομενεῖ unus Barb, ut videtur. ὑπομένει (-νειν [illegible]) rell.

πάντας οὔτε τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ διατίθησιν ὡσαύτως ἡ τοῦ πνεύματος δύναμις, ἀλλ' ὑπέκκαυμα παρέχει καὶ ἀρχὴν ὥσπερ εἴρηται τοῖς πρὸς τὸ παθεῖν καὶ μεταβαλεῖν οἰκείως ἔχουσιν. ἔστι δὲ θεία μὲν ὄντως καὶ δαιμόνιος, οὐ μὴν ἀνέκλειπτος οὐδ' ἄφθαρτος οὐδ' ἀγήρως καὶ D διαρκὴς εἰς τὸν ἄπειρον χρόνον † ὑφ' ἣν † πάντα κάμνει τὰ μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης κατὰ τὸν ἡμέτερον λόγον· εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὰ ἐπάνω φάσκοντες οὐχ ὑπομένειν, ἀλλ' ἀπαυδῶντα πρὸς τὸ ἀίδιον καὶ ἄπειρον † ὀξέσι † χρῆσθαι ⟨καὶ⟩ μεταβολαῖς καὶ παλιγγενεσίαις.'

52. 'Ταῦτ'' ἔφην ἐγὼ 'πολλάκις ἀνασκέπτεσθαι καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ καὶ ἐμαυτόν, ὡς ἔχοντα πολλὰς ἀντιλήψεις καὶ ὑπονοίας πρὸς τοὐναντίον, ἃς ὁ καιρὸς οὐ παρέχει πάσας ἐπεξελθεῖν· ὥστε καὶ ταῦτα ὑπερκείσθω καὶ ἃ Φίλιππος διαπορεῖ περὶ ἡλίου καὶ Ἀπόλλωνος.'

6 τὸν ἅπαντα χρ. Ambr., atque ita propter vicinum ἄπειρον malim || ὑφ' ἣν (ὑφ' ὃν V[3]) corruptum. ὑφ' οὗ Turnebi Reiskii aliorumque non potest verum esse. Requiro εἰ γ' ἐχρῆν — κάμνειν vel sim. 7 post σελήνης habet Barb. καὶ ἀθήνης. Nescio unde irrepserit hoc τέρας in optimum codicem 9 ὀξέσι] substituenda vox quae idem atque ἀπολήξεσι valet 10 καὶ inserui 15 περί τε ἡλίου Ambr.

INDEX PYTHICUS.

I. Loci, aedificia, anathemata.

II. Populi, civitates, homines

(1) quorum donaria statuae opera Delphis extabant
(2) quibus vel de quibus oracula reddita sunt.

III. Varia ad religionem loci spectantia.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

P. 1. In nominibus personarum adde *ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ* post *ΘΕΩΝ*.
P. 3, 11. In Adn. add. F (teste Konto).
24. Pro ἐπὶ lege ἐπεί.
P. 4, 2. ἄρα: δή ci. Schwartz.
P. 6, 1. οὕτω⟨ς⟩ [περιυβριζομένης] ἀχηχουίᾳ Schwartz.
24. φῶς non debui mutare.
P. 7, 20. ἡγούμενον scribendum.
P. 9, 4. In Adn. post V[1] adde (add. V[2]).
9. δὲ scribendum.
P. 10, 2. In Adn. pro Pet. lege Pet.? (vide indicem ed. Francof.: nihil notat Graeven).
10. καὶ deleri jubet Schwartz.
16. In lacuna διὰ παντὸς ἑαυτὴν suppl. idem.
18. Lege ἀνταμοιβητά.
P. 11, 2. Post χρυσὸς virgula distinguendum (Schw.).
11. εἱμαρμένης ⟨λεγομένης⟩ γν. Schwartz.
P. 12, 7. τινα expellendum.

P. 14, 27. In Adn. pro rell. lege V^2 et rell.
P. 15, 2. *ὁ δὲ* cum B V^3 scribendum (Schw.).
8. *μῆκος δὲ ἀπλατὲς, ἣ γραμμὴ καλεῖται, κατα δυάδα ἐστίν* ci. Schwartz.
9. In Adn. ad *καὶ ἐπιφ.* pro F^1 lege F.
10. *τούτοις* scribendum (Schw.).
12. In Adn. post V^1 adde (add. V^2).
P. 16, 15. In Adn. lege *ἐφ' ἣν.*
P. 17, 12. Emendavit Bernardakis (Schw.).
P. 18, 11. Lege *ταῦτα.*
15—16. Bona sunt quae praebent B Pal. V^3 (Schw.).
P. 19, 3. "*χαῖρε δὴ* legendum; nihil enim valeat c, d, f, g Eusebii" Schwartz.
12. "*καὶ εἰς ταὐτὸ* cum Eusebio scribendum" Schw.
P. 21, 1. *ἀγένητον* scribendum (Schw.).
5. *ἐφ' οὗ δὴ* ci. Schw.
17. *οὐδὲ τοιοῦτόν ἐστιν οὐδὲν* ci. Schw.
P. 22, 7. *αὐτὸ* scribendum (Schw.).
προσειπεῖν ci. idem.
P. 23, 2. *ἅτε ⟨δὴ⟩* nunc scribere malim.
12. Virgula post *μεταβολὰς* ponenda est, post *πῦρ* delenda.
P. 24, 23. *κήδεα* libri omnes.
P. 29, 17. Lege *πυκνότητος.*
P. 30, 19. Pro *καὶ — καὶ* scribere jubet Schwartz *κἂν — κἂν.*
P. 46, 3. Lege *Μισογύνου.*
26. "*ἔστι* optime" Schw.
P. 49, 22. Lege *ἐρῳδιοῖς.*
P. 50, 14. In Adn. inter *αἰζήοις* et *μελιγάρυας* distingue.
24. *ἢ καλῶν* Schwartz.
P. 51, 11. *δοκίμιον αὐτοῦ* idem.
P. 52, 18. *διδασκαλείων* idem.
P. 57, 22. *οὐδὲ* idem.
23. *πίθοι τε* idem.
P. 59, 2. Lege *Πρῖσκε.*
P. 61, 9. In Adn. pro sec. m. lege m. posterior.
12. In Adn. ante Ambr. insere V^2.
P. 62, 2. Lege *Ἡλίῳ.*
P. 63, 11. In Adn. pro V^1 lege V^3.
18. "*πεττόμενον* scribendum" Schw.
P. 64, 3. In Adn. lege *ἐπέσχε.*
8. In Adn. ad *ἢ τὸ τοῦ* pro V^1 lege V.
13. Lege *μεταδίδους.*
17. Lege *Λυδὸς.*
P. 67, 15. *παῦε* scribendum (Schw.).
19. *ἡλίου* non debui mutare. Cf. p. 115, 7.

P. 69, 3. *τἀκριβὲς* Schwartz.
P. 70, 14. *διαφθείρει* ci. Schwartz.
16. *ἑτέρας* scribendum esse censet idem.
P. 71, 18. *πρόσωπα πολλὰ* ci. Schwartz.
P. 72, 1. Lege *εἶτα*.
20. In Adn. lege Ausonius.
P. 74, 5. *περιεσχηκὼς* ci. Schwartz.
P. 75, 1. *κἂν* pro *ἂν* scribendum cum Eusebio (Schw.).
22. *ἃς* post *μεταβολὰς* inserit Schwartz.
P. 77, 15. *ἐνίων δὲ ἐν τοῖσδε* ci. Schwartz.
P. 78, 6. *εὑρέθη* idem.
P. 85, 12. *ἡμῖν* scribendum (Schw.).
P. 86, 14. *τὸν πύθωνα* ci. Schwartz.
P. 87, 7. "*σκιροὺς* scribe" (Schw.).
P. 88, 14. *ἴλεω καὶ* transponit Schw.
P. 89, 22. "*δὲ ἀλλήλων* scribendum" (Schw.).
P. 90, 17. *αὐτὸς ἤδη φησι δοκεῖν* ci. Schwartz.
P. 91, 9. Lege *ἔστιν*.
25. *σπέρματα* ci. Schwartz.
P. 93, 2. Lege *προσπῖπτον*.
17. *ἐπ' αὐτῇ* ci. Schwartz.
P. 94, 14. *ἔστι ⟨κατὰ⟩ τῶν* idem.
P. 95, 26. *τὸ μέσον* pro *τὸν* idem.
P. 106, 3. In Adn. post *δυσὶν* insere pro *δυσὶ*.
P. 109, 22. Post *μανθάνειν* fort. *παρέσμεν* inserendum.
P. 110, 23. In Adn. lege *τὸ σώζειν* Bernardakis: *τῷ σ.* libri.
P. 116, 2. *καὶ ἐποχὰς* conjecerim.

Berolini, Typis W. Pormetter.

